

**Protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges
sammanträde onsdagen den 19 november 2025****Tid:**

kl. 10:00-18:08

Lokal:

Rådssalen

Närvarande:

Se bilaga

§§1-6

Justerat den 25 november 2025 Anslaget den 26 november 2025

Olle Burell

Cecilia Brinck

Sara Stenudd

Karin Jöback
Sekreterare

§ 1

Sammanträdet återupptas

§ 2
Anmälningssärenden
KS 2025/13

Inga anmälningar.

**§ 3
Närvaro**

Närvaro redovisas i bilaga 1.

§ 4 **Justering**

Förste vice ordföranden Cecilia Brinck (M) och andre vice ordföranden Sara Stenudd (V) justerar dagens protokoll tillsammans med ordföranden Olle Burell (S). Justering sker den 25 november 2025.

§ 5

Budget för 2026 för Stockholms stad med inriktning för 2027 - 2028 samt ägardirektiv för 2026 – 2028 för koncernen Stockholms Stadshus AB samt vissa ärenden som behandlas, avslutas eller besvaras i samband med budgeten

Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad, dnr KS 2025/1042

Taxor 2026, idrottsnämnden, dnr KS 2025/1093

Ny stadsintern hyresmodell, dnr KS 2025/1072

Fastighets- och lokalpolicy för kommunkoncernen Stockholms stad, dnr KS 2025/1092

Regler för ekonomisk förvaltning, dnr KS 2025/1090

Omorganisation av omsorg på obekväm arbetstid, dnr KS 2025/1130

Ny taxa för torghandel i Stockholms stad, dnr KS 2025/1106

KS 2025/1086

8. Äldreomsorgsfrågor

Äldrenämnden (R VI)

SDN: Äldreomsorg (R VI)

Micasa Fastigheter i Stockholm AB (R VI)

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Felix Finnveden (S) och Robert Mjörnberg (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till budget.

Anette Hellström (M), Liliane Åkerlund (SD), Isabel Smedberg-Palmqvist (L), Kristin Jacobsson (C) och Nike Örbrink (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt egna förslag till budget.

9. Kultur- och fritidsfrågor

Kulturhuset Stadsteatern (R VI)

Kulturnämnden (R VI)

SDN: barn, kultur och fritid (R VII)

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Boucher (V), Alma Carlsson (S) och Sara Grolander (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till budget.

Kristina Lutz (M), Emelie Wassermann (SD), Isabel Smedberg-Palmqvist (L), Jonas Naddebo (C) och Destiny Zandi Lindgren (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt egna förslag till budget.

10. Förskolefrågor

Förskolenämnden (R VII)
SDN: Förskola (R VII)

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Mattsson (V), Ewa Carlsson Hallberg (S) och Sara Grolander (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till budget.

Sophia Granswed Baat (M), Linnéa Vinge (SD), Åsa Nilsson Söderström (L), Claes Nyberg (C) och Michaela Hollis (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt egna förslag till budget.

11. Skolfrågor m.m.

Utbildningsnämnden (R III)
Grundskola och anpassad grundskola (R III)
Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola (R III)
Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) (R III)

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Tina Kratz (V) och Aida Badeli (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till budget.

Borgarrådet Hedin (M), Linnéa Vinge (SD), borgarrådet Jönsson (L), Claes Nyberg (C) och Gaby Roseen (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt egna förslag till budget.

12. Sociala-, tillgänglighets- och trygghetsfrågor

Socialnämnden (R IV)

SDN: Individ- och familjeomsorg (R IV)

inkl. socialpsykiatri (R IV)

SDN: Ekonomiskt bistånd (R IV)

SDN: Stöd och service för personer med
funktionsnedsättning (R IV)

Överförmyndarnämnden (R IV)

Stiftelsen SHIS Bostäder (R IV)

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Borgarrådet Ojanne (S), Rashid Mohammed (V) och Magnus Runsten (MP) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till budget.

Borgarrådet Hedin (M), Tapani Juntunen (SD), borgarrådet Jönsson (L), Kristin Jacobsson (C) och Maurice Forslund (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt egna förslag till budget.

13. Arbetsmarknads-, personal- och jämställdhetsfrågor

Arbetsmarknadsnämnden (R III)

SDN: arbetsmarknadsåtgärder (R III)

Utom rotelindelningen

Kommunstyrelsen m.m.

Revisorskollegiet

Central medelsreserv

Finansförvaltning

I debatten yttrar sig, se bilaga 2.

Förslag till beslut

Arvid Vikman Rindevall (S) och Maria Ljuslin (V) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag till budget.

Anne-Christine Carlberg (SD), Christina Tufvesson (L), Johan Kling (C) och Maurice Forslund (KD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt egna förslag till budget.

15. Budget för 2026 för Stockholms stad med inriktning för 2027 - 2028 samt ägardirektiv för 2026 – 2028 för koncernen Stockholms Stadshus AB samt vissa ärenden som behandlas, avslutas eller besvaras i samband med budgeten

Beslut

1. Finansborgarrådets förslag till budget för 2026 för Stockholms stad och inriktning för 2027 och 2028, inklusive bilagorna 1 - 12 och 14 till budgeten samt ägardirektiv 2026 – 2028 för koncernen Stockholms Stadshus AB godkänns.
2. Ärenden som behandlas, avslutas eller besvaras i samband med budgeten, bilaga 13 till budgeten, godkänns.

Reservationer

Samtliga ledamöter för Moderaterna reserverar sig mot beslutet och hänvisar till Moderaternas förslag till budget.

Samtliga ledamöter för Sverigedemokraterna reserverar sig mot beslutet och hänvisar till Sverigedemokraternas förslag till budget.

Samtliga ledamöter för Liberalerna reserverar sig mot beslutet till och hänvisar till Liberalernas förslag till budget.

Samtliga ledamöter för Centerpartiet reserverar sig mot beslutet till och hänvisar till Centerpartiets förslag till budget.

Samtliga ledamöter för Kristdemokraterna reserverar sig mot beslutet och hänvisar till Kristdemokraternas förslag till budget.

Beslutsordning

Ordföranden konstaterar att det finns sex förslag till beslut, kommunstyrelsens förslag, Moderaternas förslag, Sverigedemokraternas förslag, Liberalernas förslag, Centerpartiets förslag och Kristdemokraternas förslag. Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag.

§ 6
Mötet avslutas

STOCKHOLMS STAD

Bilaga 1. Närvaro

Kommunfullmäktige
2025-11-19

Plats	Ledamot	Ersättare	Ankom	Utgick
47	(S) Burell, Olle §§ 1-6 samt debatt		09:57	18:08
77	(M) Brinck, Cecilia debatt		09:57	18:08
76	(V) Stenudd, Sara debatt		09:57	18:08
56	(S) Abdullahi Ali, Nassir	Schartner Giertta, Felicia	09:51	17:13
56	(S) Abdullahi Ali, Nassir		17:13	18:08
105	(V) Ali Hassan, Shamso		10:09	18:13
42	(C) Ali, Ismail	Kling, Johan	09:54	18:08
102	(S) Aranda de Gutiérrez, Norma	Pettersson, Fredrik	09:51	18:08
89	(MP) Badeli, Aida		10:02	15:32
89	(MP) Badeli, Aida	Carlbom, Lisa	15:32	18:08
96	(S) Bengtsson, Frida		09:51	18:08
46	(C) Bessner, Linn	Dudek, Daniel	09:52	18:08
23	(S) Bjuggren, Emilia		09:57	09:58
23	(S) Bjuggren, Emilia		10:01	18:08
8	(V) Boucher, Torun		09:56	18:08
93	(S) Bustos, Emil	Ödebrink, Annika	10:01	17:01
93	(S) Bustos, Emil		17:01	18:09
58	(S) Carlsson Hallberg, Ewa		09:59	18:11
94	(S) Carlsson, Alma		09:56	18:08
13	(M) Cederschiöld, Anna		10:08	18:20
80	(SD) Edin, Anders		09:51	18:08
53	(S) Edlund, Ingela	Tengmark, Bengt-Olov	09:51	11:49
53	(S) Edlund, Ingela	Hansson, Curre	15:21	18:08
40	(L) Elfván, Anne-Lie		10:05	18:08
67	(M) Elmlund, Annika		09:54	18:08

Plats	Ledamot	Ersättare	Ankom	Utgick
95	(S) Finnveden, Felix		09:54	18:08
14	(KD) Forslund, Maurice	Lindgren, Destiny Zandi	09:59	14:04
14	(KD) Forslund, Maurice		14:05	18:10
12	(M) Granswed Baat, Sophia		09:57	18:08
103	(S) Güler, Esme		09:55	13:58
103	(S) Güler, Esme	Tengmark, Bengt-Olov	14:45	18:08
52	(S) Göransson, Anders		09:58	18:08
51	(MP) Hansson, Martin	Carlbon, Lisa	09:51	15:30
51	(MP) Hansson, Martin		15:32	18:19
4	(M) Hedin, Andréa		09:58	18:08
66	(M) Hedrup, Tom		09:57	18:08
61	(S) Heinonen, Johan		09:51	18:08
34	(M) Hellström, Anette		09:51	18:08
106	(V) Herrström, Cecilia		09:52	18:08
37	(KD) Hollis, Michaela		09:57	14:05
37	(KD) Hollis, Michaela	Valier Furtenbach, Mikael	14:05	18:08
107	(V) Holm, Jens	Rooth, Rose-Marie	09:51	18:08
70	(M) Hökmark, Christoffer		10:10	11:29
70	(M) Hökmark, Christoffer	Virro, Henrik	11:37	14:03
70	(M) Hökmark, Christoffer	Karlsson, Anders	14:03	18:08
43	(C) Ibrahim, Ashna		09:55	18:08
19	(C) Jacobsson, Kristin		09:52	18:08
30	(V) Jama, Hassan		09:59	18:08
88	(MP) Jama, Mansur	Beer, Tomas	10:00	15:25
88	(MP) Jama, Mansur		15:26	18:08
39	(L) Jonlund, Rasmus		09:56	17:09
39	(L) Jonlund, Rasmus	Nilsen, Robin	17:09	18:08
79	(SD) Juntunen, Tapani		09:53	18:08
18	(L) Jönsson, Jan		09:54	18:08

Plats	Ledamot	Ersättare	Ankom	Utgick
48	(V) Karlsson, Ann		09:52	18:08
101	(S) Kazinic, Elvir		09:51	18:08
62	(V) Kratz, Tina		09:53	018:08
86	(SD) Kroon, Gabriel		09:54	18:08
81	(SD) Kroon, Julian	Nordström, Åke	09:51	18:08
104	(V) Körhan, Özlem	Ehrnström, Thomas	09:55	18:08
36	(M) Lennaárd, Fritz		09:58	18:08
99	(S) Lind, Andreas		09:59	15:25
99	(S) Lind, Andreas	Brandt, Jakob	15:25	18:11
60	(S) Lindgren, Jimmy		09:51	16:56
60	(S) Lindgren, Jimmy	Hammar, Lotten	16:56	18:08
71	(M) Lindström, Therese		09:51	18:08
45	(C) Linusson, Svante	Hojem, Frank	09:54	15:31
45	(C) Linusson, Svante		15:31	18:03
16	(L) Ljung, Björn		10:01	16:58
16	(L) Ljung, Björn	Wistrand, Hanna	16:58	18:08
64	(V) Ljuslin, Maria		10:01	18:12
97	(S) Lorentzi, Ulrika		09:54	18:08
11	(M) Lutz, Kristina		09:58	18:13
7	(V) Mattsson, Alexandra		09:51	18:12
31	(V) Mayr, Marre		09:58	18:13
63	(V) Mjörnberg, Robert		09:53	18:14
38	(KD) Modig, Aron		09:51	14:03
38	(KD) Modig, Aron	Roseen, Gaby	14:03	18:08
28	(V) Mohammed, Rashid		09:51	18:09
29	(V) Mustonen, Maria		09:51	14:03
29	(V) Mustonen, Maria	Egeltoft, Hanna	14:04	18:08
20	(C) Naddebo, Jonas		09:53	15:33
20	(C) Naddebo, Jonas	Hojem, Frank	15:33	16:23

Plats	Ledamot	Ersättare	Ankom	Utgick
20	(C) Naddebo, Jonas	Amofah, Patrick	16:23	18:08
41	(L) Nilsson Söderström, Åsa	Öberg, Peter	09:51	13:00
41	(L) Nilsson Söderström, Åsa		13:00	18:20
32	(M) Nilsson, Johan	Karlsson, Anders	10:00	13:55
32	(M) Nilsson, Johan		14:03	18:08
10	(M) Nilsson, Jonas		09:51	18:08
92	(S) Nyberg, Berit		09:55	18:23
44	(C) Nyberg, Claes		09:58	18:10
87	(MP) Obermüller, Cecilia		09:51	18:08
24	(S) Ojanne, Alexander		09:58	18:08
33	(M) Paccamonti, Johan	Randquist, Theréz	09:51	18:08
100	(S) Palm, Ulrika		09:51	18:08
91	(S) Risberg, Eva	Karlsson, Oscar	09:54	14:04
91	(S) Risberg, Eva		14:04	18:08
72	(M) Rosencrantz, Per		09:51	18:08
90	(MP) Runsten, Magnus		09:57	18:08
69	(M) Sakala, Aleks	Persson, Ole-Jörgen	09:53	18:08
83	(SD) Salnikov, Sergej		10:01	11:30
83	(SD) Salnikov, Sergej	Lindman, Anders	11:32	15:22
83	(SD) Salnikov, Sergej	Löfgren, Roine	15:22	18:08
27	(S) Salvo, Maria-Elsa	Krönenstedt, Katarina	09:51	18:08
65	(V) Sharaf Abdi, Ahmed		09:59	18:08
54	(S) Sjöberg, Ulla		09:51	18:08
35	(M) Sjölander, Henrik		09:51	18:08
17	(L) Smedberg-Palmqvist, Isabel		10:00	18:08
98	(S) Snis Sigtryggsson, Bjarne		09:51	18:08
57	(S) Stavling, Margareta		10:01	18:12
50	(MP) Strömgren, Lars	Grolander, Sara	09:51	16:08
50	(MP) Strömgren, Lars		16:08	18:08

Plats		Ledamot	Ersättare	Ankom	Utgick
74	(L)	Svanström, Sara	Fors, Emilie	09:54	16:16
74	(L)	Svanström, Sara	Abdu, Said	16:16	18:08
84	(SD)	Söderström, Leif		09:58	15:23
84	(SD)	Söderström, Leif	Carlberg, Ann-Christine	15:23	18:08
75	(L)	Tufvesson, Christina		09:51	18:08
22	(S)	Valeskog, Jan		09:56	18:08
26	(S)	Vikman Rindevall, Arvid		09:57	18:08
85	(SD)	Vinge, Linnéa		09:56	18:08
55	(S)	Walther, Ulf	Hansson, Bo	09:51	17:21
55	(S)	Walther, Ulf		17:21	18:08
21	(S)	Wanngård, Karin		10:01	18:08
82	(SD)	Wassermann, Emelie		09:51	18:08
5	(M)	Wedin, Dennis		09:55	18:08
68	(M)	Wejke Norberg, Lou-Ann		09:51	18:08
73	(M)	Werner, Hanna		09:56	18:08
78	(SD)	Åkerlund, Liliane		09:51	18:12
15	(KD)	Örbrink, Nike		09:58	18:08
25	(S)	Österberg, Anders		09:58	18:08
59	(S)	Österman, Gustav		09:51	18:08
Övr.	(M)	Fjellner, Christofer		10:14	18:08
Övr.	(MP)	Lindhagen, Åsa		09:56	18:08

§ 5 Budget för 2026 för Stockholms stad med inriktning för 2027–2028 samt ägardirektiv för 2026–2028 för koncernen Stockholms Stadshus AB samt vissa ärenden som behandlas, avslutas eller besvaras i samband med budgeten

Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad, dnr KS 2025/1042

Taxor 2026, idrottsnämnden, dnr KS 2025/1093

Ny stadsintern hyresmodell, dnr KS 2025/1072

Fastighets- och lokalpolicy för kommunkoncernen Stockholms stad, dnr KS 2025/1092

Regler för ekonomisk förvaltning, dnr KS 2025/1090

Omorganisation av omsorg på obekväm arbetstid, dnr KS 2025/1130

Ny taxa för torghandel i Stockholms stad, dnr KS 2025/1106

8. Äldreomsorgsfrågor

Äldrenämnden (R VI)

SDN: Äldreomsorg (R VI)

Micasa Fastigheter i Stockholm AB (R VI)

Anförande nr 1

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Budgeten för år 2026 öppnar ett fönster på glänt mot en annan äldreomsorg. Det här är den riktning som majoriteten har visat under den här mandatperioden. New public management, NPM, och marknadstänk har varit rådande alltför länge. NPM har drivit som ett spöke genom Europa. Nu börjar vi stoppa det. Under mandatperioden har vi tagit tillbaka kontrollen över välfärden, med sju vård- och omsorgsboenden och kontinuerligt skärpta krav på hemtjänstutförare. De som inte sköter sig åker ut.

En trygg omsorg för äldre är helt beroende av en trygg situation för personalen. Det är de som varje dag ser, lyssnar och hjälper. Det är arbetsvillkoren som i slutändan avgör de äldres livskvalitet. Detta är en del av det som kallas strukturkvalitet. Det är själva ramverket och grundförutsättningen för omsorgen.

Därför presenterar vi en budget som investerar i hållbarhet. Det handlar om att orka mer, att orka stanna kvar och framför allt att ha det bra på jobbet. 200 miljoner över fyra år innebär en rejäl investering i personalens villkor. Detta, utöver schablonhöjningar, är den här majoritetens väg framåt.

Viktigt i sammanhanget är också att parterna ska sätta riktningen för dessa extra resurser tillsammans med politiken. Fokus kan vara på arbetsmiljö, lönefrågor, bemanning och så vidare. Klart är dock att en del kommer att utgöras av piloter i arbetstidsförkortning. Som så många har längtat! Detta skapar kvalitet i praktiken. Det är både målet och vår väg framåt. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 2

Felix Finnveden (S): Ordförande och fullmäktige! Stockholm ska vara en stad där alla känner trygghet inför att bli äldre. Det handlar inte bara om omsorg – det handlar om livskvalitet. För att nå dit ska vi satsa på välfärden och på dem som arbetar i äldreomsorgens verksamheter, från de förebyggande insatserna på aktivitetscenter och dagliga verksamheter till omsorgen i hemtjänsten och på vård- och omsorgsboenden.

I dag är undersköterskor det sjukaste yrket i Sverige, och den sjukaste arbetsplatsen är äldreboendet. Gruppen sticker dessutom ut när det kommer till sjukdomar på grund av arbetsbelastning. Det är för tungt att jobba i äldreomsorgen, och det ska vi förändra. Vi ska göra det för dem som arbetar i dag, för de äldre som är beroende av deras tjänster och för att fler ska vilja jobba i äldreomsorgen. Vi ska sträva efter att alla som jobbar i dag ska vilja jobba där. Vi vill att personal ska söka sig till äldreomsorgen för att det är ett givande jobb, för att lönen är nog för att leva ett bra liv på och för att arbetsmiljön inte tär på hälsan.

Jag vill att alla som jobbar i dag i äldreomsorgen ska kunna rekommendera sina barn att jobba där. Det kommer inte att ske av sig självt, utan det krävs en tydlig politik som styr mot professionalism och bort från tillfälligheter. Vi håller därför i satsningarna från föregående år på fast anställning, rätt till heltid och rätt utbildning. Vi skapar arbetsplatser där människor orkar och trivs genom exempelvis arbetsskor och högre chefsnärvaro.

Men vi nöjer oss inte med det. Under de kommande fyra åren ger vi 200 miljoner till parterna för att förhandla fram bättre lösningar – högre löner, bättre arbetsmiljö och hållbara arbetstider. Vår budget handlar om helheten, och den vilar på dem som jobbar i verksamheterna. Med en tydlig plan för kompetensförsörjningen stärker vi därmed hela arbetet för en äldrevänlig stad. Med det yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 3

Anette Hellström (M): Fullmäktige! Vi moderater arbetar långsiktigt och enträget med att utveckla äldreomsorgen i Stockholm. Den har många utmaningar. Målgruppen kommer att växa lavinartat, och vi måste hitta nya idéer.

Vänsterstyret verkar inte ha så mycket tankar om framtiden. De lappar och lagar bara med kortsiktiga projekt. Här har vi som exempel arbetsskoprojektet med sin komplexa administration. Neddragen arbetstid är ett annat förslag, som också är ofinansierat. Hur tänker ni egentligen? Vi behöver ju fler arbetade timmar i omsorgen, inte färre.

Framtidens seniorer vill leva självständiga liv och bestämma över sin vardag. Vi bör genomföra en framtidsspaning och ta reda på preferenserna. Det ska vi göra genom att utföra attitydundersökningar med en så kallad äldrebarometer.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Vänsterstyret vill tillämpa 60–40-principen för vård- och omsorgsboenden. Men med nu kända projekt behövs 240 fler platser till 2030. Just därför bör privata aktörer välkomnas snarare än motverkas. Stockholm bör i stället vara öppet för privata alternativ när det finns möjlighet till det. På så sätt kan vi motverka brist på boendeplatser i framtiden och samtidigt undvika att öka stadens räntekostnader i onödan.

Vi vill också att stadens anhörigstöd ska utvecklas, och vi vill möjliggöra central hantering av klagomål och synpunkter. I dag är det svårt för den som inte är insatt att veta vart man ska vända sig. Det bör också bli lättare att få hjälp när man behöver det. Vi moderater vill att äldrenämnden ska utreda förutsättningarna för att starta ett pilotprojekt med biståndshandläggare på en vårdcentral i Stockholm.

Avslutningsvis vill jag upplysa om att vi moderater satsar mer än vänsterstyret på äldreomsorgen, både i stadsdelarna och i äldrenämnden. Jag yrkar bifall till Moderaternas budget.

Anförande nr 4

L i l i a n e Å k e r l u n d (SD): Tack för ordet! Trygghet ska vi ha, i en äldrevänlig stad med hög livskvalitet. Vi ska kunna lita på den kommunala servicen. Vi ska inte känna oss rädda för rån, uteblivna besök av personalen eller avskyvärda våldtäkter. Alla utförare, både kommunala och privata, måste uppfylla strikta kvalitetskrav. Bakgrundskontroller och utdrag ur belastningsregistret ska inte bara vara en regel på papper utan ska faktiskt genomföras. Det är chefernas ansvar att se till att detta sker. Vid misstanke om brott ska polisen kontaktas – utan undantag. Vi måste också ta krafttag mot bedrägerier som riktas mot äldre.

Tillgänglighet till olika boendelösningar ska finnas, såsom seniorbostäder, trygghetsboenden, servicehus samt mer omfattande lösningar för dem som har större vårdbehov. De som vill och kan ska få bo kvar hemma med stöd och hjälp från en väl fungerande professionell hemtjänst. Ökad rörlighet mellan kommuner skapar dessutom möjligheter för nya boendelösningar, även i naturnära miljöer. Sådana alternativ ska vi våga fortsätta att utveckla.

Till våra förslag hör även Silviahemscertifiering för all personal, även cheferna, närproducerad mat som lagas på plats, strikta djurskyddskrav och inget kött från ritualslacht utan bedövning, ett handlingsprogram mot fallolyckor i hemmet, äldrevänlig snöröjning och gratis halkbroddar. Jag yrkar bifall till SD:s budgetreservation.

Anförande nr 5

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Herr ordförande och fullmäktige! När vi liberaler talar om äldreomsorg talar vi samtidigt om människors rättighet att leva ett helt liv präglad av självbestämmande, värdighet och trygghet. Det är en

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

grundläggande liberal insikt att alla människor, oavsett ålder, har rätt att välja hur de vill leva och bo.

Därför är utvecklingen av stadens servicehus så oroande. Servicehusen är en av våra mest uppskattade boendeformer just för att de förenar självständighet med trygghet. Men då väljer majoriteten att lägga ned servicehuset Fridhemmet utan hållbara alternativ, vilket går mot all modern, human och liberal äldrepolitik. Ja, byggnader måste renoveras. Men renoveringar ska inte användas som förevändning för att avveckla fungerande boendelösningar, särskilt inte när det drabbar stadens äldre befolkning, som dessutom växer så snabbt.

Att omvandla servicehusen till seniorbostäder innebär färre platser för dem som faktiskt behöver omsorg, samtidigt som behoven ökar. Det är inte långsiktigt, det är inte rättssäkert och det är inte respektfullt. Planeringen av evakueringen, både på Fridhemmet och på Alströmerhemmet, har dessutom varit otillräcklig.

Stadsdelsförvaltningen har varit tydlig: En lösning behövs nu. Det är oacceptabelt att äldre människor nu lämnas i osäkerhet på grund av politisk obeslutsamhet. Stockholm behöver en äldrepolitik som sätter människan före systemet, som värnar valfriheten, som bygger kapacitet och inte monterar ned den och som utgår från principen att alla människor är lika värda varje dag hela livet. Det är en riktning som Liberalerna står för, och det är en riktning som Stockholm behöver. Jag yrkar bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 6

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Ordförande, stockholmare och åhörare! Stockholm är i mångt och mycket en stad där äldre mår bra och har det bra. Allt fler stockholmare lever längre och friskare liv. Samtidigt står vi inför stora demografiska utmaningar med fler äldre och färre i arbetsför ålder.

För att vi som stad ska klara det behöver vi vara strategiska, minska byråkratin, ha en plan för långsiktig kompetensförsörjning och satsa på våra medarbetare. Det måste vara ett mål att all onödig byråkrati i äldreomsorgen ska rensas bort. Med en ny socialtjänstlag behöver kanske inte alla insatser vara biståndsbedömda, och vissa kan automatiseras. Behövs biståndsbedömning måste utgångspunkten vara att den ska vara generös och utgå från den äldres önskemål. Jag är stolt över att Centerpartiet lägger 25 miljoner kronor mer än majoriteten på generösare biståndsbedömning för att ge äldre större makt att själva forma sin vardag. Det är politik som känns bra i magen och som gör verklig skillnad i människors vardag.

Ordförande! Medarbetarna är vår viktigaste och främsta resurs. Den som arbetar nära äldre ska känna stolthet och trygghet i sin anställning, och den som vill vidareutvecklas på jobbet ska kunna göra det. Centerpartiet vill ta fram ett stadsövergripande utbildningsprogram för alla medarbetare inom äldreomsorgen. Här är inte minst vidareutbildningen via vuxenutbildningen ett verktyg som kan användas mer. Erfaren personal är guld värd. Vi behöver hitta nya sätt och vara kreativa för att få erfaren

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

personal att stanna kvar längre i yrket. Centerpartiet föreslår därför friskvårdssatsningar, bonusar och utökad tid för att den som vill det ska kunna dela med sig av sin erfarenhet till yngre kollegor. En hållbar äldreomsorg kräver att vi ser och värderar kompetensen i varje medarbetare. Jag yrkar bifall till Centerpartiets reservation.

Anförande nr 7

L i s a C a r l b o m (MP): Ordförande! Miljöpartiet har länge drivit på för att stadens äldreomsorg ska bli mer jämlik, mer tillgänglig och mer rustad för att möta de behov som faktiskt finns. En stark välfärdspolitik är viktig, för våra äldre ska få omsorg och vård efter behov, inte efter resurser. Det är också viktigt att välfärden är jämlik och har god kvalitet i hela staden, och det behövs verktyg för att kunna följa upp resultat och aktiviteter. Äldrenämnden kommer därför att förbättra sin kompetens inom statistik och uppföljning.

Vi fortsätter också arbetet med god och nära vård, säker hemgång och samordnade individuella planer samt deltagande i FN:s initiativ för en äldrevänlig stad. Arbetet med verksamheter och aktivitetscenter med samisk inriktning och meänkieli-inriktning fortsätter även 2026 med ökade resurser i nära dialog med de berörda grupperna. Vi fortsätter också så klart att diplomera våra medarbetare i äldreomsorgen inom hbtqi.

Till alla anhöriga som gör ett ovärderligt jobb med att ta hand om sina familjemedlemmar: Vi ser er. Vi vet att ni kämpar. Vi är glada över de framsteg som görs kring växelvård och avlösning för anhöriga. Nu finns ett konkret uppdrag om att utreda hur växelvård och avlösning kan stärkas och hur mer korttidsvård kan bedrivas i egen regi. Detta kommer att skapa verklig avlastning för de anhöriga.

Till alla våra medarbetare som varje dag gör ett fantastiskt jobb inom äldreomsorgen: Nu satsar vi 200 miljoner kronor på att stärka äldreomsorgens attraktivitet genom ett partssamarbete för förbättrad arbetsmiljö och lönebildning och ett pilotprojekt för kortare arbetstid för medarbetarna. Det här ser vi verkligen fram emot. Det är något som vi i Miljöpartiet har drivit på för länge. Stockholm ska vara en stad för alla, fri från ålderism och full av möjligheter.

Anförande nr 8

N i k e Ö r b r i n k (KD): Ordförande, kommunfullmäktige, medarbetare i äldreomsorgen och självklart alla Stockholms seniorer! Vi kristdemokrater brukar säga att seniorer är en långt ifrån homogen grupp. En 95-åring och en 65-åring kan egentligen ha lika lite gemensamt som en 35-åring har med en 5-åring. Vi måste därför bygga ett Stockholm som finns där för dig hela livet i alla livets olika skeden.

Seniorer lever inte heller i en isolerad del av samhället. Det är raka motsatsen. En del jobbar fortfarande. En del behöver stöd i hemmet, andra avlastning. En del har precis börjat njuta av de ljuva åren med sin partner efter att arbetslivet tagit slut. Äldrepolitik

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

måste därför genomsyra alla olika politikområden och alla olika delar av samhället, eftersom seniorer finns i alla olika delar av samhället. Äldrepolitik behöver finnas i stadsplaneringens bostadsbyggande. Äldrepolitik behöver finnas i kulturens tillgänglighet. Äldrepolitik behöver finnas i idrotten. Äldrepolitik behöver finnas i trafikens snöröjning.

Medan äldrepolitiken breddas behöver den också vara kärnfull. Vi måste klara av att säkra det allra viktigaste. Det är därför vi kristdemokrater konsekvent har satsat mer på hemtjänsten. Det är därför vi driver en politik som öppnar, inte stänger dörren till fler äldreboenden i Stockholm. Men inget av detta skulle kunna vara möjligt utan alla fantastiska medarbetare, och vår budget är verkligen också till för dem. De ska få fler kollegor, inte färre. De ska få mer i plånboken, inte mindre. De ska få fler chefer, inte färre.

Man ska kunna leva i Stockholm hela livet. Man ska kunna leva i Stockholm oavsett om man är 5, 35, 65 eller 95, oavsett om man är i behov av hemtjänst, avlastning, en plats att bo på, snöröjning eller kultur eller bara vill jobba med äldre. Jag yrkar bifall till Kristdemokraternas budgetreservation.

Anförande nr 9

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Det nya normala är att fullt ut finansiera verksamheterna i enlighet med pris- och lönekomensation. Allt annat är nedskärning. Låt mig vara tydlig: Vi har flyttat fram positionerna för en lång tid framöver. Den nya standarden med full finansiering av välfärden är här för att stanna. Vi kommer alltid att hålla er ansvariga för att leva upp till detta. Allt annat är nedskärning, och vi kommer att kalla det för vad det är.

I budgeten för 2026 bryter vi för tredje gången i rad den borgerliga rutinen – eller metoden – att konstant underprioritera äldreomsorgen i välfärden i stort. De totala nedskärningarna från er sida – jag riktar mig främst till KD – var förra mandatperioden 177 miljoner kronor. Det är inte bara grunden vi ärvde – det är också en skuld till stadens anställda, framför allt i äldreomsorgen. Men såklart var det Stockholms stads äldre som blev lidande i första rummet.

En annan metod i er politik är att i förlängningen sälja ut allt det som vi gemensamt har finansierat, vare sig det är fråga om lokaler eller om att lägga ut verksamhet på entreprenad. Det är ert mål – i villfarelsen att det blir mer effektivt. Men det är hos ägarna som effektiviteten stannar. Kvar med notan lämnas personalen, som betalar med sina kroppar, sin hälsa och sina plånböcker. Det är en skuld som ni har byggt upp under år av medveten politik. Även denna trend har vi vänt, bland annat i egen regi. Det är verkligen hög tid att vi tar tillbaka kontrollen över välfärden.

Anförande nr 10

N i k e Ö r b r i n k (KD): Tack för ordet! Jag skulle vilja påstå, Robert, att ditt inlägg var ganska magstarkt med tanke på hur notoriskt underfinansierad

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

äldreomsorgen hittills har varit under era år vid makten. Det är den bästa sammanfattning man kan göra av era tre år vid makten: Ni har underfinansierat äldreomsorgen.

Gör det tydligt och säg som det är: Att ta tillbaka kontrollen innebär för er att ni säger nej till fler äldreboenden. Jag fick inte svar från din vänsterpartistiska kollega i går, så jag ställer samma fråga till dig. Med er politik, den ni driver just nu i er takt, kommer det om fem år att saknas två fullstora, normala äldreboenden. Till 2050 kommer det att saknas 60 normalstora äldreboenden. Det är resultatet av er politik. I det läget säger ni tvärt nej. Ni vill inte bygga äldreboenden. Men ni säger också direkt nej till att någon annan som ser det här behovet hos de äldre och vill komma hit och bygga ska få göra det. Vilken är er lösning för att framtidens seniorer ska ha en plats att bo på, när ni konsekvent både vägrar bygga och vägrar låta andra bygga äldreboenden i vår stad?

Anförande nr 11

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande! Skillnaden i grunden på våra budgetar för äldreomsorgen är egentligen inte så stor, Nike Örbrink. Då har vi inte ens räknat med de fyraåriga 200-miljonersinvesteringarna i arbetsmiljön. Er lönesatsning på 1 000 kronor i månaden är positiv och är en av de vägar framåt som står till förfogande. Vi har gjort samma sak och skulle kunna göra samma sak igen. Jag saknar däremot siffrorna – du nämner 200 miljoner i medierna. Vi kan bara hitta 118 miljoner i CM, men vi får väl ta det vid ett annat tillfälle.

Det är lätt att bländas och charmas av Kristdemokraternas spektakelbudget. Den smäller och glittrar, men när sedan röken har lagt sig händer det inte så mycket mer. Konsekvent gynnar oppositionen sina egna områden. Det är trevligt att KD med Nike i spetsen sätter stort fokus på äldreomsorgen. Men 177 miljoner är skulden från förra mandatperioden. En metod ni har är att trumfa oss inom äldreomsorgen och slakta andra områden.

Anförande nr 12

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Herr ordförande och fullmäktige! Jag vill också understryka det som Nike inledde med. Vi ställer oss väldigt frågande till er underfinansiering av äldreomsorgen, som är en av stockholmarnas absolut viktigaste frågor, Robert Mjörnberg. Dessutom är läget akut, med tanke på att de äldre ökar i antal så stort. Du och jag kommer att ha stora bekymmer när vi blir äldre och behöver hjälp.

Du talar om att återta allting i egen regi. Det finns inget som talar för att det skulle bli bättre. Jag tycker att det är sorgligt att du ser på formerna snarare än dem som vi är till för. Det är det jag vill komma tillbaka till. Ditt huvudanförande handlade bara om hur personalen ska få förbättringar. Jag tycker också att det är viktigt. Jag ser massor med behov för personalen. Men vi behöver också se till dem vi är till för. Du höll ett helt huvudanförande om personalen inom äldreomsorgen men sa inte ett ord om de äldre,

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

de individer som vi faktiskt är till för inom äldreomsorgen. Var finns politiken för dem? Var finns omsorgen om dem? Det vill jag ha svar på.

Anförande nr 13

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Strukturkvaliteten och personalens villkor är alltid den punkt där det börjar när man ska skapa en god kvalitet för äldre.

Att Liberalerna inte lämnar oss med något tvivel om att de tillhör de mest marknadsliberala i den här kammaren inger väl inte förvåning. Det förslag ni har om att införa LOV som huvudregel innebär verkligen en total kapitulation när det gäller äldreomsorgsansvaret. Den fria etableringsrätten utmanar vi i Stockholm på förskolesidan med goda skäl. Inom äldreomsorgen skulle det här innebära fria händer för det privata välfärdskapitalet att komma och gå precis som det vill. Det är precis tvärtom mot vår sammanhållna boendeplanering och vad den syftar till. Ni lämnar marknadens dörrar öppna och flyr ansvaret, tycker jag. Jag kan hänvisa till vad mina partikamrater från Uppsala säger. Deras erfarenhet av LOV inom vård- och omsorgsboenden är att det största hindret för människans valfrihet är valfrihetssystemet. Det har lett till en kraftig överetablering i Uppsala, med några få centrala boenden.

Anförande nr 14

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Ordförande! Fram till år 2040 förväntas antalet äldre fördubblas i Stockholm. Boendeplanerna visar att det behövs 35 nya vård- och omsorgsboenden fram till dess. Därtill har stadens äldreboenden omfattande renoveringsbehov. Det är alltså dags att få fart på byggprocesserna.

Vad gör ni då i det rödgröna styret? Jo, ni lägger ned servicebostäder och stoppar alla privata nybyggen. Är det så ni ska uppnå er princip att kommunen ska äga 60 procent av vård- och omsorgsboendena – genom att stoppa all nybyggnation av privata omsorgsboenden, trots att de så väl behövs? Er politik gör mig orolig om så är fallet. Hur ska ni få fart på byggprocesserna för vård- och omsorgsboenden?

Anförande nr 15

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande och ledamöter! Det börjar lacka mot den tiden på året. Julen, undrar ni? Nej, utan den tid då Centerpartiet gör en helt annan analys än alla andra. Er budget vilar återigen på en hemmasnickrad prognos där ni drar 50 miljoner fullkomligt ur hatten utifrån er tolkning av befolkningsutvecklingen, Kristin Jacobsson.

Svaret på din konkreta fråga om hur vi ska lyckas är den sammanhållna äldreboendeplaneringen. För första gången kommer vi i Stockholm att ha en utveckling där vi planerar äldrebostäder på ett sammanhållet vis. Däri ligger nyckeln.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 16

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Hej, Robert! Ja, allting handlar om att det ska drivas i egen regi. Men problemet är att ni inte klarar av det. Det går helt enkelt för långsamt. Med tanke på behovet framöver ser det inte ut som att ni klarar det. Micasa bygger inte så mycket nytt som de behöver. Jag undrar hur ni ska klara av det.

Jag vill hänvisa till ett yttrande från en verksamhetschef som har uttryckt att hon är bekymrad. Om kommunen skulle granska sin egen verksamhet lika noga som verksamheter i privat regi skulle allting vara i toppkvalitet, säger hon. Men nu är det inte så. Problemet är att ni bara fokuserar på att kolla upp andra former. Sköt er egen verksamhet också, säger vi.

Anförande nr 17

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande! Micasa kommer Maria Mustonen att komma upp och prata om sedan, så jag vill inte bränna hennes inlägg. Men jag kan ge en kort replik: Det underlättade knappast att Micasa fick noll markanvisningar under förra mandatperioden. Nu är vi på G.

Angående nyckeln i synen på den privata välfärden är faktum att frågan har debatterats i den här kammaren och kammarens föregångare sedan 1500-talet. På den gamla onda tiden, får man väl säga, var den huvudsakliga frågan vem som skulle ha rätt att uppbära skatt av medborgarna.

Frågan om offentligt eller privat driven omsorg är och förblir den centrala vattendelaren mellan oss. Annars är vi överens om många saker. Vår ideologiska grundsyn från majoritetens sida är grundad på evidens, intention och ansvar. Evidensen ser vi varje mandatperiod när vi tittar tillbaka.

Anförande nr 18

J o n a s N i l s s o n (M): Herr ordförande! Stockholm kan bättre. Därför förtjänar Stockholm en bättre ledning, en bättre styrning och en bättre politik än den vi ser i dag. Samtidigt som vänsterstyret höjer skatten till den högsta nivån någonsin tillsammans med regionen i Stockholm har Stockholm också de högsta skulderna någonsin. Det är fråga om 80 miljarder, och vi är på väg mot 100 miljarder.

För Moderaterna är äldreomsorgen ett av kommunens viktigaste kärnområden. Det ska tas på största allvar varje dag i varje stadsdel. Men i dag är jag djupt oroad över den bristande krisberedskapen i stadsdelsnämnderna. Det senaste halvåret har det blivit smärtsamt tydligt hur illa förberett vänsterstyret är. När Socialdemokraterna i Region Stockholm valde att socialisera ambulanssjukvården och ta över driften i egen regi minskade också antalet ambulanser. Resultatet blev en ambulanskris och bristande beredskap, vilket kan drabba våra äldre, framför allt här och nu. I flera stadsdelar har det endast funnits en enda ambulans – i Stockholm med hundratusentals invånare. Fackens skyddsombud beskriver situationen som katastrofal, med personalbrist,

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

uppsägningar, sämre villkor och allt längre inställelsetider. Det här är inte värdigt vår huvudstad. Det är inte värdigt våra äldre.

Ändå står stadsdelarna handfallna. Som exempel kan vi ta Södermalm, där jag bor. Trots uppenbara risker för äldreomsorgens brukare finns inga redovisade åtgärder för att stärka beredskapen. Det är svårt att förstå hur man kan vara så passiv när patientsäkerheten hotas. Jag har ställt många frågor till stadsdelarna och vänsterstyret i Stockholms stad, men många av dem är helt obesvarade. Vilken krisberedskap finns för att tryggt hantera ambulanskrisen för våra äldre? Det finns inga svar över huvud taget på de frågor som jag har ställt till Södermalms stadsdelsnämnd. Vilka konkreta planer finns för att stärka äldreomsorgens beredskap inför kommande semesterperioder? Det här problemet kan man misstänka uppstår igen, när regionens egenregiverksamhet redan har visat att den inte klarar uppdraget. Det är i kris som verkligheten syns i blyxtbelysning. Stockholm behöver bättre beredskap och bättre styrning och ledning.

Anförande nr 19

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Ordförande och fullmäktige! Inledningsvis vill jag säga att jag blir väldigt besviken på att vänstermajoriteten inte kan besvara de frågor som vi faktiskt ställer i replikerna. I stället har man färdigskrivna svar, oavsett vad vi ställer för frågor. Det gör debatten ganska meningslös.

Jag kommer att fortsätta att tjata om att jag vill att vi ska ha de äldre i fokus. I stället för att prata om olika form- och systemfrågor måste vi vända blicken mot de äldre.

Nu vill jag tala om fallolyckor, som skapar ett enormt lidande. Det behöver inte vara så. Liberalerna vill införa en nollvision för fallolyckor, eftersom vi vet att systematiskt och förebyggande arbete mot dessa gör verklig skillnad. Riskbedömningar, anpassade bostäder, bättre belysning, fungerande hjälpmedel och träning stärker kroppen. Det är inte lyx, utan det är grunden för det jag vill återkomma till: trygghet och självständighet. Att förebygga fall är en investering i människors frihet att leva ett aktivt och värdigt liv även på äldre dagar.

Ordförande, fullmäktige! Dagens vänstermajoritet nöjer sig med det gamla vanliga, trots att resultaten talar sitt tydliga språk. Stockholm kan bättre och borde kunna göra så mycket bättre. Vi måste sätta de äldre i fokus. Jag yrkar bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 20

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Herr ordförande! När det gäller det här med att svara på frågorna och prioriteringen av de äldre: År 2017 införde vi krav i hemtjänsten på att man skulle ha omklädningsrum och arbetskläder. Det tyckte ni var detaljstyrning, Isabel Smedberg-Palmqvist. Pandemin avgjorde kanske frågan om huruvida det var detaljstyrning. Jag tror inte att den frågan kommer tillbaka, men detta var ändå ganska talande på något sätt. I en verksamhet där de som är föremål för

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

omsorgen inte sällan faktiskt kan berätta vad de ger uttryck för måste man vara oerhört noga med att se till att man har goda villkor för de enskilda och goda villkor för medarbetarna. Man behöver se till att man har en struktur i verksamheten, som Robert lyfte när han var uppe här i talarstolen tidigare, för det är en del av tryggheten för de äldre.

Jag kan tycka att det här är förvånande. Det är samma sak med arbetsskorna – det följer samma mönster. Är det inte viktigt att medarbetarna har goda villkor?

Anförande nr 21

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Jag tackar för frågan och ska försöka svara på just den, Anders Göransson. Jag firar faktiskt mitt 15:e budgetfullmäktigesammanträde nu. Jag kan alltså faktiskt stå till svars för vad vi sa 2017, för då var jag också här. Jag tycker fortfarande att vi som politiker aldrig ska gå in och detaljstyra. Det finns profession till det. Det är den linjen som vi har hållit konsekvent, i alla fall i Liberalerna.

Självklart är personalen viktig. Det vet alla som har varit på ett äldreboende. Jag har varit på många äldreboenden – många gånger och många timmar. Jag vet precis hur viktig personalen är. Den är helt beroende av att det finns förutsättningar för att verksamheten ska kunna hålla hög kvalitet.

Men med det sagt glömmer ni hela tiden bort vad ni är till för. Ni är till för de äldre, men ni säger inte ett ord om de äldre. Det gjorde inte du i det här inlägget heller.

Anförande nr 22

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande och ledamöter! Vi möts igen, Isabel! Grattis till 15:e gången här!

(I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Tack!)

Självklart är personalen grundbulten. Den är till och med en grundförutsättning för att någonting ska funka. Evidensen visar det supertydligt – när personalen har det dåligt blir det dålig kvalitet för de äldre. Allt vi pratar om här rör de äldre. Men jag blir jätteglad att du lyfter fallprevention. Jag har blivit bannad internt för att jag pratar för mycket om OPEN-studien – du kanske känner till den. Det här är någonting som kommer att gå ut bredare i staden nu i och med denna budget. Det är fråga om korta femminutersövningar i ståträning. Det är spot-on – precis det du efterfrågar. OPEN-studien – toppenprylar!

Anförande nr 23

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Ordförande och fullmäktige! Det är bra att ni har lite fokus på sådana saker också, Robert. Det tycker vi är väldigt positivt. Det är bara alldeles för sent. Varje dag faller gamla människor. Det finns så enkla åtgärder att vidta för att få till skillnad i detta. På så sätt skulle vi få ned

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

vårdkostnaderna oerhört. Vi skulle få mycket bättre kvalitet på äldreboendena om vi bara hade det i fokus. Det kunde ni haft långt tidigare. Men ni sätter i stället fokus på personalens arbetsskor, skåp och omklädningsrum. Det är naturligtvis viktiga saker. Personalen är självklart oerhört viktig. Men jag blir bekymrad när ni en efter en går upp och pratar om själva systemet, inte om individen. Jag tror att man måste börja med individen.

Anförande nr 24

S h a m s o A l i H a s s a n (V): Ordförande, ledamöter och åhörare! I årets budget fortsätter den rödgröna majoriteten att prioritera äldreomsorgen – inte i ord, utan i handling. Under alldeles för lång tid har äldreomsorgen pressats av destruktiva och förödande effektiviseringar. Alla som arbetar nära våra äldre vet att man inte kan jaga minuter hur länge som helst utan att kvaliteten rasar. Därför byter vi nu riktning – det blir kvalitet före minutjakt. Vi stärker bemanningen genom rätten till heltid och fler fasta anställningar. Vi investerar i något så grundläggande som bra arbetsskor för att minska belastningsskadorna och göra arbetsdagen hållbar. Det här är enkla och kraftfulla välfärdsreformer som personalen själv efterfrågar. Samtidigt fortsätter vi att utveckla trygghetsarbetet genom samverkan mellan stadsdelarna, polisen och civilsamhället för att möta ökningen av brott och bedrägerier riktade mot äldre.

Äldreomsorg handlar också om ett aktivt liv. Vi främjar lokala seniorhälsodagar och aktiviteter i stadsdelsnämnderna som stärker fysisk aktivitet och gemenskap. I Skärholmen har vi till exempel äldrefältare som bland annat anordnar träning och promenader i samarbete med Fritidsbanken. Vi har ett nytt utomhusgym från Omnigym, särskilt anpassat för seniorer. Det är så uppskattat att folk redan efterlyser seniorparcour, och det är ett kvitto på hur engagerade och pigga våra äldre är. Jag vill också nämna den nya badbussen till Sättrabadet. Från och med nästa sommar får Stockholm en ny busshållplats vid Sättrabadet. Det är ett initiativ för att öka tillgängligheten och göra bad och social samvaro tillgängligt även för de äldre. Slutligen stärker vi hemtjänsten med höjd ersättning på 96 miljoner. Vi satsar 50 miljoner årligen på arbetsmiljö och återhämtning. Vi vill att personalen ska orka, stanna kvar och utvecklas. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 25

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Fullmäktige! Trygghet är en självklar fråga för oss moderater. År 2023 skrev jag en motion om att kontrollera personal i omsorgen mot belastningsregistret. I sitt eget hem ska man vara trygg. Men vänsterstyret var tyvärr inte modigt nog att införa det utan hänvisade till en lagändring, trots att kommunerna själva kan införa det. Till exempel har Växjö använt det här verktyget i drygt tio år. Först nu, 2025, införs det efter en lagändring. Många äldre har råkat illa ut på vägen hit.

Kosten är också en viktig fråga. Sedan 2019 har Stockholms stad genomfört satsningen Matlyftet för att förebygga undernäring och ofrivillig ensamhet hos äldre. Det är ett

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

initiativ från oss. Vi ska fortsätta att utbilda och att utreda frågor kring kosten. Måltidernas storlek och antal, näringsämnen i maten samt matsvinn är kärnfrågor som måste prioriteras. Slängs mycket mat är risken att den äldre inte får i sig tillräckligt med näring när maten hamnar i soporna. Hälften av alla vård- och omsorgsboenden i Stockholm rapporterar inte in matsvinn. Det här måste alltså följas upp.

Vi har någonting som kallas måltidshandboken. Den finns tillgänglig på nätet. Men den har inte uppdaterats på fem år. Ni prioriterar alltså inte kosten. Den uppdaterades under vårt styre, men ni verkar helt enkelt inte prioritera den här frågan.

Behovet av personal inom äldreomsorgen ökar kraftigt, samtidigt som antalet unga vuxna på arbetsmarknaden minskar. Den digitala utvecklingen är viktig. Det handlar till exempel om automatisering av rutinuppgifter.

Anförande nr 26

M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande! Det är inte sant att vi inte prioriterar kosten. Den är en väldigt viktig del av både äldreomsorgen och andra av våra verksamheter, som skolan och förskolan. Vi har ett nytt matprogram på gång. Där är det fokus på hållbarhet och på att maten ska vara näringsrik och aptitlig. Detta är alltså en viktig fråga för vår majoritet.

Anförande nr 27

A n e t t e H e l l s t r ö m (M): Men hur kan det då komma sig att ni inte har uppdaterat måltidshandboken, Maria Mustonen? Om man tittar på sista sidan ser man att det står 2020. Jag har inte sett någonting av det som du säger att ni jobbar med. Du säger att ni jobbar med det nu, men jag har inte sett någonting färdigt.

Anförande nr 28

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Stockholm är som sagt i mångt och mycket en stad där äldre mår bra och har det bra. Det är såklart jättepositivt, men samtidigt ska vi komma ihåg att äldre inte är en enhetlig grupp. De är människor med olika bakgrund, ursprung, erfarenheter, intressen och drömmar men också olika förutsättningar avseende hälsa. Med andra ord: Det finns inte en lösning för äldreomsorgen som passar alla.

Frihet är ett kärnvärde för Centerpartiet. Äldreomsorgen måste, likt livet i övrigt, präglas av valfrihet, mångfald och respekt för individens egna önskemål. Ofrivillig ensamhet drabbar allt fler, med risk för isolering, nedsatt hälsa och sämre livskvalitet. Strävan att bryta ofrivillig ensamhet ligger som grund för flera av Centerpartiets förslag, bland annat om att införa orosanmälan för äldre och att stödja föreningar som arbetar för att minska social isolering.

Vi vill också införa ett pilotprojekt som vi kallar för Vinterhjälpen. Äldre som har behov ska kunna anmäla sig för att få hjälp med enklare åtgärder som snöskottning eller sandning utanför sitt hem under vintermånaderna. En skottad garageuppfart kan

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

vara skillnaden mellan ofrivillig ensamhet och att kunna träffa sina vänner på den lokala träffpunkten.

Ordförande! Språket är nyckeln till både trygghet och kvalitet i äldreomsorgen. Att kunna svenska är naturligtvis bra, men Stockholm är en mångspråkig stad, och våra äldre har olika bakgrund, kultur och språk. Äldreomsorgen måste finnas också för den som med stigande ålder och glömska återgår till att tala sitt modersmål i stället för sin sent inlärd svenska. För mig och Centerpartiet är det därför självklart att den kompetens som flerspråkiga medarbetare bidrar med ska kunna värderas och uppmuntras. Vi vill därför införa ett språktillägg, en ersättning för den som använder sina språkkunskaper i arbetet och därigenom stärker äldreomsorgens förmåga att möta varje människa med respekt och förståelse.

Anförande nr 29

G a b r i e l K r o o n (SD): Tack så mycket för ordet! När man läser er budget, Kristin Jacobsson, framkommer det att ni drar ned på äldrenämnden och drar ned på äldreomsorgen i stadsdelsnämnderna. Er budget är 30 miljoner mindre än majoritetens budget. Den är också väsentligt mindre än Sverigedemokraternas budget.

Mina frågor till dig är: Tycker du att vi lägger för mycket pengar på våra äldre i Stockholm? Tycker du att de har det för bra, så att vi skulle kunna spara in 30 miljoner på deras verksamhet?

Anförande nr 30

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Jag är stolt över den budget som vi har inom äldreomsorgen. Vi gör stora satsningar på medarbetare. Vi gör stora satsningar på vård- och omsorgsboenden. Vi gör stora satsningar på arbetsmiljön. Vi drar ned lite grann när det gäller byråkrati och administration. Det tror jag att de flesta har full förståelse för. I stället lägger vi pengar på generösare biståndsbedömning, som direkt når de äldre. Det är bra politik. Det ska gå till de äldre, inte till byråkraterna.

Anförande nr 31

G a b r i e l K r o o n (SD): Tack så mycket för ordet! Äldrepolitiken är otroligt viktig i Stockholm. Vi har en demografisk utveckling där allt fler blir 80-plus och där också allt fler blir 65-plus. Det är två helt olika grupper med två helt olika vårdbehov. Från Sverigedemokraternas håll tycker vi att språket är helt avgörande i äldreomsorgen. Vi tycker att även kontinuiteten är väldigt viktig i hemtjänsten.

Jag skulle vilja uppehålla mig lite vid just kontinuiteten i hemtjänsten. I dag finns det inga riktiga styrmedel för att främja begränsning av antalet olika vårdkontakter med olika personer som man har när man har hemtjänst. Vi vill se en utredning om en tydligare inriktning av de här avtalen, så att man får en bonuspott som utförare om man i mindre utsträckning har olika personal. Det skulle kunna ge incitament för att hålla nere antalet olika vårdkontakter för den äldre.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

I övrigt tror jag att mycket strax kommer att sägas om vår övergripande politik av min kollega Liliane.

Anförande nr 32

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Herr ordförande! Jag tänkte börja med det här med att bygga vård- och omsorgsboenden. Jag är ordförande i Södermalms stadsdelsnämnd. Under den här mandatperioden har vi haft två aktörer som velat bygga, dels Blomsterfonden, dels Judiska Hemmet. Dessa projekt blir inte av, men inte i något av de fallen har socialdemokratin medverkat till det. Ibland finns djävulen i detaljerna. Man är för projekten på ett principiellt plan. Men så står man där, och så går man tillbaka till gårdagen och diskuterar hur det är med byggandet, vad vi ska prioritera, om vi inte ska rädda den där gröna dungen och så vidare – och så blir projektet inte av. Varken Blomsterfonden eller Judiska Hemmet kommer att bygga på Södermalm. Det är oerhört olyckligt. Det är viktigt att komma ihåg att det faktiskt ser ut så i realiteten.

Vi pratade om erfarenhet och så vidare. Jag har jobbat i tio år på vård- och omsorgsboende och i tio år på palliativ avdelning. Det finns skäl till att vi vill se striktare regler. En gång hade vi 250 utförare i hemtjänsten. Fundera på vilken kvalitet nummer 250 hade, eller nummer 245 och 235! Är det någon här inne som tror att de var bra? Det är fråga om en verksamhet där det faktiskt är så att människor dör. Det kanske inte alltid är valfriheten som är det mest centrala. Det kanske till och med är ett värdigt slut som är det. I det läget kan vi inte se det som vilken marknad som helst där vi tror att det viktiga är att man har ett antal kreativa aktörer – misslyckas det får vi ta någon annan. Nej, det är riskminimering som bör vara vägledande i omsorgen om Stockholms äldre. Sedan ska de också få välja förstås. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 33

N i k e Ö r b r i n k (KD): Vi hade en liknande debatt förra året också, Anders Göransson. Jag kan påminna om att problemet är att ni har återtagit boenden som har fungerat bättre när de drivits privat än när de drivits kommunalt. Jag kan ge ett exempel. Tussmötegården hade en nöjdhet på 30 procent bland de boende när kommunen drev den. På två år fick sedan Vardaga upp nöjdheten till över 80 procent. I det läget tog ni tillbaka Tussmötegården – som om ni tyckte att det funkade bättre när kommunen drev den med en nöjdhet på 80 procent. Det enda skäl man gav var att man inte ville ha för mycket privat i Stockholm. Vad är det för sätt att styra äldreomsorgen på?

Det är inte konstigt att Blomsterfonden och Judiska Hemmet lyfts fram, för de hemmen var ju redan planerade. I den boendeplan som ni har lagt fram under de här åren står det klart och tydligt att de enda privata som får byggas är de 13 som det redan är planerat för. Därefter – nada, finito. Då spelar det liksom ingen roll för er att ni själva inte kommer framåt i processerna. Ni säger att äldre saknar plats att bo på, men de som vill komma hit och hjälpa till att bygga får inte göra det. Varför?

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 34

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Kristdemokraterna var faktiskt inte för förslaget om Blomsterfonden.

Det här med upphandlingar har vi pratat om. Från 2014 och framåt har det i princip varit så att varje upphandling lett till en ny utförare. Om man hade kunnat veta att upphandlingen skulle avslutas till förmån för den utförare som haft uppdraget och skött det väl hade du haft ett starkt argument, Nike. Men enligt de siffror jag har skedde detta bara en gång mellan 2014 och 2020. Det var fråga om Bergsunds vård- och omsorgsboende på Södermalm. Först sa Socialstyrelsen att man inte skulle få fortsätta. Sedan sa en helt enig nämnd att detta inte höll måttet. Det är den enda gången någon har fått fortsätta.

Om man har en modell som faktiskt inte befordrar kvalitet i något avseende behöver man fundera över det. Ni har inte gjort det, och jag är förvånad över det. Men så kan det vara.

Anförande nr 35

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Ordförande och fullmäktige! Tack för inlägget, Anders Göransson, och tack för att du pratade om hemtjänsten! Jag tycker att det är en oerhört viktig verksamhet. Det är väl den viktigaste verksamhet som äldreomsorgen har. Det är i alla fall den mest omfattande.

Jag tycker att det är sorgligt hur Socialdemokraterna har kört fast i system i stället för individ. Det har jag försökt vara tydlig med hela tiden. Det är ju inte så att det blir dåligt bara för att det är en privat utförare inom äldreomsorgen, utan det handlar om hur vi gör upphandlingarna. Gör vi högkvalitativa upphandlingar kommer inte de här problemen att uppstå. Skulle verksamheten vara bättre bara för att den är kommunal och inte privat? Det är där våra synsätt skiljer sig åt. För mig är det en helt obegriplig slutsats. Det handlar ju om hur man upphandlar och vad man ställer för krav. På det sättet kan man undvika de här problemen.

Vem vill ha 250 utförare? Det vill självklart varken jag eller någon annan. Men vi vill ha kvalitet i äldreomsorgen, och det kan vi få om vi får fri konkurrens.

Anförande nr 36

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Det var ju de 250 utförarna som blev resultatet av den fria konkurrensen. Det var inte vi som åstadkom detta. Vi var i opposition mellan 2006 och 2014. Det var faktiskt er triumf när vi fick 250 utförare.

Det verkar inte gå in någonstans när jag säger det, men varje gång vi upphandlar blir det en ny utförare. Vi vet att kvaliteten sjunker och att människor dör när man byter utförare. Om man har en sådan modell skulle man kunna argumentera på annat sätt. Jag är förvånad över att ni inte har försökt utveckla LOV i mycket större utsträckning inom ramen för äldreomsorgen. Då får ni kontinuitet, och då finns det en logik. I stället

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

har det blivit en ny utförare varje gång. Ser ni inte problemet i systemet? Det är obegripligt.

Anförande nr 37

N i k e Ö r b r i n k (KD): Tack för ordet! Det här anförandet vill jag tillägna alla medarbetare i äldreomsorgen. Jag riktar mig till dig som hjälper till att föra glaset till munnen när den äldre är törstig, till dig som i kväll kommer att knäppa jackan, ta med kaffetermosen i bilen och göra dig redo för ännu ett nattpass ute i hemtjänsten, till dig som sitter och planerar vårens utflykt för en grupp äldre som vill åka på teater i en annan stad, till dig som försöker få ihop scheman efter att styret försvårat schemaläggningen och till dig som försöker få ihop budgeten när styret ställt allt fler krav utan att skicka med alltmer pengar. Du gör ett ovärderligt arbete för stockholmarna. Hur meningsfullt jobbet än känns vet jag att det inte alltid är lätt, för det finns inga lätta jobb i äldreomsorgen.

Vår budget är till för dig. Vi satsar på din lön. Du ska få 1 000 kronor mer i plånboken varje månad. Då har vi inte ens räknat in de skattesänkningar vi gör. Vi satsar på din arbetsmiljö. Vi satsar på att du ska få fler bra chefer, så att avståndet till närmaste chef inte är så stort. Vi satsar på att du ska få fler kollegor, inte färre, så att du inte behöver känna sådan stress på jobbet. Vi förbättrar för dig som samtidigt vill utveckla språkkunskaperna – vi satsar på dig också. Du som vill fortsätta jobba för en arbetsgivare som råkar vara privat men hör hoten från styrets tvångsåterkommunaliseringar – vi satsar på dig också. Du som vill bidra ibland på dina villkor samtidigt som du pluggar eller vill ha lite mer tid för barnbarnen – vi satsar på dig också. Vi satsar på äldreomsorgen. Vi satsar på medarbetarna. Tack för det arbete som ni gör!

Anförande nr 38

R o b e r t M j ö r n b e r g (V): Ordförande och ledamöter! Tack så mycket för dina fina ord, Nike! Jag vill dock kontrastera våra synsätt på vad som ger en fin arbetsmiljö.

Varför struntar du i hur personalen faktiskt mår på jobbet? Du gör dig lustig i medierna över arbetsskor, över arbetstidsförkortning och så vidare. Min förhoppning med dagens debatt är att stockholmarna tydligt ska se vilka som för signalpolitik och vilka som faktiskt vill bygga en äldreomsorg som verkligen sätter kvaliteten i fokus. Återigen: Det handlar om ett skifte i synen på arbetet och värdet av återhämtning och om att bygga ett sunt arbetsliv som inte konsumerar de anställda. Vi kommunalare – vi är en del här inne – lever kortare tid än andra. Våra kroppar känner av arbetet på ett annat sätt än vad som är fallet för andra yrkesgrupper. Varför vill du inte se arbetsskor, arbetskläder, omklädningsrum och arbetstidsförkortning?

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 39

N i k e Ö r b r i n k (KD): Jag tackar för ordet och tackar Robert för frågan. Den enkla anledningen är att ni inte har klarat av att garantera det absolut viktigaste först. Arbetsgrupperna är för stora i äldreomsorgen. Ni om några borde ju veta att för stora arbetsgrupper är en av de vanligaste orsakerna till sjukskrivningar. De bidrar till ohållbara arbetsmiljöer. I ett läge där vi behöver fler människor i äldreomsorgen och fler kollegor till medarbetarna slår ni på stora trumman för att folk ska jobba mindre. Vi kan titta på frågorna om arbetstidsförkortning och skor, men först den dag då de mest grundläggande behoven på arbetsplatserna är tillgodosedda. Dem har ni dock struntat i fullkomligt. Dessutom når inte exempelvis skosatsningen hela vägen fram. Det är helt uppenbart en missriktad budgetförhandling från er sida. I stället borde man fokusera på det som spelar roll på riktigt: fler medarbetare, fler kollegor och fler chefer. Det ger bättre arbetsmiljö på riktigt.

Anförande nr 40

U l r i k a L o r e n t z i (S): Ordförande! Vårt mål är förstås att de äldre ska få den bästa äldreomsorgen. Det är det vi jobbar med. Förra året hävde Stockholm avtalen med sju hemtjänstföretag i valfrihetssystemet på grund av fusk och oegentligheter. Det här var enskilda äldre som hade rätt till hemtjänst men som inte fick sina insatser, fastän företagen plockade ut pengarna.

Det här händer inte bara i Stockholm. Under de senaste åren har problem med välfärdsbrott uppmärksamrats på bred front. Ekobrottsmyndigheten skriver i sin senaste lägesrapport om ekonomisk brottslighet: ”Organiserad brottslighet förekommer i alla delar av välfärdssektorn där privata alternativ är tillåtna. Genom bolag, stiftelser och föreningar bedriver kriminella omfattande ekonomisk brottslighet.”

När välfärden började marknadiseras var politikerna oerhört naiva. Man trodde att välfärdsmarknaderna skulle kunna sköta sig själva. Nu vet vi bättre, även om en del från andra sidan här inte riktigt verkar ha tagit in det. I det rödgröna budgetförslaget slås fast att staden ska ha större rådighet över välfärden, inte minst med tanke på välfärdsbrottsligheten. Vi måste kunna göra oss av med oseriösa och kriminella aktörer.

Jag tror att de flesta i det här rummet håller med om att vi ska ha systematisk uppföljning och kontroll. Men vi i den rödgröna majoriteten inser att fler kontroller i efterhand inte är tillräckligt. Välfärdsbrottsligheten behöver bekämpas i grunden, i de förutsättningar som har gjort välfärden till en plats för kriminella aktörer. Därför ska det som princip finnas kommunal egen regi inom alla områden som staden har ansvar för. Äldre ska kunna lita på äldreomsorgen, och de ska vara säkra på att deras skattepengar inte göder kriminalitet.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 41

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande, ledamöter, åhörare, stockholmare! Den goda nyheten är att vi alla blir äldre och klokare. Vi blir allt fler som lever allt längre. I stort sett alla verkar också vara överens om det, utom Centerpartiet som med sedvanlig ungdomlig entusiasm har en helt egen demografisk kurva och på så vis sparar in en massa pengar.

Att vi blir allt fler som lever längre ställer också nya krav på staden. Äldreomsorgen står inför nya utmaningar. Framför allt behöver vi förstärka och förnya det förebyggande arbetet. Jag är glad över att vi påbörjade arbetet med seniorbostäder, tryggt mottagande, ramtid och en åldersvänlig stad redan den förrföra mandatperioden. Tack vare det är vi beredda. Jag är också glad över att denna mandatperiod har stort fokus på arbetsvillkoren. Vi behöver rusta främst hemtjänsten, inte minst i egen regi. Hemtjänsten måste skala upp och också omfatta det förebyggande arbetet. De allra flesta människor vill kunna bo kvar i sina egna hem och få adekvat stöd för att kunna göra så.

Utöver det behövs kompletterande insatser för att öka tryggheten och skapa goda förutsättningar för sociala och kulturella aktiviteter. Dagverksamheterna är ett exempel. Vi ser över ersättningsnivåerna i syfte att stärka dagverksamheterna. Vi ger också ett uppdrag att initiera en verksamhet för dem som går i pension från sin dagliga verksamhet, något som är mycket efterfrågat av funktionshindrarsrörelsen.

Det här är bara några exempel på det fokus som kommande budget har på det förebyggande arbetet och som även andra delar av staden, till exempel kulturnämnden och idrottsnämnden, deltar i.

Anförande nr 42

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Jag vill börja med att kommentera de här små tjuvnypen som görs i inlägg och inte i repliker. Centerpartiet har alltså inga egensnickrade prognoser; vi baserar dem på utfall och erfarenheter flera år tillbaka. Till skillnad från er lägger vi inte pengar inom äldreomsorgen på hög, utan vi använder dem till att förbättra åtgärder, till exempel en generösare bostadsbedömning. Pengarna ska nå de äldre, inte läggas på hög.

Men det var inte det som var min fråga. Det här med guldkant i vardagen har aldrig varit Vänsterns paradgren. För många är det en guldkant att kunna ta ett glas vin till maten vid festliga tillfällen. Trots det har vi sett att det är svårt för äldre att vid träffpunkter och på äldreboende får göra just detta. Stockholm ska vara en stad där man fortfarande har sin valfrihet när man blir äldre. Min fråga är: Varför hittar ni inte lösningar på det här problemet? Varför motarbetar ni fortsatt möjligheten för boende att kunna ta ett glas vin till maten?

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 43

Borgarrådet B o u c h e r (V): Vi kom tillbaka till vinfrågan! Vi har under den här mandatperioden utvecklat ett stöd på äldreomsorgen för samtliga stadsdelar så att de kan hantera den här frågan enligt alla lagar och regler och kunna erbjuda dryck – vin, alkohol – på sina träffpunkter och möteslokaler. Det ser lite olika ut i staden hur de olika stadsdelarna har hanterat detta fortsättningsvis, men det är också ganska viktigt att man faktiskt håller sig inom lagens ramar.

Det vi har gjort är alltså att utarbeta ett bra stöd till stadsdelarna för att kunna göra det här inom lagens ramar.

Anförande nr 44

H e n r i k S j ö l a n d e r (M): Ordförande! Vänsterstyret vill korta arbetsdagen för personalen i äldreomsorgen, men jag hittar ingenting i budgeten om hur det ska finansieras. Jag hittar heller inga svar på hur denna arbetstidsförkortning ska göra det bättre för de äldre.

Den demografiska utvecklingen visar att det kommer att behövas betydligt fler, inte färre, arbetade timmar inom äldreomsorgen framöver. Med en arbetstidsförkortning kommer de äldre även att få besök av flera olika vårdare för att man ska kunna få ihop schemat. Detta är en utveckling som vi inom Moderaterna inte står bakom.

Kan du förklara hur ni kommer att finansiera den här arbetstidsförkortningen och hur den kan leda till bättre omsorg för de äldre?

Anförande nr 45

Borgarrådet B o u c h e r (V): Vad jag inte förstår är att ni inte ser att vi har avsatt 200 miljoner kronor, 50 miljoner per år, i den här satsningen. Det står ju ganska tydligt i budgeten att vi har gjort det. Bortsett från det finns det stadsdelar som räcker upp handen och säger att de gärna vill pröva en arbetstidsförkortning.

Det mest märkliga med Moderaterna tycker jag är att ni också har varit emot heltidsmålet, som vi har ökat. Ni vill alltså att folk ska jobba både mer och mindre – samtidigt. Jag tror att ni behöver bestämma er för hur ni ska ha det. Ni vill att man ska kunna fortsätta att ha typ 50 procent av sin personalstyrka på deltid. Vi vill att alla ska jobba heltid.

Anförande nr 46

N i k e Ö r b r i n k (KD): Tack för ordet! Jag har ställt den här frågan förut till dina kollegor, Torun Boucher, och jag ställer den till dig också, för jag har väldigt stor respekt för dig som politiker och äldreborgarråd. Jag tycker att du är väldigt duktig och vill väldigt mycket gott. Men jag måste ärligt säga att jag är genuint orolig för att vi inte kommer att bygga ikapp behovet av äldreboenden för kommande generationer.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Jag säger siffrorna en gång till: Om fem år kommer det att saknas två normalstora äldreboenden, och till 2050 kommer det att saknas sextio. Om vi inte bygger ikapp det här innebär det att 4 800 äldre inte kommer att ha en plats att bo på som de har rätt till. I det läget förstår jag inte hur man kan känna att man har mandatet att säga nej när andra vill komma och bygga ikapp det behovet.

Jag ställer frågan till dig eftersom jag inte har fått något svar: Vad är er plan för att dessa äldre inte ska stå hemlösa?

Anförande nr 47

Borgarrådet B o u c h e r (V): Tack för frågan! Den goda nyheten är att vi har en ny äldreboendeplan på gång, vilket du borde veta om. Den involverar precis hela staden och kommer att göra det lättare att hitta markanvisningar och underlätta för Micasa eller någon privat som vill bygga. Vi kommer att ha en sammanhållen boendeplan, vilket vi aldrig tidigare har haft. Det är jättebra, för på det viset kommer vi att kunna bygga fler boenden, vare sig det är Micasa eller privata som bygger. Vi kommer att föredra Micasa; det är helt klart.

I övrigt vill jag tacka så hemskt mycket för din inledning där du sa att 65 och 90 är två helt olika åldrar som vill helt olika saker. Tack! Jag är 66 år. Jag gillar kultur. Jag gillar inte att Kristdemokraterna slaktar kulturbudgeten, för jag är en kulturtant. Tack för ordet!

Anförande nr 48

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Ordförande, fullmäktige! Jag är också en kulturtant, och den debatten ska vi snart ha. Men nu ska vi prata servicehus.

Mina kollegor i Kungsholmens stadsdelsnämnd, Liberalerna där, har väckt frågan kring Fridhems servicehus. Det verkar helt upp och ned hur saker och ting har skötts där, och jag blir så bekymrad eftersom det återigen handlar om äldre som kommer i kläm och är så förtvivlade. När man är äldre är förändring, flytt och framför allt en sådan osäkerhet en katastrof. Hur kan man tillåta en så lång tid av osäkerhet när det handlar om gamla människor som inte vet var det ska bo någonstans? Det är så att mitt hjärta brister!

Våra kollegor i stadsdelsnämnden har skrivit insändare och ställt frågor, men de får inga svar. Därför ställer jag frågan: Vad är det som händer?

Anförande nr 49

Borgarrådet B o u c h e r (V): Tack för frågan; vi debatterade ju det här tidigare. Även jag blev lite tveksam och kontaktade därför flera personer efteråt för att ta reda på vad som händer. Dels handlar det om Fridhemmet, som är servicehuset. Där har de allra flesta evakuerats, men de måste ju få bestämma själva när och vart de vill flytta. Det går inte att tvinga folk att flytta som inte vill flytta, så det där tar alltid lång tid. Det gäller även vanliga hyreshus som ska renoveras. Plötsligt har vi en person som

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

inte vill ta ett erbjudande om en annan bostad under renovering eller rivning. Det gäller även Fridhemmet, men de allra flesta har nu flyttat.

När det gäller den andra delen, alltså vård- och omsorgsboendet, ska det inte evakueras ännu, för det måste finnas ett annat boende som kan ta emot dem i en sammanhållen process sedan när de flyttar, och Micasa och äldreförvaltningen jobbar för närvarande stenhårt med att ha ett boende dit man sammanhållet kan flytta hela gruppen äldre.

Anförande nr 50

L o u - A n n W e j k e N o r b e r g (M): Ordförande, fullmäktige, åhörare! 60–40 är fördelningsnyckeln mellan kommunal och privat driftsform i äldreomsorgen. Det blir tyvärr allt skevare i och med att majoriteten väljer att, precis som i flera andra verksamheter, dra tillbaka i kommunal drift.

S:t Eriks vård- och omsorgsboende är ett av dem som drogs tillbaka trots en brukarnöjdhet som låg 10 procentenheter högre än stadens snitt. Vi ser nu att verksamheten går back 15 miljoner. Dessutom valde chefen för verksamheten att inte stanna kvar. Ledarskapet är, vilket jag tror alla instämmer i, avgörande för hur en verksamhet fungerar både rent driftsmässigt och när det gäller hur nöjd personalen är.

Trots dessa erfarenheter väljer staden att fortsätta på samma spår. Nu senast ser vi att det är aktuellt att kommunalisera tillagandet av måltider inom äldreomsorgen i Hägersten-Älvsjö. Majoriteten hävdar att man får bättre transparens och uppföljning genom att ha allt under samma tak. Så behöver det inte alls vara om man har jämförbara och tydliga modeller för all uppföljning, vilket inte har varit fallet. Varför inte helt enkelt tillstå att man anser att privata utförare inte ska ges möjlighet eftersom det inte rimmar med den politiska ideologin?

På Kungsholmen har det, precis som vi har hört, varit mycket uppståndelser kring skötseln och administrationen runt Fridhemmets serviceboende och Alströmerhemmets vård- och omsorgsboende på grund av den förestående renoveringen. Nu har de flesta flyttat ut från Fridhemmet, men Alströmerhemmet kommer att skjutas fram åtminstone ytterligare ett halvår, så det blir först, tror jag, halvårsskiftet 2027.

Detta är väldigt bekymmersamt. Det finns väldigt mycket att lära från de alla brister som finns i den här processen. Jag hoppas innerligt att man tar det till vara. Det finns en stor utmaning vad gäller alla de boenden som behöver projekteras.

Anförande nr 51

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Jag vill bara kommentera det här med principen om 50–50, 60–40 och så. Det handlar ju om att äga husen. Det är ingenting som den här rödgröna majoriteten har hittat på, utan det var någonting som tillkom under den ganska långa borgerliga majoriteten 2006 till 2014. Vi fortsatte med den principen efter 2014, och sedan avvecklade ni i den förra majoriteten detta. Det är ert problem, inte mitt. Jag har bara återinfört en princip som ni införde under er långa

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

period, bara så att ni vet det, och det beror på att det är viktigt att vi har någon form av äganderätt till våra hus som vi bedriver äldreomsorg i, oavsett vem som bedriver äldreomsorgen i husen. Det handlar om att till exempel Attendo bestämmer sig för att avveckla all äldreomsorg i Sverige, precis som de har gjort i Norge. Då är det bra om vi behåller deras hus.

Anförande nr 52

L o u - A n n W e j k e N o r b e r g (M): Huvudfrågan för mig är egentligen inte 60–40 utan att man konsekvent numera tar tillbaka den ena verksamheten efter den andra, oavsett om det gäller äldreomsorg eller andra saker. Det är väldigt svårt att förstå när vi ser att man inte baserar det på direkt utfall, tycker jag.

När det gäller den helt nödvändiga utbyggnaden kommer vi alltså att ha en otrolig ökning av 65-plus – vi har 42 300 nya fram till 2034. Jag bara undrar hur man tror att man ska kunna hantera det här om man tänker sig att enbart använda kommunal regi, oavsett vem som är ägare till husen. Jag tror ju att även projekteringen i stor utsträckning kommer att behöva använda privata aktörer.

Anförande nr 53

B e n g t - O l o v T e n g m a r k (S): Ordförande, fullmäktige, stockholmare. Det är en ära för mig som senior att få ställa mig i talarstolen under den här debatten!

Vi seniorer blir fler och fler, och framför allt de äldre äldre, 85-plussingarna, kommer att öka lavinartat under de närmaste åren i vår stad. Men vi har en äldreparadox: Vi seniorer blir både friskare och sjukare. Därför är en utmaning för oss i staden att ta hand om både det friska och det sjuka.

I mitt dagliga liv träffar jag många multisjuka som har kroniska sjukdomar. All evidens säger att det går att förebygga. Därför är stadens utmaning att stötta både det friska och det sjuka. Vi måste sluta vara reaktiva och i stället vara proaktiva och i större utsträckning stötta det friska. Majoriteten av stadens invånare ska inte behöva vår äldreomsorg.

Utmaningen i staden blir framför allt stadsdelsnämnderna. Genom att utveckla våra äldrecenter, friskvårdscenter och aktivitetscenter med fler aktivitetscenter och mer öppettider kommer vi att kunna förebygga ohälsa. Det är viktigt för att vi ska bevara friskheten, förhindra ohälsa och minska ensamheten och inte minst den psykiska ohälsan hos äldre män – sagt i dag på Internationella mansdagen. Sträck på er, gubbar!

Men när jag blir svag och har ett större vårdbehov måste det finnas en äldreomsorg som kan ta hand om mig, och då måste vi se till den äldre och dennes anhöriga slipper att det kommer tio femton personer per vecka till min bostad när jag behöver vård. Vi behöver skapa nya former för samarbete mellan stadens äldreomsorg och regionen.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 54

H a n n a W e r n e r (M): Ordförande! Jag tycker att det är jättebra att ni pratar om att jobba proaktivt. Bara en passus innan jag kommer till min fråga är att jag blir väldigt beklämd när jag ser att ni har reklam från staden som säger ni finns där när du behöver det. Vi ser ju en tendens att många äldre flyttar in på äldreboende i ett väldigt sent skede. De skulle behöva flytta in på äldreboende och får bättre livskvalitet tidigare.

Men det var inte det jag skulle prata om. Jag ifrågasätter er satsning på arbetsskor, eftersom jag menar att resurserna skulle kunna användas till något bättre. Om ni hade avstått från sådana här satsningar, alltså kostnader, hade personalen kunnat få sänkt skatt. Med Moderaternas budget får man 4 000 kronor mer i plånboken, och det ska jag säga är många olika typer av skor. Med mer pengar i plånboken hade personalen därför kunnat bestämma själv vad man vill lägga pengarna på, kanske massage, kanske arbetsskor.

Anförande nr 55

B e n g t - O l o v T e n g m a r k (S): Jag förstår inte varför målare och brandmän ska kunna gå till jobbet med sina skor på sig men inte kvinnor i hemtjänsten. Att säga nej till arbetsskor är faktiskt att diskriminera kvinnor som behöver sina arbetsskor. Jag skulle vilja säga som Cornelis Vreeswijk: Varför ska några gå med trasiga skor? Det ska inte behövas! Det är så att vi behöver satsa på att kvinnor, och för den delen män, som jobbar i äldreomsorgen ska ha ordentligt på fötterna när de jobbar.

Anförande nr 56

T h e r é z R a n d q u i s t (M): Ordförande, ledamöter, åhörare! Stockholms befolkning väntas inom en snar framtid passera 1 miljon. Som följd av ett lågt barnafödande och ett förväntat fortsatt lågt barnafödande väntas antalet 1–5-åringar vara 3 600 färre 2030 än 2024. Samtidigt väntas antalet 80-åringar och äldre ha ökat med över 50 procent 2034 jämfört med i år. Det kommer alltså inom en snar framtid att vara färre barn och fler äldre invånare i Stockholms stad.

För att säkerställa hög kvalitet och kontinuitet i välfärdstjänster som bland annat barnomsorg och äldreomsorg är kompetensutveckling för medarbetare avgörande. Därför är det fördelaktigt att utreda möjligheten för staden att erbjuda förskolepersonal utbildning att omskola sig till yrken inom omsorgen. Det gagnar både medarbetare och arbetsgivare med tanke på den kommande demografiförändringen. Låt oss vara proaktiva och ta ansvar för stadens åldrande befolkning redan i dag!

Avslutningsvis säger även jag att Moderaterna satsar mer än de styrande, både i äldreomsorgen när det gäller stadsdelarna och på äldrenämnden. Bifall till Moderaternas budget!

Anförande nr 57

M a r i a M u s t o n e n (V): Ni moderater vill frånga 60–40-principen, vilket skulle göra att vi tappar rådigheten över våra vård- och omsorgsfastigheter. Med facit

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

i hand har ju varken er eller vår majoritet varit så himla bra på att ge Micasa markanvisningar. Nu tar vi tag i det här och lanserar den samlade äldreboendeplaneringen, SÄB, där kommunstyrelsen, äldre nämnden, Micasa, stadsdelarna, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden gör det här tillsammans. Det är det enda sättet som vi kan ta tag i det här och få till tillräckligt många vård- och omsorgsboenden i Stockholm. Varför vill ni bara lämna det här åt marknaden? Vi måste ta vårt ansvar i kommunen.

Anförande nr 58

T h e r é z R a n d q u i s t (M): Tack så mycket för frågan! Jag pratade om personal och medarbetare som ni har lyft är så viktiga. Jag kan bara konstatera att tankar och värdegrund skiljer sig mellan Moderaterna och Vänsterpartiet. Jag har läst er budget, och jag föreslår att ni läser vår. Jag är stolt över vår budget för äldreomsorgen.

Anförande nr 59

L i l i a n e Å k e r l u n d (SD): Tack för ordet! Personal i äldreomsorgen ska ha en kunskapsnivå i svenska språket som är relevant för att kunna genomföra omsorgsinsatser på ett tryggt och säkert sätt. Socialnämnden och verksamheten blir skyldiga att arbeta för att all personal uppfyller språkravet. Därför inför vi ett tydligt och enhetligt språkrav i äldreomsorgen.

Personal ska ha en nivå i svenska motsvarande B2 enligt den europeiska referensramen. Det innebär att man ska kunna förstå, tala och skriva på ett sätt som gör det möjligt att arbeta tryggt, säkert och professionellt. Kraven gäller både kommunal och privat verksamhet. Socialnämnden blir skyldig att följa upp att språkravet verkligen efterlevs. Äldreomsorgslyftet förstärks och utvidgas för att också omfatta språkstödande insatser. Det här handlar inte om att sätta dit någon utan om att höja kvaliteten i hela äldreomsorgen och ge personalen bättre förutsättningar att lyckas i sitt yrke. När fler når rätt språknivå ökar också statusen i yrket.

Vi vill också stärka rekryteringen genom att få fler unga att välja vård- och omsorgsprogrammet genom att öka förståelsen för äldreomsorgen som ett viktigt och meningsfullt yrkesval. Det gör vi tillsammans med utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden. Vi ska dessutom minska antalet olika personal som går hem till brukaren. I dag kan det vara upp till åtta eller fler olika under en vecka. Det skapar otrygghet, som sagt.

Personal i nära omsorgssituationer ska också avstå från politiska, religiösa eller filosofiska synliga symboler i tjänst. Personkännedom och respekt för den enskilda individen som behöver hjälp är av största vikt, framför allt i kropps nära insatser.

Anförande nr 60

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Ordförande! Sverigedemokraterna vill lägga 10 miljoner kronor på svensk kultur i äldreomsorgen. I praktiken är det här ett steg mot

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

en omsorg där vissa äldre anses höra hemma i Stockholm mer än andra. Så bygger man inte en trygg och värdig välfärd – så bygger man murar.

När Sverigedemokraterna dessutom vill förbjuda personal att bära slöja, kors eller regnbågspin är budskapet tydligt: Mångfalden ska bort, friheten ska inskränkas, människor ska rätta in sig i ledet. Man får inte visa vem man är.

Ordförande! Vi i Centerpartiet står för motsatsen. Vi vill ha en äldreomsorg som sätter individen främst och som välkomnar alla, oavsett språk, kultur eller identitet. Varför vill Sverigedemokraterna göra äldreomsorgen mer exkluderande och mindre fri för våra äldre omsorgstagare och för våra viktiga medarbetare?

Anförande nr 61

L i l i a n e Å k e r l u n d (SD): Symboler kan uppfattas som en signal att personalen vill påverka brukaren, vilket strider mot professionell etik i omsorgen. Dessutom finns det risk att man fastnar. Om man måste använda en lift för att lyfta en brukare kan man fastna med slöjan, vilket är en förödande situation. Det är också ohygieniskt att bära privata slöjor i vården.

Kors bör man inte heller använda, för det påverkar också brukaren att inledas i en religion som man inte är intresserad av. Det ska vara neutralt i vården, helt enkelt. Vi är där för att vårda, inte för att upplysa om vår religion.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

9. Kultur- och fritidsfrågor

Kulturhuset Stadsteatern (R VI)

Kulturnämnden (R VI)

SDN: barn, kultur och fritid (R VII)

Anförande nr 62

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag är stolt – stolt över denna mandatperiods sista kulturbudget, den sista men också den fjärde starka kulturbudgeten på raken. Denna majoritet har beslutat att kultur är en viktig del av välfärden och att kultur har en central roll i en levande demokrati. Det innebär att all verksamhet som Stockholms stad ansvarar för har stått stark i ekonomiskt utmanande tider, till skillnad från de flesta andra kommuner i landet som har behövt göra nedskärningar. Den här majoriteten har också stärkt det som heter kulturstödet. Kulturstödet är pengar avsatta för att stötta studieförbund, samlingslokaler, scenkonst, konsthallar för att nämna några exempel, ja, allt det som gör Stockholm, Sveriges huvudstad, till en dynamisk och rolig stad.

Vi har under mandatperioden ökat kulturstödet med sammanlagt 43 miljoner. Det har behövts i denna utmanande tid med inflation, ökade kostnader och minskat stöd från regeringen. Jag får ofta höra av kulturaktörer att det är tack vare stadens stöd som de alls finns kvar. Utan den satsning som den här majoriteten gjort hade Stockholm varit en tystare, tråkigare stad, och fler verksamheter hade stängt.

Jag vill därför tacka alla i majoriteten för att jag har fått stöd för denna viktiga inriktning – en inriktning för en stark kulturpolitik, för en stad där människor möts över gränser i musiken, på gatorna, i samtal och i konst för en öppen, demokratisk, välkomnande, inkluderande och rolig stad. Med detta mål om en rolig och välkomnande stad yrkar jag därför bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 63

A l m a C a r l s s o n (S): Ordförande, fullmäktige! När jag läste de flesta av oppositionens kulturbudgetar blev jag mest trött, och när jag i går hörde en del borgerliga partier prata om kulturen och fritiden blev jag ännu tröttare.

Min bestämda uppfattning är nämligen att stockholmarna förtjänar bättre. Vi förtjänar en roligare stad, och stadens barn och tonåringar förtjänar en kulturskola i världsklass. När allt blir dyrare gör vi kulturskolan billigare för väldigt många fler. Kulturskolan är mer än bara en fritidsaktivitet. Det kan vara en insats för bevarandet av vårt kulturarv, ett andrum för en skoltrött tonåring och framför allt en frivillig högkvalitativ musikalisk och konstnärlig utbildning. Stockholm förtjänar detta. Och ja, kultur kan också vara Spotify och en öl på det lokala haket, men jag tycker i alla fall att stockholmarna förtjänar mer och bättre än att behöva nöja sig med bara det.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

En levande och attraktiv stad byggs av gemensamma kulturupplevelser och av ett fritt kulturliv. Jag hoppas att alla väljare funderar över vad det blir för stad som blir kvar ifall de flesta av oppositionens budgetar blir verklighet och särskilt om den rådande nationella kulturpolitiken skulle få fortsätta ett tag till. En kultur som samlar och skapar gemenskap är en grund för vår beredskap, ett botemedel mot vår ensamhet och exakt vad stockholmarna förtjänar.

Därmed yrkar jag bifall till majoritetens förslag till budget.

Anförande nr 64

K r i s t i n a L u t z (M): Ordförande, ledamöter och åhörare, som jag hoppas finns även utanför den här salen!

Äntligen dags för kulturdebatt, min elfte i ordningen om vi ska prata om antal. Kultur ligger många stockholmare väldigt varmt om hjärtat och engagerar och är anledningen till att många av oss faktiskt har valt att flytta hit. Ett rikt kulturliv berikar, skapar livskvalitet, glädje, gemenskap och även bättre hälsa – mycket av det som gör staden levande och lockande också för turister.

Vi lever just nu i en mycket orolig omvärld, där grundläggande rättigheter som yttrandefrihet och demokrati hotas. Vi har ynnesten att leva i ett land med fred och frihet men där uttryck och konstnärlig frihet trots allt utmanas. I det har vi alla i den här salen ett stort ansvar.

När man läser våra olika förslag till budgetar kan man se att det finns många likheter när det gäller fokus och mål, men vi har olika prioriteringar och strategier och framför allt olika idéer om hur kulturen ska finansieras. Stadens kulturpolitik ska aldrig styra innehållet utan skapa förutsättningar för ett rikt kulturliv för alla invånare och aktörer. Vi ska inte detaljstyra.

I Moderaternas budget handlar det främst om att fokusera på det som andra aktörer inte kan eller bör göra. Vi fokuserar på kärnverksamheterna och har fokus på barn och unga; därför har vi extra satsningar på kulturskolan, biblioteken och en lässatsning. Fokus är på att nå fler grupper och främja bildning, demokrati, mångfald och språkutveckling.

Staden ska och kan inte göra allt. Det finns många som vill göra mycket och bidra till kulturlivet i Stockholm. Därför är det viktigt att göra det lättare för externa aktörer att verka och finansiera kulturlivet i Stockholm. De kulturella och kreativa näringarna spelar en viktig ekonomisk roll i staden för jobb och tillväxt. För ett levande kulturliv och en roligare stad vill Moderaterna införa flera kulturella frizoner och ge kulturen ett större utrymme utan krångliga regelverk.

Jag vill yrka bifall till Moderaternas reservation och återkommer senare.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 65

E m e l i e W a s s e r m a n n (SD): Tack så mycket för ordet! Jag vill inleda med att yrka bifall till Sverigedemokraternas budgetreservation.

Sverigedemokraterna har en tydlig och konsekvent linje i kulturpolitiken: Vi prioriterar trygghet, gemenskap och långsiktig kvalitet, inte symbolpolitik och slöseri. Vi har hört påståenden om att vi skär ned kulturen och stryper finansieringen. Det stämmer inte, för vi lägger nästan 1 miljard på kulturen i Stockholm. Det handlar alltså inte om att ta bort kulturen utan om att ta bort det som inte ger värde för majoriteten av stockholmarna. Vi väljer bort dubbla stöd. Vi väljer bort projekt utan uppföljning och satsningar där ingen kan redovisa vilket resultat som faktiskt har uppnåtts. Vi väljer bort slentrianmässiga ökningar och börjar styra med ansvar och med respekt för skattebetalarnas pengar. Det är så vi skapar utrymme för att kunna sänka skatten så att stockholmarna själva kan välja vilken kultur de vill lägga sina pengar på.

Vi tydliggör Stadsarkivets roll som stadens minne. Vi stärker tryggheten och tillgängligheten på biblioteken. Vi ger kulturskolan ett tydligt uppdrag att nå underrepresenterade grupper, särskilt pojkar och barn och unga med funktionsnedsättning. Vi prioriterar verksamheter som bygger Stockholm starkt och sammanhållet, inte smala projekt som saknar förankring.

Kulturens roll är att hålla ihop staden, att tillgängliggöra vårt kulturarv och att skapa gemenskap och stolthet. För det behövs det inte ständigt större budgetar. Det behövs styrning, uppföljning och respekt för skattebetalarnas pengar. Det är därför Sverigedemokraterna satsar nästan 1 miljard på kulturen i Stockholm, men vi gör det med ansvar. Den stora skillnaden mot vänstermajoritetens budget är att ni mäter kultur i hur mycket pengar de kan spendera. Sverigedemokraterna mäter kultur i vilket värde det skapar för stockholmarna.

Anförande nr 66

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Ordförande, fullmäktige! Äntligen kulturdebatt, och det ligger inte ens som ett nattpass – det noterar vi noga!

Att satsa på kultur är att satsa på friheten och på att bygga broar mellan människor. I en tid när auktoritära och nationalistiska krafter vill inskränka yttrandefriheten och likriktad kulturen står vi liberaler upp för det öppna samhället. Den fria kulturen är, liksom yttrandefriheten, en del av demokratins hjärta.

Därför presenterar Liberalerna en budget som stärker kulturen i hela Stockholm. Vi lägger 19 miljoner mer än majoriteten på kulturnämnden, eftersom friheten ska skapa, tänka och uttrycka sig. Den måste försvaras. Vi satsar 10 miljoner på kultur- och föreningsstöd för att ge fria aktörer möjlighet att verka. Vi stärker folkbildningen med 4 miljoner till studieförbunden som varje dag skapar gemenskap, språk och bildning i stadens alla delar.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Vi vill se läsfrämjande insatser och ett specialiserat barnbibliotek i söderort och västerort, inspirerade av Rum för barn, så att alla barn oavsett besöksadress får samma chans till kultur och språk. Vi står upp för den fria konsten, för fristadsprogrammet som ger hotade konstnärer trygghet här i Stockholm och för ett hbtqi-museum som bevarar historien om kampen för frihet och kärlek. Vi vill se kulturljudzoner och mer konst i parkerna för en stad som lever även på kvällen och nattetid. Vi vill utöka programmet för snubbelstenar som påminner oss om värdet av tolerans och mänskliga rättigheter.

Utbildning, bildning och kultur är försvar mot slutenhet och hat. Stockholm ska vara en huvudstad för det fria ordet och det öppna samhället. Jag yrkar därmed bifall till Liberalernas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 67

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Frågan är om inte den absolut viktigaste frihetsfrågan i en storstad är att människor kan mötas och skapa saker under dygnets alla timmar – rätten att få leva ett rikt och varierat liv i staden på sina egna villkor.

Utan ett rikt kultur- och nattliv tappar städerna både sin själ och sin dragningskraft. Därför ska Stockholm vara en internationellt konkurrenskraftig kultur- och evenemangsstad. Konst, kultur och kreativa näringar är anledningen till att människor, talanger och företag väljer att bo och verka i Stockholm. Kultur är så mycket mer än den kommunalt finansierade kulturen. Kulturskolan är fantastisk, men det är inte den som lockar folk till Stockholm – det är klubbscenen, nattlivet och stadens vibe.

Därför vill vi ge kulturaktörer bättre förutsättningar att ta kampen mot klagande grannar. Vi vill starta en klubbkommission för att stärka nattlivets röst in i Stadshuset. Vi vill också skapa en nattlivsfond för att stötta kulturaktörer och nattlivets möjligheter att bullersäkra sina lokaler.

Centerpartiet vill dock, till skillnad från majoriteten, inte lova allt till alla. Men vi lovar att prioritera uppsökande insatser med kultur till barn från hem som saknar välfyllda bokhyllor. Vi vill till exempel att fler ska få möjlighet att delta på kollo. Att få byta miljö och kamrater under några veckor på sommaren tror vi är en viktig del för att fler barn ska få ett sommarlov att längta till.

Ordförande! Kulturen är grundbulten i demokratin. Ett öppet samhälle behöver litteratur, konst och alla kulturella uttryck som provocerar och utmanar. Centerpartiet kommer alltid att stå upp för den liberala politikens utgångspunkter. När populism försöker hetsa, hata och hota måste vi motverka varje tendens. Vi slår vakt om yttrandefriheten och demokratin, nu och alltid.

Bifall till vårt förslag till budget.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 68

S a r a G r o l a n d e r (MP): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Att stärka den fria kulturen är avgörande både för vår demokrati och för vårt samhälles utveckling. Kulturen ger oss gemenskap, förståelse och nya perspektiv. Just därför är det så djupt oroande att vi nu har en regering som presenterar en historiskt låg kulturbudget i en tid där vi behöver det fria kulturuttrycket så mycket.

I Stockholm väljer vi en annan väg. Här visar vi att kulturen är en viktig del av vår välfärd. Under mandatperioden har vi ökat stadens kulturbudget, och de här satsningarna gör konkret skillnad för stadens kulturaktörer och för alla oss som tar del av kulturlivet.

Nästa år fortsätter vi att stärka den fria kulturen. Vi ger ett ökat stöd till konstnärer, vi utvecklar Kulturhuset i Husby, vi sänker avgifterna i kulturskolan och vi säkrar finansieringen för våra hemgårdar. Dessutom får Kulturhuset Stadsteatern bättre förutsättningar att både utveckla en bredd i sin verksamhet och att satsa på spets.

I Stockholm står vi upp för kulturens värde. Vi visar att det går att prioritera kreativitet, demokrati och människors möjligheter att uttrycka sig fritt. Det här är en väg som fler borde följa. Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 69

D e s t i n y Z a n d i L i n d g r e n (KD): Tack för ordet! Bifall till Kristdemokraternas budgetreservation!

Stockholmarna förtjänar en roligare stad, säger majoriteten. Stockholmarna förtjänar framför allt en tryggare stad, säger vi. Låt mig börja med att vara helt ärlig: Jag är stolt över att stå här och *inte* skryta om enormt stora budgetsatsningar på kulturen, för vi strösslar inte mest medel på kulturen i det här huset.

Just nu finns det saker som är viktigare för stockholmarna. I går kväll fick vi ännu en påminnelse om stadens utsatta läge: ett misstänkt bombhot vid Centralstationen. En man misstänktes bära på en väska full med sprängmedel kring ett av våra mest centrala nav. Människor blev oroliga, kollektivtrafiken stördes och otryggheten spred sig snabbt. Min man ringer mig och ber mig att inte ta tunnelbanan hem.

Jag måste ställa den uppenbara frågan: Otryggheten är verkligheten för många stockholmare, inklusive mig själv i dag. Var är då till exempel de kommunala ordningsvakterna som skulle kunna bidra till trygghet i city? Dem prioriterade ni bort för att sedan kunna stå här och skryta om alla satsningar ni gör på kul saker för att Stockholm ska bli en roligare stad.

Precis som hushållen tvingas prioritera måste vi som politiker våga göra samma sak, och därför skäms inte jag över att säga nej för att kunna säga ja till det som verkligen behövs. I vår budget avslutar vi tillfälliga projekt, bromsar stora, generella ramhjälpningar och återställer rena byråkratisatsningar – inte för att vi vill minska på

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

kulturen utan för att vi behöver prioritera och stärka tryggheten och ge stockholmarna en budget som håller i ett tuffare läge utan att ta mer ur stockholmarnas fickor.

Vi satsar på det som är kulturens kärna: att kulturen ska vara tillgänglig för alla, även våra äldre som ofta glöms bort i vänsterstyrets budget. Kulturen ska växa av egen kraft, inte göras beroende av ständigt ökande kommunala ramhöjningar.

Anförande nr 70

Borgarrådet Mattsson (V): Ordförande, fullmäktige! Skolan upptar 178 dagar på ett år. I 187 dagar är barnen lediga, förutom alla vardagskvällar. Det är en hel del tid för fritidsaktiviteter där du som barn får möjlighet att vara dig själv, utvecklas och drömma utan att bli betygsatt.

Den här mandatperioden har vi valt att prioritera fritiden på ett annat sätt än vad som gjorts tidigare, och det, ordförande, har gett resultat. Jag tänkte dra några rekord här från talarstolen: Vi har rekord i ökning av fritidsgårdsbesök med 23 procent på ett år. Tjejbesöken på fritidsgårdarna har på ett år ökat med 20 000 besök. Vi har slagit rekord två år i rad i antal barn som har fått åka på sommarkollo och ha ett roligt sommarlov. Aldrig tidigare har så många barn från Skärholmen och Järva åkt på sommarkollo, vilket är extra glädjande för året. Vi har rekord i antal gratis lovaktiviteter som vi erbjuder Stockholms barn. I år är vi uppe i 29 000 aktiviteter under sommarlovet, alldeles gratis lokalt ute i stadsdelarna. Utöver det har vi under den här mandatperioden öppnat Stockholms första fritidsbank och fler fritidsbibliotek. Det här gör skillnad.

Nu går vi vidare. I årets budget har vi förslag på dagkollo för unga hbtqi-personer. Vi satsar särskilt på kompetensutveckling av vår personal på fritidsverksamheterna, för att nämna något. Till skillnad från högern, som i princip nästan allihop vill skrota stadens avgiftsfria fritidsverksamheter och absolut inte se några rekord, inser vi att fritiden, om den ska hålla en hög kvalitet, också måste få kosta.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 71

Jonas Nadebo (C): Ordförande! Jag är väldigt glad att ni på vänstersidan fortsätter att ha de höga ambitioner som vi faktiskt startade under vår tid när vi såg till att ge barn-, kultur- och fritidsfrågorna en samordnad förvaltning i kulturförvaltningen. Nu ser vi hur deras strategiska kompetens och arbete verkligen höjer ambitionerna när det gäller besöken på fritidsgårdarna, parklekarna och alla de här insatserna.

Jag tycker kanske att det borde finnas lite nyanser i ditt lite slängiga argumenterande om att vi på högersidan inte alls skulle prioritera detta. Det är nämligen så att vi i Centerpartiet vet hur viktiga barn-, kultur- och fritidsfrågorna är; vi lägger 4,3 miljoner mer än majoriteten på barn-, kultur- och fritidsområdet. Det gör vi inte för att vi vill ge allt till alla utan för att säkra att de barn och unga som inte har välfyllda bokhyllor hemma också kan prioriteras. Det tycker jag att du borde ha lyssnat mer på.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 72

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Jag instämmer, jag kanske var lite slängig. Jag kan ändå ge er i Centerpartiet att ni har en budget för fritiden. Ni satsar visserligen 4 miljoner mer, men ni har samtidigt ett effektiviseringskrav, så det går väl plus minus noll.

Vi kan väl säga så här att vi lägger ungefär lika mycket, och det är ändå glädjande.

(J o n a s N a d d e b o (C): Nej, nej, vi lägger mer!)

Allt det som vi har satsat på den här mandatperioden ger resultat. Vi har samordningen via kulturförvaltningen, men det jag framför allt skulle vilja lyfta är det arbete som görs lokalt ute i våra stadsdelar. Det anordnas så mycket fina aktiviteter på sommarloven, man gör så mycket arbete för att få fler barn att åka på sommarkollo och man har fritidsgårdar öppna på helgerna på ett helt annat sätt än tidigare. Tack!

Anförande nr 73

K r i s t i n a L u t z (M): Ordförande! Borgarrådet Mattsson och jag har bland annat suttit i samma stadsdelsnämnd, Skarpnäck, under ett antal år, och du vet därför allting som vi gjorde där, både när vi satt i majoritet och när ni gjorde det.

Jag har haft ynnesten att vara stadsdelsnämndens ordförande både i Farsta och i Skarpnäck i olika omgångar, och här har vi inte så jättestora skillnader. Jag har dock blivit lite ledsen den senaste tiden, eftersom det sprids ganska mycket rykten om att vi inte satsar på parklekar och fritidsgårdar, medan vi gjorde ett enormt jobb under den förra mandatperioden bland annat med fritidsgårdsstrategin som sedan blev en parkleksstrategi.

Jag vill därför fråga borgarrådet vad det är vi inte gör och inte har gjort under alla dessa mandatperioder. Grattis, absolut, till jättebra arbete, men det har skett förut och det som sker nu ser på bas av mycket av det som gjordes under den förra mandatperioden.

Anförande nr 74

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Tack så mycket för frågan! Jag tänker att det som framför allt skiljer oss åt är att vi har jobbat inte bara med att ta fram strategier och pappersprodukter här i fullmäktige, utan vi har hela tiden ökat budgeten för fritidsverksamheterna. Om vi inte gör det utan bara skickar ut en massa strategier till stadsdelarna finns det ju ingen möjlighet för dem att leva upp till dessa strategier. Jag tänker att det är den största skillnaden.

Jag tycker att det är jätteintressant att ni i Moderaterna kommer upp och säger att det här är ungefär som det har varit tidigare. Så kollar man på ert budgetförslag och ser att ni vill skära ned 101 miljoner från stadsdelarnas öppna fritidsverksamheter för barn och unga. Det tycker jag är ett viktigt besked till alla barnfamiljer inför valet.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 75

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Ordförande, fullmäktige! Jag måste få inleda med en liten replik till borgarrådet: Det är intressant hur mätta och nöjda ni är på er sida. Jag tror att det är det absolut farligaste man kan bli som politiker, och jag hoppas verkligen att stockholmarna lyssnar på hur otroligt nöjd du är – det är fantastiskt! Jag tror att man hela tiden måste höja ambitionerna och vilja lite mer och göra lite bättre. Ni är mätta och nöjda katter, medan vi på den här sidan är tigrar!

I den här kulturdebatten vill jag lyfta en annan sak, och det är snubbelstenarna. De är små till formen men stora till betydelse. De gör historien synlig mitt i vardagen. För ni minns väl att vi har snubbelstenar i Stockholm som påminner den frihet som aldrig kan tas för given? Att minnas Förintelsens offer är ett liberalt grunduppdrag, att försvara människovärdet och hålla emot när antisemitismen växer.

Ordförande! Stockholm borde vara en förebild. Vi vill se fler snubbelstenar i fler stadsdelar, och vi vill att projektet kopplas tydligare till skolor och lokal dialog. Minnet måste bäras vidare. Det är vårt ansvar. Det får inte bli en hyllvärmare.

Ordförande! Majoriteten är så nöjd med det som redan finns. Bristen på ambition hos majoriteten är påtaglig. När man har ansvar för kulturfrågorna har man även ansvar för stockholmarnas frihet och kulturens frihet i Stockholm. Det har ni inte tagit ansvar för.

Bifall till Liberalernas budgetreservation!

Anförande nr 76

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande! Jag var inte riktigt beredd på att just du, Isabel, skulle anklaga oss för att inte vara roliga. Men jag brukar säga att jag nog är den tråkigaste kulturpolitikern någonsin, för vi lever i en väldigt utmanande tid. För mig har det absoluta målet varit att värna Stockholm från nedskärningar, stängda lokaler och så vidare, inte hitta på nya roliga saker. Alla pengar som vi har lyckats slussa in har i stället handlat om att värna det som är.

En sak som jag tycker är otroligt besvärande är att även Liberalerna skär ned på barn, kultur och fritid. I alla budgetar som ni oppositionspartier lägger har ni en massa pengar på era favoritområden, och så skär ni ned någon helt annanstans. Barn, kultur och fritid är en jätteviktig post! Det är en liten post men viktig, med stort utfall för små pengar.

Anförande nr 77

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Tack, Torun, för ditt inlägg! Jag delar egentligen det du säger. Jag delar inte den delen vad gäller att vi inte satsar på barnen, för det är precis det vi gör.

Men det var egentligen inte det jag ville lyfta. Jag tänker så här: Är man kulturborgarråd i Stockholms stad, Sveriges huvudstad, då har man en plattform för

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

att driva debatter, ambitioner och idéer. Det handlar inte bara om budgetposter utan om vad Stockholm ska vara. Vad vill vi att fullmäktige ska vara? Det handlar om att lyfta blicken och våga stå upp för saker. Det handlar inte bara om budgetfrågor, även om det självklart också handlar om det. Jag är väldigt tacksam för att du lyckas där, och jag tycker att du har gjort ett bra jobb i den delen vad gäller att behålla de verksamheter vi har. Men ambitionerna? Vad är nästa steg? Det är alldeles för mätta katter på er sida. Vi måste höja blicken och våga mer än vad ni gör just nu!

Anförande nr 78

M a r i a L j u s l i n (V): Ordförande! Här finns inga mätta katter!

I en tid då 100 000 barn fler än befarat enligt Rädda Barnen lever i ekonomisk utsatthet är det viktigare än någonsin att utjämna klyftor och jobba på flera fronter för att öka den ekonomiska jämlikheten. I Stockholm ska inget barn gå hungrigt utan en varm jacka mitt i vintern eller utestängas från gemensamma aktiviteter på grund av vårdnadshavarens ekonomi.

Stockholm är en stad med enorma möjligheter, men det är också vårt ansvar som politiker att kliva in och jämna ut där skillnader växer. Ett barns möjligheter ska inte påverkas av var hen bor i staden, vilka resurser familjen har eller vilka gemenskapsaktiviteter som finns i närmiljön. Därför är majoritetens budget för 2026 ett tydligt besked: Vår rödgröna majoritet har ett ansvar för jämlikhet, barnrättsperspektiv och alla barns rätt att utvecklas utifrån sina egna förutsättningar, oavsett familjens ekonomi.

Våra satsningar som fritidsbibliotek, sänkta avgifter i kulturskolan och fritidsklubbar, lägre avgifter för idrottsföreningar och riktade insatser för att fler barn ska få åka på kollo är exempel på kraftfulla verktyg för att motverka de strukturella skillnader som så länge har präglat barns fritid, hälsa och delaktighet.

När ekonomiska barriärer tas bort öppnas dörrar som annars är stängda för barn och hushåll med låga inkomster. För barn som växer upp i miljöer med utmaningar är dessa verksamheter också mer än fritid. De blir skyddsfaktorer. Trygga vuxna, strukturerade aktiviteter och ett positivt sammanhang att ingå i förebygger ensamhet, fångar upp riskbeteenden och stoppar rekrytering till kriminalitet.

Vårt förslag till budget innebär ett Stockholm som håller samman, med en stark och jämlik välfärd i hela staden. Bifall kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 79

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Ja, ni talar varmt om jämlikhet och barnens rätt till fritid. De behöver dessutom, som ni också säger, tillgång till bibliotek med generösa öppettider och bibliotek för alla. Men tyvärr ser vi att biblioteken har fått försämrade öppettider.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Ett problem är heltid som norm. Jag är helt för heltid som norm, när det passar. Men i bibliotekens fall krockar det med reglerna om dygnsvila. Kulturförvaltningen bad faktiskt själv om undantag för detta. Samtidigt vet vi att många litteratur- och bibliotekariestudenter skulle vilja jobba extra. Deltid för dem är inte otrygghet – det är en möjlighet att ta sig in i sitt yrke samtidigt som vi kan hålla biblioteken öppna för våra stockholmare och för våra barn.

Men era krav stoppar det här. Varför är heltid som norm viktigare än fler händer i verksamheten, generösa öppettider och att ge våra barn möjlighet att få tillgång till litteratur? Varför kan ni inte göra undantag för den här verksamheten?

Anförande nr 80

M a r i a L j u s l i n (V): Tack, Jonas Naddebo, för frågan! Vi hörde här i dag hur ni satsar på ett område men kapar på ett annat. Det är inte detta vi i den här majoriteten har gått till val på. Vi styr den här staden genom att hålla ihop hela paketet. Vi satsar på heltid som norm för att vi också vill säkerställa att människor kan gå till sina jobb, klara sig på en lön och kunna utbilda sig. Vi satsar på kulturpaketet. Vi satsar på en stark, jämlik fritid över hela staden. Men vi satsar också på personalens arbetsvillkor, och där är rätt till heltid en viktig faktor.

Anförande nr 81

H a n n a W e r n e r (M): Fru ordförande! Hej, Maria! Du nämner många fina satsningar – det är stora, fina ord. Men allt detta sker i egen regi. Det finns inget driv och ingen vision om att utveckla de externa aktörerna. Ta exempelvis Vanadishotellet, som jag är engagerad i, där ni ska renovera. Men ni tar inte från början med möjligheten att se till att det ska kunna finnas privata aktörer i form av kulturella verksamheter och så vidare, som kan hyra in sig. Kan du nämna något om det som gäller det privata? Ni fokuserar bara på egen regi, och då är det klart att det kostar. Då blir det såklart att man måste höja skatten, för det är så höga kostnader.

Anförande nr 82

M a r i a L j u s l i n (V): Tack så mycket, Hanna, för frågan! Vi i den här majoriteten har satsat jättemycket på till exempel samarbete med ideella aktörer, där vi hittar nya, innovativa sätt att arbeta för att nå fler unga. Vi vet dock att er förra majoritet satsade väldigt mycket på OPS-lösningar med privata aktörer. Det blir helt enkelt otroligt dyrt för både stockholmarna och skattebetalarna. Ni nådde heller inte fler unga.

Vi tar ett helhetsgrepp kring detta. Vi välkomnar nya metoder och nya, innovativa lösningar. Vi vill göra allt vi kan för att bredda kulturen så att den också når fler unga.

Anförande nr 83

G a b r i e l K r o o n (SD): Tack för ordet! Ännu ett år har gått – ännu ett år av nya, chockerande fula konstverk i den offentliga miljön. När man tror att våra

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

konstverk i Stockholms stad inte kan bli fulare tar Torun upp kampen för detta och tar priset. Min favorit är byggskräpet på Strandvägen under sommarutställningen.

Men det värsta är inte att de är fula, tycker jag. Det värsta är prislappen, som är ohyggligt hög för många av de här verken. Vi pratar om konstverk i miljonklassen – och min ettåring skulle förmodligen kunna göra likadana.

Men detta handlar egentligen inte om huruvida jag tycker att konstverk är fula eller inte. Jag är medborgare och har rätt till en åsikt, såklart. Alla här inne har rätt till en åsikt. Men frågan är snarare: Hur styrs urvalet av konstverken? Vem är det som bestämmer vilket konstverk som ska stå på Strandvägen? Vem har bestämt att det ska stå byggskräp på Strandvägen? Ja, åtminstone inte medborgarna. Det är det jag vill peka på i den här debatten och har pekat på tidigare.

Vi måste ha en demokratisk process kring urvalet av konst. När man väljer ett konstverk för Strandvägen, Norra Djurgårdsstaden, Farsta eller vilken plats som helst i Stockholm måste man inkludera dem som bor på platsen. Man måste möjliggöra för folk att tycka till. När du köper ett konstverk, till exempel en tavla, hem till dig, till din lägenhet eller ditt hus, är det du som bestämmer och du som betalar. Men när vi köper konstverk till Stockholms stads offentliga rum är det du som betalar, men du har ingenting att säga till om. Det tycker jag är fel.

Jag tycker att vi måste ta ett helhetsgrepp kring detta. Vi måste undersöka hur vi kan få till demokratiska omröstningar. Det behöver inte vara så avancerat som ett kommunval. Det finns digitala metoder. Det finns möjlighet att ha volontärer ute på platsen som kan visa upp olika alternativ och fråga: Vad tycker du? Sedan kan man samla ihop rösterna och låta utfallet vara rådgivande för de här konstgrupperna, som består av experter. På så sätt skulle folket kunna få tycka till och bestämma om konsten. Låt oss demokratisera konsten!

Anförande nr 84

J o n a s N a d d e b o (C): Enligt SD ska arkitekturen och den offentliga konsten vara vacker och klassisk och röstas fram av folket. Gudskelov har SD inte haft inflytande över vare sig konsten eller arkitekturen. Genom historien har det varit ganska tydligt att det, om vi hade styrt utvecklingen efter samtidens smak och aldrig tillåtit något som provocerar, hade varit ganska futtigt och fattigt i dag. Konserthuset kallades stelt, omodernt och malplacerat. Carl Milles staty *Gud Fader på himmelsbågen* ansågs opassande, för modern och rent av stötande. Picasso, Monet och Manet avfärdades alla av samtiden som slarviga, smaklösa eller monstruösa. Om vi på den tiden hade lyssnat på krav på vacker, oförarglig konst och klassisk arkitektur hade inget av detta funnits.

Jag undrar bara: Hade ni verkligen velat att Stockholm gått miste om allt detta, bara för att folket då inte var redo?

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 85

G a b r i e l K r o o n (SD): Jag instämmer inte riktigt i att de här stora mästarna inte hade funnits om de inte hade fått skapa fritt. Många av mästarna arbetade på uppdrag av mecenater, som köpte deras konstverk och löpande stod för deras kostnader. De var alltså inte bara radikala skapare som blev kända i efterhand.

Jag vågar nog utifrån ett personligt perspektiv påstå att många av de konstverk vi har i Stockholms stad i dag inte kommer att få någon efterhistoria. Det är inte Picasso vi ser på Strandvägen. Det är plankor man har satt upp, som ser ut som byggskräp.

Jag kan ha en åsikt, och du kan ha en åsikt. Men det viktiga är att medborgarna, som betalar för detta, får ha en åsikt och demokratisk insyn. Jag förstår inte vad du är så rädd för, Jonas. Om man på riktigt vill skapa en kulturdebatt som går utanför den lilla nämnden av konstexperter som bestämmer måste man inkludera folket. Varför är du så rädd för att inkludera folket och på riktigt skapa en kulturdiskussion? Det är väl fantastisk kulturpolitik?

Anförande nr 86

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande och fullmäktige! Var ska man börja när man har lyssnat på Sverigedemokraterna? Jag kan nästan inte bemöta det här med att ni ska ha folkomröstningar när vi ska bestämma vad vi ska ha för konst i Stockholm. Det är så väsensskilt från hur jag tycker att man ska driva kulturfrågor.

Vi är folkvalda, du, Gabriel Kroon, och jag. Det är därför vi står här och babblar i dag. Vi är folkvalda, och vi representerar stockholmarna. Hela vår demokrati bygger på representation. Det skulle bli väldigt trångt här om alla stockholmare skulle vara med och tycka något.

Av just det skälet är det så viktigt att vi har professionella aktörer som tar fram förslag och bestämmer vad vi ska ha för konst i Stockholm – inte du och jag. Jag vet inte vad du har för intresse för konst. Jag har mitt intresse, och du har säkert ditt. Vi tycker säkert olika, eller lika – jag har ingen aning. Jag tycker att det ska fortsätta vara så. Politiker ska hålla armlängds avstånd till kulturens utförande. Vi ska bara tillhandahålla infrastrukturen och se till att de får mycket pengar.

Anförande nr 87

G a b r i e l K r o o n (SD): Tack för ordet! Jag tycker att även konstvetare borde hålla armlängds avstånd till konsten. Återigen: När vi köper konst till våra egna hem är vi vuxna nog att ha en åsikt och ett tycke och betala för konsten. Men när vi köper konst till det offentliga rummet är vi inte vuxna nog. Då är jag för okunnig. Då är tydligen du, Isabel Smedberg-Palmqvist, också för okunnig, enligt dig själv. Och framför allt är våra medborgare helt okunniga. De ska inte ha en enda åsikt om vilken konst vi har förrän efter att vi har köpt den och den sitter uppe. Då får de tycka till, diskutera och debattera. Men de får inte vara med och påverka utfallet.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Detta tycker jag är en väldigt beklaglig syn på våra medborgare. Jag tror inte att den delas – jag vet att den inte delas av de absolut flesta. Konstverk ska kunna diskuteras och debatteras, och man ska kunna vara stolt över det konstverk man har. En filosofi är att konsten enbart ska utmana. Viss konst kan såklart utmana, men när all konst ni sätter upp ska utmana förstör ni stadsbilden, enligt mitt tycke och enligt många andra medborgare. Därför vill vi demokratisera detta och låta dem tycka till.

Anförande nr 88

Lou-Ann Wejke Norberg (M): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Stockholms stad har en av landets största konstsamlingar med mer än 32 000 verk, med stort kulturhistoriskt värde och även ett avsevärt monetärt värde. Hur mycket samlingen är värd vet ingen eftersom man inte har värderat den. Den består huvudsakligen av inköp som gjorts sedan lång tid tillbaka men omfattar även den konst som tillkommer varje år genom enprocentsregeln: Vid nyproduktion eller renovering ska 1 procent av kostnaden gå till konstnärlig utsmyckning.

I stadsrevisionens granskning för 2024 framhålls att hanteringen av samlingen behöver förbättras avsevärt. Det saknas också en plan för konservering. Och vad värre är: Det finns heller ingen plan för alla de verk som saknas. Osannolikt nog behöver närmare 7 000 verk återfinnas. Trots att rutinerna skärptes för några år sedan har ytterligare 21 verk försvunnit. Det är helt oacceptabelt att den offentliga konsten hanteras så nonchalant och oförsiktigt.

Dessutom borde konsten göras tillgänglig i mycket större utsträckning. I låsta magasin finns 12 400 verk som inte gläder någon. Det är magasin som saknar klimatanläggningar och är direkt olämpliga. De verkar inte heller vara särskilt säkra eftersom en tre meter hög staty av brons kan försvinna. Det tar åtta år innan någon märker det och gör en polisanmälan. Den och andra statyer är säkert nedsmälta vid det här laget. Vill man inte säkra rutinerna och ta hand om värdefull konst vore det kanske en bättre idé att sälja delar av samlingen och bättra på stadens dåliga finanser.

Jag undrar hur de aktuella planerna ser ut för att återfinna försvunna verk och säkra rutiner så att man kan låna ut konsten till stadens olika fastigheter, äldreboenden och skolor – så att stockholmarna får möjlighet att njuta av all den konst som finns.

Anförande nr 89

Borgarrådet Bouché (V): Ordförande! Tack, Lou-Ann Wejke Norberg, för frågan! Jag tänker att vi ändå har upprätthållit någon form av ekonomi för Stockholm konst, vilket är otroligt viktigt. Jag ser samma utmaningar som du. Jag skulle helst ha velat lägga ännu mer pengar för att de verkligen skulle kunna jobba mer effektivt. Med en budget skulle vi vara tvungna att skära ned på Stockholm konst. Men jag är väldigt glad över att du ändå tycker att offentlig konst är viktigt. Det är vi uppenbarligen helt överens om.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

När det gäller vad som finns i lager är det också väldigt stor omsättning. Det hänger inte jämt och ständigt samma tavlor på äldreboendet, utan man byter. Det gör vi här i huset också – vi byter med jämna mellanrum. Verk åker också in för renovering. Det där är alltså ganska missvisande siffror, på många sätt och vis.

Min fråga till dig är: Hur tänker ni budgetera för att vi verkligen ska kunna steppa upp när det gäller den offentliga konsten i Stockholms stad?

Anförande nr 90

L o u - A n n W e j k e N o r b e r g (M): Torun, vi har träffats många gånger i olika kulturella sammanhang, så jag tror inte att du tvivlar på mitt engagemang för kulturen och för konsten, liksom många andra kulturformer.

Jag tycker att det är väldigt viktigt att i det här sammanhanget påpeka att jag inte har sagt att de här verken har stulits. Jag har sagt att de har försvunnit. Det betyder alltså att de kan finnas någonstans, undanställda, men vi vet inte var. De kan också ha varit utlånade, men man har glömt att bokföra det. Det märkliga är att det under de tre senaste åren har försvunnit ytterligare verk.

Det känns otroligt märkligt att man inte har tagit det här till sig tidigare. Det är ett stort ansvar att förvärva och förvalta den här stora konstsamlingen, och det bör naturligtvis finnas rutiner som säkrar detta, alldeles oavsett vem det är som styr staden. Det är lika viktigt vem som än styr. Det har för ganska lång tid sedan gjorts ett arbete som har lett till en förbättring. Men det finns fortfarande väldigt mycket att göra.

Anförande nr 91

E l v i r K a z i n i c (S): Ordförande! I Stockholm finns Järva, en stadsdel full av engagemang, kreativitet och kulturrikedom. Här hålls språktraditionerna vid liv med berättelser från hela världen. Just den mångfalden ger våra barn unika möjligheter att utvecklas, drömma och hitta sin egen väg. Men det är vårt gemensamma ansvar att se till att dessa möjligheter blir verklighet för varje barn, oavsett bakgrund, bostadsområde eller familjesituation.

När vi pratar om kultur och fritid i Stockholm, exempelvis i Järva, handlar det inte bara om aktiviteter och program. Det handlar om trygghet, gemenskap och framtidstro. Det handlar om att skapa sammanhang där barn och unga känner sig sedda, hörda och välkomna – platser där de kan bära sig själva och få stöd i att utveckla sina talanger.

Därför arbetar kulturnämnden och Järva stadsdelsnämnd aktivt med att bredda och fördjupa utbudet av kultur och fritidsaktiviteter. Vår nya biograf i Husby är ett exempel – en modern mötesplats där film, samtal och kultur möts och där unga både kan konsumera och skapa egna berättelser. Vi sänker priset till 50 kronor, och unga kan varje söndag se filmer gratis – och då ingår popcorn.

Fritidsbibliotek gör utrustning tillgänglig för alla genom lån. I nya Framtidens hus kan barn och unga utforska teknik, innovation, digitalt skapande och entreprenörskap.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Dessutom fortsätter vi investera i fritidsgårdar, bibliotek, idrottsplatser, parklekar, sommarkollon och kulturhus. Vi utvecklar våra öppna mötesplatser, satsar på lovverksamhet och stärker tjejgrupper, och vi skapar fler trygga arenor där barn och unga kan prova nytt, växa och känna att deras röster räknas.

Samarbete är en nyckel i detta arbete. Tillsammans med lokala föreningar, skolor, studieförbund och andra aktörer bygger vi ett levande Järva och Stockholm, där kultur, idrott och fritid är tillgängligt för alla. Låt oss fortsätta bygga en stad där kultur inte är ett privilegium utan en självklarhet, där fritiden inte är ett tomrum utan en chans att växa och där var och en känner stolthet, trygghet och hopp.

Anförande nr 92

J o n a s N a d d e b o (C): Tack så mycket, Elvir – högtidstalet är det absolut inget fel på. Jag måste uppmärksamma dig på något. Du pratar om folkbildningen på Järva, men inte på en enda plats i majoritetens budget skriver ni om satsningar. Ni skriver att den fria kultursektorn på många håll är under attack, globalt och i Sverige. Jag är precis som Socialdemokraterna väldigt emot att regeringen avlövar folkbildningen. Vi väljer en annan väg: Vi öronmärker pengar till folkbildningen i vår kulturbudget. Det tycker jag att ni också borde göra, för det är ett väldigt viktigt sätt att stärka demokratin.

Varför gör ni inte detta? Varför är folkbildningen bara med i högtidstalen, när vi vet att studiecirklar är det som kan få demokratin att komma närmare, längre ut i våra stadsdelar? Vill du svara på detta – varför inga specificerade pengar till folkbildningen?

Anförande nr 93

E l v i r K a z i n i c (S): Du är duktig på att prata, och du är duktig på att alltid påpeka detta. Vi har hållit på i många år, och det finns fortfarande studiecirklar. Det finns pengar som går till föreningar som gör de grejer som du pratar om i vår stadsdel, via stadsdelsnämnden och via våra förvaltningar. Detta arbete pågår alltså. Jag är också ledsen att det med dagens regering kanske kommer att bli ändringar. Men vi ska kämpa hårt för att det inte ska bli så i framtiden.

Anförande nr 94

H e n r i k V i r r o (M): Hej, Elvir! Jag har en liten fråga. Ni föreslår 5,5 miljoner i riktade föreningsbidrag, som ska vara öronmärkta för klimat och miljö. Jag ser ett problem här: När politikerna börjar styra föreningsbidragen genom olika teman kan det snabbt urarta. Min fråga är: Hur ser ni på den här utvecklingen? Vad kommer ni att sätta för tema nästa år? Och vad händer om någon annan tar makten och styr sina egna teman? Hur ska detta hanteras, har ni tänkt?

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 95

E l v i r K a z i n i c (S): Föreningsbidraget är en jätteviktig fråga. Vi ska försöka bevara och utveckla det. Jag tycker absolut inte att vi själva ska peta i detta. Det får en tjänsteman göra i de här processerna – de väljer.

Miljöfrågan är jätteviktig för staden. Jag tycker att vi ska göra ännu mer än de pengar vi har föreslagit.

Anförande nr 96

R a s m u s J o n l u n d (L): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Vi liberaler har som bekant ett annat budgetförslag för Stockholm än majoritetens, som jag förstår vill yrka bifall till och som också, som Isabel berättade, naturligtvis innebär en större och bättre kulturbudget. Den gör att vi kan bygga vidare på mycket av det som är så bra med Stockholms kulturliv – något vi också, tror jag, kan enas om över olika partigränser.

Deltagande tycker jag är ett av de finaste orden i det svenska språket, och det är också ett ord som fångar en liberal kultursyn. Det handlar om deltagande i ett fritt kulturliv där många aktörer får skapa och där publiken kan vara mer än bara publik – där åskådaren, läsaren eller lyssnaren blir en del av upplevelsen och medskapare i något som man formar tillsammans, den magiska förväntan man känner inför boken, föreställningen eller musiken.

På franska betyder verbet assister att hjälpa men också att vara närvarande vid, bevittna eller delta i något. Den bredden är vad kultur handlar om: att vara med, delta. Det är en sådan bred och fri kultur som Liberalerna vill främja.

På Kulturhuset Stadsteatern ser jag detta ofta, i likhet med alla som är verksamma där eller besöker teatern. Det handlar inte bara om succéer på stora scenen, som Benke Rydmans hyllning till Avicii och till livet, där vi verkligen talar om publiken på scenen. Senast fick styrelsen höra om ett arbete i Vällingby och Husby som gör besökare till deltagare och kulturskapare, där fokus ligger på unga men alla är välkomna oavsett om det gäller jamaicansk dancehall, filmskapande eller något annat.

Vi ser det förstås också i kulturskolan, på våra bibliotek, i folkbildningen och hos de fria grupper som varje dag gör Stockholm rikare. Där sker deltagande i sin mest vardagliga och mest betydelsefulla form. Allt detta vill vi förstås möjliggöra mer av med Liberalernas budget.

Men det finns ett deltagande vi inte vill se, nämligen det som vi märkt av alltmer i Stockholmsdebatten den senaste tiden: viljan till direkt politisk inblandning i konstnärliga beslut. Det kan handla om vilka konstverk som ska stå på torget, vilka föreställningar som fria teatrar bör eller inte bör sätta upp eller vem som får läsa sagor på biblioteken. Där – och här – gäller armlängds avstånd, minst. Det är publiken som ska delta och forma sin upplevelse.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 97

L e i f S ö d e r s t r ö m (SD): Tack, Rasmus Jonlund, för ditt anförande! Jag har ingen kommentar till det. Jag vill bara lägga några ord för den fria kultur som finns tillgänglig på internet. Där finns miljoner böcker på Open Library. Där finns Pippi Långstrump och Astrid Lindgren – allt! – och man kan låna utan kostnad dygnet runt. Openlibrary.org – titta där! Ni kan söka på da Vinci eller på vad som helst. Där har ni en källa, var så goda!

Anförande nr 98

R a s m u s J o n l u n d (L): Det är väl alldeles utmärkt, säkerligen. Utan att ha surfat in där vet jag inte om det är en tillförlitlig källa. Det kan det säkert mycket väl vara.

Jag vet inte om det här är uttryck för något slags ny inställning hos Sverigedemokraterna till Stockholms stadsbibliotek – att det inte behövs eller något sådant. Jag vet inte riktigt. Men tack för informationen!

Anförande nr 99

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Vi i det rödgröna styret prioriterar som sagt var kulturen. Vi gör det genom att satsa på barnen, i stadsdelarna. Vi gör det genom att öka öppettiderna på biblioteken, vilket vi har gjort, sprida Parkteatern till nya platser och bjuda på konst och kultur på våra sommartorg och sommargator. Vi gör det genom fri entré på Stadsmuseet, barnverksamhet på Liljevalchs och ökat stöd till stadens olika scener, samlingslokaler och kvartersbiografer, för att nämna några exempel.

Det här är en medveten politisk prioritering, mot högerns nedmontering av det gemensamma. Vår majoritet ser kulturen som en del av välfärden. Vår majoritet ser att det offentliga har ett ansvar för att kulturen är både bred och spretig och för att det finns plats för både det folkliga och det nyskapande, för kultur i vardagen och för den som utmanar och tänjer gränser.

Vi har höjt kulturstödet varje år denna mandatperiod. Nästa år höjer vi även ateljéstödet för att ge fler konstnärer möjlighet att ta del av det stödet. Under vår mandatperiod har ingen personal varslats på kultursidan. Inga bibliotek har stängts. Antalet lokalförvaltande organisationer och fria kulturaktörer som får fleråriga kulturstöd har ökat.

I de ekonomiskt utmanande tider vi lever i, med ökad arbetslöshet, barnfattigdom och trångboddhet, är biblioteken, kulturfestivalen och den nya bion i Husby viktigare än någonsin. För oss är det viktigt att alla har råd att ta del av kultur.

Sverigedemokraterna, Moderaterna och Kristdemokraterna gör så stora besparingar på kulturen att biblioteken, kulturskolan och Stadsmuseet men också kulturfestivalen och det fria kulturlivet skulle drabbas hårt. Stockholm skulle få se många fler stängda

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

verksamheter. Det skulle bli en tyst och tråkig stad. Jag är därför tacksam över vår budget.

Anförande nr 100

J o n a s N a d d e b o (C): Hej, Torun! Jag har insett att det var länge sedan du var ute i nattlivet. Jag är faktiskt också mer kulturtant än nattklubbssuddare. Men var finns nattlivet i er budget? Var finns era idéer på området? När Stockholm riskerar att tystna står ni handfallna. När mina första orosfrågor kring Trädgården ekade i den här salen slog ni dövörat till. Flera krogar hotas av era stelbenta förslag. Ni har inga uppdrag eller satsningar på ett levande nattliv eller för att motverka klubböden.

Vi lägger 20 miljoner i en nattlivsfond för att minska bullerkonflikterna och möjliggöra samexistens mellan klubbar och boende. Vi lägger också 3 miljoner för att motverka att de här aktörerna ska hamna i kläm i byråkratin – en klubbkommission så att de verkligen kan prata rakt in i Stadshuset. Det behövs när vänstersidan styr den här staden.

Ni fokuserar på den kommunala kulturen. Men Torun, tycker du fortfarande att allt är bra för våra nattklubsaktörer?

Anförande nr 101

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande och Jonas! Först och främst vill jag säga: Om det är något jag har fokus på är det inte den egna regin utan det fria kulturlivet. Den egna regin har fått så att den klarar sig, och det fria kulturlivet har fått ökade insatser hela mandatperioden.

Nattlivsstrategin gäller fortfarande. Vi har inte avskaffat den, och vi arbetar fortfarande med den. Det är fler scener som har öppnat än som har lagts ned. Nu senast har Debaser Nova och House of Q öppnat med hjälp av lotsinsatser, och fler är på gång inför nästa år.

I dagsläget hotas flera dans- och teaterscener av nedläggning. Det beror främst på den kulturpolitik som regeringen drivit igenom, med stora neddragningar inom Kulturrådet. Just nu är till exempel Konträr nedläggningshotat. Det är 90 procent av alla danskompanier som inte längre får stöd från Kulturrådet, vilket ställer stora krav på Moderna Dansteatern.

Vi har jättestora utmaningar i hela det fria kulturlivet – det är mitt svar.

Anförande nr 102

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande och fullmäktige! Du och jag brinner för kulturen, Torun. Vi brinner för målet tillsammans. Men vägen fram brukar skilja sig åt lite grann. Jag tänker också på det som Jonas var inne på rörande ambitionerna. Jag vill att du ska sträcka på dig och säga vad som är nästa steg. Det handlar mycket om att behålla, och det är viktigt. Men jag tror att man måste sätta

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

riktningen, och jag saknar riktning i Stockholms kulturpolitik. Det tycker jag är sorgligt, för jag tror att det är jätteviktigt att vi håller fronten.

Det handlar om ekonomi – det fattar även jag. Jag sitter också i de mötena. Men vi måste våga lite mer, för det förväntas av oss i Stockholm att vi ska våga lite mer. Så Torun, hur ska ni våga lite mer?

Anförande nr 103

Borgarrådet B o u c h e r (V): Ordförande och Isabel! Den största utmaning jag ser för Stockholm framåt gäller det fria kulturlivet. Jag känner att det är de som ska beredas plats för att Stockholm ska bli en roligare stad. Det är också där jag har satsat allra mest, och det är där jag har flest kontakter.

I övrigt tänker jag att barn, kultur och fritid är ett extremt viktigt område, och där har vi gjort stora satsningar under mandatperioden. Nu sänker vi också avgifterna för kulturskolan. Jag tänker att många, till skillnad från vad Jonas sa, flyttar till Stockholm därför att det finns bra saker för barnen. Kulturskolan är en jätteviktig del. Det är inte bara nattlivet som drar folk till Stockholm, utan det är också alla barnverksamheter – och där är kulturskolan är en viktig del, liksom biblioteken. Allt detta har väldigt stor betydelse.

Men som jag sa även till Jonas: Det fria kulturlivet har varit ett stort fokus för mig, för jag tror att det är det som gör skillnad.

Anförande nr 104

K r i s t i n a L u t z (M): Fru ordförande! Jag måste börja med att säga att jag blir väldigt less på det här som återkommer hela tiden: att allting är regeringens fel. Vi kan göra väldigt mycket i den här staden också, och regeringen gör väldigt mycket – men det är vad jag tycker.

Mycket av det du säger är bra, och mycket av det gör vi också. Inte minst satsar vi i vår budget väldigt mycket på biblioteken, språk, kulturskolan och sådant där. Men allt det där andra tycker inte vi att vi behöver göra själva när det finns väldigt många andra som vill. Precis som Jonas och Isabel tog upp tycker vi att ni har varit idélösa på det området. Jag tycker generellt att ni har varit ganska idélösa och drivit väldigt lite ren politik. Framför allt det senaste året har vi inte haft speciellt många politiska ärenden i kulturnämnden, om jag ska vara helt ärlig. Jag tycker också att ni inte har drivit en bredare kulturpolitik.

Men framför allt handlar det om det här med egen regi. Jag tycker inte att ni har gjort allt det som du säger att ni har prioriterat.

Anförande nr 105

Borgarrådet B o u c h e r (V): Jag är hemskt ledsen. Det är en jättefin text Moderaterna har, men ni har inga pengar över huvud taget. I ert fall motsvarar den

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

nedskärning ni gör hela kulturskolans budget, inte bara några små extrasatsningar. Ni har något jättebisarrt som kallas för pandemistöd. Det var vad jag förstår hela förra mandatperiodens totala ökning av kulturbudgeten. Ni tar ingen hänsyn till inflation, förbättringar eller ökat kulturstöd. Ni drar ned så otroligt mycket så att de satsningar ni gör bara kommer att försämra alltihop ännu mer, för det kommer att finnas ännu mindre utrymme för kulturnämnden att i sin verksamhetsplan göra prioriteringar där det behövs mest för kulturen.

Jag är hemskt ledsen. Du har en jättebra kulturpolitik, men du har en urusel budget.

Anförande nr 106

E w a C a r l s s o n H a l l b e r g (S): Fru ordförande, ledamöter och medborgare i Stockholms stad! Barn och unga har rätt till kultur. Kultur för barn och unga är en demokratifråga – kultur i förskolan, i skolan och på fritiden. Vi i Sverige är världsberömda för vår höga kvalitet på barnkultur. Det gäller både kulturskolan och till exempel barnteater. Susanne Osten var en person som gick före och tog barnen på fullt allvar – kultur för och med skolbarn.

Barn har rätt till kultur först och främst för sin egen skull – för att förstå sig själva, för att förstå andra och för att det är underbart, helt enkelt. Därtill är kultur för barn förebyggande. Då menar jag inte bara kriminalitet, utan det handlar också om att fånga upp sådant som ensamhet, mobbning och ohälsa. Kultur är nödvändigt.

I går nämnde Karin Wanngård hur bra stockholmarna är på innovation. Innovation kräver att man vågar göra fel, och det kräver fantasi och ett öppet sinne. Och vad är då bättre än en satsning på kultur? Det gäller alltså att börja tidigt. Kultur är nödvändigt för innovation.

Offentligt finansierad kultur är till och med ekonomiskt försvarbart. Det är ingen åsikt; det är fakta. Kultur är viktigt för barn och unga när det gäller att försvara och utveckla demokratin.

Anförande nr 107

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande och Ewa! Det är när man har tagit del av Stockholms barnkultur man verkligen förstår varför vi behöver lägga skattepengar på att utveckla kulturen i den här staden. Den är fantastisk. Våra förskolebarn, även mitt eget barn, får gå med förskolan och uppleva kulturen, och jag släpar med henne överallt.

I vår budget lovar vi inte allt till alla, utan vi prioriterar ytterstaden. Ni i styret försämrar verkligen öppettiderna på biblioteken där de behövs som bäst. Rinkeby bibliotek stänger klockan 18 i stället för klockan 19 tre dagar i veckan, utan att ta hänsyn till läxhjälpen. Och enligt Vänsterpartiet görs detta för att det ska bli mer lika, men vi vet ju att det egentligen handlar om heltid som norm.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Varför ska barns och ungas tillgång till kultur och litteratur i ytterstaden komma i kläm för att ni dogmatiskt håller fast vid heltidsnormen, som gör att vi inte kan hålla våra bibliotek öppna där de behövs som bäst? Svara gärna på det, Ewa!

Anförande nr 108

Ewa Carlsson Hallberg (S): Tack, Naddebo, för att du är så intresserad av kultur och försvarar kulturen för barn och unga! Det uppskattar vi på vänstersidan och den rödgröna sidan. Jag förstår bara inte riktigt hur du ska få igenom alla dina höga ambitionsnivåer eftersom dina kamrater i högerblocket inte alls försvarar kulturen på samma sätt.

I förra veckan skrev Dagens Nyheter om att kommunernas kulturbidrag ökar när statens minskar och att bidraget till kulturområdet är kvar på samma nivå som 2023 tack vare att regionerna och främst kommunerna har ökat sitt engagemang i kulturen. Så tack, stockholmare, för att vi får styra i staden! Kulturen är en demokratifråga – jag håller med om det – även för barnen.

Anförande nr 109

Esme Güler (S): Ordförande, ledamöter och åhörare! Här är en till kulturtant från Husby. Kultur berikar livet. Kultur är rörelse och integration. Kultur är modet att kliva över gränser. Listan över vad kultur är kan göras oändlig.

För några veckor sedan invigde vi Husby bio. Jag ser hur människor från andra stadsdelar i Stockholm kommer hit, hur stockholmare framträder och hur de fyller platsen med närvaro, hjärta och riktning. Jag ser hur vi vävs samman, hur vi möts och låter våra olikheter klinga fram i samma rum. Jag kan även nämna invigningen av Tensta Träff, då El Sistema-kidsen från kulturskolan och blåsorkestern uppträdde i samma sal.

Kulturens kraft är att förena – att låta språk, rytmer, uttryck och ursprung dansa bredvid varandra utan att någon behöver be om lov. Jag älskar att se hur min ort växer genom modiga satsningar på kultur och hur kreativiteten får slå rot och stoltheten blomma. Det är integration, det är rörelse, det är mångfald. Därför står jag helhjärtat bakom kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 110

Jonas Naddebo (C): Ordförande och Esme! Nu hade du chansen att tänka igenom. Jag tänker ställa samma fråga till dig; du är ju från Husby och Järva. Varför försämrar ni öppettiderna på Rinkeby bibliotek? Jag kan inte förstå att ni minskar på de öppettiderna. Det är precis där det behövs, till exempel läxhjälpen där ute.

När det var pandemi sa jag: Biblioteken är det jag stänger sist, för vi behöver platserna för de barn och unga, framför allt i ytterstaden, som är trångbodda – de behöver sina studieplatser. Jag var otroligt ledsen när regeringen tvingade oss att stänga biblioteken

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

i tre veckor. Så viktiga är biblioteken. Jag kan inte förstå varför ni inte satsar på att hålla biblioteken öppna.

Vi i Centerpartiet lägger 3 miljoner mer på att förlänga öppettiderna. Men vi är också för att ha förtroendeöppet så att även föreningar har möjlighet att upprätthålla våra bibliotek – så att de kan vara de vardagsrum i stadsdelarna som vi alla eftersträvar.

Anförande nr 111

E s m e G ü l e r (S): Ingen kan vara mer insatt i ytterstaden än jag är, som bor där. Satsningar i ytterstaden gör mig stolt. Det känns varmt i hjärtat, helt enkelt. Nu jobbar jag på södersidan och bor på nordsidan. När jag ser kulturskolan i varje hörn blir jag stolt. Det är samma sak när det gäller bibliotek och andra kultursatsningar. Jag håller med dig – satsningar på ytterstaden är jätteviktigt. Vi ska fortsätta satsa där. Men det är kanske inte riktigt svar på din fråga.

Anförande nr 112

H a n n a W e r n e r (M): Fru ordförande och kära åhörare! Och hej, kulturförvaltningen, som sitter på vår läktare – kul att se! Ett levande Stockholm som består av bildning, kunskap och glädje men också bidrar till turism och tillväxt måste ha ett rikt kulturliv. Nyckeln till det rika kulturlivet är bredden, allt det som får människor att känna, skapa och hitta varandra – det spontana, det traditionella, det modiga men även det oväntade. För att utveckla kulturlivet ännu mer vill Moderaterna underlätta för att skapa fler möjligheter. Därför föreslår vi att fler kulturella frizoner införs.

Men kulturen är även en viktig del av barnens vardag, och därför är just barn och unga ett stort fokus i Moderaternas budget. Vi förstärker kulturskolan och även biblioteken, med bland annat längre öppettider.

När vi satsar på kulturen måste vi också stå upp för att pengarna ska användas på rätt sätt. Mitt bland allt det fina med kulturen måste någon ta på sig den ansvarsfulla hatten och se till att vår stads pengar faktiskt går till rätt saker. Vi har i Sverige de senaste åren sett flera exempel där det inte riktigt varit så. Därför vill vi förstärka kontroller och krav på återbetalning av felaktigt stöd.

Så för att summera: Vi säger ja till ett levande Stockholm med möjligheter och ja till att barn och unga ska få skapa, växa och bidra men nej till dem som vill utnyttja våra skattefinansierade stöd.

Anförande nr 113

R o s e - M a r i e R o o t h (V): Ordförande! Kul att få diskutera kulturfrågorna igen!

När ni berättade om hur mycket ni moderater värnar om barnen i kulturen satt jag och funderade på till exempel ungdomsgårdar, som är en fin sak att ha. Där kan man utöva

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

sin frihet och sina tankar efter att skolan har slutat. En fråga från oppositionen dök upp förra året, tror jag, när vi var på ett besök i en ungdomsgård. Det var en ungdomsgård under uppstart, och oppositionen ställde frågan: Vilken sorts barn är det som kommer till ungdomsgården? Det var en lite provocerande fråga, tyckte jag. Personalen tog ned bollen med svaret: Barn som bor i området.

Har Moderaterna någon syn på vilken sorts barn det är som ska ha tillgång till kultur?

Anförande nr 114

H a n n a W e r n e r (M): Jag vet inte riktigt var jag ska börja för att svara på den frågan. Nu pratar vi om kulturbudgeten, och jag pratar om de satsningar som vi från Moderaterna gör.

När det gäller vilka som ska ha tillgång till kultur och inte är ett väldigt enkelt svar: Alla ska ha tillgång till kulturen, oavsett var man bor, om man bor i innerstaden eller ytterstaden, och oavsett hur gammal man är. Jag tycker att detta är superviktigt för främst barn och unga men även för äldre, som upplever att de är mer och mer ensamma. Därför har vi olika sätt att se till att även de får kultur. Men främst är det, som jag säger och som man också kan läsa i vår budget, barn och unga som vi satsar på i vår kulturbudget och som vi lägger pengarna på.

Anförande nr 115

S a r a G r o l a n d e r (MP): Ordförande! Jag tänkte passa på att prata lite om fritid. Att erbjuda unga en meningsfull fritid är en investering för framtiden. Trygga mötesplatser med fritidsaktiviteter är en stark skyddsfaktor – ibland helt avgörande för att unga ska må bra, känna tillhörighet och utvecklas. Stadens fritidsverksamheter gör varje dag ett fantastiskt arbete med att skapa platser där unga kan mötas, växa och ha roligt.

Därför satsar vi nu ännu mer. Vi stärker fritidsgårdarna och parklekarna. Vi inför en fritidslots som ska kunna hjälpa fler unga att hitta vägen till en aktiv och meningsfull fritid. Vi sänker också avgiften till kulturskolan så att fler barn får möjlighet att uttrycka sig och upptäcka kulturens kraft.

Den satsning som vi har gjort på avgiftsfria lovaktiviteter har varit en stor framgång ute i stadsdelarna, och den fortsätter. Unga har fått minnesvärda och utvecklande upplevelser, och samtidigt har vi kunnat fördjupa vår samverkan med föreningslivet. Detta har gett fler chanser att prova nya aktiviteter, vilket i många fall har lett till långsiktigt deltagande i föreningslivets aktiviteter.

Vi inför dessutom ett riktat föreningsbidrag för att stärka civilsamhällets viktiga miljö- och klimatarbete. Tillsammans kan vi nu hitta lösningar på våra miljö- och klimatutmaningar i staden.

Med detta vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 116

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande och Sara! Nu blir det ett litet skifte här. Om ingen annan tänker lyfta klubbstöden får Naddebo göra det, och jag kommer att göra det med dig. Miljöpartiet vill ju faktiskt införa kulturljudszoner på nationell nivå – all heder till er för det.

Men alltför länge har svensk politik behandlat nattlivet som ett problem som ska regleras bort. Bara under det senaste halvåret har nattklubbsinstitutioner som Trädgården, gaybaren Side Track, kulturaktören Biocafé Tellus och ölträdgården Liebling im Park hotats. Det handlar om klagomål från grannar och om myndigheter som har synpunkter, och Stockholms stad sätter också krokben.

I majoritetens budget ekar det tomt på satsningar på nattlivet. Det finns inga uppdrag för att stärka Stockholms nattliv. Vi ser också hur er stelbenta syn på alkohollagstiftningen gör Stockholm till en tråkigare stad. Sara, hur kan Miljöpartiet släppa fram en budget som inte satsar mer på nattlivet?

Anförande nr 117

S a r a G r o l a n d e r (MP): Tack för frågan, Jonas! Jag trodde att jag skulle få svara på biblioteksfrågan igen. Nattlivet är väldigt viktigt, och vi delar Centerpartiets bild av att vi behöver ett starkt och roligt nattliv i staden. Vi ser allvarligt på att det flera gånger har blivit problem för nattlivet.

Vi har en strategi för att stärka nattlivets förutsättningar, som vi tog fram tillsammans förra mandatperioden. Jag hoppas att vi kan jobba vidare med detta för att ha ett roligt och starkt nattliv här i staden.

Anförande nr 118

E m e l i e W a s s e r m a n n (SD): Fru ordförande! Jag vill börja med att tacka för den här debatten, för den visar tydligt skillnaderna mellan ansvar och symbolpolitik.

Majoriteten talar gärna om satsningar men sällan om resultat. De kan lägga hundratals miljoner på projekt och bidrag utan att någon vet vad stockholmarna faktiskt får för pengarna. Sverigedemokraterna står för en annan linje. Vi vill se uppföljning, kvalitet och trygghet, inte kulturpolitik som drivs av rubriker och trender.

Stockholm har i dag fritidsgårdar där det saknas utbildad personal, där årliga registerutdrag inte krävs och där otryggheten ökar. Bibliotek förlorar sitt fokus på fysiska böcker när alltmer skattemedel går till digitala experiment. Vi har en vänstermajoritet som ger bidrag till föreningar som saknar tydlig redovisning. Det här är inte kulturpolitik – det är brist på styrning.

Sverigedemokraterna prioriterar verksamhet före projekt, kvalitet före kvantitet och ansvar före symbolpolitik. Vi vill se fritidsgårdar med utbildad personal och årliga registerutdrag, bibliotek som fokuserar på fysiska böcker, trygghet och tillgänglighet

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

och en kulturskola som når de barn som i dag står utanför, barn med funktionsnedsättning och pojkar. Vi vill att Stockholms kulturliv ska hålla ihop staden och skapa trygghet, gemenskap och stolthet, inte splittring.

Om majoriteten verkligen menar allvar med att värna kulturen är de välkomna att börja med det mest grundläggande: ta ansvar för hur skattepengarna används.

Anförande nr 119

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande och Emelie! Du är verkligen en fin politiker i kulturnämnden – du har bara hamnat i fel parti. Jag har faktiskt försökt läsa er kulturbudget med lite mer positiva ögon än tidigare, men ni gör det inte lätt. Ni stryker i princip varenda satsning i budgeten: kulturstödet, förstärkt kulturskola med verksamhet för barn och unga och Liljevalchs satsning på barn och unga. Detta stryker ni trots att SD säger sig se barn som en viktig målgrupp. Hur går det här ihop?

Ni skriver också att bidragen till studieförbunden ska upphöra. Men ni beskriver också en väldigt viktig verksamhet. Ni vill ju demokratisera kulturen. Vore inte studieförbunden en möjlighet till detta?

Ni låtsas också vara för armlängds avstånd inom kulturen, men ni har inte på allvar försökt förstå vad det egentligen handlar om. Ni skriver om folkvilja och demokratisering, men jag vill understryka: Det är inte Sverigedemokraterna som är företrädare för folkets vilja, åtminstone inte i den här staden.

Anförande nr 120

E m e l i e W a s s e r m a n n (SD): Tack, Jonas Naddebo, för kränklmangen! Vi vill satsa på barn och unga. Däremot ser vi inte de satsningar som riktar sig till vissa delar av Stockholm som något som gynnar jämställdheten mellan barn. Alla barn ska få möjlighet att gå i kulturskolan. Vi ska inte satsa på vissa barn utan på alla barn. Det tycker vi är väldigt viktigt. Det blir inte rättvist om alla pengar ska läggas på ett visst område. Vi vill se till att kulturskolan riktar sig till alla barn och att fokus läggs på de barn som i dag hålls utanför. Där utgör pojkar en stor del.

Därför vill vi till exempel att kulturskolan ska bedriva sin verksamhet i skolans lokaler för att kulturen ska bli mer tillgänglig för eleverna. Det ska inte handla om ifall man har vårdnadshavare som har tid och möjlighet att följa med till kulturskolan eller inte.

Sedan har vi även kulturstödet i form av fritidskortet, om man nu ska prata om regeringens politik. Det kan användas till kulturskolan. Då kostar det 250 kronor att gå en termin, vilket väldigt många kan avsätta.

Vi vill ha kulturen närmare, och vi satsar på barn och unga.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 121

A l m a C a r l s s o n (S): Ordförande! Vad fint det är att få lägga en och en halv timme på att prata kultur! Jag vill prata om några av de saker som man kan göra i vår stad, som vi i den här och tidigare budgetar har varit med och finansierat.

Bland annat kan jag tipsa alla om att göra en vända till vårt fina stadsarkiv. Under en kulturnatt för inte så länge sedan var jag där och lyssnade på ett föredrag om hur man lär sig att tolka handskrift från 1600- och 1700-talet – väldigt spännande! Man kan också gå till Kulturhuset Stadsteatern. Jag var till exempel där och lyssnade på ett samtal med Lea Ypi för någon vecka sedan – jättespännande!

Det finns otroligt många fina saker som vi gör och som händer. Det som kanske kan uppfattas som brist på visioner eller brist på vilja kan också vara en antites mot den politik som jag tycker bedrivs på riksplanet. Därför är jag väldigt stolt över den politik som vi har drivit den här mandatperioden. Men jag ser framför allt fram emot allt vi kommer att hinna med om vi får en kulturpolitik på riksplanet som går i samma riktning.

Anförande nr 122

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande! Alma, jag blev faktiskt ganska förvånad när du på ett ganska föraktfullt sätt beskrev öl på ett hak. Du ställer helt enkelt nattlivets utmaningar mot den kommunalt finansierade kulturen – du sa det i ditt inledningsanförande. Jag måste väl då förklara för dig att kultur- och nattlivet genererar tusentals arbetstillfällen som bidrar både ekonomiskt och socialt till Stockholms välfärd. Att värna kultur och nattliv är därför inte bara en fråga om vad stockholmarna gör på sin fritid. Politikerna måste helt enkelt skifta perspektiv och verka som möjliggörare i stället för att ägna sig åt verksamhetsdödande kontroll. Politiken måste förstå kulturens värde i stället för att stirra sig blind på kostnaden.

Och du, Alma, ska inte uttrycka dig på det sättet. Nattlivets potential måste tas till vara. Men jag förstår att du gör det, för er budget ekar tom. Det finns inga nya förslag. Det är jättebra att ni tycker om min nattlivsstrategi, som vi tog fram förra mandatperioden. Men ni har inga nya förslag och inga konkreta verktyg.

Anförande nr 123

A l m a C a r l s s o n (S): Tack, Jonas, för ännu ett inlägg i den här debatten! Om du lyssnade noga hörde du att vad jag faktiskt sa var att vi förtjänar mer. Jag tycker att det är jättetrevligt att gå ut och ta en öl. Det var inte något du hade sagt som jag refererade till utan i stället vad som hade sagts i gruppledardebatten av Sverigedemokraternas representant, tror jag: att kulturen bara skulle vara Spotify och att ta en öl på sitt lokala hak. Det var det jag satte mig emot, att kulturen skulle reduceras till bara det.

Men jag förstår att du vill driva den här frågan. Det är en väldigt viktig fråga, och jag håller med dig. Men lägg inte ord i min mun, och försök inte insinuera att det jag sa

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

skulle betyda att jag raljerar om nattlivet. Som den yngsta kulturtanten i den här debatten tycker jag att det hade varit smakfullt att anstränga sig för att inte insinuera det.

Anförande nr 124

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Fru ordförande, fullmäktige och Alma! Du inledde ditt inledningsanförande med att du var så trött. Det tycker jag speglar hela er sida: att ni är väldigt trötta i kulturpolitiken. Jag tycker att det är ett bekymmer. Ambitionerna har jag efterfrågat under hela den här tidsperioden, och det kommer jag att fortsätta göra.

Vi har idéer. Vi tänker oss ett scenkonsthus. Jag tänker på det Torun nämner, att hon har satsat på de fria grupperna. Det vill vi också göra. Vi tror jättemycket på fria grupper. Vi tror att man skulle kunna samla detta i ett scenkonsthus där vi ger dem möjlighet att vara – precis som vi har Moderna Dansteatern, som är en öppen plats för repetition och möjligheter för små grupper att utöva sin kultur eller sitt uttryck på olika sätt. Det är att blicka framåt och ha ambitioner kring vad man vill med kulturpolitiken.

Men Alma, du är trött trots att du är yngst av oss kulturtanter i debatten.

Anförande nr 125

A l m a C a r l s s o n (S): Ordförande och Isabel! Det var faktiskt inte er budget som jag refererade till, och det tror jag att du vet om. Men jag tror att du också kan känna lite uppgivenhet inför det läge som det fria kulturlivet står inför på det nationella planet. Jag är väldigt tacksam för att ni driver en aktiv oppositionspolitik på kulturområdet. Jag blir alltid väldigt inspirerad av de motioner ni lägger fram. Det kanske är så att alla våra visioner inte syns när man försöker göra poänger i ett anförande. Men så länge kulturen är en del av välfärden behöver det satsas på kulturen.

Anförande nr 126

K r i s t i n a L u t z (M): Ordförande, ledamöter och åhörare! Du är verkligen en kulturtant som jag har väldigt kul med och respekterar, Alma. Man kan vara kulturtant oberoende av kön och ålder, brukar jag säga.

Eftersom det kommer ganska mycket kritik mot regeringen kan jag inte låta bli att säga så här: Flera, bland annat Myndigheten för kulturanalys, har sagt att de som är viktigast för att bidra med finansiering till kulturen är hushållen. Ni har ju höjt skatterna för hushållen. Vi har sänkt dem på riksnivå, vilket gör att hushållen på många sätt har fått mer pengar i plånboken.

Det jag undrar är hur ni tycker att vi ska stärka hushållen, så att de faktiskt har råd. Ni sänker kostnaderna. Vi gjorde också en massa justeringar för att de med väldigt svår ekonomi skulle få bättre tillgång till kulturskolan, bland annat med ett annat system för det. Men det är ju trots allt så att hushållen måste få en starkare ekonomi för att ha råd att konsumera kultur.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 127

A l m a C a r l s s o n (S): Jag håller verkligen med om att vi har väldigt kul tillsammans i kulturnämnden, Kristina.

Som socialdemokrat tycker jag att det är viktigt att säga att man aldrig höjer skatten bara för skattehöjningens skull. Men därigenom kan vi fortsätta att anställa, bedriva en aktiv arbetsmarknadspolitik och ha subventionerade priser. Vi är till exempel med och subventionerar priserna på Kulturhuset Stadsteaterns verksamhet. Genom att vi gör vissa saker billigare och samtidigt inte skär ned tror jag att vi kan se till att alla kan ta del av det kulturutbud som vi har i den här staden.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

10. Förskolefrågor

Förskolenämnden (R VII)
SDN: Förskola (R VII)

Anförande nr 128

Borgarrådet Mattsson (V): Ordförande och fullmäktige! Medan vi just nu är samlade här för budgetdebatt pågår så mycket annat där ute. Just nu sitter Pirjo med Kalle i knät och läser en saga. Just nu undersöker Eva tillsammans med en grupp barn höstlöven ute på gården. Just nu lär sig Maja någonting nytt för att med stolthet kunna berätta för sina föräldrar i kväll vad det var. Detta är förskolan.

Det är barnen och pedagogerna som jag och hela majoriteten har haft för ögonen när vi utformat politiken för förskolan. Vi har säkerställt alla barns rätt till förskola, och vi har ökat inskrivningsgraden i de områden där den är som lägst. Vi har sett till att alla stadsdelar nu har ett aktivt barnhälsoarbete och att man prioriterar högläsning i ytterstaden. Vi har säkerställt full finansiering för förskolan och tagit bort alla krav på effektiviseringar som funnits under tidigare styren.

Vi har konsekvent säkerställt barnens behov före aktieägarnas. Vi har stängt ned förskolor som inte hållit måttet. Vi har utmanat den fria etableringsrätten inom förskolan och vunnit i domstol. Vi kommer också från och med nästa år att sluta tvångsplacera barn i privata förskolor som inte fungerar. Det är på tiden.

Förskolan är dock inte bättre än hur personalen har det. Därför har vi också satsat mycket på att stärka personalen i förskolan, med en enhetlig yrkestitel för barnskötare, planeringstid för förskollärare och nu också arbetsskor till all personal i förskolan.

Ordförande! Jag är stolt över vad vi har åstadkommit på förskolans område. Jag är faktiskt stolt, apropå den senaste debatten. Det finns mycket kvar att göra, men vi går in i 2026 med den högsta nöjdheten i Stockholms förskolor på över tio år.

Anförande nr 129

Ewa Carlsson Hallberg (S): Ordförande, ledamöter och stockholmare! Med glädje kunde jag från mitt fönster i morse se barn som gick med sina föräldrar till förskolan. Stockholms förskolor kan vi vara stolta över, med den höga ambition som vi har för barnomsorgen. Barn som blir väl omhändertagna och som tidigt får det stöd som de behöver för att utvecklas i leken, med nyfikenhet och mod att lära, får möjlighet att tidigt utveckla sina sociala färdigheter. Övergången till skolan blir så mycket lättare när barn vet hur man står i kö, samarbetar, lyssnar och släpper fram varandra. Hjälpssamhet och omtanke är också en egenskap att träna.

Jag är stolt över att vi går vidare med satsningen på bibliotek och kulturupplevelser för barnen. Att man uppmuntrar en god språkutveckling är viktigt för alla barn. Det är en bra förberedelse för livet.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Personalen behöver goda förutsättningar för att göra ett bra jobb. Den ska naturligtvis ha arbetsskor. Det är lika viktigt för denna yrkesgrupp med fysiskt krävande arbete som för manligt dominerade yrkesgrupper.

Jag ska nämna några av våra andra satsningar. Vi gör uppräknings för att klara pris- och löneökningar. Vi fortsätter arbetet med yrkestitulatur. Vi utreder förlängda öppettider, speciellt med tanke på vårdnadshavare i yrken inom vård och omsorg, handel, restaurang och kultur. Vi gör också mycket annat.

Runt hälften av våra förskolor i staden, speciellt de vinstdrivande, har vi inte någon rådighet över. Vi hoppas naturligtvis att det blir ändring på det efter valet nästa år, för vi vill ha en bra förskola för alla barn.

Anförande nr 130

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Herr ordförande! Kära fullmäktige och åhörare! Jag vill tacka förskolepersonalen, som gör sitt yttersta varje dag för att se till att våra barn får bästa möjliga start i livet genom kunskap, gemenskap, skratt och lek.

Moderaterna lägger 21 miljoner kronor mer än vänstermajoriteten på förskolan, för vi vet att det är just här som pengarna gör mest nytta. Vi måste börja tidigt, så att varje unge får möjlighet att lyckas. Förskolan ska vara en trygg miljö för både barn och pedagoger, där barnen utvecklas i sin egen takt. Förskolan lägger grunden för ett livslångt lärande. Därför måste vi också öka förtroendet för förskolan, inte minst i våra mer utsatta områden. Av detta skäl satsar vi 2 miljoner kronor på att öka inskrivningsgraden i förskolan. Vi vill göra det här tillsammans med civilsamhället.

Barn med särskilda behov behöver extra stöd redan i förskolan. I Skärholmen har vi två NPF-grupper. Moderaterna vill se fler NPF-grupper inom förskolan i hela staden. Det gör stor skillnad för både barn och pedagoger. När vi nu ser att barnunderlaget viker vill vi också gå fram med rätt till heltid i förskolan för syskon när föräldrar är föräldralediga med lillebror eller lillasyster. Vi avsätter 20 miljoner i vårbudgeten för det här.

Avslutningsvis vill vi fortsätta att satsa på barns fysiska aktivitet, som har stor betydelse för en god hälsa och ett gott lärande. Det här betyder också att barnen ska få en god och näringsrik kost, så att de orkar leka, lyssna och lära. Mätta ungar och ungar som har fått röra på sig är gladare ungar. Det ger gladare pedagoger, gladare föräldrar och lyckligare stockholmare. Jag yrkar bifall till Moderaternas budgetreservation.

Anförande nr 131

L i n n é a V i n g e (SD): Ordförande! Vi vet att förskolan är avgörande i det förebyggande arbetet mot kriminalitet och utanförskap. Den enskilt viktigaste skyddsfaktorn är att lära sig svenska. Trots det visar förskolerapporten återigen, år efter år, att stora delar av stadens förskolepersonal har bristfälliga kunskaper i svenska. Det gäller alltså just den personal som ska ge de barn som inte får svenska med sig

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

hemifrån möjligheten att lära sig det som vi vet är helt avgörande för hur de sedan klarar sig senare i livet.

Årets rapport visade dessutom att de nuvarande insatserna inte har gett resultat. I flera stadsdelar beskrivs att bristerna är så pass stora att det är svårt att ens följa läroplanen. Det är helt oacceptabelt. I Sverigedemokraternas budget tillskjuter vi därför 70 miljoner kronor för att stärka svenskunskaperna i förskolan. Vänsterstyret tillför noll kronor.

Personalen i förskolan har ett av världens viktigaste jobb. Vårt jobb här inne är att säkerställa att de har alla förutsättningar att göra sitt bästa varje dag. Då måste barngrupperna bli mindre och personalgrupperna bli större. Därför satsar Sverigedemokraterna totalt 137 miljoner kronor på fler barnskötare och mindre barngrupper.

Ordförande! Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas budget, som är den enskilt största budgeten för förskolan.

Anförande nr 132

Å s a N i l s s o n S ö d e r s t r ö m (L): Herr ordförande och ledamöter! Alla barn har rätt till en bra start i livet. Barnens framtid är vårt gemensamma ansvar. Vi liberaler menar att förskolan är en av de bästa uppfinningar vi har i den svenska välfärden. Den ger oss både ökad jämställdhet och starkare ekonomisk tillväxt genom att båda föräldrarna kan arbeta.

Men under åren har vi också sett hur viktig förskolan är för barnen och för barnens egen utveckling. I förskolan får barnen för första gången möta en värld utanför familjen. De får träna på det sociala samspelet och utveckla sitt språk. De barn som har gått i förskolan klarar sedan både skolan och livet bättre. Det här gäller särskilt för de barn som har svåra hemförhållanden och för de barn som inte pratar svenska hemma.

Vi sammanfattar vår politik för förskolan som kvalitet, kvalitet och kvalitet. Men trots att vi har en förskolenämnd är vår kunskap om kvaliteten i Stockholms förskolor tyvärr ytterst begränsad. Det vi vet är att varje stadsdel förmodligen gör så gott den kan och tror sig göra på så bra sätt den kan. Men utbytet mellan stadsdelarna är alldeles för litet. Vi mäter för lite och använder för lite forskningsbaserade metoder. Därför måste stadens kvalitetsarbete sätta fart och drivas med full kraft.

Vad menar vi då med kvalitet? Jo, det handlar om pedagogik som håller hög klass, men också om rätt arbetssätt, mer böcker, mer högläsning, mindre skärmtid, tidigt stöd, förebyggande arbete, tätare samarbete med socialtjänsten, integration genom fokus på språk samt närvaro, som är ett stort problem i vissa delar av vår stad.

Jag yrkar bifall till Liberalernas budgetreservation.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 133

C l a e s N y b e r g (C): Ordförande! Rektorer, förskollärare och alla andra medarbetare i förskolan! För Centerpartiet är det en självklarhet att postnumret på den plats där man råkar födas inte ska avgöra vilka chanser man får i livet. Barn i förorter och i småorter på landsbygden ska inte behöva starta livets 100-meterslopp 10 meter bakom andra. Var man kommer ifrån ska aldrig vara ett hinder. Att barn ska få en rättvis och jämlik start i livet genom en förskola av hög kvalitet, oavsett bakgrund och bostadsort, är därför centralt. Att grunden till en lyckad skolgång läggs redan i förskolan vet vi.

Barngrupperna i förskolan ska ha en storlek som gör att varje barn blir sett och får den individuella utveckling som behövs. Centerpartiet satsar därför 30 miljoner mer än majoriteten i ett steg för att uppfylla Skolverkets riktmärken.

Samverkan mellan förskola, socialtjänst och vårdnadshavare är central för att tidigt fånga upp barn och familjer i behov av stöd, för att stävja desinformationskampanjer mot socialtjänsten och för att vägleda förskolepersonalen vid orosanmälningar. Därför satsar Centerpartiet 8 miljoner extra på familjesociala team för att hålla ihop det arbetet i varje stadsdel.

När barnkullarna nu minskar ska vi också ta chansen att höja kvaliteten och öka andelen förskollärare, med målet om minst en behörig per barngrupp. I det arbetet prioriterar Centerpartiet förskolor i ytterstaden med en särskild satsning utöver det som majoriteten lägger. Vi prioriterar kärnan i förskolans verksamhet. Särskilt i ljuset av minskade barnkullar är det orimligt att fortsätta göra som vänstermajoriteten och ständigt öka budgeten till den centrala förskoleförvaltningen.

Jag yrkar bifall till Centerpartiets förslag till budget.

Anförande nr 134

S a r a G r o l a n d e r (MP): Ordförande! Förskolan är avgörande för barns utveckling och framtida skolgång. Jag är därför stolt att tillhöra den här majoriteten, som prioriterar kvaliteten i förskolan. Under den här mandatperioden har vi gjort betydande budgetsatsningar på förskolan. Vi har också inrättat förskolenämnden, med ett tydligt uppdrag att stärka förskolans utveckling i hela staden.

Vi har fortsatt ett starkt fokus på barnhälsoarbetet. Det handlar om många aspekter av barns välmående. Jag vill särskilt lyfta det förebyggande arbetet och den fördjupade samverkan med socialtjänsten. Här tar vi nya, viktiga steg, bland annat genom att ha socionomer i förskolan och utveckla samverkan mellan vår socialtjänst och vår förskoleverksamhet. Målet är enkelt: att familjer som behöver stöd ska få det snabbare och enklare.

I årets budget tar vi också viktiga steg i miljö- och klimatarbetet i våra förskolor. Genom att vi anställer en ny miljö- och klimatsamordnare i förskolenämnden kan vi samla, utveckla och stärka det arbete som vi redan gör i stadsdelarna. Vi samlar

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

kompetensen och får därigenom större effekt och snabbare resultat. Det handlar om en kemikaliesmart förskola. Det handlar också om ekologisk mat, så att våra barn inte äter besprutad mat. Vi ökar den biologiska mångfalden på våra gårdar och ser till att fasa ut onödiga engångsprodukter och liknande.

Vi inleder också hbtqi-diplomering av stadens förskolor med målet att alla förskolor ska genomgå den här diplomeringen. Det är ett viktigt steg för att öka inkluderingen och för lika rättigheter i staden.

Detta var bara några av de viktiga satsningar som vår budget innehåller. Därmed vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 135

M i c h a e l a H o l l i s (KD): Herr ordförande och fullmäktige! En bra förskola är viktig för barnen, för föräldrarna och för personalen. Men det är också viktigt för hela samhället att vi har en fungerande förskola.

Forskning visar att barn mår bra av små barngrupper i förskolan. Det gäller särskilt de minsta barnen. Barn blir stressade av att ha för många relationer under förskoledagen. Mindre barngrupper gör att personalen får mer tid för varje barn. Det är särskilt bra med små barngrupper för barn med särskilda behov. Därför satsar nu Kristdemokraterna 250 miljoner kronor på minskade barngrupper i förskolan. Vi fortsätter alltså vår satsning på förskolemiljarden. Förskolan har också en viktig funktion i det tidigt förebyggande arbetet. Vi vill stärka samarbetet mellan förskola och socialtjänst för att nå fler familjer i ett tidigt skede. Vi har även en satsning på ett språklyft i förskolan.

Majoriteten inleder kapitlet om förskolan med: ”En bra start i livet börjar i förskolan.” Så har det nu stått i varje budget den här mandatperioden. Jag trodde på riktigt att man hade skrivit fel först, men man fortsätter att hävda att en bra start i livet börjar i förskolan. Men är det verkligen så? Är det i förskolan som en bra start i livet börjar? Nej, det är det inte. Det är i familjen som en bra start i livet börjar. Vi kristdemokrater vänder oss mot en syn där förskolan skulle ta över föräldrarnas roll. Man talar om förskolans kompensatoriska roll, men vad är det förskolan ska kompensera för? Jo, förskolan ska enligt vänsterstyret kompensera för utanförskap och för ojämlikheter. Förskolan ska tydligen se till att inget barn har bättre förutsättningar än något annat. Vi kristdemokrater menar att förskolan är till för barnen. Den är inte en kompenserande institution. Jag yrkar bifall till Kristdemokraternas budgetreservation.

Anförande nr 136

E l v i r K a z i n i c (S): Ordförande, ledamöter och åhörare! Förskolan har ett viktigt kompensatoriskt uppdrag och lägger grunden för barnens framtida lärande och skolgång. Därför ska stadens förskolor hålla hög kvalitet både i utbildning och i omsorg.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Personalen är verksamhetens viktigaste resurs, och vi är beredda att göra de satsningar som behövs för att säkerställa att de har rätt förutsättningar för sitt arbete. Som ett led i detta inför vi arbetsskor för förskolans personal, något som förbättrar arbetsmiljön och minskar riskerna för skador. Vi fortsätter även arbetet med att införa en enhetlig yrkestitulatur inom förskolan tillsammans med riktade kompetensutvecklingsinsatser för medarbetare som saknar pedagogisk utbildning.

Vi har kommit framåt en del vad gäller inskrivningsgraden, men vi har otroligt mycket att göra framöver. När vi kartlagt våra förskolor i staden har det visat sig att den största utmaningen faktiskt inte ligger i inskrivningsgraden; vi behöver också arbeta för att öka den faktiska närvaron.

Minst lika viktigt som att stärka den ordinarie förskoleverksamheten är att utveckla de verksamheter som skapar delaktighet, trygghet och socialt stöd innan barnen börjar i förskolan. Här spelar den öppna förskolan en helt central roll. Den öppna förskolan är en unik verksamhet som erbjuder en trygg, tillgänglig och välkomnande miljö för både barn och föräldrar. Barn får möjlighet att utforska, leka och utveckla i sin egen takt, samtidigt som de tränar sina sociala färdigheter tillsammans med andra barn och vuxna. För föräldrar och vårdnadshavare fungerar den öppna förskolan som en uppskattad och betydelsefull mötesplats där de kan knyta nya kontakter, dela erfarenheter av föräldraskap, glädje och utmaningar samt få professionell vägledning.

Stockholms förskolor spelar en viktig roll i att skapa trygga och nyfikna barn. Det är avgörande att vi tillsammans arbetar för att ge de bästa förutsättningarna för det. I denna dynamiska och växande stad blir förskolan en trygg plats där barn får möjlighet att växa, utforska, skapa och känna tillhörighet.

Anförande nr 137

L i n n é a V i n g e (SD): Ordförande! I Sverigedemokraternas budget står barnen i centrum. Medan andra partier här inne gör symboliska flumsatsningar som klimatsamordnare och regnbågsskyltar är Sverigedemokraterna partiet som satsar på riktigt. Vi lägger med råge mer pengar än alla andra partier här inne på förskolan. Vi lägger 137 miljoner på mindre barngrupper och 70 miljoner kronor på stärkta språkkunskaper i svenska. Vi tillskjuter också mer pengar än vänsterstyret för att motverka oseriösa aktörer.

Trots att förskolerapporten år efter år konstaterar stora brister i personalens svenskkunskaper har vi ett styre som inte gör någonting. Trots att deras egna rapporter slår fast att deras insatser inte ger resultat ser vi alltså inga nya förslag för att öka svenskkunskaperna i förskolan. En sak krävs det inga avancerade rapporter för att konstatera: Det är barnen i Stockholm som har mest att förlora på ännu en mandatperiod med vänsterstyre i Stockholm.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 138

Å s a N i l s s o n S ö d e r s t r ö m (L): Du säger att Sverigedemokraterna sätter barnen i centrum, Linnéa. Men jag börjar undra vilka barn det egentligen är ni sätter i centrum. Ni föreslår ju att det socioekonomiska stödet ska försvinna. Som jag ser det är det väldigt tydligt att vissa barn i Stockholm har sämre förutsättningar än andra. Barnen i Järva och barnen i Skärholmen har svårare när de börjar skolan på grund av att de har sämre språkkunskaper. Vi är överens om att vi måste satsa mer på svenskan. Men trots att vi ser att de här barnen behöver mer stöd vill ni ta väck det socioekonomiska stödet. Varför det? Hur går det ihop med att ni vill ha barnen i centrum?

Anförande nr 139

L i n n é a V i n g e (SD): Vi är nu fyra budgetdebatter in på den här mandatperioden. Vi debatterar den här frågan varje år. Det är fortfarande inte en enda person i den här salen som har kunnat framföra ett enda vettigt argument för varför det socioekonomiska stödet är vettigt. Ni kan inte visa på någon som helst forskning som stöder att det skulle ha någon effekt på utjämningen av de socioekonomiska skillnaderna. Ni kan heller inte visa på några resultat av att Stockholm har landets största omfördelning utifrån socioekonomiska skillnader. Samtidigt säger ni nej till våra förslag om att utreda effekterna av det här. Det stämmer att vi drar ner på det socioekonomiska stödet, som i dagsläget pumpas ut i form av pengar till allt och ingenting utan krav på resultat. Det vi däremot lägger de pengarna på är bättre svenskkunskaper och mindre barngrupper, vilket kommer att ha en direkt effekt för de här barnen.

Anförande nr 140

C l a e s N y b e r g (C): Förskolan är viktig inte minst för barn från familjer som är mitt i sin resa att integreras i Sverige. Det är därför anmärkningsvärt att Sverigedemokraterna vill att personal som jobbar med förskoleinskrivning samtidigt ska informera om återvandring. Jag skulle säga att det är direkt olämpligt. Men vi förstår syftet: De familjer som ber om råd och vill känna sig välkomna in i den svenska gemenskapen ska känna att de inte är önskade. Antingen ska de dra sig undan med sina barn och känna sig ovälkomna eller så ska de känna sig underdåniga och inte ställa krav på verksamheten.

Förskolan ska vara trygg, inkluderande och fri från politiska signaler som skapar rädsla. Hur varje medarbetare i staden ska veta precis vilken familj den ska ge sig på för att ge den här avvisningsinformationen är ganska oklart. Men ni kanske har ett eget register. Varför är det så centralt för Sverigedemokraterna att skapa rädsla hos familjer, och hur har ni tänkt att det ens ska fungera?

Anförande nr 141

L i n n é a V i n g e (SD): Det där är Claes Nybergs ord. Mina ord är följande: Om staden i det uppsökande arbetet för att öka inskrivningen i förskolan hittar personer

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

som inte är intresserade av att bli en del av det svenska samhället och som heller inte är beredda att ge sina barn den chansen tycker jag att det vore ett väldigt bra tillfälle för staden att informera dem om möjligheten att flytta härifrån.

Anförande nr 142

Felicia Schartnier Giertha (S): Herr ordförande! Kära fullmäktige och åhörare! Alla barn i Stockholm har rätt till en trygg och lärande förskola. Men med dagens system kan barn som inte får plats på någon av de förskolor som familjen väljer tvångsplaceras på privata verksamheter som de aldrig efterfrågat och som håller en kvalitet långt under stadens nivå. Det är inte värdigt en stad som vill stå upp för likvärdigheten och barnens bästa.

Därför genomför vi nu en av de viktigaste förskolereformerna på många år: att garantiplatsen ska vara på en kommunal förskola. Det betyder att barn inte längre skickas till oseriösa förskolor som fungerar som garantialternativ trots lågt förtroende bland föräldrarna. I stället tar staden ansvar, precis som en välfärdsaktör ska göra. De kommunala förskolorna står för stabilitet, kompetens och transparens och ska för familjer vara ett trygghetssystem som de kan lita på när de inte får något av sina förstahandsval.

Jag har alldeles för många gånger bland både vänner och familj erfarit att barn placeras på förskolor som föräldrarna inte valt. Ibland känns det nästan som ett skämt. Ett barn med massor av energi och aktivitet kan hamna på en liten intim förskola utan egen gård. Ett barn som har stora behov av att ha det lugnt och tyst omkring sig placeras på en I Ur och Skur-förskola. Barn som bara pratar svenska hemma placeras på en förskola med internationell profil.

Det här leder i sin tur till hög barnomsättning, eftersom barnen slutar på förskolan så fort föräldrarna får plats för dem på en förskola de valt. Det leder inte till trygghet för barnen. Det är ett system som de här föräldrarna inte ens trodde var möjligt. Man förutsätter som stockholmare att om man inte får något av sina fem förstahandsval kommer ens barn att hamna på en stabil kommunal förskola. Nu ser vi till att den förväntan blir verklighet.

Anförande nr 143

Åsa Nilsson Söderström (L): Jag vet knappt om jag ska skratta eller gråta, Felicia. Det kanske kommer som en nyhet för dig, men nu kan barnen fortfarande tvångsplaceras på kommunala förskolor som inte håller måttet. Det är inte så att alla kommunala förskolor är superbra och alla fristående superdåliga. Det är ungefär lika. Alla nöjdhetsundersökningar visar att folk är ungefär lika nöjda med fristående som med kommunala. När det gäller siffrorna för barngrupper är det inte heller så jäkla stor skillnad. Både de sämsta och de bästa finns nog bland de fristående. Men med ert system blir det ju färre fristående, speciellt med den hatiska retorik som ni på vänstersidan har. Det verkar som att ni vill bli av med alla företagare i förskolebranschen. Då får vi verkligen problem med att hitta förskolor till barnen,

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

eftersom 38 procent av barnen går i fristående förskolor. Varför är det ett problem när föräldrarna är nöjda?

Anförande nr 144

Felicia Schartner Giertta (S): Vi tycker att det är jätteviktigt att det finns privata alternativ som håller god kvalitet. Så länge föräldrarna väljer de alternativen kommer de att fortsätta att ha en jätteviktig plats i vår stad.

Det som är problemet i dag är att vi har förskolor som inte väljs av några föräldrar och där det finns barn bara för att de får ta upp garantiplatser. Det är ett förfärligt system, tycker jag. Det är förskolor som ingen vill ha. Skulle vi ha haft en fungerande marknad skulle de här förskolorna inte ha funnits. Vi håller dem vid liv med konstgjord andning. Vi håller dem under vingarna med kommunala skattepengar fast ingen förälder har valt dem. Det är synd om barnen som går där, och det är synd om personalen som jobbar där och inte får någon kontinuitet i sin arbetsdag.

Om det är så att man placeras på en kommunal förskola som inte håller måttet är det vi som har rådigheten över det. Vi kan göra någonting åt det. De privata aktörerna har vi inte den makten över.

Anförande nr 145

Sophia Granswed Baat (M): Herr ordförande! När jag kom in i den här fullmäktigesalen 2014 brukade man säga att Stockholm växte med två busslass i veckan. Det var ganska panikartat – man var tvungen att bygga nya förskolor, skolor och vård- och omsorgsboenden i hög takt.

I dag ser verkligheten helt annorlunda ut. Vi har vikande barnantal i hela Stockholm. Det är först efter 2042 som vi kan se i prognoserna att antalet barn börjar gå upp igen. Men trots detta fortsätter vänstermajoriteten att fatta beslut om att bygga nya megaförskolor, det vill säga förskolor med uppemot 160, 180 eller till och med 200 barn. Moderaterna har ju ändrat riktning där. Vi vill inte ha de här jätteförskolorna längre. Det vill inte föräldrarna eller pedagogerna heller. Min fråga, Felicia, är varför ni fortsätter att fatta beslut om nya megaförskolor.

Anförande nr 146

Felicia Schartner Giertta (S): Nu var det så att jag gick upp i talarstolen och pratade om garantiförskolereformen. Men jag ska absolut försöka göra mitt bästa för att svara på Sophias fråga.

Det är absolut sant att vi har ett vikande barntillskott i staden. Det är en jättestor utmaning, kanske en av de största demografiska utmaningar vi står inför. Vi måste säkerställa att vi har en barnomsorg som innebär att föräldrar vill skaffa barn och vill bo i Stockholm.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Att ha jättestora förskolor kanske inte låter positivt när man pratar om det med de här ordvalen. Men faktum är att det också skapar jättebra kontinuitet för barnen, som inte behöver byta förskola sent på kvällen. Det skapar stordriftsfördelar på så sätt att man har mycket personal varav en liten del kan stanna kvar på förskolan och ta hand om alla barnen. Man lär känna varandra, och man får en stark gemenskap med många barn i närområdet. Det är också något som skapar en trygghet och en stabil punkt för de barn som går där.

Anförande nr 147

Claes Nyberg (C): Vi kan prata om exakt var vi ska ha förskolor och hur stora de ska vara, och vi vet att demografin är en utmaning. Samtidigt finns det grupper som oavsett de här förändringarna hela tiden finns i förskolan. Vi ser faktiskt fortsatt med oro på de stora skillnader som finns mellan stadsdelarna vad gäller barn med autism som går i förskolan. Vi har länge krävt att staden tillsammans med regionen tar fram gemensamma rutiner för att ge de här barnen tidiga evidensbaserade insatser. Uppsala är ett ganska gott exempel som man kan titta på.

Men det har faktiskt inte hänt någonting på hela mandatperioden. Tyvärr ser vi inte heller några tecken på att vänstermajoriteten tar itu med detta – varken i den här budgeten eller i tidigare, varken i siffror eller i uppdrag. Trots att bara sex av elva stadsdelar godkänner den insats som Socialstyrelsen rekommenderar händer ingenting. Vi frågar: Varför tar ni inte situationen för barn i förskolan med autism på större allvar än så här?

Anförande nr 148

Felicia Schartner Giertta (S): Jag gick inte upp i talarstolen och pratade om autism utan om den stora satsning vi gör på att stärka garantiförskolorna och se till att de är i kommunal regi, så att vi tar bort de oseriösa privata aktörer som finns. Vissa av dem ger inte ens smör till barnen, eftersom de ska gå med vinst till sina ägare.

Men absolut – det här är en jätteviktig satsning. Det är klart att barn som får en autismsdiagnos ska få det stöd de behöver. Det är en otroligt viktig satsning. Vi ska självklart göra allt vi kan för att se till att barn får det omhändertagande och den omsorg som de behöver. Varje barn ska ses som en individ och ska få det stöd som det barnet behöver. Det är otroligt viktigt för vår framtid, inte minst med tanke på den demografiska utmaning vi står inför.

Anförande nr 149

Sophia Gransweld Baat (M): Herr ordförande! Jag tackar Claes Nyberg för att han fortsätter att lyfta denna otroligt viktiga fråga, som vi drev tillsammans i utbildningsnämnden även under förra mandatperioden.

Jag ska säga något i frågan om svenska språket i förskolan. Ni har hört oss i Moderaterna prata om detta tidigare. Det är fortfarande en stor utmaning i flera delar

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

av staden att varken barnen eller personalen pratar tillräckligt god svenska. Därför vill vi redan nu införa ett språktest för all personal vid nyrekrytering.

Jag håller med Elvir, som var uppe i talarstolen tidigare – det handlar inte bara om inskrivningsgraden i förskolan utan minst lika mycket om att man ser till att barnen faktiskt går till förskolan varje dag. Skolfrånvaron är ett jättestort problem även i förskolan. Det gäller i Skärholmen, Järva och säkert även andra stadsdelar. Vi måste få vårdnadshavare att kunna lita på att förskolans verksamhet bedrivs på ett bra sätt utifrån läroplanen och är fri från personliga värderingar och åsikter. Vi har insett i Moderaterna att det inte ser ut som att vi klarar det här själva i staden utan måste ta hjälp av ideella föreningar med kunskap och goda värderingar som har lättare att komma i kontakt med de här familjerna och barnen, som inte litat på förskolan i dag.

Att upptäcka barn som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck är också en viktig uppgift för oss. Därför måste vi utbilda vår personal i att tidigt upptäcka tecken på att barn kan utsättas för det här i hemmet. Moderaterna välkomnar även att socialtjänsten kommer till våra förskolor, öppna förskolor och parklekar, vilket nu också ska ske enligt den nya socialtjänstlagen. Det är bara tillsammans som vi kan stoppa desinformation och säkerställa att varje unge får växa upp med trygghet och kärlek.

Anförande nr 150

C e c i l i a H e r r s t r ö m (V): Ordförande, ledamöter och åhörare! Som förälder har jag alltid ansett att jag för att vara så bra som möjligt för mitt barn behövt ha bra förutsättningar: en bostad, en ekonomi i balans och en trygg omsorg för mitt barn. På liknande sätt är det för personalen på våra förskolor. Ska de kunna vara de bästa för barnen som går där måste de ha rimliga förutsättningar. Så tycker jag, förskollärare sedan 38 år tillbaka, och så tycker även mina kollegor runt om i landet.

Under den här mandatperioden har jag haft förmånen att sitta i förskolenämnden, en nämnd som tillkommit på vårt initiativ för att sätta fokus på förskolan. Där har vi arbetat med personalen och dess bästa i fokus. Det arbetet kommer vi att fortsätta med. Vi vill satsa på personalens arbetsmiljö, bland annat genom kompetensutveckling i språk och högläsningens nytta, genom att ta fram ett ramverk för förskollärarnas planeringstid och genom att erbjuda arbetsskor.

Vi kommer också att arbeta vidare på att minska barngruppernas storlek. Lika viktigt är det att öka andelen förskollärare i verksamheten. Vi vill också se fler barnskötare med adekvat utbildning samt arbeta för en skyddad yrkestitel för barnskötarna, liksom man gjort för undersköterskor. Fler stabila pedagoger runt barnen ger trygga barn med de bästa förutsättningarna. En trygg arbetsmiljö och bra verksamhet behövs. Därför är det viktigt att vi fortsätter med koll, så att förskolorna, såväl privata som kommunala, uppfyller kraven. Om pedagogerna slipper oroa sig för att barnen ska ta skada eller för att tillräckliga förutsättningar inte ska finnas kan de bedriva en verksamhet som alla mår bra av och som gynnar barnens utveckling, både som personer och när det gäller det kognitiva. Låt oss satsa på personalen och barnen! Låt oss satsa på framtiden!

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 151

J o n a s N i l s s o n (M): Herr ordförande! Vår stad förtjänar en politik som sätter kvalitet, trygghet och utveckling främst. Men i dag ser vi motsatsen. Trots att stockholmarna betalar de högsta skatterna någonsin har Stockholms stad samtidigt de högsta skulderna någonsin – det är 80 miljarder, och vi är på väg mot 100. Det är ett resultat av en politisk ledning som inte klarar av att prioritera.

Ett av de sorgligaste exemplen är att S, MP och V nu har lagt ned hbtqi-förskolan Egalia på Södermalm. Egalia var en institution som Moderaterna startade redan 2008. Förskolan blev världsberömd för sin könsneutrala inkluderande pedagogik och för sin unika förmåga att ge trygghet åt barn och regnbågsfamiljer. På Egalia fick barnen växa utan dömande blickar, okunnig ignorans, fördomsfull diskriminering och nedsättande kommentarer. Det var en fristad, en trygg plats. Att just denna friskola läggs ned på Södermalm skickar helt fel signaler i en tid då hbtq-personer och regnbågsfamiljer vittnar om trakasserier och ett hårdnande samhällsklimat. Ett sådant samhälle borde staden värna och inte avveckla, stärka och inte strypa. Vi borde ha fler och inte färre verksamheter som förskolan Egalia.

Moderaterna anser att infrastrukturen av förskolor – privata, fristående, stiftelser, kommunala – hör till kommunens absoluta kärnområden. Därför är Socialdemokraternas beslut att stänga Egalia inte bara olyckligt utan också obegripligt och djupt sorgesamt. Den här verksamheten borde ha fått fortsätta utvecklas i stället för att termineras. Stockholm kan bättre än så här. Stockholm har förtjänat en ledning som står upp för mångfald, frihet och trygghet, inte bara som läpparnas bekännelse utan också i handling. Moderaterna kommer att fortsätta att stå upp för individen i handling, inte bara i högtidstalen.

Anförande nr 152

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Herr ordförande! Det fanns ett antal olika skäl till nedläggningen av Egalia. Ett viktigt skäl var att det var en förskola som hade 60 platser varav bara 40 var besatta. Det fanns alltså 20 lediga platser. Vi hade ett kontrakt som löpte ut med en privat värd, och vi hade ett antal förskolor i området. Vi tyckte inte att vi kunde lägga ett antal miljoner på ytterligare ett kontrakt i det läget. Vi erbjöd gruppen på Egalia att flytta 300 meter sammanhållet – alternativt tillbaka till Nicolaigården i Gamla stan, där den här hbtqi-profilen en gång startade.

Dessutom säger vi att alla förskolor ska hbtqi-certifieras, vilket framkommer om man läser vår budget. Det ska inte vara en speciell inriktning. Det är ett generellt förhållningssätt.

Anförande nr 153

J o n a s N i l s s o n (M): Ordförande! Om man har en särskild specialinriktning på en hbtqi-förskola är det naturligtvis mycket tryggare än om man har en blandad förskola som ska ha hbtqi-konferens. Det förstår ju var och en.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Samtidigt som ni sätter kniven i hbtqi-förskolan Egalia öppnar ni en ny förskola på Södermalm, förskolan Norrskenet, med meänkieli-inriktning. Det är förstås också en viktig verksamhet. Men den förskolan har vid rapporttillfällena enligt vad jag har sett bara haft en eller några inskrivna. Jag hoppas verkligen att de har fått in fler barn i dag, men det har vi inte fått någon notering eller rapport om. Jag vill inte ställa grupp mot grupp eller barn mot barn, men det är inte svårt att inse att kostnaderna per barn är mångfalt större på exempelvis Norrskenet än vad de var för regnbågsbarnen på Egalia. Jag tycker därför att kostnadsargumentet är fel. Bara du, Anders, vet varför ni satte kniven i Egalia.

Anförande nr 154

Å s a N i l s s o n S ö d e r s t r ö m (L): Välfärdsbrottsligheten är ett stort problem i Stockholm och i Sverige. Där måste vi vara stenhårda. Därför är jag väldigt glad att vi faktiskt är överens med vänstern för en gångs skull: Det måste till effektivare tillsyn, med fokus på de förskolor där vi får varningssignaler. På så sätt kan vi bli av med dem som sätter vinst före kvalitet samtidigt som det blir mindre kontroll för de företagare som faktiskt gör ett bra jobb och upprätthåller kvaliteten.

Men vi liberaler har ett stort problem med vänstersidans hatiska retorik mot stadens företagare. Det är precis som att man lägger all sin politiska energi på att jaga privata aktörer med blåslampa. Man baktalar de företagare som driver nästan hälften av stadens förskolor. Men faktum är att det bland de privata förskolorna, precis som bland de kommunala, finns både bra och dåliga. Vår uppgift som politiker är att se till att alla förskolor i Stockholm håller tillräckligt hög kvalitet. Det är inte vi som politiker som ska välja vilka förskolor som ska finnas. Det ska föräldrarna göra.

Jag och Liberalerna menar att det är dags för majoriteten att lägga ned blåslampan och i stället satsa på kvalitet, kvalitet och kvalitet: kvalitet i pedagogiken, kvalitet i det förebyggande arbetet och kvalitet i integrationsarbetet. Här kan vi göra mest i de kommunala förskolorna, men vi kan också göra mycket i de fristående genom att bjuda in dem till olika kvalitetsutvecklande utbildningar. Satsa på utbildning på personalen och riktlinjer för samarbetet med socialen och se till att vi har de allra bästa förskolorna där de behövs som mest!

Anförande nr 155

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Ordförande och fullmäktige! Förskolan är, precis som jag var inne på, en av våra mest uppskattade verksamheter i Stockholms stad, med den högsta nöjdheten på tio år. Men för att verkligen lyckas med sitt uppdrag och tillgodose behoven behöver den också resurser. Det minskade barnantalet medför som flera har varit inne på utmaningar, inte minst på grund av det skolsystem vi har i dag, där varje barn är en pengapåse. Enligt lag får vi inte ge resurser till exempelvis den kommunala förskolan eller de förskolor som har större behov utan att samtidigt skicka exakt samma summa på kronan till de fristående aktörerna, varav vissa sätter pengarna och vinsten före barnens bästa. Det här är ett stort problem som jag hoppas att man kan ta vidare till regeringen.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Alla barn har rätt till en riktigt bra förskola, där pedagogerna har tid för varje barn, där man hinner trösta, leka och lära och där pedagogerna har tillräckligt med kollegor, bekanta vikarier och tid att planera sin undervisning. Ni på högersidan blundar däremot för de problem som finns i vårt trasiga skolsystem. Ni vill inte göra någonting åt den fria etableringsrätten. Ni tycker visserligen att tillsyn är ganska bra att ha. Men ni vill inte göra upp med det skolsystem som gör att pengar vi lägger på förskolan rinner ut i privata fickor, inte heller med det faktum att Stockholm fram till i dag har tvångsplacerat barn i förskolor som inte fungerar.

Vi gör allt vi kan för att pengarna till förskolan ska stanna i förskolan, för att alla förskolor ska fungera bra och för att personalen ska ha det bra – ja, till och med ha vettiga skor på fötterna. Vi är Stockholms barn- och förskoleparti. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 156

L i n n é a V i n g e (SD): Ordförande! Det står i er budget att fler medarbetare ska fortbilda sig i svenska, Alexandra Mattsson. Där är vi föga förvånande helt överens. Men som jag nämnde tidigare kan man läsa i den senaste förskolerapporten att era nuvarande insatser inte har gett några resultat. Jag undrar därför vilka nya metoder ni avser att implementera för att vi ska börja se resultat. Jag hittar inte ett enda konkret förslag i er budget. Ni kan väl inte på allvar mena att ni tänker fortsätta i samma gamla hjulspår, som vi nu vet är helt värdelösa?

Anförande nr 157

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Vi har debatterat den här frågan väldigt många gånger i fullmäktigesalen, Linnéa Vinge, och jag har försökt uppmana dig att verkligen läsa på om allt Stockholms stad gör i den här frågan. Vi har utbildningar via Skolverket som det är kostnadsfritt för stadsdelarna att använda sig av och där många i personalen deltar. Till exempel har väldigt många i Skärholmen och Järva deltagit i de här utbildningarna, och åtminstone rektorerna ser bra resultat. Sedan ska vi självklart inte nöja oss. Utöver det har vi genom ett samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen ett språkutvecklande arbete som mer sker på arbetsplatsen och som riktar sig till personalen. Det är det senaste tillskottet. Jag har hört att många stadsdelar nu är intresserade av att hoppa på det spåret. Vi gör alltså väldigt mycket, tvärtemot vad det kan låta på er i Sverigedemokraterna.

Anförande nr 158

M i c h a e l a H o l l i s (KD): Ordförande! Som nu har sagts flera gånger minskar antalet barn i förskolan, Alexandra Mattsson, och det påverkar oss ute i stadsdelarna. Då skulle man kunna tro att barngrupperna i förskolan också blir mindre. Men samtidigt ser vi i stadsdelarna att man delvis behöver lösa det här genom att lägga ned förskolor. Vi har haft det så i Hässelby-Vällingby, där jag varit verksam. Detta gör att det i stället blir större barngrupper, trängre och mer kompakt på förskolorna. Min fråga

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

till dig är: Vad gör ni – och vad gör du som ordförande i nämnden – för att komma till rätta med det här?

Anförande nr 159

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Jag tackar för att du lyfter den kanske allra viktigaste frågan, Michaela Hollis. Eftersom vi har ett minskat barnantal i hela Stockholm är ju förväntningen att alla barngrupper automatiskt ska minska. Men detta är väldigt svårt att åstadkomma med det finansieringssystem vi har, där varje barn är en pengapåse.

Det som vi gör brett i staden är att anpassa lokaler. Vi kommer att behöva lägga ned förskolor – var tionde, är SKR inne på, men vi får se var vi landar i Stockholm. Vi har ett stort problem som har att göra med att den fria etableringsrätten är så stark som den är inom skolväsendet. Jag är rädd för att vi i kommunen behöver anpassa och lägga ned förskolor medan fristående förskolor som inte sköter sig kommer att fortsätta att öppnas. Det här är en fråga där det krävs ny lagstiftning. Från stadens sida håller vi på och jobbar med det här väldigt aktivt.

Anförande nr 160

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Herr ordförande! De senaste åren har vi kunnat läsa i medierna att barn vid flera tillfällen blivit utsatta av personal för övergrepp på förskolan – tack och lov inte i Stockholm, vad vi vet. Vi i Moderaterna lägger nu 2 miljoner i vår budget på att införa bakgrundskontroller. Det man gör i dag när man rekryterar i Stockholms stad, inom både förskolan och äldreomsorgen, är att man gör utdrag ur brottsregistret. Men det är inte samma sak. Där finns en person med bara om den har blivit dömd, och det preskriberas efter tre år. Gör man en bakgrundskontroll kan man se tidigare domar och pågående domar. Det här tycker vi i Moderaterna är oerhört viktigt för att säkerställa att vi har bra personal på våra förskolor. Vilka är dina och era tankar kring detta, Alexandra Mattsson?

Anförande nr 161

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Jag tackar för frågan. Detta med bakgrundskontroller och så vidare har varit uppe även inom äldreomsorgen. Vi måste ändå förhålla oss till lagen och vad lagstiftningen medger att vi gör. Men det här en fråga man måste jobba brett med. Något som vi har på väg upp i nämnden är nya riktlinjer för säkerhetsarbetet i förskolan. Där finns bland annat risk för våld eller utnyttjande av barn i förskolan med som en del som ska implementeras i alla stadens förskolor.

En väldigt viktig skyddsfaktor är att vi själva har större rådighet över våra förskolor och har den insyn som man behöver ha. Det behöver också finnas tillräckligt med kollegor som vågar anmäla vid oro eller misstanke om att det sker någonting mot barn. Även om det inte har varit något uppmärksammat fall just de senaste åren i förskolan måste vi såklart alltid göra allt vi kan för att minimera risken för att något sådant skulle förekomma i våra förskolor.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 162

Claes Nyberg (C): Jag ska ställa en fråga till borgarrådet Mattsson om barn med autism. Jag fick inte något riktigt svar när jag ställde frågan till Socialdemokraterna. Det kanske var elakt att "kidnappa" en ledamot, men man tar ju den första från varje parti. Jag tycker att man borde vara inläst på frågan om man är beredd att gå upp i debatten.

Vi är som sagt lite oroliga över att det inte händer någonting för gruppen barn med autism. Vi brukar vara ganska överens om att det här är viktiga frågor. Jag är väldigt förvånad över att det fortfarande är bara sex av elva stadsdelar som faktiskt följer rekommendationerna.

Det vi uppfattar från föräldrarna är att de får ett väldigt aktivt nej. Det är inte bara att det inte har hänt något, utan de får ett aktivt nej, ett aktivt avslag. Stadsdelen säger: Vi tillhandahåller inte detta. Hur har vi hamnat där, Alexandra Mattsson, och varför händer ingenting?

Anförande nr 163

Borgarrådet Mattsson (V): Jag ska vara tydlig. Det ska inte finnas någon skillnad beroende på vilken stadsdel i Stockholms stad som man bor i eller vilken huvudman det är på ens förskola. Man har som barn och vårdnadshavare samma rätt till samma stöd oavsett var man bor i staden. Det är min inriktning, och det är det jag säger hela tiden när vi pratar om de här frågorna.

Däremot är det inte samma sak som att alla barn med autism behöver exakt samma stöd eller samma typ av behandling. Den bedömningen måste ändå ligga lokalt. För att ta oss an den här frågan på mer riktlinjeövergripande nivå har vi ett program för barnhälsa som snart går ut till beslut i KF och som blir styrande för alla stadsdelsnämnder. Utöver det har vi tagit fram något som kallas gemensamma bedömningsgrunder. Jag håller med dig om att det har tagit lång tid, Claes Nyberg. Jag tycker också att det har tagit alldeles för lång tid. Men där säkerställer vi hur stadsdelarna ska jobba brett med barn med särskilda behov, och det gäller ju inte bara barn med autism.

Anförande nr 164

Åsa Nilsson Söderström (L): Ordförande, ledamöter och Alexandra Mattsson! Jag börjar bli trött på det här talet om att regeringen inte skulle göra någonting. Just när det gäller förskolor gör regeringen ganska mycket. Vi hade ju senast på förskolenämnden 256 miljoner till kvalitetshöjande insatser i förskolan. De går till mindre barngrupper och till kompetensutveckling för personalen. Det är att göra något. Det är också så att vi nu reglerar förskolläraernas undervisningstid, utreder ett tak för barngruppernas storlek, reglerar personaltätheten och utreder obligatorisk språkförskola. Det kvalitetshöjande bidraget, som är på 256 miljoner i år, kommer att bli betydligt högre nästa år. Det ser vi i statsbudgeten för 2026. Sluta gärna prata om att regeringen inte gör någonting, för vi gör ganska mycket!

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 165

Borgarrådet M a t t s s o n (V): Jag tackar Åsa för frågan. Självklart välkomnar vi i Stockholm att ni ändå fortsätter att ha kvar det här statsbidraget, som har funnits under jättelång tid. Sedan ska man ha klart för sig att 250 miljoner måste sättas i relation till att förskolan i Stockholms stad kostar ungefär 9 miljarder. Man måste veta vad förskolan verkligen kostar för att förstå vilka förväntningar man kan ha på vilken effekt det här statsbidraget kan ge. Det är tyvärr inte så att vi har råd att minska alla barngrupper i hela Stockholms stad för att vi får det här statsbidraget. Jag skulle gärna se att man gav ett kraftigare generellt statsbidrag till landets kommuner genom att beskatta de allra rikaste på statlig nivå. Det är den linje som vi har.

När det sedan handlar om att regeringen inte gör någonting: Jag håller absolut med om att det görs väldigt många utredningar på skolområdet som också påverkar förskolan. Huruvida regeringen och Tidöpartierna har majoritet för att genomföra någon av alla de förändringar som verkligen behövs återstår att se.

Anförande nr 166

E w a C a r l s s o n H a l l b e r g (S): Herr ordförande! När det gäller vad som krävs för att sörja för att uppföstra våra barn i Stockholm är förskolan en viktig del. Det är fint att alla partier här i staden på olika sätt vill att det ska vara god omsorg och utbildning för våra allra minsta, men vägen dit skiljer sig kraftigt. Vi socialdemokrater vill att Stockholms stads förskolor ska utgå från barnens villkor, inte från marknadens.

Vi har ett kompensatoriskt uppdrag och ska ge barnen en viktig grund inför skolstart. Vi har ett vikande barnunderlag. Det är 7 000 förskoleplatser som är tomställda i Stockholms stad. Bara det sätter våra förskolor i en svår ekonomisk situation som ytterligare förvärras av de fristående förskolornas överetablering. Vi har under åren även sett flera oseriösa vinstdrivande förskolor som fått stänga på grund av allvarliga brister.

Ytterst är det personalen som får verksamheten att gå ihop. Vi är beredda att satsa på att den ska ha de förutsättningar den behöver. Det dystra är att oavsett vilka satsningar vi gör kan vi inte garantera att de tillkommer barnen i de vinstdrivande förskolorna. Jag önskar att vi hade rådighet där. Vi har till exempel ingen möjlighet att kräva att den socioekonomiska tilldelningen används till fler pedagoger i stället för utdelning till aktieägarna. Vi har en högerregering som är både ovillig och oförmögen att göra upp med välfärdskapitalisterna. Det är uppenbart att vi behöver en ny regering som på riktigt sätter barnen före marknaden. Till dess yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 167

S o p h i a G r a n s w e d B a a t (M): Herr ordförande! Jag är glad att Ewa Carlsson Hallberg nämner just det vikande barnantalet. Det här är en av anledningarna till att Moderaterna har ändrat sig i frågan om rätt till heltid i förskolan för de barn som har syskon hemma med föräldralediga föräldrar. Ni införde det här 2016. Sedan togs

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

det bort 2018. Då ökade Stockholms invånarantal med två busslass i veckan. Ni tillsatte då inga mer pengar till detta, vilket gjorde att förskolepersonalen gick i uppror. Det blev ganska mycket uppmärksamhet i medierna kring det här. Vi avsätter nu 20 miljoner i vår budget för att ge rätt till heltid i förskolan. Nu är min fråga till Ewa: Vad kommer ni att göra med detta utmärkta förslag?

Anförande nr 168

Ewa Carlsson Hallberg (S): Det är roligt att höra att du också värnar förskolan och barn som får komma till förskolan även när föräldrarna är hemma med barnlediga barn, Sophia. Det tycker vi är väldigt viktigt. Just nu tycker vi att det är ett bra förslag att vara kvar vid 30 timmar i veckan.

Anförande nr 169

Anne-Lie Elfven (L): Fru ordförande! Hej, Ewa! Du nämnde förskolans viktiga kompensatoriska uppdrag i ditt anförande. Förskolan är ju en av våra viktigaste skyddsfaktorer. Här möter barn vuxna som ofta ser sådant som ingen annan ser. Därför är det oroande att förskolans orosanmälningar fortsatt är så få. Det här gäller inte bara i Stockholm utan i hela landet. I dag görs den första orosanmälan först i lågstadiet. Då har ju år av möjliga tidiga insatser redan gått förlorade. Både förskolan och revisionen visar att rutinerna kring orosanmälningar i förskolan brister. När ska en anmälan göras? Vem ansvarar? Hur skyddas personal och barn? Hur följs anmälningarna upp? Personalens nära relation med föräldrar kan dessutom försvåra redan svåra beslut ännu mer.

Ni i majoriteten nämner inte något specifikt om orosanmälningar i förskolan i er budget. Hur kommer ni att arbeta med den här frågan?

Anförande nr 170

Ewa Carlsson Hallberg (S): Jag tackar för frågan, även om mitt inlägg handlade om uttag av vinster i förskolan. Självklart tycker vi att det är väldigt viktigt att även i framtiden se till att stödja den personal som hamnar i situationer där man bör göra orosanmälningar. Det handlar om att stötta personalen och personalgrupperna men också rektorerna, så att de får rådighet i frågan. Sedan är det också så att vi inte har någon rådighet över de fria förskolorna, som utgör nästan hälften av stadens förskolor.

Anförande nr 171

Linnéa Vingé (SD): Tack för ordet! Ni i majoriteten har lagt fram ett förslag om att staden ska kartlägga barnskötares gymnasiebetyg. Det här förslaget kommer i praktiken att innebära att erfarna barnskötare som kanske har arbetat i skolan i många år kan behöva sätta sig i skolbänken i upp till ett år. I Sverigedemokraternas budget får stockholmarna mindre barngrupper och fler pedagoger i förskolan. Men med er budget får vi alltså färre pedagoger i förskolan och i stället fler pappersvändare här i Stadshuset. Hur hjälper det barnen i förskolan?

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 172

E w a C a r l s s o n H a l l b e r g (S): Mitt inlägg handlade om vinster i förskolan. Men vi satsar på att alla de som jobbar i förskolan ska ha tillgång till utbildning och kunna vidareutbilda sig. Som jag sa tidigare är det 7 000 tomma förskoleplatser. Utmaningen är alltså inte att rekrytera personal, utan det handlar ju om att vi redan har fler utbildningsmöjligheter. Jag har fullt förtroende för att rektorerna i stadens kommunala förskolor har bra koll på vilka utbildningsinsatser som behöver göras på respektive område.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

11. Skolfrågor m.m.

Utbildningsnämnden (R III)

Grundskola och anpassad grundskola (R III)

Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola (R III)

Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) (R III)

Anförande nr 173

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! Stockholm är en fantastisk stad. Men Stockholm är också en stad där människors livsvillkor och framtidsutsikter kan se helt olika ut bara för att man separeras med ett stopp längs tunnelbanan.

Vårt mål är att Stockholms skola ska vara den kraft som hjälper till att hålla ihop vår stad. När företrädare för Sveriges regering säger att 13-åringar kommer att få bättre undervisning i fängelset än de får i skolan har man gett upp. Det är en syn på barn som jag aldrig kommer att acceptera.

Jag är övertygad om att en bra skolgång kan förändra barns liv. Vår prioritering är därför glasklar: Vi ska fortsätta att satsa på Stockholms mest utsatta elever. Deras skola ska ha den bästa undervisningen och de bästa lärarna. Det är det viktigaste förebyggande arbetet som vi kan göra för att inga barn ska hamna i klorna på gängen, för att alla barn ska kunna drömma om sin framtid, oavsett om man växer upp i Tensta eller Vasastaden.

Därför lägger vi nu fram en budget som sätter skolan först, kompenserar för kostnadsökningarna och skapar stabila förutsättningar för mindre skolor nu när barnantalet minskar. Det är en budget som skapar förutsättningar för fler lärare i våra klassrum – lärare som bryr sig, som ser och som ställer krav. Vi gör det för alla elever i vår stad som behöver en trygg miljö och en plats att växa på.

För er stärker vi socialtjänstens närvaro i skolan och steppar upp arbetet mot skolfrånvaro. För er satsar vi på våra särskilda undervisningsgrupper så att den som halkar efter ska få extra lärarstöd. För er tar vi krafttag mot hot och våld i skolan.

Skolan ska vara en trygg plats med fokus på undervisning och lärande. Så ser vi till att alla barn kan drömma stort och klara skolan.

Anförande nr 174

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande, åhörare! Till dig som har, eller kommer att ha, barn i en av Stockholms skolor, låt mig berätta hur en moderat skoldag ska se ut.

På morgonen möts ditt barn av vuxna redan i entrén. Närvaron tas direkt på morgonen, och saknas ditt barn går det aldrig obemärkt förbi. Har ditt barn svårt att komma iväg till skolan kommer er familj att få hjälp.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

I ditt barns klassrum är det lugnt. Ditt barn sitter inte med handen uppräckt stora delar av dagen utan hinner både få hjälp och bli utmanat, eftersom Moderaterna har en budget för mindre klasser. Finns det en annan elev som hotar eller slåss är det den eleven som flyttas, inte ditt barn.

Du och ditt barn är varken med i ett skollotteri eller ett klassrumslotteri. Ni ska kunna räkna med hög kvalitet oavsett var ni bor, och eftersom vi nu följer ditt barns kunskaper på samma sätt årskurs för årskurs finns det inga enskilda klasser eller enskilda elever som missas. Ditt barns kunskapsluckor fångas upp tidigt och tas igen med såväl läxhjälp som lovskola.

Du som är lärare i en moderat skola är en del av en helhet med allt vad det innebär. Du behöver inte känna vare sig att du är den snälla eller den stränga, för det är samma regler överallt. Du har en skolledning som står bakom dig i dina beslut och en politisk ledning som pekar ut riktningen för Stockholms skolor men låter dig göra jobbet.

Just nu faller skolresultaten, och vi behöver en annan inriktning. Bifall till Moderaternas budgetreservation.

Anförande nr 175

T i n a K r a t z (V): Ordförande, ledamöter, åhörare, lärare och elever! Jag tycker själv att det är fantastiskt roligt och givande att arbeta i skolan och möta elever och följa deras utveckling, både i lärandet och som små människor. Skolan ska vara en plats dit både elever, lärare och skolans övriga personal ska gå med lätta och förväntansfulla steg. En skoldag ska vara en bra dag.

För Vänsterpartiet är skolans fokus elevernas utbildning. Barn och unga i Stockholm, liksom lärarna, förtjänar en skola där just undervisningen är i fokus. Därför stärker vi den kommunala skolan och gör vad vi som kommun kan för att inte överkompensera skolkoncernernas ägare för ansvar och kostnader som de inte har, för det ökar ju bara deras vinster. Detta är viktigt under en högerregering som inte tar sitt ansvar för skolans finansiering, vare sig genom att öka de generella statsbidragen eller göra något åt att stora summor försvinner som vinstuttag.

Målet för oss politiker borde vara att göra allt vi kan för att varje skoldag ska vara en bra dag, där läraren har haft tid och förutsättningar att förbereda och genomföra en bra undervisning. Det kräver att vi ser till att resurserna främst når de skolor och elever som har de största behoven och utmaningarna. Där har vi mindre klasser och mer elevhälsa. Barn som behöver det mest får frukost i skolan, detta för att vi inte kan acceptera ett skolsystem där elevers bakgrund spelar en allt större roll för hur de lyckas i skolan.

Vi tror på elevernas förmåga att lära sig. Vi tror på lärarnas kompetens att såväl lära ut som att ha koll på att eleverna lär sig. Det är inte vi politiker som ska tala om för rektorer och lärare hur de ska lära ut eller vilka verktyg och metoder de ska använda i undervisningen. Den sortens flummiga skolpolitik borde vi kunna lägga bakom oss.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Vi behöver återgå till en tillit till skolans professioner. Med detta yrkar jag bifall till en riktigt bra skolbudget!

(O r d f ö r a n d e n : För den protokollära ordningens skull: Jag förstår vilken budget du yrkar bifall till, men det är bra om du säger det.)

Kommunstyrelsens, som är den bra!

Anförande nr 176

L i n n é a V i n g e (SD): Ordförande! Skolan är stadens allra viktigaste verksamhet. Där ska stadens elever få kunskaper för resten av livet men också stöd och trygghet. I dag vittnar skolor runt om i Stockholm om en växande grupp elever med särskilda behov som inte får det stöd de har rätt till. Det handlar om barn som behöver struktur, lugn och anpassade insatser för att klara skoldagen. När det stödet inte räcker till drabbar det dels det enskilda barnet, dels arbetsmiljön i hela klassen. Det är oacceptabelt att barn med störst behov gång på gång hamnar sist i kön.

Vi ser också allt fler fall av hot och våld i skolan, och även om jag är övertygad om att personalen i skolan gör sitt allra bästa varje dag räcker förutsättningarna inte till. Vuxennärvaron är för låg, och lärarna förväntas vara både pedagoger, ordningsvakter och socialarbetare.

Med Sverigedemokraternas budget kommer vi att NPF-säkra alla stadens skolor och stärka förståelsen för barn med särskilda behov. Vi skjuter till extra medel direkt till trygghetsskapande insatser, för fler lärare och till barn i behov av särskilt stöd.

Därför, ordförande, vill jag yrka bifall till Sverigedemokraternas budget.

Anförande nr 177

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Under förra mandatperioden genomförde Liberalerna en rad reformer på skolområdet för att stärka elevernas skolframgång och resultat, tryggheten och studieron liksom även samhandlingen mellan skolan och socialtjänsten. Vi såg då att skolresultaten förbättrades år från år.

Under det rödgröna styret har reformarbetet i stället stannat av. Det är oroväckande att Järva inte längre utvecklas resultatmässigt, trots majoritetens alltför ensidiga fokus på Järva till nackdel för andra utsatta områden som Hässelby, Farsta, Rågsved och Skärholmen. I valrörelsen 2022 lovade Socialdemokraterna guld och gröna skogar för skolan. Man pratade vitt och brett om att leverera ett tvåläraresystem i alla klassrum, något som vi nu ser var tomma ord. En kommunal resursskola skulle etableras, något som vi nu ser inte blir verklighet. Anmällda kränkningar har ökat kraftigt varje år. Vi ser skolsociala team som faller allt längre ifrån socialtjänstens utredningsenheter och en socialtjänst som återigen pratar om skolfrånvaro som någonting som skolorna själva får hantera.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Liberalerna har lagt flera förslag för att öka studieron, bland annat studieroteam för att lösa problem utanför klassrummen så att den viktiga undervisningen kan fortgå ostört. Vi har också föreslagit att de skolsociala teamen ska utvecklas och utökas. Allt har röstats ned av den rödgröna majoriteten.

För Stockholmsliberalerna är skolan en frihetsfråga. Den som äger kunskap äger nämligen också sin egen frihet. Vi sätter skolan först – för att alla barn ska bli starka, självständiga individer som tar ansvar och tänker fritt.

Bifall till Liberalernas budgetreservation.

Anförande nr 178

C l a e s N y b e r g (C): Ordförande, rektorer, lärare i stadens alla skolor och all övrig personal som också jobbar i våra skolor! I det frihetliga, gröna, trygga och hållbara Stockholm som Centerpartiet vill skapa har en skola där alla får lyckas en central plats. Därför satsar Centerpartiet även för 2026 mer än vänstermajoriteten på grundskolorna och fritidshemmen. När elevkullarna minskar kan vi öka lärartätheten och förbättra stödet och behålla andelen som ges i socioekonomiskt stöd.

Varje elevs egna behov och förutsättningar för att nå så långt den själv kan är rättesnöret, med rätt tillgång till stöd, elevhälsa och sociala insatser. Elevernas kunskaps- och språkutveckling är kärnan. Lärare och rektorer ska få minskad administration. Virtuellt undervisning ska utvecklas för att möta fler elever flexibelt, och Stockholms nya verksamhet på området ska vara ett föredöme. Skolvalet ska bli mer transparent och engagera fler i elevernas skolgång med ett gemensamt system likt det som har visat sig fungera väl i Uppsala.

Till skillnad från den passiva vänstermajoriteten vågar vi prioritera. Vi minskar anslaget till central förvaltning och låter den som har råd betala för fritidsklubb. Vi höjer schabloner i grundskola och fritidshem mer än majoriteten. Vi förbättrar övergången från språkförskola vidare in i grundskolan. Vi inför differentierade avgifter för fritidsklubbar. Vi ger alla elever i högstadiet ett kuratorsamtal i årskurs 7 för att tidigt fånga upp psykisk ohälsa. Vi satsar 10 miljoner mer för start av skolidrottsföreningar på fler skolor och 10 miljoner mer för fortsatt utbyggnad av stadens olika stödformer.

Vi säger nej till vänstermajoritetens metod för att aktivt missgynna elever som går i friskolor. Vi fortsätter att driva utvecklingen av skolan framåt, i kontrast till vad ni i vänstermajoriteten har visat den här mandatperioden.

Jag yrkar bifall till Centerpartiets förslag till budget.

Anförande nr 179

A i d a B a d e l i (MP): Fullmäktige! Det är ingen hemlighet att den ekonomiska krisen med inflationen har drabbat kommunerna under de senaste åren. Trots detta har

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

vi i Stockholm under denna mandatperiod kunnat kompensera för skolornas ökande kostnader.

I denna budget satsar vi en halv miljard på Stockholms skolor. Vi vet alla att mer pengar ut till skolorna ger förutsättningar för ökad lärartäthet och fler speciallärare och specialpedagoger. Vi i majoriteten har tagit ansvar för att säkerställa att varenda unge fortsatt ska ha möjlighet att lyckas i skolan.

Jag är också stolt över att vi nu ska inrätta en ny naturskola i sydvästra Stockholm. Naturskolan ger alla elever, oavsett bakgrund, möjligheten att uppleva naturen på ett tryggt och pedagogiskt sätt. Det är en viktig jämlikhetssatsning.

Sist men inte minst stärker vi arbetet mot rasism i skolorna. Enligt stiftelsen Friends rapport från 2024 är trakasserier utifrån etnicitet den vanligaste formen av trakasserier som barn och unga utsätts för i skolan. Så får det inte vara. Skolorna har enligt skollagen skyldighet att kämpa för alla människors lika värde. I årets budget ger vi därför skolorna bättre verktyg för att förebygga och stoppa rasismen. Vi skjuter till pengar till pedagogiska resurser som ska stötta skolorna i deras antirasistiska arbete. Handlingsplanen mot rasism kommer att implementeras.

Alla elever har rätt till att mötas av respekt och lika värde varje dag. Med det yrkar jag bifall till kommunstyrelsens budget.

Anförande nr 180

G a b y R o s e e n (KD): Ordförande, ledamöter! När våra barn går till skolan ska de känna trygghet. Men Friendsrapporten 2025 visar något helt annat: Barn är otrygga, stressade och ensamma och berättar att vuxna inte hinner eller vågar agera när kränkningarna sker. Barn pressas av sociala medier, där det är en ständig tävlan i att duga, synas och vara perfekta. Barn med hundratals följare kan sakna en enda riktig vän. Därför driver Kristdemokraterna en tydlig åldersgräns för sociala medier, inte för att begränsa barnen, utan för att skydda dem från hot, press och ohälsa.

Effekten av ohälsan syns framför allt i flickornas försämrade studieresultat. Vi satsar mer där det verkligen gör skillnad, som elevhälsogarantin och förstärkning till fritidshem och fritidsklubbar. Varje elev som mår dåligt ska få kontakt med elevhälsan inom 24 timmar, på plats digitalt eller genom en elevhälsobuss.

Modersmålsundervisning, med undantag för våra nationella minoritetsspråk, ska inte ligga på skolans ansvar. Effekterna är oklara, lärarbristen stor och verksamheten spretar åt alla håll. Flerspråkighet är en styrka, men skolsystemet ska inte bära ett uppdrag som de inte har förutsättningar att klara. Där vi har lokal rådighet bör vi agera.

Avslutningsvis: Majoriteten kommunicerar att de frigör 40 miljoner genom minskad överkompensation till friskolor. Är det ett resultat av flytten av lokalkostnaderna? Detta vill vi avsluta. Skollagen är tydlig: Skolpengen ska vara likvärdig. Att flytta kostnader mellan nämnder är inte kreativ ekonomistyrning; det är att runda lagen. Bifall till Kristdemokraternas budgetreservation.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 181

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Ordförande, fullmäktige! För oss liberaler är det självklart att varje barn ska kunna forma sitt eget liv. Men då måste skolan ge såväl kunskap som trygghet. Ingen elev ska tappa fotfästet för att elevhälsan inte räcker till.

Vi ser i dag en oroande utveckling. Kränkingsanmälningarna ökar kraftigt för tredje året i rad. Fler elever beskriver stress, ångest och svårigheter att hantera krav. Flickors upplevelser av otrygghet är särskilt allvarliga. Flickor på yrkesgymnasium är den grupp som känner sig allra minst trygga i skolan.

I vissa skolor faller samhandlingen mellan skola och socialtjänst, något som vi arbetade väldigt mycket med, helt samman. Ansvar landar i stället på lärarna och rektorerna som redan bär ett väldigt tungt ansvar. Därför satsar vi 75 miljoner kronor mer än majoriteten på just elevhälsan. Vi vill se elevhälsoteam som verkligen fungerar med psykolog, kurator, skolsköterska och specialpedagog på plats som också arbetar förebyggande och långsiktigt. Det ska vara lätt att få hjälp tidigt.

När jag var skolborgarråd brukade jag säga att vi inte bara ska fokusera på psykisk ohälsa utan att vi också måste prata mer om psykisk hälsa. Hur arbetar vi för att bibehålla psykisk hälsa bland våra elever? Vi ska inte bara bekämpa den psykiska ohälsan, utan vi ska arbeta med betydligt mer förebyggande än vad vi gör i dag.

En stark elevhälsa är grunden för att varje barn i Stockholm ska kunna stå stadigt, klara skolan och möta framtiden med hopp. Liberalerna kommer att fortsätta att ta ansvar för det löftet.

Jag yrkar bifall till Liberalernas förslag till budget.

Anförande nr 182

Borgarrådet B j u g g r e n (M): Isabel, du vet att jag har stor respekt för din kunskap om Stockholms skolpolitik. Men jag vill ändå understryka att vi gör en kraftfull utbyggnad av de skolsociala teamen. Vi går också vidare med att införa en sammanhållen skolsocial stödkedja i hela staden så att alla elever och deras vårdnadshavare ska få det stöd de behöver för att få eleverna tillbaka till skolbänken. Vi inför också skolsociala team för lågstadiet i nästa års budget för att fånga upp problemen ännu tidigare.

En reflektion som jag gör när jag läser Liberalernas budget är att det är en del satsningar i pengar, men det är också väldigt många handlingsplaner och utredningar. Jag har svårt att se hur man ska kunna införa 32 nya handlingsplaner och utredningar utan att det tar väldigt mycket tid i anspråk för pappersarbete och administration för våra skolor och medarbetare, som skulle kunna läggas just på att stötta eleverna. Hur tänker ni att den här otroliga ökningen av administration ska leda till mer fokus på undervisning och elevers närvaro i skolan?

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 183

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Tack för att du kommer upp och pratar! Jag har respekt för ditt arbete också, det vet du.

Alla reformer som du beskriver var ju sådana reformer som vi startade, så jag är väldigt glad att du tar stafettpippen vidare. Vi gör ju ofta så i Stockholm – alla i den här salen värnar naturligtvis skolan, och det tycker jag är bra. Jag tycker inte att vi ska klanka på varandra av det skälet.

Vi lägger faktiskt 75 miljoner mer på just elevhälsan, och det är ingen slump, för vi ser ju att den psykiska ohälsan växer i samhället i stort men också i Stockholm och Stockholms skolor. När jag var skolborgarråd var det ett fokusområde som vi hade börjat komma lite längre i. Nu ser jag att det har stagnerat, vilket bekymrar mig oerhört mycket. Jag tycker att det finns bra satsningar, men det finns fortfarande mycket kvar att göra, och jag tror att man måste våga ta nya grepp och hålla fast vid dem. Jag ser en utmaning för dig som har ett så stort ansvarsområde; jag tror att vi skulle behöva gå tillbaka till att ha ett skolborgarråd som bara ägnar sig åt skolan.

Anförande nr 184

T i n a K r a t z (V): Ordförande! Tack, Isabel – jättebra att du lyfter så viktiga frågor i ditt inlägg! Jag håller med om jättemycket av det, och jag tycker också att det är bra att vi har en stadig linje i staden där vi satsar på elevhälsan och kommer åt de sakerna.

Jag har en fråga. Till och med Moderaterna tycker att det är okej att vi lägger kostnaderna för tomlokaler och liknande centralt i staden, men det gör inte ni. Ni tycker att vi i stället ska dela ut de pengarna till alla skolor, det vill säga det blir en överkompensation ut till friskolorna. Saker som de inte har kostnader för ska de ändå få pengar för. Varför har ni kvar den delen?

Anförande nr 185

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Tack, Tina, för frågan! Jag hör till dem som har haft mest kritik mot det här skolpengssystemet, och jag är otroligt besviken över att skolpengsfrågan inte har tagits vidare på statlig nivå. Det fanns en bra idé kring hur vi skulle kunna lösa just den här frågan. Det är ett jättekämbesäll. Jag vet precis hur det är att sitta och se hur dessa pengar fördelas.

Jag delar alltså din oro för och kritik mot det. Man får liksom agera på det man kan, och det gör vi. Vi skriver en budget som vi är väldigt stolta över. Vi satsar oerhört mycket på skolan, och vi kommer att fortsätta att satsa på skolan och leverera på det vi lovar. Vi är på så sätt också glada att ni följer med på den resan.

Anförande nr 186

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Ordförande, fullmäktige, stockholmare! När vi pratar om förebyggande arbete kan det ibland låta lite diffust, kanske uttjat. Men det

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

förebyggande arbete som sker varje dag i våra klassrum är något av det mest konkreta som finns. Varje dag gör personalen som jobbar på skolorna i våra utsatta områden det viktigaste som finns för att förhindra att fler unga hamnar i klorna på de kriminella gängen. De finns där, lyssnar, orosanmäler, sätter gränser och undervisar.

Om Moderaterna fick bestämma skulle dock över 100 lärare, kuratorer eller fritidspedagoger i Skärholmen, på Järva och i Hässelby behöva packa ihop sina saker och lämna skolan. Tusentals elever skulle förlora en trygg vuxen. Moderaterna pratar ofta om att bekämpa gängkriminaliteten, men deras politik skulle leda till fler skolmisslyckanden och att fler barn blir enkla offer för de kriminella gängens rekryteringar.

Vi kan inte heller prata om ojämlikheten och skolsegregationen utan att nämna marknadsskolan. I dag har vi nämligen ett trasigt skolsystem, där riskkapitalisters vinster tillåts gå före barns rätt till en likvärdig utbildning, en marknadsskola som bidrar till att barn sorteras utifrån bakgrund och ett slöseri där pengar som skulle ha gått till fler lärare i våra klassrum rinner i väg i miljonvinster. Samtidigt har vi en högerregering som uppenbarligen sitter i friskolelobbyns knä och inte har fattat ett enda beslut som faktiskt begränsar vinsterna i skolan.

Här i Stockholm tar vi kampen mot marknadsskolan. Vi gör det vi kan för att begränsa överkompensationen och har nu minskat den med 40 miljoner per år till de fristående koncernerna. För oss är det självklart: Skolans pengar ska stanna hos eleverna!

Anförande nr 187

L i n n é a V i n g e (SD): Ordförande! Vi är fyra budgetdebatter in, och det är väldigt tydligt att våra partier har väldigt olika syn på hur vi ska förebygga utanförskap. Ni vill öka den orättvisa fördelningen av skolpengen, där förortsskolorna får uppemot tio gånger mer pengar än andra skolor, medan vi satsar på mindre barngrupper i förskolan och på att alla barn ska lära sig svenska.

Det här känner alla till vid det här laget. Men det som många kanske inte känner till är ni gör samma sak när ni bestämmer hur ni ska rusta upp stadens skolgårdar. Då utgår ni inte från var behoven är som störst utan från det socioekonomiska indexet, även om det innebär att skolor med större behov hamnar längre bak i kön.

Min fråga till dig, Emilia Bjuggren, är väldigt konkret: På vilket sätt bidrar den här orättvisa fördelningen till att jämna ut de socioekonomiska skillnaderna?

Anförande nr 188

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack för frågan! Det är fel i sak: Jag har till exempel varit och invigt två nya skolgårdar på Södermalm, inte för att de har ett högt socioekonomiskt index utan för att det har varit små skolgårdar med mycket asfalt.

Jag noterar att Sverigedemokraterna pratar mycket om att skapa trygghet och sätta stopp för gängrekryteringarna. Men förutom att ni vill minska det socioekonomiska

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

stödet, som är det mest effektiva sättet att se till att de barn som har de tuffaste förutsättningarna får fler lärare i klassrummet, starkare elevhälsa och också mer resurser på raster och fritid, vill ni i er budget också avskaffa det arbete som vi gör med att jobba med normkritik och mentorer i våldsprevention. Det vill säga, i tider när vi har gäng som rekryterar barn och aktivklubbar som rekryterar barn och sätter skräck i Stockholm, då vill ni minska det våldspreventiva arbetet i våra skolor.

Anförande nr 189

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Återigen ett inlägg om friskolorna – tänk om du hade kunnat uppbåda i alla fall hälften av det engagemang som du lägger på frågor som du inte ansvarar för till att i stället fokusera på Stockholms skolor! Då hade vi kanske inte haft det kunskapsras som vi nu har. Senast i går kunde vi alla läsa en stor artikel i Mitti om flickors sjunkande skolresultat här i staden. Förvaltningen säger att man ska jobba mycket hårdare, men det hjälper ju inte att man jobbar mycket hårdare om det inte finns politiska förutsättningar, en vilja och en inriktning.

Vi kan inte fortsätta att ha en utveckling där flickornas kunskaper sjunker, och min fråga till dig blir därför: Vad i din sista skolbudget kommer att lyfta de unga flickornas resultat i den här staden?

Anförande nr 190

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag kan konstatera att Andréa Hedin fortsätter att sprida den felaktiga bilden att resultaten går utför. Det gör de inte, utan resultaten är stabila.

Det stämmer dock att flickor inte minst i kvartil 4 har tuffare förutsättningar och att resultaten sjunker i den gruppen. Det är precis de som behöver de extra resurser som den socioekonomiska fördelningen ger. Detta tillsammans med våra insatser för att skapa bättre kvalitet i undervisningen och stärka kompetensutvecklingen, som vi gör genom kommunal samverkan för bästa skola, är precis den träffsäkerhet som ger de här flickorna och pojkarna förutsättningar att lära och utvecklas.

Jag var i Fagersjöskolan i förra veckan. De har gjort resan från att ha ungefär 50 procent behöriga till att nu ligga på stadens snitt. De bekräftar att utan den socioekonomiska omfördelningen skulle det arbetet med att ha fler extralärare i klassrummet, mer personal på rasterna och en starkare elevhälsa för att skapa mer trygghet för barnen aldrig ha varit möjligt. Med er budget rycker ni undan mattan precis för de flickor som du står här och pratar om.

Anförande nr 191

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! I mitt inledningsanförande på gruppleddardebatten i går tog jag upp skolfrånan som ett av våra största problem, framför allt för matematikresultaten. Det här är något som vi från Liberalernas sida har tagit upp många gånger under den här mandatperioden. När kommer initiativen kring hur vi ska komma till rätta med skolfrånan? Framför allt, hur ska vi göra för att

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

föräldrar inte ska frånvaroanmäla sina barn när de faktiskt inte är sjuka utan det till exempel handlar om att de har missat bussen på morgonen, vilket är ett reellt exempel?

Jag hittar faktiskt bara en enda aktivitet som handlar om att frånvaron ska analyseras och en åtgärdsstrappa tas fram. Detta ska vara klart i slutet av nästa år. Varför har ingenting gjorts åt frånvaron tidigare under mandatperioden?

Anförande nr 192

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Påståendet att vi inte har gjort något under hela mandatperioden är skrattretande. Det här har varit en av de främsta fokusfrågorna under den här mandatperioden, och det hoppas jag och tror att det var även när Liberalerna hade skolborgarrådsposten. Det är mycket det som de skolsociala teamens arbete handlar om: att stötta elever i att komma tillbaka till skolan. Vi ser dock att vi behöver göra ännu mer, och därför lägger vi också fram konkreta åtgärder för hur vi kan ta det arbetet vidare, inte minst med inspiration från den utredning som gjordes kring frånvaron i gymnasieskolan.

Låt mig dock vara tydlig: Skolpolitik för mig handlar inte om att lägga flest antal konkreta förslag. För mig handlar det om att se till att vi har förutsättningar att jobba med de problem som verkligen finns. Jag tror inte att Liberalernas förslag om att lägga 32 nya handlingsplaner och utredningar som ökar administrationen ute hos våra lärare i skolorna dramatiskt kommer att leda till bättre skolresultat. Det måste vara fokus på undervisning och verksamheten.

Anförande nr 193

C l a e s N y b e r g (C): Ordförande! Det är tydligt att ni i vänstermajoriteten inte riktigt vill prata om det faktiska innehållet i er budget och hur ni prioriterar och tar ansvar utan hellre pratar om friskolor. Även om vi kan dela kritiken mot att Tidöpartierna borde ha gett mer stöd till kommunsektorn är det ändå så att vi lägger 120 miljoner mer i vår budget till skolan. Samtidigt har vi svårt att förstå hur det går ihop för er, för ni höjer skatten igen samtidigt som ni inte klarar av att hålla jämna steg med det vi lägger, till exempel. Vad gör ni med alla de här extra medlen som ni tar in av stockholmarna? Vi vet att ni verkar lägga dem på hög i stadsdelsnämnderna, och sedan är det lite oklart vad pengarna används till. Prognosen år från år är att det går med överskott.

En sak är helt obegriplig mitt i allt detta: Varför är det så viktigt för er att år efter år öka resurserna till central förvaltning, särskilt när vi ser att elevkullarna minskar? På vilket sätt är det rimligt att göra det när vi ser demografin?

Anförande nr 194

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tack för frågan, Claes! Som Karin Wanngård sa i sitt inledningsanförande i går är er budget den som ligger närmast majoritetens. Det låter kanske inte så i det här replikskiftet, men jag ser att det är mycket även i vår skolbudget

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

som liknar er, och jag tycker att ert förslag om att screena för psykisk ohälsa är intressant.

Det är väldigt lätt att i opposition prata om mer pengar. Jag tror att det viktiga är att döma efter hur verkligheten ser ut. Vi har höjt skatten och har därför varje år, trots riktigt tuffa förutsättningar de första åren, klarat av att lägga en budget som täcker för pris- och löneökningar i våra skolor. Under den förra mandatperioden när Centerpartiet var med och styrde var det inte så. Det är lättare att lägga fram en högre budget i opposition än att faktiskt få en budget med skattesänkningar att gå ihop för skolan när man väl styr. I er sista budget saknades det över 200 miljoner för att budgeten skulle gå ihop på sista raden för våra skolor.

(C l a e s N y b e r g (C): Inget om central administration alltså.)

Anförande nr 195

E l v i r K a z i n i c (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! Ojämligheten i skolan är en av våra största samhällsutmaningar: Barn som växer upp i stadens ytterstadsområden får inte alltid samma möjligheter som barn i andra delar av Stockholm. Denna skillnad påverkar inte bara barnens framtidsutsikter utan präglar också hela stadens utveckling, ekonomiska tillväxt och social sammanhållning.

Därför har vi den här mandatperioden gjort betydande satsningar på skolorna i våra mest socioekonomiskt utsatta områden med mer än 180 miljoner kronor. Genom att tillföra mer resurser till skolor i bland annat Järva, Skärholmen, Hässelby och Rågsved har vi kunnat minska klassernas storlek, anställa fler lärare och stärka vuxennärvaron i elevernas vardag. Resultaten är tydliga: Fler elever får bättre betyg, fler fullföljer sina studier och fler känner sig trygga och sedda i skolan.

Vi i majoriteten vill att alla barn och unga i Stockholm, oavsett var de bor eller hur mycket pengar deras föräldrar har, ska kunna delta i meningsfulla fritidsaktiviteter efter skoldagen. Att mellanstadieelever får möjlighet att vistas på fritidsklubbar med trygga vuxna är också en viktig förebyggande insats som kan förhindra att unga hamnar snett. Därför avskaffar vi nu avgifterna på skolornas fritidsklubbar och satsar på vuxennärvaro och fler aktiviteter i samarbete med idrottsföreningar och civilsamhället.

Fritidsklubbarna är ofta områdets hjärta, trygga miljöer där unga kan mötas, utveckla sina intressen och bygga relationer med engagerade ledare. För många unga exempelvis i Järva är fritidsklubbarna mer än en aktivitet; det är en plats där ambitioner formas och framtiden byggs. Satsningar i Järva, Skärholmen, Hässelby och Rågsved är därför samtidigt satsningar på hela Stockholm.

Därför är det olyckligt att flera partier till höger, med Moderaterna i spetsen, nu vill genomföra stora nedskärningar på skolan i våra ytterstadsområden och är emot att avskaffa avgifterna på fritidsklubbar. Att fortsätta att utveckla och stärka fritidsklubbarna är inte bara en lokal fråga utan ett gemensamt ansvar

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 196

Hanna Werner (M): Ordförande! Du säger att resultaten är tydliga – jajamän, resultaten är väldigt tydliga! Bland annat kan vi se att resultaten för upplevd studiero är superdåliga. Studiero är en av de viktigaste förutsättningarna för att en elev ska kunna nå sin fulla potential. Utan lugn och ro och fokus blir förstås undervisningen svår, och elevernas möjligheter att kunna ta till sig kunskapen blir väldigt svåra.

Ser vi till siffrorna anser 40–50 procent av eleverna att studieron är dålig i klassrummen. Min fråga är: Vad gör ni för att ta hand om dessa resultat och vända dem?

Anförande nr 197

Elvir Kazinic (S): Vi har redan satsat mer än 180 miljoner, och som borgarrådet Emilia Bjuggren sa är resultaten stabila. Det ser bra ut. Vi ska kanske inte bara kolla på några månader eller ett år utan över hela mandatperioden. När vi tog över upplevde stadsdelsnämnden i Järva att tryggheten var 40 procent. Förra året var det 62 procent. Nu i år har det ramlat ned lite till kanske 60 procent, vilket inte är dåligt. Det är ett stabilt resultat, och vi kommer att fortsätta att utveckla. Tyvärr vill ni ta bort det här stödet och pengarna. Hur tänker ni att det här ska gå till med den budget som ni lägger fram?

Anförande nr 198

Linnéa Vinge (SD): Ordförande! När skolans insatser brister kan det få enorma konsekvenser. Det leder till ökad frånvaro, psykisk ohälsa och till föräldrar som tvingas gå ned i arbetstid för att kunna stötta sitt barn. Undersökningar visar att barn med NPF inte får tillräckligt med stöd i grundskolan. Knappt fyra av tio barn med autism går ut nian med behörighet till gymnasiet.

Räddningen för många av de här barnen – de som har haft turen att få en plats – har varit resursskolorna. Resultatet av resursskolorna kan mätas i färre hemmasittare, fler behöriga till gymnasiet och bättre mående. I dag ser vi en alarmerande situation där de befintliga resursskolorna i staden är helt överfulla. Trots det har vänsterstyret under mandatperioden sagt nej till nya resursskolor att etablera sig i Stockholm, och vi ser inte heller röken av någon kommunal sådan.

Med Sverigedemokraternas budget får vi däremot ett stärkt fokus på de barn som har det allra svårast.

Anförande nr 199

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Det är väldigt bra att ni har ingången att skolans insatser, när de brister, får stora konsekvenser, och en grupp elever som det i dag får väldigt stora konsekvenser för är de som blir utsatta för kränkningar på grund av att de är hbtq-personer eller för att de har en viss religion.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Nu har ju Sverigedemokraterna på nationell nivå gått fram med ett förslag om att man ska ta bort de här kriterierna i lagstiftningen om hets mot folkgrupp. I er egen budget är det dessutom så att ni vill ta bort alla insatser som handlar om sådant som gör att hbtq-elever kan känna sig välkomna, som gör att vi jobbar våldspreventivt med att barn och elever ska visa tolerans mot varandra. Varför vill ni inte värna de barnen?

Anförande nr 200

L i n n é a V i n g e (SD): Jag skulle vilja att Jan Jönsson förklarar hur hbtq-certifieringar, genusförskolor på Södermalm och regnbågsskyltar ska bidra till att stävja homofobin i förorten. Det handlar om de barn och unga som växer upp där, med ett stärkt fokus på de mänskliga rättigheterna och satsningar mot hedersrelaterat våld och förtryck för dem som inte får sticka ut från normen.

Jag kan inte vara nog tydlig med att stadens skolor såklart ska vara till för alla, oavsett sexuell läggning. Alla elever ska ha rätt till trygghet och respekt. Men låt oss då göra satsningar som faktiskt gör skillnad för de här barnen, inte era symboliska flumsatsningar som helt saknar vetenskaplig evidens.

Anförande nr 201

C l a e s N y b e r g (C): All samlad internationell och svensk forskning visar att det starkaste sambandet för en elevs skolresultat är föräldrarnas utbildningsnivå. Ändå motsätter sig Sverigedemokraterna satsningar på kompensatoriska resurser. I stället för att satsa på att bryta segregationen vill ni i stället stärka den med kraftigt minskat socioekonomiskt stöd som det tydligaste tecknet. Om Sverigedemokraterna styrde skolan skulle elevernas postnummer helt avgöra deras framtid.

Det är förstås inte heller någon slump att framsidan på Sverigedemokraternas budget för Stockholm överst har ett stort NEJ som täcker hela bredden över monokroma, dystra bilder och en skylt från tunnelbanestationen i Rinkeby, allt ställt i kontrast till ett JA över färgglada bilder med äldre fasader, väktare som ger trygghet och buntar av sedlar.

Att fasa ut modersmålsstödet är ju direkt skadligt i det här sammanhanget. Frågan blir därför: Varför vill Sverigedemokraterna aktivt dra undan mattan för stora grupper av elever att nå så långt de kan i skolan? Varför ser ni det som viktigast att de misslyckas?

Anförande nr 202

L i n n é a V i n g e (SD): Jag tror att du ställer den här frågan till mig varje budgetdebatt, Claes, och jag svarar varje gång. Jag har egentligen ingenting nytt att tillföra, utan jag hänvisar till mitt svar förra året och förmodligen året innan det.

Centerpartiet är väldigt duktiga på att kritisera Sverigedemokraterna i de här frågorna. Jag konstaterar också att du är väldigt långsam på knappen för ordet men alltid snabb på replikknappen. Därför tycker jag att det är du som är svaret skyldig. Du tillhör ett underlag som heter Alliansen som vill styra Stockholm om ett år. Du är väldigt duktig

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

på att kritisera Sverigedemokraterna gällande de här sakerna, men Kristdemokraterna och Moderaterna driver ju i stort sett samma kritik som vi gör när det kommer till modersmålsundervisning och det socioekonomiska stödet.

Jag undrar därför hur ni får det här att gå ihop. Ni på er sida tycks ha vitt skilda uppfattningar i dessa frågor som verkar vara väldigt viktiga för dig. Vad får stockholmarna egentligen för skolpolitik om Alliansen får styra? Det är väldigt oklart.

Anförande nr 203

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Vi vet att en av de viktigaste skyddsfaktorerna för barn är att klara skolan. Med Sverigedemokraternas budget kommer de barn som har de absolut tuffaste förutsättningarna att få färre lärare i klassrummet och färre specialpedagoger med fler skolmisslyckanden som följd. Förutom att ni vill utradera det system som vi har för att kompensera för elevers tuffa förutsättningar, det vill säga de som lever i de mest utsatta områdena i vår stad och har föräldrar som saknar utbildning, vill ni också återinföra avgifterna på våra fritidsklubbar.

Min fråga är helt enkelt hur det ska bidra till att göra Stockholm tryggare och till att färre barn rekryteras och socialiseras in i de kriminella gängen att färre barn får möjlighet att delta i roliga och trygga vuxenledda aktiviteter efter skoldagens slut.

Anförande nr 204

L i n n é a V i n g e (SD): Ingen i den här salen har hittills kunnat framföra ett enda vettigt argument för varför barnen i Rågsved ska ha tio gånger högre skolpeng än barnen i Bromma. Ni kan inte visa på någon som helst forskning som stöder att pengarna i sig skulle ha någon effekt. Du sa tidigare, Emilia, att det socioekonomiska stödet är bevisat mest effektivt för att utjämna de socioekonomiska skillnaderna. Men du gissar bara. Du hittar på det här. Det finns ingen forskning som visar att pengarna i sig jämnar ut dessa skillnader.

Vi satsar på att barnen ska lära sig svenska, och vi satsar på mindre barngrupper i förskolan och på ökad trygghet i skolan. När det kommer till fritidsklubbarna pratade vi om det förra året, och jag förstår fortfarande inte varför Emilia Bjuggren ska bestämma vad 13-åringar ska ha för fritidsaktiviteter. Jag tycker att de och deras föräldrar kan bestämma det själva.

Anförande nr 205

E w a C a r l s s o n H a l l b e r g (S): Ordförande, ledamöter, stockholmare! Under hela mandatperioden har vi i majoriteten arbetat för att förbättra övergången från förskola till skola. Det här har varit särskilt viktigt för barn med tuffare förutsättningar hemifrån. För de här barnen är det avgörande att det språkutvecklande arbetssättet från förskolan fortsätter och förstärks i förskoleklassen och vidare i lågstadiet.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Språket är en nyckel för att kunna ta till sig all annan undervisning, och för att bryta trenden med svenska elevers vikande läskunnighet behöver våra skolor ha ett starkt fokus på språkinläring och läsning. Det är i de skolor där eleverna har de sämsta förutsättningarna med sig hemifrån som arbetet med läsning är absolut viktigast. Det är obegripligt att Moderaterna vill sänka det socioekonomiska stödet när det kommer att försämra förutsättningarna för vissa av stadens elever att lära sig läsa.

Men övergången till skolan handlar också om att som barn kunna känna trygghet i den nya skolmiljön. För att bättre förbereda barn och vårdnadshavare inför skolstarten förstärker vi nästa år samarbetet mellan skolorna och förskolorna, till en början i stadsdelarna Järva och Skärholmen. Det kan exempelvis handla om att redan i förskolan få besöka den närmaste grundskolan eller att som vårdnadshavare till barn i förskolan få fler tillfällen att möta representanter från våra skolor.

Anförande nr 206

D a n i e l D u d e k (C): Hej Ewa! Vi ser ett styre som verkar använda vartenda verktyg i verktygslådan för att systematiskt försvåra för de fristående skolorna. Det handlar faktiskt inte om enskilda kronor och ören i några tabeller utan om en ganska tydlig strategi för att göra skillnad på elever. Det känns som att ni aktivt riggar systemet för att särbehandla elever baserat på att skolform skulle skapa ett A- och ett B-lag. Ni vet att friskolorna kommer att drabbas hårt av den orättvisa som ni inför, och det verkar vara precis vad ni socialdemokrater vill.

Vi i Centerpartiet vill gärna lita på att föräldrarna och allra mest våra unga stockholmare själva kan välja skola. Vi tycker att beslut ska fattas vid köksbordet och inte av politiker. Min fråga är därför: Varför är det viktigare för er socialdemokrater att straffa en viss skolform än att se till att alla Stockholms elever får den undervisning som de har rätt till?

Anförande nr 207

E w a C a r l s s o n H a l l b e r g (S): Om det är någonting du inte kan övertyga mig om är det att försvara vinstdrivande förskolor som stoppar pengar i egna fickor i stället för att försvara barnens möjligheter till en bättre utveckling. Jag tycker att de skattepengar som vi betalar in ska gå till barnen, inte till aktieägare i andra länder. Så tycker jag!

Anförande nr 208

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Även jag tycker att frågan om övergången mellan förskola är väldigt viktig, och ett problem som vi har blivit uppmärksammade på från flera rektorer är att antalet elever i den anpassade grundskolan, alltså det som hette särskola förr i tiden, ökar.

Som det ser ut i dag har Stockholm en väldigt restriktiv tillämpning när det gäller att låta dessa elever gå kvar i sin förskola till dess att man från sju års ålder kan börja i den

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

anpassade grundskolan. De får i stället gå ett år i förskoleklassen för att sedan gå vidare till den anpassade grundskolan.

Vi har påtalat det här ganska länge, och det är en av de aktiviteter som Emilia räknar upp som helt onödiga. Stockholm skiljer sig från andra kommuner när det gäller den här tillämpningen. Varför vill inte Socialdemokraterna ändra dessa riktlinjer?

Anförande nr 209

Ewa Carlsson Hallberg (S): Där blir jag lite ställd, för det är inte riktigt mitt område. Men vi jobbar naturligtvis för att alla barn ska ha en bra övergång från förskola till skola.

Anförande nr 210

Borgarrådet Hedén (M): Ordförande! Ewa, nu måste vi en gång för alla reda ut det här om det socioekonomiska stödet. 2,5 miljarder har vi i strukturersättning. 82 miljoner av dem omfördelar Moderaterna för mindre klasser och till barn med särskilda behov, för vi tror att det är viktigt var man än bor i staden. Gå gärna ut och berätta det för stockholmarna!

Om vi pratar om att fler barn ska gå i kommunala skolor är det en rimlig ingång om man är huvudman för de skolorna. Men då borde man ju drivas av att få upp kunskapsresultaten så att föräldrar vill söka sig dit av det skälet. När man läser er budget, vad satsar ni på? Pr-insatser och marknadsföring till de här barnfamiljerna för att styra dem dit! Förlåt, men va? Föräldrar som väljer bort skolor med låga kunskapsresultat och inte vill att deras barn ska gå över öppna drogscener säger ni nej till med pr. Snälla, förklara!

Anförande nr 211

Ewa Carlsson Hallberg (S): Att våra skolor och förskolor ska samarbeta för barnens bästa borde vara en självklarhet för alla partier i fullmäktige. Att vi skulle undvika samarbete och information för att det på något sätt skulle snedvrida konkurrensen mellan skolor är en absurd effekt av vårt trasiga skolsystem.

Vi kommer att arbeta för att våra elever ska känna att det kommer att bli tryggt och roligt att börja i skolan och att både vårdnadshavare och elever har den information som de behöver om våra skolor. Vi vet också av erfarenhet att när vi har en bra dialog med vårdnadshavare så att de känner skolans förväntningar ökar också elevernas skolnärvaro.

Anförande nr 212

Tina Kratz (V): Ordförande! Vi har i alla våra budgetar hittills lyckats täcka upp för pris- och lönekompensationer, och vi håller fast vid att modersmål är viktigt. Forskningen är tydlig med att modersmålsundervisning ger elever möjlighet att använda och utveckla sitt eget modersmål samtidigt som de lär sig ett nytt språk. Det stärker

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

kunskapsutvecklingen och inverkar positivt på utvecklingen av båda språken. Det tar lång tid att lära sig ett nytt språk. Det tar tid innan det kan fungera som ett lika effektivt verktyg för kunskapsinhämtning som det första språket, och därför har vi också studiehandledning på modersmål – extremt viktiga saker för att alla ska få ett bra språk och ta sig ut på arbetsmarknaden.

Vi fick en fråga: Hur ser vi till att det finns politiska förutsättningar för en bra skola? Genom att avskaffa marknadsskolan, är mitt svar. Det är bara marknadslogik som kan förklara att vi fortfarande har marknadsskolan kvar. Det finns stora vinster att göra på denna skolform – därför. Och då talar vi bara om ekonomiska vinster för de stora koncernernas ägare, samtidigt som vi ser att alla undersökningar pekar på att det skapar stora problem.

Vi börjar nu få sällskap av allt fler i vår kritik. Till exempel visade en nationalekonom häromveckan att gymnasieelever från vinstdrivna skolföretag lyckas sämre i arbetslivet och har lägre löner än studenter från kommunala gymnasieskolor. Jo, för att det är så att konkurrensen skapar en logik i att skolföretag som vill tjäna mycket mer pengar gör det smartaste: De har en billig undervisning som de samtidigt lockar många till med marknadsföring. Man anställer billigare lärare, vilket ger sämre förutsättningar att ge en bra undervisning. Man lägger mer resurser på att locka till sig elever. Det är därför inte bara de enskilda eleverna som drabbas utan faktiskt hela samhället. Det vi behöver göra är därför att avskaffa marknadsskolan och i stället satsa på skolans verksamheter.

Anförande nr 213

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! En elevgrupp som det verkligen, tyvärr, går dåligt för är den barn- och elevgrupp som vi har ett alldeles särskilt ansvar för, det vill säga de barn som är omhändertagna av olika skäl. Liberalerna har under lång tid sagt att vi behöver följa upp särskilt den här elevgruppens betyg för att se hur det går för dem. I dag är de nämligen helt osynliggjorda.

Jag tror egentligen att Vänsterpartiet tycker precis som vi. Därför undrar jag: Varför får ni aldrig igenom det här i den rödgröna majoriteten? Det är faktiskt något som jag genuint har varit väldigt undrande över under hela den här mandatperioden, för det borde vara en självklar grupp för er att värna. I stället avslås alla motioner och skrivelser, vilket gör att vi fortfarande inte vet någonting om hur det går för den här gruppen annat än att det går jättedåligt.

Anförande nr 214

T i n a K r a t z (V): Tack, Jan, för att du återigen lyfter fram dessa barn! Vi instämmer absolut; jag håller helt med. Det är klart att vi ska göra vårt bästa för att ta ett särskilt ansvar för de barn som är omhändertagna och säkerställa att de både får en god undervisning och bra förutsättningar att lyckas. De är i en extra utsatt situation i och med att det är väldigt traumatiskt att bli omhändertagen.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Vi fortsätter att jobba med att förstärka den insats som följer de här eleverna. Vi och alla andra här lyfter upp den frågan, men det är tack vare er som den har lyfts upp så många gånger. Jag tror att vi behöver fortsätta att ha fokus på och följa det, och det gör jag gärna tillsammans med dig. Jag tror att de här eleverna behöver en bättre chans i verkligheten och större möjligheter.

Anförande nr 215

Claes Nyberg (C): Det är tydligt att ni helst inte vill prata om det faktiska innehållet i er budget och era prioriteringar, Tina, utan hellre pratar om andra, yttre faktorer, som kan vara nog så viktiga men som ni inte kan påverka direkt. I stället blir det en typ av ovärdig pingpongmatch och blame game om Tidögängets oförmåga att ge tillräckligt stöd. Det blir en massa inläsningar i stället för att man tar ansvar.

Jag får fortfarande inte ihop det som jag inte fick svar av Emilia om: varför ni mitt i detta tar in mer och mer skatt varje år. Ni håller inte riktigt jämna steg ens med oss, som ni brukar anklaga för att vara väldigt kreativa. Det tycker inte jag. Vi tittar verkligen noga på prognoserna innan vi gör våra beräkningar.

Ni höjer skatten men lyckas inte satsa lika mycket, fast en sak satsas det hela tiden på: Mängder med pengar går till central förvaltning. Andra kostnader går ned liksom elevtalen, men pengarna till central förvaltning ökar konstant. Ni har också tagit bort alla typer av effektiviseringskrav på den centrala verksamheten. Varför är det så viktigt att den centrala verksamheten växer på bekostnad av skolorna?

Anförande nr 216

Tina Kratz (V): Jag ser i er budget, Claes, att ni lägger lite mer än vad vi gör, men som Emilia sa är det väldigt lätt att göra det när man sitter i opposition. Man kan trixa lite mer med siffrorna då. Vi flyttar undan lokalkostnaderna för de kommunala skolorna för att säkra att mer av skolpengen går direkt ut till stadens skolor. Det gör inte ni, så en del av de pengar som ni säger att ni ökar försvinner där. Det blir bara en fjärdedel kvar.

När det gäller din fråga ser jag en stor vits med att vi har bra stödfunktioner för våra skolor så att vi kan hjälpa dem i deras verksamhet. Det är en del i att utföra kompetensutveckling, stötta och säkerställa att våra barnskötare, förskollärare och fritidshem får bättre chanser att växa och förstärkas.

Anförande nr 217

Borgarrådet Hedin (M): Ordförande! Tina! När du går upp och kritiserar friskolor som marknadsför sig måste jag gå upp i talarstolen en gång till. Jag kan inte uppfatta det på något annat sätt än att Vänsterpartiet har fått vika ned sig i en budgetförhandling när det kommer till att staden ska marknadsföra skolor med riktigt låga resultat.

För att vara helt allvarlig sitter vi ju tillsammans i utbildningsnämnden, du och jag. Vi har några skolor som systematiskt underpresterar och som skickar ut fler än vartannat

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

barn utan gymnasiebehörighet, rakt ut i utanförskap. Det är vad hela den här debatten borde handla om. Vi har skolor där bara en tredjedel av eleverna får godkänt i alla ämnen.

Ewa, som var uppe i talarstolen, bekräftade det. Hon sa inte ett enda ord om fokus på kunskap, utan hon bekräftade linjen om marknadsföring. Kan inte du beskriva Vänsterpartiets ingång i det här? Har ni en annan linje?

Anförande nr 218

Tina Kratz (V): Det kanske är viktigt att tänka på det här nu när gymnasiemässan pågår. Jag har själv haft barn i den åldern och vet att man får enorma mängder marknadsföringsmaterial. Jag tycker att det är bra att vi går ut och talar om att våra kommunala gymnasieskolor har behöriga lärare, har lokaler som är anpassade för skolverksamhet och har skolbibliotek. Det behöver vi tala om, för vi har varit dåliga på det. Vi ska vara stolta över våra skolor.

Det jag pratade om vad gäller gymnasieskolorna i övrigt var att man lägger mer pengar på sådan verksamhet samtidigt som man inte har lärare med behörighet eller vettiga skollokaler. Man lägger sina skolor på attraktiva platser för att locka till sig fler elever, men sedan levererar man inte det som eleverna vill ha. Det är det jag tycker är sämre.

Det är bättre att vi har fokus på både att tala om hur bra vi är och att ha bra skolor.

Anförande nr 219

Nike Örbriink (KD): Tack så jättemycket för ordet! Jag skulle vilja ställa en fråga om modersmålsundervisningen. Det sägs ofta att modersmålsundervisning ökar förutsättningarna att lära sig svenska språket. Jag har tittat på den forskningen, och den är väldigt tydlig: Det stämmer – om man får fyra timmars undervisning i modersmålet per vecka.

Jag kan avslöja att vi erbjuder långt mindre än fyra timmar per vecka. I Sverige erbjuder vi i genomsnitt 40 minuters modersmålsundervisning i veckan. Där vill jag vara väldigt tydlig: Det är inte så att man får lite grann hjälp på traven av 40 minuter, utan man får ingen effekt alls av det.

Det är dessutom jättesvårt att hitta behöriga lärare. Elevunderlaget som deltar sviktar väldigt mycket, så man blandar olika barn i olika åldrar och med olika dialektala inriktningar på modersmålet och olika erfarenheter och kunskaper. Ni kan inte visa att den undervisning ni bedriver leder till ökade kunskaper i svenska språket, Tina, men eftersom ni försvarar det här: Vad vill ni göra? Varför tillåter ni den undermåliga undervisningen?

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 220

T i n a K r a t z (V): Vi gör det därför att vi tycker att modersmål är viktigt. Vi vet att det är en sak som stärker. Att ha kompetens i flera språk stärker språken – det är så språk fungerar. De hjälper oss att tänka och fungera.

Det är mycket bättre att vi lägger de här pengarna nu och har ambitionen att förbättra undervisningen snarare än att, som Kristdemokraterna vill, dra ned på och försämra den. Då blir det ännu mindre verkan. Om vi ska hjälpa elever med flera språk ska vi stärka modersmålsundervisningen; det är enda vägen framåt. Så tycker jag.

Tack för att du lyfte upp frågan, Nike!

Anförande nr 221

H a n n a W e r n e r (M): Fru ordförande! Skolan har en betydelsefull uppgift i samhället och innebär en unik möjlighet och utmaning för varje elev. Där formas framtiden för våra barn, och där ska varje elev få chansen att utvecklas och lära sig.

Samtidigt ser vi att utvecklingen i Stockholms skolor går åt fel håll. Resultaten sjunker, klasserna är fortfarande för stora, eleverna upplever att det är stökigt i klassrummet och hemmasittarna är alldeles för många. Om man tittar på resultaten kan man snabbt konstatera att vi inte kan fortsätta så som vi gör i dag. Vi måste anpassa politiken till verkligheten och resultaten.

Vi moderater agerar. Vi vill göra skillnad, och därför fokuserar vår budget på kunskap, läsning och ordning och reda i klassrummen. Vi går fram med en skolmiljard som ger mindre klasser, för mer studiero och för att lärarna ska få chansen att möta alla elever, en ny akutskola som gör att det finns platser för att snabbt kunna omplacera barn vid allvarliga händelser, satsningar på läsförståelse, då resultaten är oroväckande låga, och lovskola som alltid erbjuder elever i årskurs 1–9 som riskerar att inte nå kunskapsmålen med mera.

De dåliga resultaten måste vända, och skolan behöver få de verktyg och den omtanke som den behöver. För en så betydelsefull uppgift som skolan utgör räcker det inte med fina ord. Det krävs handling, och det är precis vad Moderaternas budget levererar.

Anförande nr 222

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande, åhörare! Vi närmar oss slutet på den här mandatperioden, och med det kommer tid för utvärdering.

För ett år sedan blev det ett F i betyg för majoritetens skolpolitik. Under mandatperioden hade matematiken inte hållit måttet. Ni hade inte fått ihop plus och minus, och flera skolor hade länge gått med underskott. Även läsförståelsen hade brister eftersom ni inte hade plockat upp i de underlag vi får att behörigheten till gymnasiet var lägre än när ni tillträdde.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Nu har vi att ta ställning till ert sista försök innan väljarna ska ge slutbetyg. Tyvärr, för Stockholms elever, är det tydligt att majoriteten inte har gjort sin hemläxa, inte har gått i lovskola och inte har pluggat inför provet. Vi vet, för tredje året i rad, att det är färre elever som går ut nian med behörighet till gymnasiet, och särskilt drabbade är fortfarande flickorna, under er ledning. Tyvärr saknas det även i den här budgeten politik för att vända utvecklingen.

Matematiken haltar också. För tio år sedan var genomsnittet i en lågstadielklass 22 elever. I dag är det närmare 30. Då är det inte konstigt att räknetalet inte går ihop längst ned på andra sidan av likhetstecknet och att det nu står lägre skolresultat och bristande studiero.

Vi hoppades, för elevernas skull, på bättring och en senkommen insikt. I dag kan vi med facit i hand konstatera att underlaget för ert betyg bara har stärkts. Om förra årets F var en varning är dagens F ett konstaterande: Majoritetens skolpolitik är fortsatt underkänd.

Anförande nr 223

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Nu ser vi att lärartätheten i Stockholms skolor ökar, och kanske är det en anledning till att vi, trots att vi haft vikande resultat nationellt, ändå har stabila resultat i Stockholm. Andréa Hedin sa upprepade gånger motsatsen, men det är lätt att kolla upp statistiken.

Vi ser dock att det fortfarande är otroligt ojämlikt mellan stadens skolor och att barn till föräldrar som inte har högskoleutbildning halkar efter. Det är den största utmaningen i vår skola. Ändå vill Moderaterna återigen skära ned på skolorna just i Järva, Skärholmen, Hässelby och Rågsved. Det handlar inte "bara" om 80 miljoner, utan det motsvarar 110 anställda i våra skolor. Varenda krona som vi betalar ut till våra skolor räknas.

Den viktigaste förebyggande insats vi kan göra är att satsa på skolan i våra utsatta områden. Varför vill Moderaterna göra precis tvärtom?

Anförande nr 224

Borgarrådet H e d i n (M): Mitt intryck av dig, Emilia, är att du är nog. Jag är helt övertygad om att du eller någon medarbetare hos dig har gått igenom vår budget, och jag hade verkligen förstått retoriken om det hade varit så att Moderaterna tar de 80 miljonerna och lägger dem på ett helt annat område. Då hade det varit relevant, men så är det ju inte.

Du vet att de pengarna är särskilt riktade till mindre klasser. De är särskilt riktade till elever med särskilda behov, för vi ser att det är där behoven är som störst runt om i staden. Alla elever, oavsett om de bor i Vasastan eller i Rågsved, gynnas av mindre klasser. Det blir lugnt i klassrummet, och lärarna hinner med.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Vi har fortfarande 2 ½ miljard i strukturersättning. Där finns pengar till det socioekonomiska stödet – det tas inte bort.

Anförande nr 225

T i n a K r a t z (V): Fru ordförande! Utan uppräknings utifrån ökade kostnader är det i princip en nedskärning – så är det.

Det jag tänkte fråga dig om, Andréa, handlar om att ni pratar en hel del fint om att ni ska minska den administrativa bördan för lärare. Samtidigt lägger ni till fler detaljerade instruktioner om uppföljningar, mätningar och andra administrativt betungande uppgifter.

Lärarna ute i skolorna vill fokusera på att lära ut och har fullständig koll, om de bara får förutsättningar att hålla koll på sina elever. Om de ska genomföra nationella prov, mätningar och alla de saker som tillkommer på grund av marknadsskolans byråkratisering av skolan blir det problematiskt. Hur tänker ni kring det?

Anförande nr 226

Borgarrådet H e d i n (M): Det du sa först i en bisats, Tina, tycker jag är jättekonstigt. Vi har ju en större skolbudget än vad ni har. Jag står inte här och säger att ni skär ned. Ni säger att vi gör det, men det är helt befängt när vi har 80 miljoner mer i vår budget.

För att gå över till din fråga har du själv erfarenhet av att jobba i skolan, och jag delar verkligen ditt engagemang när det gäller att vi måste minska administrationen för dem som jobbar där. Därför sysselsatte jag mig med att titta på hur många styrdokument och riktlinjer som våra rektorer har att förhålla sig till nu och som kommer från den utbildningsnämnd som du är med och leder. Jag vet inte om du vet hur många det är, men svaret är 77 stycken. Hur många nya har det då kommit till bara i år, under ert styre? Jo, 15 stycken. Jag är garanten för att minska det antalet. Det är inte ni – det är ni som har ökat dem.

Anförande nr 227

G u s t a v Ö s t e r m a n (S): Tack för ordet! Sverige är det enda landet i världen där vi tillåter vinstdrivande aktiebolag att bedriva sin verksamhet helt finansierat av skattebetalarna. Det är ett system som leder till mer segregation, glädjebetyg, lägre lärarlöner och lägre lärartäthet.

Allt detta sker samtidigt som friskolekoncernerna betalar ut hundratals miljoner i aktieutdelningar. År 2025 delar exempelvis Academedia ut 400 miljoner kronor till sina ägare, varav 60 procent är personer vi hittar utanför Sveriges gränser. I SD-regeringens Sverige går skattebetalarnas pengar, som borde gå till lärarlöner, skolbibliotek och idrottssalar, till utländska ägares lyxbilar och lyxbåtar.

När regeringen går lobbyisternas ärenden står den rödgröna majoriteten i Stadshuset på skattebetalarnas sida. Vi gör vad vi kan för att pengarna ska gå till skolan i stället

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

för till vinstutdelningar. Vi fortsätter att minska överkompensationen till friskolorna genom att flytta hyror som rör idrott bort från skolpengen så att dessa pengar stannar i kommunen. Därigenom har vi minskat överkompensationen med 40 miljoner kronor. Det motsvarar 55 lärare i våra grundskolor – pengar som annars hade gått till de där lyxbilarna och lyxbåtarna.

Den rödgröna majoriteten kommer alltid att stå på skattebetalarnas sida i kampen mot högerens skatteslöseri. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 228

P e r R o s e n c r a n t z (M): Fru ordförande! Friskolorna och Stockholms stad har en gemensam utmaning, och det är att elevantalet sjunker. Och vad beror det på? Jo, på att barnafödandet minskar. Vi har nu ett fruktsamhetstal i staden som är lägre än 1,4.

Utan barn blir det ingen framtid för Stockholm. Här lägger Moderaterna verkligen in en satsning. Vi höjer inte skatten för barnfamiljer, utan vi satsar på kärnan i välfärden. Vi ser också till att syskon får gå på förskolan på heltid under föräldraledigheten. Det måste bli mer attraktivt att vara barnfamilj i Stockholm.

Har ni ens tänkt på de här frågorna, Gustav? Ni kan satsa mycket på skolan, men ni kommer att behöva lägga ned skolor. Elevunderlaget krymper ju. Jag vill gärna höra hur Socialdemokraterna tänker om detta. Jag vill också passa på att skicka en varm tanke till vår minister Jakob Forssmed, som har tillsatt en utredning om detta. Jag sitter i referensgruppen där, även om det kanske är ett tecken på dåligt omdöme. Vi har alltså både en regering och en opposition i Stadshuset som pratar om de här frågorna.

Anförande nr 229

G u s t a v Ö s t e r m a n (S): Det är jätteintressanta frågor som du lyfter upp när det gäller barnafödandet, Per, men när det kommer till skolorna är det största problemet resurser. Jag hörde inte ett ord om de pengar som slussas ut från kommunerna till friskolorna. Det är ju det som är problemet: resurserna.

Anförande nr 230

L e i f S ö d e r s t r ö m (SD): Hej, Gustav! 37 procent av ungdomars brottslighet är narkotikarelaterad, och 33 procent är våldsrelaterad, inte sällan under narkotikapåverkan.

Staden har upphandlat en avropstjänst för narkotikasök med hund på stadens skolor, men enligt rapporter har den knappt använts. Varför utnyttjar ni inte den möjlighet som tjänsten erbjuder fullt ut? Ni satsar miljoner på skor inom omsorgen men lägger ynka 300 000 på att befria skolorna från narkotika. Hur kan ni prioritera barnen så lågt?

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 231

G u s t a v Ö s t e r m a n (S): På frågan om knarkhundarna, som jag tror var huvudfrågan, har jag inget bra svar. Men det är Sverigedemokraterna som skär ned i fritidsbudgeten när det kommer till skolorna, så frågan är väl snarare: Varför vill ni skära ned på barnens fritid? Det är ju där vi behöver pengarna, så att de gör något annat än att ge sig in i till exempel kriminalitet. Det är ni som svaret skyldiga på frågan.

Anförande nr 232

E m i l i e F o r s (L): Tack för ordet! Det är mycket prat om friskolor, Gustav, men jag skulle gärna vilja veta hur ni ska få till mer studiero och bättre trygghet för våra elever, alltså snarare prata om sådant som ni ansvarar för.

Vi liberaler sätter alltid skolan först – jag tror att ni har hört det förut. Vi satsar därför 158,9 miljoner mer än vad ni i majoriteten gör på just utbildning och skola. Skolan ska vara en trygg plats, tycker vi. Det tror jag att ni håller med om. Det ska finnas tydliga ordningsregler och tydliga förväntningar. Det är här som det vi liberaler kallar för studiefrid kommer in.

Ett viktigt förslag som vi har är att inrätta ett studiero-team som går in när oordning, stök och oro uppstår, så att läraren kan fortsätta att undervisa och fokusera på lärande och tydliga förväntningar. Vad gör ni för att få bukt med all otrygghet och brist på studiero?

Anförande nr 233

G u s t a v Ö s t e r m a n (S): Det är roligt att du lyfter upp just studiero och trygghet, Emilie, för det är prioriterade frågor för oss i den rödgröna majoriteten. Därför är det glädjande att siffrorna pekar åt rätt håll. Det vi gör är alltså bra, och det går åt rätt håll. Det hoppas jag att ni också är glada över.

Det som jag tycker är intressant när Liberalerna går upp i debatten och som jag hoppas att någon liberal från Stockholm kan svara om handlar om att ert parti nationellt säger sig vilja stoppa vinsterna i skolan för att pengarna ska stanna i kommunerna. Men vad tycker egentligen Liberalerna i Stockholm om det här? Ni röstar ju för en annan politik. Jag hoppas att någon kan gå upp och svara på det senare.

Anförande nr 234

A h m e d S h a r a f A b d i (V): Ordförande, ledamöter och åhörare! Nu när vi pratar om skolbudgeten för 2026 handlar det inte bara om siffror, utan det handlar om barnens framtid, om trygghet och om vilken stad vi ska vara.

Stockholm står inför en stor utmaning. Antalet elever i våra kommunala skolor minskar. Vi måste använda lokalerna och resurserna smartare, utan att det blir besparingar på verksamheten, undervisningen och fritidsverksamheten.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Jag jobbar själv i en skola i Järva, och jag ser varje dag hur viktigt det är att skolor med stora utmaningar får extra stöd. Det gör skillnad, och därför är jag glad att den här budgeten riktar resurserna dit där behoven är störst. Det skapar en mer likvärdig skola.

En bra skola handlar inte bara om lektioner, utan det handlar om hela dagen. Fritidsklubbarna är en viktig del av skolans vardag. Det är där många elever får trygghet, stöd och möjlighet att lyckas, även när skoldagen är tuff. Den verksamheten måste prioriteras, inte pressas när ekonomin är ansträngd.

Stockholms skolor ska vara trygga, jämlika och öppna för alla. Det kräver mod, långsiktighet och en stark tro på de kommunala skolorna.

Anförande nr 235

E m e l i e W a s s e r m a n n (SD): Fru ordförande! Vänsterpartiet har stått här och talat illa om fristående skolor – att de har låg kvalitet och dålig undervisning. De tycks vara något som man som gymnasieelev ska akta sig för. Men det finns inga resursskolor i kommunal regi. Man ser inte till att det finns ett alternativ. Det kan vara så att vänstersidan tycker att allt som inte kommunalt är dåligt, men då måste man ge staden alternativ. Då måste det finnas kommunala resursskolor, men det gör det inte.

Jag är mamma till barn med NPF, och vi har haft ångest inför gymnasievalet. Tack och lov hittade vi en fristående skola som har anpassningar, specialpedagoger, speciallärare och ett schema som funkar för barn med NPF. Det fanns ingen kommunal skola i Stockholm som kunde erbjuda det.

Jag har även varit elevassistent till en elev med NPF som skulle ha mått jättebra i en fristående skola men vars föräldrar ville att han skulle gå i kommunal skola. Men det finns inga anpassningar i de kommunala skolorna. Varför står ni här och pratar illa om de skolor som fungerar, Ahmed?

Anförande nr 236

A h m e d S h a r a f A b d i (V): Ordförande! Det som vi pratar om är inte de fungerande privata skolorna, utan det vi säger är att skolor ska fungera. De vinster som går till det privata är våra pengar. Man ska inte utnyttja och ta pengar från barnen. Vi vill att pengarna ska gå till barnen, inte till företag. Därför är vi emot den vinstdrivande verksamheten.

Anförande nr 237

Borgarrådet H e d i n (M): Jag noterade, Ahmed, att du i ditt anförande gång på gång lyfte upp trygga skolor. Det gör mig väldigt glad, för det är jag lika engagerad i. Därför blev jag glad när jag såg satsningen på akutskolor i er budget. Jag tror att det är helt nödvändigt.

Det jag funderar på är att vi stod i en budgetdebatt här för ett år sedan och fick tvärnej från er sida när vi föreslog akutskolor. Detsamma gällde när jag lade fram en motion

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

om det; det fanns inte ens en öppning för att akutskolor skulle kunna vara en bra idé. Det var samma sak med medierna, där man skickade ut förvaltningen att säga att det inte finns något behov, att barnen är för små och att det är en jättedålig idé. Tonläget har varit strax under att Andréa och Moderaterna äter små barn, fritt översatt.

Men nu är det en jättebra idé, och jag är intresserad av att förstå vad ni har noterat under det senaste året som gjort att ni totalt har bytt fot i den här frågan?

Anförande nr 238

A h m e d S h a r a f A b d i (V): Ordförande! Tryggheten ska gälla hela skolan, och alla ska känna sig trygga. Det är bra att vi har samma syn i den frågan. Vi har jobbat jättehårt med att fixa det här. Jag stannar där.

Anförande nr 239

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Jag nämnde i mitt inledningsanförande under det här avsnittet att vi är bekymrade över att skolresultaten sjunker just i Järva, och vi har sett problematiska skolresultat även i Skärholmen, där jag själv bor.

Något som vi dock är eniga om är att det behövs ett socioekonomiskt omfördelningssystem. De som letar efter utvärderingen kan hitta den under diarienummer 2022/486. Det har nämligen gjorts en sådan utvärdering, som presenterades på utbildningsnämndens sammanträde 2022.

Där står bland annat att en socioekonomisk ersättning för att minska skillnader i resultat mellan skolor är nödvändig men inte tillräcklig. För att ersättningen fullt ut ska ge kompensatoriska effekter krävs att skolan är välfungerande. Den utvärderingen kan alla som undrar över det här läsa.

Det jag undrar, Ahmed, är hur du ser på att betygen i Järva har stagnerat under er period.

Anförande nr 240

A h m e d S h a r a f A b d i (V): Ordförande! Tack, Jan, för frågan! Det är en viktig fråga. Vi har under den här mandatperioden jobbat jättehårt för att fixa det trots dåligt stöd från regeringen. Vi försöker hela tiden se till att resurserna inte minskar i de kommunala skolorna, framför allt inte i Järva. Där försöker vi hela tiden ge extra stöd för att hålla kvaliteten god och göra den ännu bättre.

Det är sant att det har stagnerat, men vår vilja är att det ska bli bättre fortsättningsvis. Det är trist att vi har dålig ekonomi, ett tufft elevunderlag och lågkonjunktur.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

12. Social-, tillgänglighets- och trygghetsfrågor

Socialnämnden (R IV)

SDN: Individ- och familjeomsorg (R IV)

inkl. socialpsykiatri (R IV)

SDN: Ekonomiskt bistånd (R IV)

SDN: Stöd och service för personer med funktionsnedsättning (R IV)

Överförmyndarnämnden (R IV)

Stiftelsen SHIS Bostäder (R IV)

Anförande nr 241

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! I en social demokrati har alla människor rätt till en stark välfärd som utjämnar livsvillkor och ger varje individ jämlika chanser – ett samhälle där vi tar hand om varandra. Socialpolitiken handlar i mångt och mycket om att hantera avigsidorna av vårt ekonomiska system. Den sociala demokratin är också en förutsättning för att visa gemenskap och så småningom ta oss an den ekonomiska demokratin och avskaffa klassamhället.

Under snart fyra år har Stockholm gått från en dagordning som handlat väldigt mycket om att satsa på sig själv till en djupare gemenskap där vi bygger ett samhälle tillsammans. Det arbetet pågår, och det ger resultat: De socialt utsatta områdena har blivit färre, det finns betydligt färre öppna drogsener i Stockholm i dag än vad det gjorde för fyra år sedan, hemlösheten sjunker, fler våldsutsatta kvinnor får stöd att tidigt komma i eget boende och antalet barn som växer upp i osäkra boendeförhållanden störttycker.

Men mycket arbete kvarstår för att bygga Stockholm till det folkhem som stockholmarna förtjänar, präglad av samarbete, omtanke och jämlikhet – ett starkare samhälle. Under 2026 lägger vi 100 miljoner kronor mer på förebyggande insatser i våra stadsdelar och 50 miljoner mer på placeringskostnader, vi öppnar fler kommunala HVB-hem i egen regi, vi bygger ut våra skolsociala team och vi startar fler spetsprogram för unga med social problematik, till exempel MST, med mera.

Låt utvecklingen fortsätta i den riktningen! Vrid inte klockan tillbaka! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till budget för 2026.

Anförande nr 242

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande, åhörare! Att växa upp är inte enkelt. Man ska lära sig nya saker, få vänner, bli olyckligt kär, prova saker man inte borde prova och brottas med hormoner, bara för att nämna några saker.

Till dig som har barn vill jag säga något obehagligt: Du kan inte skydda ditt barn från allt. Att du är en närvarande vuxen är den bästa vaccinering mot sociala problem som du kan ge, men du kan inte vara där jämt, hur gärna du än vill. Det innebär att var du än bor i dag kan ditt barn hamna i fel sällskap. Ditt barn kan sluta gå i skolan eller få

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

problem med psykisk ohälsa, eller så är det din dotter eller son som blir gromad på nätet. Då vill du att socialtjänsten ska finnas där.

När Moderaterna får styra i Stockholm kommer stora delar av socialtjänsten att flytta ut från kontoren till platser där barn och unga finns – på BVC, i förskolan, på ungdomsgården och i det lokala centrumet. Och självfallet ska Stockholm bygga upp en socialtjänst på nätet. Vi kommer att använda den möjlighet som socialtjänstlagen ger att följa barn som tidigare varit i kontakt med socialtjänsten, för att minska risken för återfall.

För de unga som måste byta miljö kommer vi att stärka familjehemsvården med professionella familjehem och minska antalet unga i institutionsvård, självfallet med en central rekryteringsfunktion. Vi ska jobba med ursprungsfamiljer under placeringen och satsa på en fungerande eftervård för att förebygga återfall.

Vår socialpolitik är vardagsnära. Bifall till Moderaternas budgetreservation!

Anförande nr 243

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande, kommunfullmäktige, stockholmare!
I dag lägger vi fram en ny budget för Stockholms stad, en budget som inte vänder ryggen åt behövande människor.

I en period då socialtjänsten står mitt i införandet av en ny socialtjänstlag är det enda budskap som kommer från regeringen hårdare straff och fängelse. Det är en regering som inte står på vare sig barnens eller de utsattas sida. Då står Stockholm upp för en socialtjänst som arbetar förebyggande, som ser barnen och som ger skydd och stöd när det behövs.

Människors fri- och rättigheter ska gälla alla, alltid. Vi accepterar inte att någon hålls tillbaka av våld, förtryck eller bristande tillgänglighet. Det är vårt löfte i budgeten. Stockholm ska vara Sveriges bästa stad att växa upp i. Det är själva kärnan i vår budget. För oss är det självklart att barnens trygghet, familjens välmående och ett starkt socialt stöd är grundläggande för ett fungerande samhälle.

Det sociala arbetet ska finnas där när man behöver stöd. Det som ofta missas i debatten är att alla kan behöva stöd under någon period av sitt liv. Händelser kan ske som gör att man tappar fotfästet, och då ska det finnas ett starkt skyddsnät som fångar upp en. I Stockholms stad ska alla som behöver det få det stöd som de har rätt till, vare sig det är i form av en placering, öppenvård eller skolsociala team. Våra medarbetare i socialtjänsten är otroliga och jobbar dygnets alla timmar.

Bifall!

Anförande nr 244

T a p a n i J u n t u n e n (SD): Fru ordförande! I det ständigt pågående kommunala sociala arbetet måste vi arbeta integrerat, kommunalt och nationellt. Vi bejakar det

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

skifte som skett nationellt gällande brottslagstiftningen, med hårdare straff och fler poliser, men också att vi har fått en ny socialtjänstlag.

Vi välkomnar alltid dialog mellan kommun och stat och accepterar ingen politisk eller förvaltningsmässig aktivism. Vi har en social vision om ett Stockholm med mindre kriminalitet, färre människor i social misär, färre i hemlöshet och färre som måste försörjas genom ekonomiskt bistånd.

Fler ordningsvakter är bra. Fler trygghetskameror är också bra. En utpekad kontaktperson för den som är hemlös behövs. Hela stadens sociala arbete måste bli mer likvärdigt. Därför behövs strukturella förändringar av stadens organisation omgående.

Vi bejakar kommunallagens portalparagraf, att alla kommuninvånare ska behandlas lika. Med detta som utgångspunkt ska medel och resurser, såsom bidrag till föreningar, enbart ges utifrån funktion, inte etnicitet.

Staden ska också aktivt bekämpa extremism. Den kampen måste vi ta, oavsett om det handlar om en tunn politisk fernissa från vänster eller höger eller en religiös skrud under vilken våldet gömmer sig. Våld och extremism får aldrig bli den sociala normen.

Fru ordförande! Jag vill med dessa ord yrka bifall till Sverigedemokraternas budgetreservation.

Anförande nr 245

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Utvecklingen med allt yngre barn i gängkriminalitet måste brytas. Då behöver socialtjänsten kunna arbeta både förebyggande och med placeringar. Därför avsätter vi i Liberalerna 100 miljoner kronor mer än vad de rödgröna gör i sin budget, i vår skyddsfond, så att det förebyggande arbetet kan fortsätta och så att vård och behandling inte avbryts i förtid trots höga placeringskostnader.

Den rödgröna majoriteten har under hela mandatperioden hårdnackat sagt nej, nej, nej till skyddsfonden, med konsekvensen att besparingskraven slår som värst där behoven är som störst, inte minst i Skärholmen, Järva och Farsta, som medierna har rapporterat om under hela året.

Med samma negativa envishet har majoriteten konsekvent sagt nej till våra förslag när det gäller förbättring av situationen för placerade barn, systematisk uppföljning av skolresultat, hälsa och tandstatus och, inte minst, behovet av ett konkret eftervårdsprogram för att minska risken för återfall.

Liberalerna menar att Stockholms stad måste bli en bättre förälder för dessa barn än hittills, och en minimal målsättning måste vara att omhändertagna barn ska komma ut i bättre skick efter placeringen än före.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Samtidigt behöver det förebyggande arbetet stärkas i samhandling mellan förskolor, skolor, socialtjänst, polis, barn- och ungdomspsykiatri och andra aktörer. Med den nya socialtjänstlagen höjs ambitionerna för den socialtjänst som finns på plats ute i samhället. Därför avsätter Liberalerna ytterligare 34 miljoner kronor mer för de skolsociala teamen och för fler socialsekreterare som jobbar ute i förskolor och skolor, där barnen finns.

Bifall Liberalernas budgetreservation!

Anförande nr 246

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Ordförande, stockholmare och åhörare! Jag vill ägna mitt första anförande här i dag åt att prata om barnen – de barn som far illa, som utsätts för våld hemma, som kanske själva utövar våld, som lider av psykisk ohälsa eller som växer upp i misär.

Jag har stora förhoppningar om att den nya socialtjänstlagen med fler förebyggande och icke-biståndsbedömda insatser ska ge fler möjligheter att plocka upp de barnen tidigt. Lika viktigt är det såklart att socialtjänsten kan agera snabbt vid orosanmälningar, inte minst från dem som möter barnen varje dag – skolan och förskolan men också bup och polisen.

Ordförande! För vissa barn räcker det inte med de förebyggande insatserna, utan ibland måste man omhänderta ett barn. Barn kan behöva flytta till en annan familj en längre eller kortare tid. Trots att familjehem är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för barn som inte kan bo kvar hemma minskar antalet familjehemsplaceringar. Väntetider på upp till 18 månader är heller inte ovanligt – det är ovärdigt länge.

Vi vet att det finns många som vill öppna sitt hem för ett barn, men stödet från staden är tyvärr för svagt. Därför är det viktigt att förbättra stödet till familjehemmen. Familjehemmen ska ha jourstöd dygnet runt, regelbundna besök, coachning och ett stabilt nätverk. Om familjehemmen känner sig trygga, sedda och rustade kan fler våga ta steget, och barn slipper vänta ännu längre på en trygg uppväxt.

Snabbt agerande med tidiga förebyggande insatser ger bättre förutsättningar för att fler barn ska få det stöd de behöver, när de behöver det. Inget barn ska falla mellan välfärdens maskor. Inget barn ska lämnas ensamt eller bli kvar i en destruktiv miljö. Bifall till vår budget!

Anförande nr 247

M a g n u s R u n s t e n (MP): Fru ordförande! Vi lever i bistra tider. Tidöregeringen pratar nonstop om att de människor som sökt sig hit på flykt från krig och förföljelse är orsaken till samhällets alla problem.

Mycket av regeringens politik tycks handla om att göra livet svårare för dem som redan befinner sig i social utsatthet. Genom en stor barnfattighedsreform ska bidragen för flerbarnsfamiljer minska, och den som fått ett permanent uppehållstillstånd riskerar att

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

snart slängas ut i permanent ovisshet om framtiden. Regeringen utreder till och med kriminalisering av handlingen att be om hjälp, alltså tiggeriförbudet, trots att utredaren själv konstaterar att det är meningslöst.

Vi i den rödgröna majoriteten i Stockholm erbjuder ett tydligt politiskt alternativ. Vi satsar på välfärden för att stötta samhällets mest utsatta. Vi satsar på tätare samarbete mellan skola och socialtjänst för att fler ungdomar ska få rätt stöd i rätt tid. Vi utökar det uppsökande arbetet gentemot hemlösa och öppnar lågtröskelboenden. Vi satsar på högspecialiserat behandlingsstöd för barn som riskerar att fara illa.

I Christofer Fjellners öppningsanförande i gruppledardebatten sa han att staden är till för de strävsamma, lönearbetande och resursstarka stockholmarna. Visst är det så, men staden är också till för de marginaliserade – de som lider av psykisk ohälsa, de som har ett missbruk och de som misstänkliggörs genom retorik som utmålar dem som orsak till alla problem.

Ditt människovärde i staden eller om staden över huvud taget tillhör dig ska inte bedömas utifrån om du har ett jobb eller vilken lönenivå du har. Vår stad – min stad – tillhör alla, och därför vill jag yrka bifall till majoritetens förslag till beslut.

Anförande nr 248

M a u r i c e F o r s l u n d (KD): Fru ordförande! De senaste åren har stockholmarna fått se sin stad bli centrum för en ny typ av hänsynslös gängkriminalitet. Aldrig förr har vi på samma sätt fått uppleva hur sprängningar och skjutningar blivit en del av vardagen och hur det grova våldet har krupit allt längre ned i åldrarna.

Parallellt med detta finns fortfarande ett cementerat utanförskap i flera delar av staden, ofta i samma stadsdelar som är mest utsatta för den otrygghet som har drabbat hela samhället. Ett Stockholm med parallellsamhällen, gängkriminalitet och otrygghet är ett svagare Stockholm. Det är ett Stockholm som behöver förändring.

På nationell nivå har vi kristdemokrater varit med och tagit de sista viktiga stegen för att få den nya socialtjänstlagen på plats, med ökat fokus på förebyggande arbete, tidiga insatser och låga trösklar in till socialtjänsten. Vi har varit med och tillsatt utredningar om att se över den statliga barn- och ungdomsvårdens uppdrag och organisation och att öka tryggheten och säkerheten på Sis-hem.

Även på kommunal nivå behövs nya initiativ för att motverka att barn och ungdomar hamnar på en kriminell livsbana. Vi kristdemokrater vill stärka arbetet med sociala insatsgrupper och avhopparprogram och sänka åldern för målgruppen för sociala insatsgrupper.

Även om staten och socialtjänsten kan och ska göra mycket är familjen den i särklass viktigaste gemenskapen för att skapa goda villkor för barn och unga. Att stödja föräldrar är därför en av de viktigaste förebyggande insatser som samhället kan göra. Från Kristdemokraternas sida vill vi se ett stärkt föräldrastödsprogram och sänkta trösklar in till familjerådgivning för nyblivna föräldrar.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Stockholm behöver en stark samhällsgemenskap med trygghet och tillit. Stockholm behöver en nystart. Med detta yrkar jag bifall till Kristdemokraternas budgetreservation.

Anförande nr 249

A n n i k a E l m l u n d (M): Fru ordförande! Tryggheten i vår stad är inte en abstrakt siffra i stadens medborgarundersökning, utan det är den konkreta känsla som man har i magen när man går hem sent en kväll. Det är oron när man väntar på bussen vid en dåligt upplyst busshållplats. För alltför många stockholmare är den känslan i dag otrygghet. I vissa delar av staden känner sig nästan hälften av invånarna inte trygga i sitt eget bostadsområde. Det måste vi ändra på.

Polisens resurser är ansträngda, och deras närvaro kan inte täcka varje torg och varje gathörn. Men det betyder inte att vi ska acceptera tomma och otrygga platser. Föreställ er i stället en upplyst, tydligt markerad och bemannad kiosk på strategiska platser, såsom knutpunkter i kollektivtrafiken, torg med stökig historik eller områden där den upplevda otryggheten är som störst, till exempel stadens öppna drogsener.

Föreställ er en plats dit man kan vända sig för att få information, anmäla ett mindre brott, få hjälp att kontakta polis eller socialjour eller bara veta att man inte är ensam om något håller på att hända. Detta är inte en ersättning för polisens arbete utan ett viktigt komplement, där staden och polisen kan jobba tillsammans.

En trygghetskiosk bemannad av kommunala ordningsvakter eller socialtjänst i nära samverkan med polisen skapar en omedelbar och synlig närvaro. Det verkar brottsförebyggande bara genom sin existens och sänker tröskeln för medborgare att söka hjälp och kunna känna sig trygga i sin egen stad och sitt eget bostadsområde.

Jag yrkar bifall till Moderaternas förslag.

Anförande nr 250

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Tack för ditt anförande, Annika! Det var kul att du nämnde öppna drogsener. Under den föregående mandatperioden, när ni styrde den här staden, fanns det 27 öppna drogsener när ni tillträdde. Det ökade med en varje år, och de var 31 när ni avgick. Vi har minskat dem från 31 till 21.

Jag undrar lite grann hur det är med självreflektion inom Moderaterna. Varför misslyckades ni, tror ni? Och varför lyckas vi, tror ni?

Anförande nr 251

A n n i k a E l m l u n d (M): Jag skulle inte vilja säga så. När man frågar unga kvinnor i dag säger nästan 30 procent att de känner sig otrygga i den här staden. Vi vet att ni inte har gjort så mycket för att öka antalet poliser, men med Gunnar Strömmer känner jag att vi kommer att göra det.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 252

Kristin Jacobsson (C): Ordförande! Den här mandatperioden har det vittnats om en tystnadskultur bland socialtjänstens medarbetare, både i Skärholmen och i Järva. Gång på gång har vi fått motstridiga uppgifter från chefer och medarbetare, och det har varit svårt att få klarhet i hur det egentligen ligger till.

Detta är allvarligt, och det är tydligt i alla fall för mig att socialsekreterarna lever under press och att de många gånger känner vanmakt över sin arbetssituation när placeringar avbryts i förtid och akuta insatser fördröjs.

Barns behov får aldrig komma i andra hand, efter en budget. Alla stadsdelar i staden ska kunna placera de barn som behöver det. Ingen placering ska avbrytas eller fördröjas därför att det inte finns pengar. Därför vill Centerpartiet skapa en central pott på 60 miljoner kronor – 10 miljoner kronor mer än majoriteten ger – som alla stadsdelar kan använda när placeringskostnaderna ökar. Det får aldrig råda någon tvekan: Om ett barn behöver placeras ska pengar inte vara problemet.

Ordförande! Vi vet att i många familjer går all kraft åt till de barn som har störst behov. Det är självklart, men syskon hamnar ofta i skymundan. Därför måste vi stärka anhörigstödet till de barn och unga som har ett syskon som lever i kriminalitet eller har en funktionsnedsättning. Ingen unge ska behöva bära sin oro över ett syskon ensam.

Till sist vill jag säga att det är viktigt att socialtjänsten finns med i stadens tillsynsarbete för att säkerställa brottsofferperspektivet. Det kan handla om att lokalisera personer i farliga boendemiljöer, att hitta bordeller där kvinnor utsätts för prostitution och trafficking och att möta människor som ofrivilligt är fast i gängens klor eller barn som får illa. Genom ett sådant arbetssätt får vi större möjligheter att komma åt osäkra aktörer som konkurrerar ut seriösa företag och hitta människor i utsatthet.

Anförande nr 253

Rashid Mohammed (V): Ordförande, kommunfullmäktige! Du sa, Kristin, att det finns en tystnadskultur i vissa stadsdelar i staden. Du nämnde Skärholmen och Järva, men jag undrar om du har gjort verksamhetsbesök i de stadsdelarna.

Vi har samarbeten med fackliga organisationer i stadsdelarna, speciellt Järva som jag kan prata om, och där har det inte framkommit något missnöje från personalen. Vi har utökat antalet chefer där, och vi har också utökat antalet socialsekreterare för att det ska finnas mentorer för andra. Jag undrar var du har fått informationen ifrån. Samtidigt ger vi stöd till anhöriga till barn i kriminalitet, och vi ökar föräldrastödsutbildningarna för de föräldrar som behöver det.

Min fråga är: Varifrån har du fått informationen?

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 254

Kristin Jacobsson (C): Det här kan omöjligen komma som en överraskning för dig, Rashid. Det har ju rapporterats i medierna gång efter annan under hela mandatperioden om att socialsekreterare i Skärholmen och Järva slår bakut. De reagerar över sin arbetssituation och känner vanmakt. Jag är verkligen inte säker på att tillsättandet av fler chefer är rätt lösning, utan det de behöver är mer resurser, fler kollegor och fokus på sin arbetsmiljö – precis det som vi i Centerpartiet satsar på i budgeten.

Anförande nr 255

Arvid Vikman Rindvall (S): Hej, Kristin! Jag tänkte ta vid där det förra replikskiftet slutade. Jag tycker att det är bra och viktigt att du nämner socialsekreterarnas arbetsmiljö och arbetssituation. Det är ett område som vi har jobbat med och fortsätter att satsa mycket på.

I vår budget får 25 000 anställda inom välfärden fria arbetsskor. Det är inte ett bidrag eller några halvdojor, utan det är riktiga skor som är utprovade och utvalda ihop med de fackliga organisationerna. Vi gör det här därför att det är viktigt för arbetsmiljön, för att fler ska orka och hålla längre och för att det är anständigt att ta hand om våra anställda.

I debatten under de här dagarna har vi hört högern säga att om medarbetare vill ha skönare skor, varför köper de inte det själva för sin egen lön? Är det samma syn på arbetsmiljö och vem som har ansvar för den som har lett er till att ta bort de satsningar på arbetsskor som vi gjort på HVB-hem och andra boenden inom socialnämndens verksamhet?

Anförande nr 256

Kristin Jacobsson (C): Jag skulle uppskatta om du inte lägger andra partiers ord i min mun, Arvid.

Det är alltså inte bristen på arbetsskor som socialsekreterarna lyfter fram när de larmar om sin arbetssituation, utan det är att de känner vanmakt över att placeringar behöver avbrytas i förtid, att pengarna för placeringar har tagit slut och att det råder en tystnadskultur där deras röst inte hörs utan spelas ned. Det är detta de har lyft fram, inte behovet av arbetsskor.

Anförande nr 257

Hanna Egeltöft (V): Ordförande, ledamöter och stockholmare! De som är mest utsatta ska kunna räkna med att samhället ställer upp med stöd och skydd. Därför arbetar majoriteten mycket aktivt för att bekämpa akut hemlöshet.

I vårt förslag till budget ingår en satsning på uppsökare i stadsdelarna för att bättre kunna stötta utsatta vuxna i behov av stöd. Vi kommer att utreda ett införande av tvärprofessionella team, så kallade ACT-team, där regionen och kommunen jobbar

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

tillsammans för att ge individer med komplexa vårdbehov tillgång till vård. Sådana team finns redan i Malmö och Göteborg.

Vi fortsätter arbetet med att förbereda för ännu ett boende för äldre hemlösa med samsjuklighet. Vi utvecklar den boendemodell som i dag finns på SHIS Farsta för förstärkt samverkan för personer med skadligt bruk och beroende. SHIS får också ett utökat uppdrag att tillgodose behovet av bostäder för våldsutsatta, barnfamiljer med osäkra boendelösningar och personer i tillfälliga boenden.

Vi höjer anslagen till socialtjänstens familje- och individomsorg för andra året i rad. Vår målsättning är att skapa jämlika levnadsvillkor även för de allra mest utsatta. Vi vill ha ett samhälle där alla får plats och där hela staden är med och bidrar och tar socialt ansvar. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 258

A n n e - L i e E l f v é n (L): Fru ordförande! Hej, Hanna! Det är en viktig fråga du lyfter upp, men jag tänkte lyfta upp en annan fråga inom det här området. Jag kommer att ta avstamp i historien för att landa i vår nutid, för jag tror att det är viktigt att vi lär av historien för att kunna göra det bättre i dag.

Det gäller Eolshälls pojkhem. Stockholms stad hade tillsynsansvar för de pojkar som bodde på pojkhemmet och som utsattes för grova sexuella övergrepp. Det framgår av dokument som vi i Liberalerna letade fram tidigt i år. Staden bidrog också med hundratusentals kronor till verksamheten ända fram till 1989.

Med anledning av detta har vi motionerat om att staden borde undersöka det här, ge pojkarna upprättelse och ta sitt ansvar. Vore det inte skönt att göra det? Om vi inte tar ansvar för historien, hur ska vi då med trovärdighet kunna ta ansvar för de barn vi har i samhällsvården i dag? Nu är det sista chansen för er. Min fråga är därför: Kommer ni från Vänsterpartiet att ta den chansen och ge pojkarna från Eolshäll den upprättelse de förtjänar?

Anförande nr 259

H a n n a E g e l t o f t (V): Den här frågan har diskuterats i många år. Jag håller med om att samhället, framför allt socialtjänsten, har det yttersta ansvaret för placerade barn. Vi fortsätter att prata om frågan. Det som har framkommit är att barn har varit placerade här från olika delar av Sverige, och det behöver därför ske någon form av samverkan på regional och kommunal nivå när man ska komma fram till hur barn ska kompenseras. Det är inte bara Stockholms stad som kan lösa problemet, utan detta rör hela Sverige.

Anförande nr 260

E m e l i e W a s s e r m a n n (SD): Fru ordförande! Majoriteten talar om tidiga insatser, om barnrättsperspektiv och om brottsförebyggande arbete. Men när man granskar budgeten ser man att det saknas tydliga verktyg för att komma åt de största

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

problemen: de stora skillnaderna mellan stadsdelar, långa handläggningstider och personer med funktionsnedsättning som inte får det stöd de har rätt till.

Ni beskriver en socialtjänst som ska finnas nära människor, men ni gör det utan att tillföra tillräckliga resurser eller förändra strukturerna som skapar dagens ojämlikheter. Ni nämner trygghet, men ni lämnar de mest utsatta, särskilt personer med synnedsättning och andra som nekas ledsagning, utan konkret förbättring.

Sverigedemokraternas budget säkrar likvärdig ledsagning i hela staden, stärker stödet till personer med funktionsnedsättning och ger socialtjänsten i uppdrag att arbeta evidensbaserat. Dessutom lägger vi 5 miljoner extra på språksatsningar. Vad gör majoriteten för att leva upp till alla fina ord?

Anförande nr 261

H a n n a E g e l t o f t (V): För andra året i rad höjer vi schablonen för individ- och familjeomsorgen. Det är genom att ha en bra grundfinansiering som personer inom funktionshinderområdet kan få sina behov tillgodosedda.

Anförande nr 262

A n n i k a E l m l u n d (M): Hej Hanna! Vi sitter ju tillsammans i socialnämnden, och du vet också att en dörr och ett tak inte räcker för många hemlösa. Det är ett komplext ämne. Jag tänker att det är en ganska stor mismatchning och att många faller mellan stolarna, framför allt när de bollas mellan socialtjänsten, gatan och psykiatrin. Vad har du att säga om det?

Anförande nr 263

H a n n a E g e l t o f t (V): Vi håller verkligen med om det, och det är därför vi gör intensiva insatser och satsningar som riktas till den här målgruppen. Det handlar om uppsökare som ska stärkas ute i stadsdelarna för att kunna nå utsatta personer och motivera till vård och finnas med och länka dem till vård.

ACT-team, som finns i Malmö och Göteborg, är tvärprofessionella team där personer kan få tillgång både till vård. Det kan vara beroendevård, beroendemedicin och psykiatrisk medicin. Samtidigt jobbar man med den sociala problematiken, som kan vara hemlöshet. Det pågår alltså många olika satsningar. Boendet för äldre hemlösa, som man håller på att utreda, är också en sådan. Man måste också ha matchade boenden för de här personerna där de kan få stöd med allt på samma plats.

Anförande nr 264

F r e d r i k P e t t e r s s o n (S): Ordförande! Välfärden är grunden för ett jämlikt samhälle. Den är inte en tjänst som man köper; den är ett löfte vi ger varandra. Överförmyndarverksamheten är ett av de tydligaste bevisen på vad välfärd innebär: att leva i ett Stockholm där vi inte lämnar människor utanför. Därför vill jag börja med att rikta ett varmt och uppriktigt tack till både ställföreträdare och förvaltningens

Bilaga 2. Yttranden 2025-11-19

medarbetare. I efterdyningarna av fjolårets tuffa prövningar har ni upprätthållit välfärdens värderingar med en hög arbetsmoral, professionalism och omtanke. Ni är kärnan i välfärden.

Vi i majoriteten vet att det krävs prioriteringar, resurser och långsiktiga satsningar. Välfärden stärks inte av åtstramningar utan genom att vi utvecklar och bygger ut verksamheten. Vår stad växer och därmed också vårt ansvar. Fler kommer att behöva ställföreträdare. Då duger det inte att hoppas att systemet klarar sig ändå, utan det krävs handlingskraft. Med majoritetens förslag till budget ska förvaltningen fortsätta arbetet med att korta handläggningstiderna och stärka arbetet med och förbättra e-tjänsterna så att det blir både enklare och mer rättssäkert för både medarbetare och ställföreträdare.

Vi vet att utbildning, stöd och rekrytering av ställföreträdare är avgörande. Därför fortsätter vi att både utbilda och driva detta framåt samtidigt som vi inför en ny rekryteringskampanj. Överförmyndarnämnden är en viktig hörnsten i välfärdens borg, och den ska vara tillgänglig, trygg och professionell i ett Stockholm som håller ihop. Ingen huvudman ska stå utan sina rättigheter. Som ordförande i överförmyndarnämnden skriver jag under på att det här är en budget som sätter människor före skattesänkningar och en budget som stärker välfärden och därmed hela vår stad.

Anförande nr 265

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Jag skulle vilja lyfta en kraft i samhället som vi som stad är skyldiga all vår tacksamhet och som outtröttligt kämpar för många av dem i staden som har det absolut tuffast. Civilsamhället, och i synnerhet de som engagerar sig inom det sociala området, är en kraft som fångar upp många av dem som fallit mellan stolarna och som ofta känner en låg tilltro till myndigheter.

Civilsamhället räddar liv och ger hopp till många. De bygger också broar till ordinarie socialtjänst. När de stöttar individer i svåra livssituationer kan de hjälpa i stunden, och ibland över en längre tid, men de länkar också vidare till myndigheter. De fungerar i praktiken som låga trösklar och kompletterar våra myndigheter med bravur. Under alltför lång tid har föreningsbidragen inte räknats upp i den här staden. Det är samma summa år efter år, mandatperiod efter mandatperiod. Det är urholkat av inflation men också av att flera aktörer vill vara med och dela på kakan. Vi gör nu uppräknings av föreningsstödet och initierar samtal med några av våra starkaste organisationer i staden för att söka samarbeten kring individer som ofta räds myndigheterna. Jag vill särskilt nämna de samtal som vi just nu för om ett intensivt arbete för människor som är utsatta för människohandel.

Moderaterna och Kristdemokraterna väljer att prioritera bort dessa resurser i sina budgetalternativ. När de alldeles strax begär replik, för det kan jag nästan utgå ifrån att de gör, kommer de att säga att de satsar på ordningsvakter i stället. Tydligare än så kan väl inte konfliktlinjen dras i Stockholmspolitiken. Medan vi värnar de socialt

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

utsatta och ett hållbart samhälle värnar delar av högern ordningsvakter och vill skicka ordningsvakter efter dessa människor i stället för att ge socialt stöd.

Anförande nr 266

Borgarrådet Jönsson (L): Ordförande! Det är bra att borgarrådet säger att ni värnar de mest utsatta. Men de utsatta på Eolshälls pojkhem har ni faktiskt inte värvat och fortsätter att inte värna. Ni har från majoriteten länge påstått att det inte finns någonting att utreda. Låt mig då läsa upp ett brev från dåvarande socialborgarrådet Mats Hulth till socialdirektören 1978: Broder! Det har krånglat till sig med – här följer familjens och pappans namn – verksamhet ute vid Eolshäll. Det sägs både det ena och det andra. Jag tror också att Sven Hansson är väl insatt i förhållandena. Jag skulle gärna vilja se att du tillsammans med Sven Hansson försöker reda ut situationen.

Därtill finns orosanmälningar som har kommit från Mälarhöjdsskolan, det finns ytterligare brev och det finns signaler från föreningar och andra. Varför tar ni inte chansen att utreda det här och gå till botten med det nu? Ni har de sista månaderna på er nu.

Anförande nr 267

Borgarrådet Ojanne (S): Den här frågan har vi diskuterat väldigt många gånger, Jan Jönsson. Det är ett väldigt komplicerat förhållande på flera sätt. Det beror dels på att det är olika lagstiftningar över tid, dels på att det inte är säkert att alla pojkar var placerade. Det fanns en uppmaning som man kunde få som förälder: Placera hos Göthe, så kan han få ordning på din grabb! Det var med facit i hand ett helt vidrigt råd att ge, men det kunde man ju inte veta då. Detta är en privat verksamhet som visserligen har varit förlagd till Stockholm, men det kan vara kommuner från helt olika delar av landet som har placerat barn på den.

Det här är svårt. Den statliga Vanvårdsutredningen tittade på Eolshäll 2009 och kom fram till att man inte omfattades av den compensation som den handlade om därför att det var alltför oklart i vilken roll man bodde på Eolshäll. Var man placerad eller var man inackorderad? Det här är jättekomplicerat. Det finns inte så mycket källmaterial kvar, förutom brev med antydningar som det som du nyss läste upp.

Anförande nr 268

Borgarrådet Hedin (M): Ordförande! Nu måste socialborgarrådet ha blandat ihop budgetarna lite grann. Det är inte så att vi på något sätt prioriterar ned frågorna om människohandel och prostitution, utan tvärtom. De skrivningarna har funnits hela den här mandatperioden. Missade du det i år borde du ändå ha sett det de tidigare åren. Vi vill ha ett förstärkt samarbete mellan Mikamottagningen och regionen. Vi gör därtill stora satsningar mot hemlöshet för att bekämpa den mismatch som vi just nu ser mellan den gruppens behov och de insatser som dessutom görs från staden.

Jag noterar socialborgarrådets behov av att hela tiden gå upp och markera mot ordningsvakter. Ordningsvakter är en central del i Stockholm. De är inte den enda

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

lösningen, för vi har flera: trygghetshubbar med socialtjänsten, en central tillsammans med regionen och så vidare. Men varför detta totala avståndstagande mot ordningsvakterna?

Anförande nr 269

Borgarrådet O j a n n e (S): Det var några som fick bingo här nu i vårt budgetbingo gällande att Moderaterna skulle bemöta social problematik med ordningsvakter. Jag tror att du skulle behöva lyssna en gång till på vad jag sa. Det jag pratade om var föreningsstödet. Föreningsstödet har urholkats år efter år, och mandatperiod efter mandatperiod, för att det inte har räknats upp. Det har varit samma summa som fler och fler föreningar har behövt dela på samtidigt som en inflation har urholkat värdet av det. Det är det som mitt anförande handlar om. Det är det vi pratar om.

Vi lägger resurserna för de här organisationerna. Det kan handla om Frälsningsarmén och Stadsmissionen, men det kan också handla om organisationer som jobbar med barn på väg in i kriminalitet. Stockholms civilsamhälle är väldigt brett, och det är dem som vi försöker stärka. Men du försöker återigen i stället vrida det här till en debatt om ordningsvakter. Det är signifikativt för Moderaterna i den här staden. Ni är lite av en one-trick pony.

Anförande nr 270

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Socialtjänsten står inför stora utmaningar. Vi har barn som far illa som inte får hjälp i tid. Vi har socialsekreterare som vittnar om en ohållbar arbetsbelastning, och familjehemmen räcker inte till. Men vad gör ni då som er viktigaste insats? Jo, ni lägger er främsta kraft på att bygga ut egen regi och riskerar samtidigt att tränga undan seriösa privata aktörer som har avlastat och kompletterat socialtjänsten länge i den här staden.

Alexander Ojanne, kan vi inte börja i rätt ända i stället? Låt oss börja med fler tidigare insatser, placeringar som fullföljs, ett starkare familjehemsstöd och en arbetsmiljö där socialsekreterarna faktiskt orkar stanna kvar.

Anförande nr 271

Borgarrådet O j a n n e (S): Jag håller med dig, Kristin, om väldigt mycket som du säger. Är det något jag är stolt över när de här fyra åren har gått är det att vi mig veterligen är det första styret i modern tid, och kanske någonsin, som inte har haft några effektiviseringskrav på välfärden i någon enda av de budgetar vi har lagt fram. Det gör att man faktiskt har fått resurser till att bedriva arbetet. Vi har också räknat upp med faktiska kostnadsökningar på ett sätt som inte har gjorts under tidigare år. Det här är någonting som man efterfrågade av oss väldigt tidigt när vi kom in i Stadshuset. Man förväntade sig av ett rödgrönt styre att vi skulle prioritera välfärden. Och det har vi också gjort.

Jag håller helt med dig om familjehemmen. Vi skulle absolut behöva placera fler i familjehem. Problemet är att vi inte har tillräckligt många familjehem och att det är

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

otroligt svårt att rekrytera fler. Vi försöker nu bygga om strukturen och lyfter ansvaret centralt för rekryteringen av familjehem. Det har uttryckts från högern att det skulle vara någonting positivt, och det hoppas jag att ni tycker även i framtiden.

Anförande nr 272

M a u r i c e F o r s l u n d (KD): Fru ordförande! Tack, borgarrådet, för engagemanget för civilsamhället! Jag hoppas att det är ärligt menat. Det finns verkligen organisationer, Frälsningsarmén, Stadsmissionen och andra organisationer som borgarrådet nämner, som gör väldigt viktiga insatser i Stockholm. De kompletterar socialtjänsten, och de kan se till att personer som annars inte skulle få det stöd som de behöver kommer i kontakt med socialtjänsten.

Från Kristdemokraternas sida ser vi absolut att vi behöver ett brett trygghetsskapande arbete i Stockholm. Det behöver vara både reaktiva åtgärder, ordningsvakter, kameraövervakning och förebyggande arbete. Blir det mer förebyggande arbete i Stockholm, borgarrådet, av denna iver att motverka välfärdsföretagande och starta och driva HVB-hem i egen regi? Blir det mer förebyggande arbete av detta ensidiga fokus på vinstintresset?

Anförande nr 273

Borgarrådet O j a n n e (S): Engagemanget är absolut ärligt menat. Även om jag inte har varit så aktiv i mitt tidigare liv i sociala organisationer finns min bakgrund i civilsamhället, men då i idrottsrörelsen och fackföreningsrörelsen. Jag värnar verkligen civilsamhället.

Jag håller helt med om vikten av det breda trygghetsarbetet. Vi upphandlar ordningsvakter för 30 miljoner årligen – 33 miljoner om man ska vara krass. Vi använder dem i den omfattning som vi anser behövs.

När det gäller HVB-hemmen är vinsterna absolut ett problem, till viss del. Men ett ännu större problem är vilka det är som driver hemmen. Polisen slår larm om att 18 bolag som driver HVB-hem har djupa gängkriminella kopplingar. Så sent som häromveckan förlorade Ivo i domstol för att de hade dragit in ett tillstånd för ett bolag som hade förfalskat 38 polisintyg och hade anställd personal som var dömd för rån och narkotikabrott. Det här är inte seriösa aktörer. Vi måste ta tillbaka den demokratiska kontrollen.

Anförande nr 274

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande och åhörare! Förra året stod jag här och pratade om socialtjänstlagen, den nya alltså. Det är en reform som äntligen gör det möjligt att modernisera socialtjänstens arbete. Nu har lagen trätt i kraft, men i Stockholm dröjer genomförandet. Det som borde vara varje socialborgarråds dröm att få genomföra verkar mest skava. Kanske är det därför omställningen ska vara klar först efter nästa val.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Lagen ger socialtjänsten mandat och skyldighet att arbeta mer förebyggande, att följa upp orosanmälningar, att samarbeta med skola såväl som med polis och att sätta in insatser utan långa handläggningstider. Men omställningen kräver ledarskap och vilja. Moderaterna vill arbeta målmedvetet, inte bara genom att stötta stadsdelarna utan också genom att peka ut riktningen genom SWAT-team som är särskilt kunniga inom rekrytering till gängen, genom nya föräldrastödsutbildningar och genom en särskild satsning för att motverka våld i nära relationer.

Jag är tyvärr helt övertygad om det att i den här debatten, precis som i alla andra debatter inom hela välfärdsområdet den här mandatperioden, kommer att handla om omständigheter som socialdemokratiska politiker ser sig själva som offer för. Det är fristående verksamheter som varje dag gör sitt yttersta för att bidra – jobbigt och dåligt! Regeringens statsbidrag – dåligt och för lite! Sekretessbrytande bestämmelser, lex Lilla hjärtat, ny socialtjänstlag – om inte dåligt så i alla fall jobbigt!

Stockholm har förutsättningar att ha Sveriges bästa socialtjänst, en socialtjänst i framkant, och förtjänar en politik därefter.

Anförande nr 275

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande! Tack, borgarrådet, för anförandet! Jag har en fråga till Moderaterna. När det gäller er budget drar ni ned 31 miljoner kronor i ekonomiskt bistånd, och ni motiverar det med att det kommer att leda till att fler kommer att söka och få jobb. Samtidigt minskar ni med 100 miljoner kronor i arbetsmarknadsinsatser, vilket kommer att leda till att fler kommer att behöva söka arbete.

Som vi vet finns det i dag 42 000 arbetslösa i Stockholms stad. Samtidigt ställer dina kollegor i regeringen aktivitetskrav på kommunerna för att skapa sysselsättning för dem som söker arbete. Hur kommer det sig? Hur tror du att det här ska kunna leda till att fler kommer att få jobb?

Anförande nr 276

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Om du tittar på socialnämndens budget samt socialtjänstens budget i stadsdelarna, Rashid, kan du ganska snabbt konstatera att vi har nästan 23 miljoner kronor mer än ni har inom hela socialtjänstområdet. Därutöver har vi en regering som lägger fram den största bidragsreformen i modern tid, och det gör vi för att fler barn ska se sina föräldrar gå till jobbet. Hade vi styrt i den här staden hade vi varit igång och förberett den omställningen.

Om ungefär ett halvår ska tusentals personer sysselsättas i aktivitetskrav. Då hade jag velat att vi samarbetade med civilsamhället och med folkhögskolor för att människor ska få värdefulla insatser för att komma i arbete. Ni har inte en rad om det här i er budget. Då är man svaret skyldig. Vad händer med de här nästan 6 000 personerna den 1 juli nästa år?

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 277

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Jag anklagas för att skylla på yttre omständigheter. När det gäller den nya socialtjänstlagen och omställningen där finns det inga yttre omständigheter. Det finns bara ett rent påhitt från Moderaterna om att vi skulle ligga efter i någon tidsplan. Vi ligger tvärtom i framkant, och andra kommuner kommer hit och studerar vårt arbete. När jag sitter i SKR:s beredningar i de här ämnena och när jag träffar Socialstyrelsen och diskuterar frågorna är vi i framkant. Vi måste hela tiden vänta in mera. Vi gör det här arbetet, och vi gör det jåkligt progressivt och bra.

När det gäller aktivitetskravet, som jag hörde att du pratade med Rashid om här tidigare, har ingen ännu fått se det. Vi har sett en utredning som har varit ute på remiss och fått väldigt mycket kritik och som ska omarbetas. Vi har hört rykten om att detta kanske kommer att innehålla heltidskrav, och kanske inte, och om huruvida det kommer att innehålla civilsamhälle eller inte. Det är det här som gör det hela lite oseriöst från Moderaternas sida.

Jag tycker att ni sprider dimridåer när ni pratar om familjehemmen, för de här familjehemmen finns ju inte.

Anförande nr 278

Borgarrådet H e d i n (M): Det finns ett gammalt citat som lyder: "Om man inte är förberedd så är man oförberedd". Det sammanfattar väldigt mycket under den här mandatperioden.

Vi vet att det kommer att bli någon typ av aktivitetskrav. Då kan man ändå tänka sig att det skulle vara fördelaktigt för den här staden att samarbeta med fler för att få bra aktiviteter.

När det kommer till den nya socialtjänstlagen är den i kraft och gäller här och nu. Du ägnar inte en rad, Alexander Ojanne, i ditt inledningsanförande åt det. Det finns ingen politik för att flytta ut socialtjänsten från sina kontor ut till de platser där barn och unga finns. Det finns inte en rad om att socialtjänsten ska jobba på nätet, där barn och unga rekryteras och där de blir gromade. När jag ställer kontrollfrågor hör jag att det inte finns något sådant arbete igång.

Anförande nr 279

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande, kommunfullmäktige och stockholmare! Vi rödgröna, alltså majoriteten, är stolta över att vi startar HVB-hem för att inte behöva placera barn i illa fungerande boenden där de enda som mår bättre av placeringen är de som driver hemmet. Vi ser till att socialtjänsten finns i skolor och får kontakt med dem som behöver det. Vi motarbetar hedersvåld och hjälper människor att lämna våldsamma relationer.

Vi vet att barns uppväxtvillkor är avgörande för hela stadens framtid. Därför lägger vi 100 miljoner extra på förebyggande socialtjänst. Vi gör föräldrastödet mer tillgängligt

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

både i vardagsmiljö och digitalt. Vi skapar en tydlig struktur kring de sociala skolinsatserna. Vi stärker teamen som arbetar närmast eleverna. För barn som behöver samhällsvård ökar vi ersättningarna till stadsdelarna och skapar en central placeringsenhet med bättre kontroll, kvalitet och överblick. Vi satsar på fler HVB-hem i egen regi med särskilt fokus på flickor med stora vårdbehov.

På funktionshinderområdet stärker vi verksamheterna med höjd schablon, investering i skolor och införande av arbetsskor i hela verksamheten.

Det här är ingen budget full av stora ord. Det här är en budget som är byggd för att fungera på riktigt för barnen, för familjen och för stockholmarna.

Jag yrkar bifall till vårt budgetförslag.

Anförande nr 280

Borgarrådet H e d i n (M): Ordförande! Varje gång HVB-hem och placerade barn i den här staden nämns är engagemanget väldigt stort här i salen. Men vi har helt olika ingångar i frågan. Ni uppåddar ert största engagemang kring driftsform och att öppna egna verksamheter. Vi har samma engagemang men en helt annan ingång, nämligen att så få barn som möjligt ska behöva växa upp på institution. Det är därför vi gör våra stora satsningar för att socialsekreterare ska jobba i hemmiljö. Det är därför vi vill att man jobbar med ursprungsfamiljen medan den unga är placerad. Det är därför vi vill ha ett strukturerat eftervårdsprogram. Om vi hade haft detta hade placeringspolitiken sett helt annorlunda ut, och vi hade haft en helt annan utveckling i vår stad.

Nu stänger ni dessutom om två månader ett boende, HVB Essinge, som är i egen regi. Jag undrar varför.

Anförande nr 281

R a s h i d M o h a m m e d (V): När det gäller HVB-hem i egen regi skulle jag råda dig att besöka Sis och höra vad de barn och unga som är placerade där tycker. Vad får man när man kommer ut från Sis? Rådet är ett fungerande HVB-hem, helst i eget regi, men mest kan man få ut av förstärkta familjehem. Men där är vi inte; det vet jag. Det är jättesvårt att rekrytera familjehem, och det är många som tackar nej. Men i ett eget HVB-hem har vi kontroll.

Anförande nr 282

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Precis före sommaren kunde vi läsa rubriken: Socialtjänsten i Järva flyttade barn till social misär. Sedan beskriver socialarbetare som har jobbat med fallet det på följande sätt: Vi mådde jättedåligt av att inte bli lyssnade på därför att vi gjorde helt andra bedömningar. En jourhemsförälder, som förstås är anonym, säger: Det känns fortfarande som att det inte är barn man behandlar, utan det känns som om det vore potatissäckar.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Det här är under Vänsterpartiets ansvar, och du nämnde, Rashid, hur viktigt det är för er med de placerade barnens väl och ve. Vi har sett återkommande rubriker under hela mandatperioden där socialsekreterare har uttryckt att de har en uppfattning om var barnen behöver vara placerade men får andra direktiv på grund av besparingar. Hur kan det se ut så här i Vänsterpartiets Stockholm?

Anförande nr 283

R a s h i d M o h a m m e d (V): När det gäller besparingar finns det inga effektiviseringskrav i Järva eller i Stockholm över huvud taget. De barn som är placerade ska noggrant utredas, och det gör familjehemsplaceringsutredningen. Vi som sitter i den sociala delegationen har koll på vilka barn som placeras och var. Det kan begås misstag; jag säger inte att det inte sker. Men så fort vi blir medvetna om det byter vi boende, för barnen ska kunna vara trygga. Det är det vi ska se till. Vi samarbetar med flera familjehem som är speciellt utbildade eller med förstärkta familjehem där vi kan placera barn. Fel kan inträffa, men det är inget återkommande. Och det finns inget effektiviserings- eller besparingskrav på socialtjänsten i Järva.

Anförande nr 284

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Jag tänkte ta vid lite där Alexander Ojanne slutade när han pratade om trygghetsarbetet. Vi har gått från 31 till 21 öppna drogscener, och de kvarvarande minskar dessutom i omfång. Antalet utsatta områden minskar, och ska vi tro polisens undersökningar har tryggheten ökat i alla stadsdelsområden jämfört med 2022.

I och med budgeten 2023 fick stadsdelarna huvudansvaret för det lokala trygghetsarbetet. Jag tänkte ta utgångspunkt i det vi har gjort på Södermalm. Vi valde att göra ett omtag med mer pengar och nya arbetsformer utifrån ett helhetstänk rotat i lokala förhållanden. Vi flyttade ansvaret från den sociala avdelningen till att ligga direkt under stadsdelsdirektören. Vi började med en grundläggande kartläggning. Vi har fördjupat samarbetet med polisen. Vi har tagit fram egna trygghetsmätningar. Vi har tre områden och en grupp som vi definierar som särskilt prioriterade, och det har vi gjort tillsammans med polisen. Där har vi också sett till att mäta hur tryggheten utvecklas. Vi har socialsekreterare hos polisen. Vi har förstärkt den uppsökande verksamheten.

Dessutom har vi satsat på att befolka den offentliga miljön. Sommar i Tanto är ett projekt där vi ser till att hela tiden ha verksamhet i parken. Vi har tillsammans genom att ändra reglerna i staden sett till att vi får en marknad i Fatbursparken som är där både på sommaren och vintern. Vi har mer än tidigare satsat på belysning i parkerna och på att se till att vi på olika sätt mobiliserar civilsamhället. Det är en palett av en massa olika åtgärder. Dessutom har vi gjort mycket stora investeringar, trygghetsinvesteringar med mera. Aldrig har vi gjort så mycket! Det är ett antal olika saker som vi har satsat på i en palett av insatser – till och med ordningsvakter, faktiskt – för att se till att det ska bli bättre.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 285

Borgarrådet H e d i n (M): Jag vet att du pratade om trygghetsfrågorna, Anders. Men eftersom du är Södermalms starke man och en erfaren politiker tänker jag att jag ändå ger mig på att ställa min fråga till dig. Du vet ju mycket väl vad det gäller eftersom det hänger ihop med den tidigare debatten i dag. Det gäller naturligtvis Margareta, 96 år, och hennes vänner som fortfarande inte får dricka alkohol på träffpunkterna. Det är också en trygghetsfråga och ett sätt att bemöta ensamheten.

Vi fick just höra från äldreborgarrådet att det här är löst och att stadsdelarna ska kunna göra det här nu. Därför tänkte jag ställa frågan till dig: Kommer det att bli gjort?

Anförande nr 286

A n d e r s G ö r a n s s o n (S): Vi kan konstatera att den här frågan hade varit mycket enklare om inte ni hade släppt den under förra mandatperioden. Det blev ju förbjudet då. Socialdemokraterna och Moderaterna lade en skrivelse i nämnden om att vi inte ska ha det så här. Detta försvann alltså under er tid. Vi har fått tillbaka det på ett ställe, i en speciallösning borta i Hornstull. Vi kommer också, hoppas jag, att hitta en lösning till jul. Det återstår att se, men vi arbetar på det.

Anförande nr 287

M a u r i c e F o r s l u n d (KD): Fru ordförande! Kristdemokraternas Stockholm arbetar mer med trygghet, inte mindre. I en tid då Stockholm är i behov av ett starkt och brett trygghetsarbete, som är både förebyggande och reaktivt, har vänsterstyret avvecklat stora delar av det som vi påbörjade under den förra mandatperioden. Det var ett arbete som för första gången på många år lyckades vända trenden med ökad otrygghet. Av de nära 200 ordningsvakter vi säkerställde finns i dag bara en handfull kvar.

Även på den förebyggande sidan behövs nya initiativ. Det går inte att slå sig till ro. Det är därför vi i vårt budgetförslag väljer att göra en stor satsning på sociala insatsgrupper. Det är därför vi vill sänka åldern på målgruppen för sociala insatsgrupper till åtta år. Vi vill också satsa på att stödja Stockholms föräldrar i deras viktiga roll för goda uppväxtvillkor. Föräldrastödsprogram och familjerådgivning ska inte vara en fråga om pengar. Därför föreslår vi en satsning på ett stärkt föräldrastödsprogram och ett kostnadsfritt besök hos familjerådgivning för nyblivna föräldrar.

Totalt skjuter vi kristdemokrater till drygt 257 miljoner kronor till trygghetsskapande åtgärder, både förebyggande åtgärder och ordningsvakter, i en kraftfull satsning för ett tryggare Stockholm.

Fru ordförande! Att majoriteten även i år underlåter att återställa finansieringen av arbetet mot felaktiga utbetalningar visar på deras ovilja att ta itu med fusk med offentliga medel. Det visar också hur man under den här mandatperioden har valt den enkla vägen med höjda skatter snarare än att förvalta våra gemensamma resurser så

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

noggrant som möjligt. Kristdemokraterna föreslår i stället en satsning på fler FUT-handläggare för att säkerställa att stockholmarnas skattemedel går dit de ska och för att värna det långsiktiga förtroendet för den skattefinansierade välfärden.

Anförande nr 288

J a k o b B r a n d t (S): Fru ordförande! I somras, den 1 juli, kom ett riksdagsbeslut som socialtjänsten i Sverige och egentligen samtliga politiska partier ställde sig bakom. Det handlade om den nya socialtjänstlagen. Vi har till och med hört den nämnas här. Den nya socialtjänstlagen visar att det finns ett stort behov av resurser. När vi har minskade statsbidrag och ganska lite pengar från regeringen när det kommer till den nya socialtjänstlagen är det upp till bevis i kommunen. Det är därför den här budgeten är så viktig för att just visa hur man vill jobba med den nya socialtjänstlagen.

Då blir det lite speciellt, för även om Kristdemokraterna har ställt sig bakom detta är ni det parti som har gjort störst generella besparingar på socialtjänstområdet. Jag skulle vilja veta vad ni bygger det på.

Anförande nr 289

M a u r i c e F o r s l u n d (KD): Fru ordförande! Om Jakob Brandt syftar på att vi inte godtar de generella uppräkningsår som har gjorts tidigare år håller jag med; så är det. Det är ett led i det arbete som vi gör för att fokusera på kärnverksamheten. Om man tittar på er budget ser man att det är spridda skurar. Det är spridda satsningar på olika åtgärder med några miljoner här och några miljoner där som syftar till att hålla ihop ert budgetunderlag och ert alternativ. Det är alltså spridda skurar.

Vi lägger fokus där vi gör verklig skillnad. Vi lägger fokus på ordningsvakter. Vi lägger fokus på sociala insatsgrupper. Vi lägger fokus på att stödja föräldrar och familjer i deras viktiga arbete för att skapa goda villkor för barn och unga. Vi gör på vår sida en satsning på 7 miljoner kronor för samverkan mellan kommuner och regioner för hemlösa och äldre. Vi matchar också er satsning på arbetet mot prostitution, för att nämna några åtgärder som har varit uppe här i talarstolen tidigare. Jag är stolt över vår budget och vår socialpolitik.

Anförande nr 290

R a s h i d M o h a m m e d (V): Ordförande, kommunfullmäktige och stockholmare! Jag tänkte fråga Maurice varför KD, liksom alla oppositionspartier förutom Liberalerna, vill spara på ekonomiskt bistånd. Ni sparar 4 miljoner på det ekonomiska biståndet. Varför gör ni det nu när det är 42 000 invånare i Stockholm som är arbetslösa och fler som kommer att bli utförsäkrade från a-kassan eller liknande? Varför sparar ni på försörjningsstödet?

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 291

M a u r i c e F o r s l u n d (KD): Ordförande! Försörjningsstödet är förvisso rättighetsbaserat, så jag tror inte riktigt att vi kan spara på det på det här viset. Det vi sparar på är i så fall driftskostnaderna kopplat till försörjningsstödet.

Skiljelinjen mellan er och vår sida av politiken är att vi som bekant står för arbetslinjen. Vi står för åtgärder som syftar till att få folk att gå till egen försörjning i så stor utsträckning som möjligt. Det är där de reformer på nationell nivå som har nämnts tidigare kommer in. Det är bidragstaket, och det handlar om aktivitetskrav för att se till att de som står långt ifrån arbetsmarknaden kommer lite närmare den och in i egen försörjning. Det är det vi på vår sida av politiken satsar på och inte på att hålla människor kvar i långvarigt bidragsberoende.

Anförande nr 292

M a g n u s R u n s t e n (MP): Tack för ordet, ordförande! Ni står för arbetslinjen, säger du, Maurice Forslund. Men vi har ju den högsta arbetslösheten på tio års tid, med 100 000 fler arbetslösa i det här landet sedan regeringen tillträdde. Det sker inte så mycket positivt på den sidan, kan jag tycka. Sett till vad ni gör i kommunen är den största slakten i budgeten att ni plockar bort just de åtgärder som är till för många av de människor som är i behov av försörjningsstöd och av att komma ut i försörjning.

Dessutom har vi bra track record när det gäller tryggheten. Den ökar faktiskt med vår politik. Vad säger du om det?

Anförande nr 293

M a u r i c e F o r s l u n d (KD): Fru ordförande! Jag uppfattade kanske inte riktigt någon fråga från Magnus Runsten. Men jag tänker mig att Magnus Runsten ändå har noterat den lågkonjunktur som Sverige och hela världen har gått igenom och som vi fortfarande lever med sviterna av på nationell nivå. Om vi nu ytterligare ska uppehålla oss vid den nivån har regeringen vidtagit flera åtgärder, först och främst såklart för att bekämpa inflationen och få ned inflationstakten. Vi har stärkt hushållens ekonomi för att hjälpa dem igenom den kris som har varit och fortfarande delvis råder.

Ni har aktivt motarbetat detta från er sida. När vi har försökt stärka hushållens ekonomi har ni dragit in hushållens köpkraft genom skattehöjningar på 48 öre per hundralapp. Era kollegor i regionen har lagt ytterligare sten på börda genom ytterligare skattehöjningar. Hur detta ska hjälpa folk i arbete för att få en bättre ekonomisk situation vet jag inte. Magnus Runsten hade kanske kunnat svara på det, men nu har vi inte utrymme för ytterligare repliker.

Anförande nr 294

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Fru ordförande! Otryggheten i Stockholm är utbredd, och det är vår tids stora frihetsfråga. Vad betyder valfrihet, möjligheter och tillväxt när man inte vågar gå hem själv på kvällen från krogen, bion eller tunnelbanan? I delar av

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Stockholm känner sig nästan varannan invånare otrygg när de rör sig på gator och torg. Det är inte värdigt landets huvudstad.

Ni påpekar att tryggheten ökar och låter obegripligt nog rätt nöjda. Den lilla ökning som kan skönjas är givetvis väldigt bra, men den sker trots er, inte tack vare er. Vi har en regering som har gett Stockholm lika många nya poliser som ni har sparkat ordningsvakter. Vi har en regering som har gett polisen nya verktyg, till exempel visitationszoner, som ni motsätter er. Vi har en regering som ger oss större möjligheter att kameraövervaka, men ni sätter knappt upp några nya kameror. Vi har en regering som inför en ny socialtjänstlag, samtidigt som socialtjänsten i de mest utsatta områdena är i fritt fall. Tänk hur mycket tryggare Stockholm skulle kunna vara om ni hade tagit ert ansvar och inte bara lastat över ansvaret för tryggheten i Stockholm på regeringen!

Vi moderater vill ta ansvar för tryggheten i Stockholm. Vi har satt målet att halvera otryggheten i Stockholm till 2030 genom att låta tryggheten genomsyra hela samhällsbygget, från stadsplanering till sociala insatser. Vi vill ha fler ordningsvakter och väktare som patrullerar i hela staden och som punktmarkerar de öppna drogsценerna. Vi vill ha fler kameror och en gemensam trygghetscentral med SL, och vi vill ha en utbyggd och mer närvarande socialtjänst. Till detta är vi beredda att avsätta 1 miljard under de kommande fyra åren, en trygghetsmiljard.

Grunden för friheten är tryggheten. När ni socialdemokrater flyr det ansvaret och när ni kallar det prioriteringar kallar vi det att svika stockholmarna.

Anförande nr 295

M a r i a L j u s l i n (V): Fru ordförande! Apropos trygghet vet vi att en stor majoritet av de barn som hamnar i kriminalitet ofta gör det som en konsekvens av både fattigdom, våld, försummelse och misslyckad skolgång. Att då låsa in dem och straffa symtomen är att blunda för orsakerna, vilket hundra procent av remissvaren har redogjort för. Jag hoppas att ni lyssnar på dem.

Jag har en fråga om er budget, och det är nästan samma fråga som Rashid ställde. Ni drar ned på ekonomiskt bistånd med 31 miljoner kronor för att ni drar slutsatsen att fler ska komma i jobb i och med det. Samtidigt minskar ni 100 miljoner på arbetsmarknadsåtgärder, som blir viktiga steg för att ha en hållbar etablering på arbetsmarknaden. För dem som står långt ifrån arbetsmarknaden är det här viktiga insatser. Hur tänker du att det kommer att gynna barn om föräldrar cementeras i utsatthet?

Anförande nr 296

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Vi har en väldigt tydlig idé i Moderaterna. Den kallas arbetslinjen. Varje barn som växer upp i Stockholm förtjänar att se sina föräldrar gå till ett arbete. Det stora problemet vi har i dag är alltför många stockholmare sitter fast i utanförskap och i arbetslöshet. För att lösa det krävs en bred palett av åtgärder. Vi

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

har alltifrån aktivering till ett bidragstak, och vi förbereder Stockholm för de reformer vi vet kommer, till skillnad från det styre som nu sitter med armarna i kors. Vi förbereder Stockholm för en situation där vi kan garantera att fler barn kommer att se sina föräldrar gå till jobbet.

Anförande nr 297

Borgarrådet O j a n n e (S): Fru ordförande! Jag ska börja med att säga att visitationszoner inte är ett kommunalt verktyg. Det är polisens verktyg, som ligger i deras verktygslåda. Där tycker jag att vi har varit väldigt tydliga, både jag och Gunnar Strömmer. När vi politiker har varit ute och krävt visitationszoner i vissa delar av Stockholm har vi kommenterat detta och sagt att det inte är en fråga för politiker utan för poliser att avgöra när de vill använda det verktyget och inte. Så har vi satt punkt för den debatten!

När det kommer till kameror är det hela väldigt tydligt. Vi hade en stor plan på att bygga ut kameror medan ni totalt misslyckades och inte fick upp en enda kamera. Polisen kom till oss och sa: Det är mycket bättre om ni får bygga ut kamerainfrastrukturen. Det är bättre om ni står för infrastrukturen, för fasader och dragningskablar och svartfiber. Lös det andra runt omkring så äger vi kameran och innehållet som filmas! Så sa polisen. Det är alltså på polisens inrådan vi gör det vi gör just nu.

Jag har en fråga som jag inte fick svar på av från din företrädare i talarstolen. Ni misslyckades ganska kraftigt med de öppna drogsценerna. Vi har gått från 31 till 21. Varför tror du att vi är bättre än vad ni är?

Anförande nr 298

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Jag trodde ärligt talat att du inte skulle våga nämna visitationszoner. Det finns få tillfällen i svensk politik som jag har tyckt varit så pinsamma som när din rättspolitiska talesperson i riksdagen går ut och kräver att hela södra Stockholm ska bli en visitationszon och Alexander Ojanne går ut och säger: Nej, vi vill inte ha visitationszoner över huvud taget, och allra minst här i Stockholm!

Du pratar om kameror. För er finns det alltid någon annan som har ansvaret för allting; det är antingen regeringen eller polisen. Jag kan bara konstatera att det finns lagar, möjligheter och regler som ger dig rätt att sätta upp kameror, som ser till att Stockholm kan få fler kameror och som kan bidra till ökad trygghet. Men det sker inte, och det sker inte eftersom den politiska viljan saknas.

Sist men inte minst, apropå det Göran Persson sa om ”stolt men inte nöjd”: Du låter både stolt och nöjd över de små förändringar som har skett. Det kan ju inte finnas någon människa i den här salen som på fullaste allvar tror att sparkade ordningsvakter, nedmonterat trygghetsarbetet och en socialtjänst i fritt fall är det som har lett till den här lilla ökningen.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 299

M a g n u s R u n s t e n (MP): Jag tycker som sagt att vi ändå har visat att vi har riktat om resurserna inom trygghetsområdet, och det har gett resultat. Vi är förstås inte nöjda, men det är ändå en positiv utveckling. Polisen själv säger också att den samverkan som finns och som har fördjupats mellan socialtjänst och polis är väldigt värdefull.

Ni befinner er väldigt mycket i den repressiva änden av åtgärder. Det är ordningsvakter, 13-åringar i fängelse etcetera. Vi satsar på MST-teamen, till exempel. Det är en familjebaserad terapiform när man ser att en ungdom riskerar att glida in i kriminalitet. Då går vi in och stöttar upp skyddsfaktorerna och förebygger utvecklingen. Det satsar vi på. Varför tror du att era lösningar, att bara jobba med den repressiva änden, skulle fungera bättre?

Anförande nr 300

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Låt mig bara upprepa att jag i grund och botten är glad för varje drogsken som försvinner i vår stad. Det finns ingen som är gladare än jag för varje marginell förbättring av tryggheten.

Mitt problem är att det finns stadsdelar i Stockholm där nästan hälften av de boende känner sig otrygga i sin egen stadsdel. Så länge det är så är detta fortfarande den enskilt viktigaste frågan, där man måste göra allting. Det jag stör mig lite grann på i debatten här inne är att det finns något slags falsk motsättning mellan förebyggande insatser och insatser som skapar trygghet här och nu. Om vi här inne, tillsammans med alla stockholmare, nu är överens om att detta är en av de stora frågorna i vår tid borde vi kunna prioritera både och. Och jag menar nog att vi gör det. Andréa har just gått igenom ett batteri av åtgärder för det förebyggande arbetet, för att inte tala om skolan, som vi hade uppe alldeles nyss – den i särklass viktigaste skyddsfaktorn. Där vill vi också satsa.

Men ni säger aktivt och medvetet att ni inte vill göra någonting för att förebygga otryggheten här och nu. Ni har ingenting som gäller ordningsvakter, ingenting som gäller kameror och inget samarbete med SL. Det tycker jag är ett problem.

Anförande nr 301

T a p a n i J u n t u n e n (SD): Fru ordförande! När jag sent i denna mandatperiod tog över som gruppleddare i socialnämnden begärde jag en kort separat sittning med socialförvaltningschefen för att snabbt kunna sätta mig in i nämndens arbete. Hon berättade kort om förvaltningens ansvar och strävan i den rödgröna budgeten att få till mer likvärdighet i de sociala frågorna. Det tycker jag är bra. Men sedan, när vi talade om stadsdelarna, berättade förvaltningschefen att socialnämnden inte har något mandat enligt reglementet att bestämma över stadsdelarna. Hur går det ihop – ett budgetuppdrag om att öka likvärdigheten samtidigt som socialnämnden inte har rätt att bestämma, så att stadsdelarna kan göra som de vill? Nej, det går inte ihop.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Därför kräver vi i vår budget att strukturen görs om. Socialförvaltningen måste ges ett starkt mandat härifrån Stadshuset. Med det kommer en förväntan om att de strukturellt ska börja styra över stadsdelarnas operativa verksamhet när det gäller riktlinjer, handlingsplaner och alla underliggande styrdokument, utöver budget och stadsövergripande program. Det ska givetvis även fortsättningsvis bestämmas här inne.

Implementeringen av den nya socialtjänstlagen kräver att vi som stad ska ha en kunskapsorienterad verksamhet. Men vilken instans är det som ska samla in den kunskapen? Givetvis är svaret fackförvaltningen, det vill säga socialförvaltningen. Det räcker naturligtvis då inte heller att samla in kunskapen, utan den måste omsättas i styrande dokument. För detta behöver socialförvaltningen ett nytt, starkt och styrande mandat.

Anförande nr 302

J a k o b B r a n d t (S): Fru ordförande! Det här blev lite dumt, för jag tänkte ta upp att ni pratar så väldigt mycket om att man ska kunna bevisa saker. Ni pratar hela tiden om evidens när det gäller socialförvaltningen. Men nu nämnde du inte evidens! Det var faktiskt första gången sedan jag blev ledamot i kommunfullmäktige som vi inte fick höra en sverigedemokrat prata om evidens. Men i och med att ni annars gör det så ofta tänkte jag ändå fråga er lite om evidens efter att ha tagit del av ert förslag till budget.

Problemet med evidens inom det socialpolitiska området, ska ni veta, är att det är så komplext. Det är så många faktorer som samverkar, och det gör att det inte alltid är så lätt att hitta evidensen. Det man hittar i stället är beprövade erfarenheter och så vidare. Ni vill sätta in ordningsvakter mot gängkriminella, som ni har skrivit på sidan 5 i er budgetmotion. Min fråga är helt enkelt: Var är evidensen för att det ska lyckas?

Anförande nr 303

T a p a n i J u n t u n e n (SD): Vi tror att ordningsvakter åtminstone ger en känsla och att den upplevda tryggheten i alla fall ökar. Sedan får man utvärdera om det ger mer trygghet och färre brott, om det är det du menar. Det får visa sig i efterhand om det blev så eller inte.

Anförande nr 304

Borgarrådet J ö n s s o n (L): Ordförande! Hej granne Tapani! Vi ser i er budget att ni gör en väldigt stor neddragning på fältassistenter. Den här gången hörde jag faktiskt för första gången i inledningsanförandet från Sverigedemokraterna den nya socialtjänstlagen nämnas. Den betonar i hög grad socialtjänstens närvaro ute på plats hos medborgarna, där barn och ungdomar befinner sig. Fältassistenter är socialtjänstens fältförlagda arbete. Fältassistenterna är i huvudsak socionomer, som gör de här arbetsinsatserna, och de har gemensamma utsättningar med polisen. Man

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

samverkar genom samverkanstelefoner. När det behövs mer av polisiära insatser kan de tipsa polisen, och när det behövs mer av sociala insatser kommer fältassistenter.

Varför är ni så emot fältassistenterna när de är en sådan vital del av den nya socialtjänstlagen, som ni själva har varit med och tagit fram?

Anförande nr 305

T a p a n i J u n t u n e n (SD): Jag ska bara säga några generella ord om fältassistenter. Jag tror att grunden till motståndet till fältassistenter beror på att man ofta ger dem väldigt breda och stora områden. Man har sagt: Vi vill öka tryggheten, och då ska vi ha fältassistenter! Jag tror att fältassistenter kan användas om man har väldigt definierade områden med mål som går att mäta; då tror jag att det går att använda fältassistenter till olika saker. Det kan till exempel handla om att man vill öka antalet ungdomar på en viss fritidsgård. Då skickar man ut ett antal fältassistenter för att kunna öka antalet ungdomar. När man har gjort insatsen och sett att antalet ungdomar ökar kan man därmed säga att det fungerar. Jag hyser inte någon generell avsky mot fältassistenter.

Anförande nr 306

K r i s t i n J a c o b s s o n (C): Socialtjänstens arbete vilar på förtroende, och det är redan skört i delar av staden. Det kan vara präglad av språkbarriärer, tidigare erfarenheter, osäkerhet inför myndigheter, rykten och misstro. När en ensamstående mamma märker att hennes barn är på glid måste hon kunna söka hjälp utan oro för att bli bemött på ett sätt där hon blir övertalad att lämna landet, att återvändra.

Jag reagerar när Sverigedemokraterna i sin budget sprider misstro mot föräldrar i invandrartäta områden eller arabiska medier samtidigt som ni skriver att socialtjänsten aktivt ska jobba för återvandring. Att göra det svårare för en ensamstående mamma, som kanske redan känner rädsla och misstro mot socialtjänsten när det gäller att våga be om hjälp när hennes barn är på glid är cyniskt och löser inga problem alls.

Min fråga till dig, Tapani, och Sverigedemokraterna är: Hur tänker ni att förtroendet ska öka när socialtjänsten samtidigt ska rikta särskild misstänksamhet mot och prata återvandring i samma familj?

Anförande nr 307

T a p a n i J u n t u n e n (SD): Jag tycker att du blandar ihop saker och ting lite grann. Om man inte har lyckats anpassa sig i landet är återvandringen ett sätt och en möjlighet som varje familj som är berörd har. Det är ju begränsat till en grupp.

Du pratar om barn som är på glid på något sätt. Jag tror inte att jag ser på detta på samma sätt som du, för jag ser inte att det finns någon konflikt mellan de här två sakerna. Det handlar inte i första hand om att utvisa någon för att de har barn som har problem. Då måste det vara andra delar av socialtjänsten som tar vid.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

13. Arbetsmarknads-, personal- och jämställdhetsfrågor

Arbetsmarknadsnämnden (R III)

SDN: arbetsmarknadsåtgärder (R III)

Anförande nr 308

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Ordförande! Jag vill börja med att tala direkt till er i Stockholm som just nu står utan jobb – till er som söker, försöker och gör allt ni kan men som möter en arbetsmarknad med stängda dörrar. Vi vet att det är tufft. Vi vet att ni kämpar. Därför gör det också så ont att höra politiska röster beskriva er arbetslöshet som ett val och som en brist på vilja. Det är så långt från verkligheten.

Alla experter är överens. Det vi ser är en strukturell arbetslöshet. Det handlar om matchning, utbildning och möjligheter, inte om lata medborgare som hellre väljer bidrag. Politiken måste utgå från fakta, inte fördomar.

Medan regeringen sänker a-kassan, drar ned på stöd och kallar det för incitament väljer vi i Stockholm att investera i människor. I årets budget satsar vi 57 miljoner kronor mer på att fler ska komma i arbete eller studier. Det betyder fler jobbcoacher som kan ge riktigt stöd, fler ungdomsansättningar som ger unga en första chans, en körkortssatsning som kan vara avgörande för att få ett jobb och 11 500 feriejobb – fler och med högre kvalitet.

Till er som pluggar på komvux, yrkeshögskola eller sfi eller kanske bär på en företagsidé vill jag säga att ni ska kunna lita på kvalitet och ordning. Därför har vi satt stopp för fri etablering och marknadsstyrningen. Ni ska inte hamna i händerna på oseriösa aktörer. Så till alla er som står utan jobb, är mellan jobb eller är mitt i en omställning: Stockholm ska vara en stad som ger er möjligheter, inte skuldbeläggning. Det ska vara en stad som tar ansvar för strukturerna, inte en stad som lägger ansvaret på individen. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 309

P e r R o s e n c r a n t z (M): Fru ordförande! Min frisör blev svensk medborgare för någon vecka sedan. Han kom till Sverige som ensamkommande från Afghanistan. På sfi lärde han sig svenska. Han läste yrkesgymnasium och blev frisör, jobbade dubbla jobb – i hemtjänsten på ett privat bolag och som frisör – och skrapade ihop till att kunna öppna sin frisersalong på Östermalmsgatan. En otrolig resa! Vi i Moderaterna vill att fler som har kommit till Sverige ska kunna göra samma resa. Tyvärr ser det inte riktigt ut så i Stockholm i dag. Det finns de som lyckas, men det finns alltför många människor som fastnar i utanförskap, bidragsberoende och hopplöshet. Arbetslösheten har ökat, långtidsarbetslösheten har ökat och antalet personer på socialbidrag har ökat. Vi måste våga tänka nytt och tänka om. Många av de institutioner vi har här i staden är inte anpassade efter den situation som råder och efter de personer som i dag bor i vår stad och som behöver vårt stöd.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Regeringen ger oss en möjlighet när man pekar på aktivitetskravet och som innebär att de som går på socialbidrag ska sättas i aktivitet som ska röra sig mot arbete. I vår budget har vi avsatt 15 miljoner för att anpassa oss till det. På sikt kanske man behöver se över kopplingen mellan arbetsmarknadsnämnden och socialnämnden. Men allt det här lyser med sin frånvaro i majoritetens budget. Man är kvar i en tid som vi för länge sedan har passerat.

Fler som har kommit till Sverige måste komma in i det svenska samhället och göra samma resa som Mokke som driver den här frisersalongen har gjort. Det är bara möjligt om vi också vågar tänka nytt.

Anförande nr 310

M a r i a L j u s l i n (V): Åhörare och stockholmare! I mitt anförande här i dag ska jag såklart fokusera på våra satsningar och prioriteringar för 2026, men det går inte att göra det utan att också se tillbaka på den här mandatperioden som vi snart har lämnat bakom oss. År 2026 bygger vidare på det som vi redan har genomfört och på vårt engagemang för en stad som håller ihop och skapar förutsättningar för fler att komma in på arbetsmarknaden. Vi tog vårt ansvar och mötte behovet av en vuxenutbildning med hög kvalitet, stärkte upp det uppsökande arbetet, ökade den lokala närvaron i områden med hög arbetslöshet och möjliggjorde för fler unga att få sitt första jobb.

Vår budget för 2026 har riktningen klar: Där regeringen står passiv och väljer skattesänkningar för höginkomsttagare och bidrag för altaner tar Stockholm ett lokalt ledarskap. Vi möter långtids- och ungdomsarbetslösheten på Stockholms arbetsmarknad med en aktiv och individanpassad arbetsmarknadspolitik. Vi investerar i människor, i utbildning och i framtidstro. Vi stärker upp det socialt hållbara företagandet och möjliggör för fler att kunna bygga en framtid här. Oavsett om du är född här, har flyttat hit eller kommit hit på grund av att du har varit tvungen att fly har du en plats. Här ska du vara trygg.

Vi krokar arm och samverkar med andra kommuner om den gröna näringen för att ännu mer främja jobbchanser i samband med den nödvändiga gröna omställningen. Att vi har lyckats med det här trots inflation och minskade statsbidrag är inte minst tack vare vår ytterst kompetenta förvaltning med professioner i olika enheter som gör sitt yttersta för att matcha människor med studier och vägar till jobb. Till er vill jag skicka mitt största tack. Med detta yrkar jag stolt bifall till kommunstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 311

A n n - C h r i s t i n e C a r l b e r g (SD): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag vill börja med att yrka bifall till Sverigedemokraternas budgetförslag.

Sverigedemokraternas arbetsmarknadspolitik präglas av kommunallagens regler om god ekonomisk hushållning. Kärnverksamheten ska prioriteras. Jobbtorg, som är en frivillig insats från kommunen, kostar i dag ungefär en halv miljard. Detta är extremt

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

kostsamt. Varje ny målgrupp som erbjuds insatser utanför kommunens skyldighet innebär en omotiverad kostnad. Sverigedemokraterna vill minska de höga kostnaderna för jobbtorg.

Många insatser som utförs kan i vissa fall ses som ett förtäckt försörjningsstöd. Positiv särbehandling sker. Den kommunala likabehandlingsprincipen frångås. Exempel på detta är att alla ungdomar i Järva under 2025 var garanterade feriearbeten. I andra stadsdelar fördelades dessa enligt kvot. Det är fel att ett postnummer ska styra om en ungdom ska vara garanterad att få feriejobb. Det ska inte vara som ett postkodlotteri. Feriearbetena bör i första hand ges till de ungdomar som har funktionshinder och de som enbart har grundskola. Forskning har heller inte visat på nyttan av garanterade feriearbeten. SD har påpekat det här flera gånger. Ta bort ersättningen till dem som går sfi! Svenska språket ska man *vilja* lära sig för att man *vill* bli integrerad. Säkerställ också att inga bidrag går till odemokratiska föreningar som Ibn Rushd och liknande organisationer.

Anförande nr 312

C h r i s t i n a T u f v e s s o n (L): Fru ordförande! Till att börja med yrkar jag bifall till Liberalernas budgetreservation.

Liberalismens viktigaste värdering är frihet. Alla människor har rätt att leva ett liv i frihet, och friheten att forma sitt eget liv ska gälla alla. För oss liberaler innebär det att man ska ha kapacitet att styra sitt eget öde. En egen försörjning, ett eget arbete, är en av de viktigaste förutsättningarna för verklig frihet. Friheten att forma sitt eget liv ska gälla även dem som står längst från arbetsmarknaden, nämligen utrikes födda kvinnor. Det går framåt men för sakta. Därför är en stärkt samverkan mellan jobbtorg och stadsdelsmammor viktig.

Att behärska svenska är nyckeln in i samhället och en viktig frihetsfråga. Vi liberaler vill satsa på en åtgärdsplan för att minska antalet elever som avbryter sina sfi-studier. Vi liberaler tror på kraften och förmågan hos fria människor så som den kommer till uttryck genom civilsamhället. Civilsamhället är viktigt för samhället och det offentliga. Genom avtalet om idéburet offentligt partnerskap, IOP, kan staden och idéburna aktörer tillsammans arbeta mot gemensamma mål på ett konstruktivt sätt då staden inte kan göra allt. Vi liberaler anser att verksamheten med IOP ska utvidgas.

Stadens nyföretagarrådgivning ska stärkas och flyttas tillbaka till Stockholm Business Region där den fungerade bra. Den hör inte hemma hos arbetsmarknadsnämnden. Stadens nyföretagare förtjänar bättre.

Anförande nr 313

J o h a n K l i n g (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Nu är det dags att diskutera en av de viktigaste nycklarna till människors frihet, nämligen arbetsmarknaden. Att skapa förutsättningar för arbete är inte bara en fråga om ekonomi. Det handlar om människors frihet och värdighet. Det handlar om jämlikhet

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

och jämställdhet. Ett arbete ger självständighet, trygghet och framtidstro. Men i dag står vi inför utmaningar. Alltför många stockholmare befinner sig på fel sida om dörren till arbetsmarknaden. Vi behöver skapa förutsättningar så att unga med ingen eller liten arbetslivserfarenhet, nyanlända med outnyttjad potential, kvinnor som står långt från arbetsmarknaden och unga funktionshindrade som riskerar att hamna mellan stolarna ges möjlighet till en sysselsättning. Människor som i dag inte får möjlighet att använda sina färdigheter måste få vara med och bidra och måste få känna sig behövda.

Vi måste se till att fler av Stockholms invånare ges möjlighet att plocka upp nyckeln, låsa upp dörren till arbetsmarknaden och förhoppningsvis glänta på den och ta steget över tröskeln. Det kan vara via feriejobb, anpassade jobb eller utbildningsinsatser för att bättre matcha arbetsmarknadens behov. För dessa människor är vi skyldiga att agera kraftfullt.

För oss i Centerpartiet är det självklart att vi har med oss näringslivet och företagen på den här resan. Vi behöver bygga broar mellan kommunen och företagen. Företagen är våra jobbskapare, och genom partnerskap kan vi hitta nya, innovativa lösningar för att säkerställa att de som behöver det mest kommer i arbete. Med ett starkt företagsklimat och en fungerande arbetsmarknad skapar vi förutsättningar för ett friare, grönnare och roligare Stockholm där människor jobbar. Därför yrkar jag bifall till Centerpartiets budgetreservation.

Anförande nr 314

M a n s u r J a m a (MP): Ordförande, fullmäktige och stockholmare! Stockholm ska vara en stad där alla får chans att växa, bidra och känna framtidstro. Därför tar vi ansvar för en aktiv arbetsmarknadspolitik som öppnar dörren till jobb och studier för fler av huvudstadens invånare. Med den rödgröna majoritetens målmedvetna arbete har vi lyckats pressa tillbaka arbetslösheten, inte minst ungdomsarbetslösheten, i våra bostadsområden. Vi gör det genom att vara lösningsorienterade och genom att bygga broar mellan människor, företag och civilsamhälle. Jobbgaranti och samarbete är våra verktyg för att möta matchningsproblem på arbetsmarknaden.

I budgeten för 2026 gör vi en historisk satsning då arbetsmarknadsbudgeten förstärks med 57 miljoner kronor. Det är en investering i framtiden – för fler jobb och för att bryta utanförskap och möta kompetensbehoven i en växande stad. Denna satsning innebär fler jobbcoacher som stöttar människor hela vägen till anställning, ungdomsansställning och feriejobb som ger unga en första fot in på arbetsmarknaden, en stärkt insats för personer med funktionsnedsättning, utbildning och en körkortssatsning som ökar anställbarheten för unga och långtidsarbetslösa och mycket mer för att skapa en inkluderande arbetsmarknad där ingen lämnas utanför.

Vi bygger ett Stockholm där arbetslöshet inte är ett öde utan en utmaning som vi möter tillsammans – ett Stockholm där fler får möjlighet att ta nästa steg mot jobb, utbildning och framtidstro.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 315

M a u r i c e F o r s l u n d (KD): Fru ordförande! Stockholm är Sveriges tillväxtmotor, och det lokala näringslivets villkor är avgörande för såväl stockholmarna som för Sveriges ekonomi som helhet. Vi har goda förutsättningar i Stockholm att ha en stark och välfungerande arbetsmarknad, men det bygger på att vi har ett hälsosamt näringsliv som är fritt från onödiga och ideologiskt motiverade begränsningar och regleringar.

Under vänsterstyrets tid vid makten har Stockholm fått ett allt sämre företagsklimat. Om man, som vänstermajoriteten, inte tror på Svenskt Näringslivs ranking borde man i varje fall kunna lyssna på de företagare i Stockholm som drabbas av styrets alltmer intensiva regleringspolitik. I city ställs näringslivets förutsättningar på ända av en verklighetsfrånvänd och än så länge olaglig implementering av miljözon klass 3 som slår direkt mot villkoren för frakt och gods till de verksamheter som håller city levande. I Gamla stan försämrats näringslivets villkor av en trafikpolitik som tar bort de redan få parkeringsplatser som finns. I majoritetens budget nu finns formuleringar om att Stocket återbruk ska kunna låna ut utrustning och verktyg i konkurrens med privata aktörer som hyr ut motsvarande utrustning. Då har jag ännu inte ens kommit fram till hur vänstermajoriteten aktivt motverkar välfärdsföretag enbart utifrån driftsformen och oavsett hur god kvalitet de levererar till stockholmarna.

Om Stockholms arbetsmarknad ska kunna stå stark framåt och om fler stockholmare ska kunna komma i arbete även i dåliga tider måste staden också ha ett företagsklimat som gör att företag kan etableras, växa och våga anställa. För att nå dit krävs att företagare inte slussas runt i sina kontakter med staden. Det krävs att det finns en kontinuerligt god dialog mellan staden och det lokala näringslivets organisationer. Det krävs att vi slutar att hindra företagande utifrån ett ideologiskt betingat motstånd mot vinstintresset. Och inte minst krävs det ordningsvakter och andra trygghetsskapande åtgärder som förebygger att näringsidkare utsätts för rån, hot och våld. Med det yrkar jag bifall till Kristdemokraternas budgetreservation.

Anförande nr 316

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Herr ordförande och fullmäktige! Arbetsmarknaden är kanske den fråga som skiljer sig allra mest när det gäller de två sidorna i politiken som vi har i det här huset. Det gör att det blir tydligt med misstron till privat verksamhet kontra egen regi och så vidare.

Jag vill prata om att starta företag. Det är en av de absolut viktigaste frihetshandlingarna vi har. Det krävs mod, nyfikenhet och skaparkraft i praktiken, och det är faktiskt så som Stockholm kan växa. Men majoriteten har valt att slå sönder ett fungerande kundvalssystem exempelvis i Stockholm Business Region. Det ligger numera som bekant under arbetsmarknadsförvaltningen.

Varje nytt företag är en möjlighet till jobb, innovation och framtidstro. Därför måste staden göra det enklare, inte svårare, att ta steget.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Herr ordförande! När majoriteten begränsar stödet och pekar ut vilka branscher som ska prioriteras tappar vi just den mångfald som skapar en stark arbetsmarknad. Unga som vill förverkliga en idé, kvinnor som vill ta plats som företagare – alla behöver en väg in och inte fler hinder. Liberalerna tror på människornas drivkraft. Vi vill öppna dörrarna och inte stänga dem. För varje företag som startas skapas också en möjlighet till nästa jobb. Jag vill yrka bifall till vår reservation rörande kommunstyrelsens budgetförslag.

Anförande nr 317

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Jag håller med om och tänker senare återkomma till det här med skillnaderna som finns på just det här politikområdet. Sedan får man konstatera att de stora skillnaderna inte rör sig mellan Liberalerna och Socialdemokraterna på det här området.

När det gäller nyföretagarstödet är jag helt enig med det du säger, Isabel. Det är absolut avgörande för ett fungerande näringslivsklimat i Stockholm att det finns möjlighet att komma hit och starta ett företag och göra det på bästa möjliga sätt. Det var också därför som vi gjorde upp med den tidigare kundvalsmodellen som vi har vänt oss mot. Där hade vi över hundra olika företag som skrev in sig och erbjöd företagsrådgivning. Nu har vi i stället sagt att vi upphandlar så att vi kan premiера dem som är seriösa och goda aktörer och som kan ge bästa möjliga stöd så att fler kan få stöd och komma igång.

Jag förstår inte hur du som liberal kan vara emot att vi tar ansvar för och ser till att det blir ett bättre stöd i stället för en fri kundvalsmodell.

Anförande nr 318

I s a b e l S m e d b e r g - P a l m q v i s t (L): Tack, Arvid, för ett alltid bra samtalsklimat! Det som stör mig lite, om jag ska vara ärlig, är att det finns ett förakt och en misstro mot privat verksamhet generellt sett på er sida vad gäller pratet som har varit nu i några timmar om friskolor och privata alternativ – att inte se drivkraften i privat företagande. I stället för att ha tuffa upphandlingskrav och tuffa regler för vilka som ska få vara under det paraply som vi hade tidigare ska ni hålla på och peta i det och göra saker i egen regi och plocka fram några få som ska få vara aktörer i stället för att låta den fria marknaden sköta sig själv. Det är det som skaver i mig.

Anförande nr 319

G a b r i e l K r o o n (SD): En av majoritetens stora satsningar, återigen, är just feriearbeten. När vi började den här mandatperioden hade vi en debatt om feriearbeten, och jag pekade på studier från IFAU från andra kommuner som visade att de till och med kan vara skadliga för många grupper av unga. Men det lyssnade man inte på, och så fortsatte man att införa fler och fler feriearbeten. Och nu har man en vision om, tror jag, 10 000 feriearbeten och framför allt att ge hela Järva feriearbeten.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Nu har det kommit nya studier som styrker samma sak som vi från Sverigedemokraterna har sagt tidigare, nämligen just att det faktiskt kan ge skadliga effekter för barns och ungas långsiktiga löneutveckling om de får kommunalt feriearbete. Det har att göra med att man inte anstränger sig det lilla extra, man går inte ut med sitt cv till olika företag och träffar det privata näringslivet, utan man sitter i soffan och skickar in ansökan till kommunen och sedan får man ett slappt kommunalt sommarjobb. Det leder på sikt till att man inte blir lika konkurrenskraftig på cv:t. När det gäller att jobba i äldreomsorgen i Stockholms stad eller att jobba som till exempel lärling på ett snickeriföretag om man är en yrkesverksam pojke som kanske även pluggar yrkesgymnasium är det klart att det privata näringslivet ger mer på cv:t än ett orelaterat arbete.

Ni fortsätter att satsa stora pengar på det här trots att rapport på rapport som till och med undersöker Stockholm visar att det här är skadligt. Finns det ingen självvrannsakan från er sida? Jag förstår att det en ideologisk fråga, men det ska åtminstone inte gå ut över barnen. Det här är alltså en dubbelsmäll, för dels kostar det skattepengar, dels går det ut över barnen. Kan man verkligen behandla människor och skattemedel på det här sättet, Arvid?

Anförande nr 320

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Allvarligt talat, Gabriel Kroon! Du säger att kommunala sommarjobb är skadligt för ungdomar och att vi ska skydda dem från kommunala sommarjobb. Det kanske skvallrar om hur du ser på kommunal verksamhet i stort, och det är en linje som jag över huvud taget inte skriver under på.

Vi har just nu en jättehög arbetslöshet i Sverige. Vi har en jättehög ungdomsarbetslöshet som har stigit under ett par år, särskilt under den här regeringen. Men i det här har vi i Stockholm, tack vare målmedvetna satsningar på feriejobb, ungdomsanställningar och jobbtorg för unga, sett till att ungdomsarbetslösheten i våra utsatta områden faktiskt har minskat under hela förra året. Det här är någonting som vi ska vara stolta och glada över. Men när jag läser i er budget ser jag att ni vill ta bort hela vår eller i alla fall skära ned vår jobbtorgsverksamhet med 200 miljoner kronor och ta bort möjligheterna för unga att komma ut i arbetslivet. Hur kan det vara en ansvarsfull politik?

Anförande nr 321

G a b r i e l K r o o n (SD): Vi lägger fortfarande stora pengar på jobbtorg och på arbetsmarknadsinsatser. Men det du inte svarar mig på, Arvid, och som du aldrig svarar mig på – förmodligen för att du inte har något svar – är hur det kommer sig att vi har minst tre olika rapporter, två från Stockholms stad och en från en annan kommun, som alla visar på att det är skadligt med feriejobb för unga. Det är inte jag som hittar på.

Vi har en begränsad kunskap och visserligen är det inte så många rapporter, men alla tyder på samma sak, och då är det ganska lustigt att du är helt faktaresistent när det gäller de begränsade fakta vi har och menar att din världsbild är korrekt. Men ni har ju

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

uppenbarligen inte ens utrett den här frågan, och hade du faktiskt brytt dig om den här frågan mer än bara som ett ideologiskt projekt för att kunna stå i kommunfullmäktige och säga att alla unga ska få sommarjobb hade du åtminstone tillsatt en kommunal utvärdering med vetenskaplig grund och med forskare och personer från akademien som skulle kunna titta på det här och bestyrka, kanske fjärde gången gillt, att det inte fungerar. Men det vill du inte göra.

Anförande nr 322

P a t r i c k A m o f a h (C): Ordförande! Sverigedemokraterna skriver att prioritering av ungdomar ska ske utifrån behov och inte deras bostadsområde. Detta är i praktiken en politik som vill ta bort medel från ytterstaden trots att det är just där som klivet till arbetsmarknaden är som svårast. Att avsluta särbehandlingen av Järva är att blunda för verkligheten. Centerpartiet ser behoven där de är som störst och vill därför permanenta sommarjobben till åldersgruppen 13–15 år i ytterstaden men också satsa på avhopparverksamheten i dessa områden.

Med tanke på dessa dokumenterade utmaningar i utanförskapsområden, hur försvarar Sverigedemokraterna en politik som skulle minska resurserna till dessa områden som det kan vara bra att satsa på?

Anförande nr 323

G a b r i e l K r o o n (SD): Det är ganska enkelt att försvara det när man tittar på de studier som oberoende forskare har lagt fram. Jag tycker att om man följer deras riktlinjer har man kött på benen när man försvarar frågan. De säger inte att man ska fokusera på utanförskapsområden. Det är Socialdemokraterna och ni som har hittat på det här som en integrationsåtgärd. Det de säger är att man ska fokusera på personer som står långt från arbetsmarknaden och som har dåliga betyg och även på personer med funktionsnedsättningar som har svårt att få ett sommarjobb i det privata näringslivet. Men man får absolut inte ta till åtgärder som riskerar att leda till att personer som annars kanske hade kunnat gå till det privata näringslivet och få ett privat sommarjobb tänker: Det är jobbigt att gå och lämna cv:t hos tio företag – jag skickar in en onlineansökan till kommunen i stället, och sedan kan jag ta det lugnt. Det är en skadlig åtgärd, och ni riskerar att skicka felaktiga signaler till människor i Järva om att man bara kan skicka in en ansökan till kommunen och få ett jobb. Men det är inte så verkligheten ser ut när man kommer ut på arbetsmarknaden.

Anförande nr 324

M a r i a L j u s l i n (V): Herr ordförande! I dag kommer vi inte bara att ta beslut om en budget. Vi kommer också att ta ett historiskt steg i Stockholm för att stärka äldreomsorgen och framför allt människorna som bär upp den. Under de kommande fyra åren investerar Stockholm 200 miljoner kronor för att förbättra arbetsmiljön i äldreomsorgen tillsammans med arbetsmarknadens parter. Vi stärker kompetensutvecklingen, vi satsar på bättre ledarskap och vi arbetar med lönebildning och incitament för att få fler att stanna i yrket.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Under 2026, som en del av satsningen, inför vi ett pilotprojekt inom äldreomsorgen där personal får arbeta färre timmar utan att förlora en krona i lön. Det är en investering i hälsa, hållbarhet och kvalitet, för vi vet att omsorgens kvalitet aldrig kan bli bättre än villkoren för dem som jobbar i den. Det här gör vi i nära samarbete med fackförbunden och med utvärdering i fokus. Om resultaten blir så goda som forskning och erfarenhet visar ska vi självklart titta på hur vi kan skala upp detta. En välfärd utan personal som håller när de arbetar i den är ingen välfärd alls.

Låt oss inte glömma de insatser vi redan har gjort med mindre personalgrupper, en ny chefsstruktur för närmare ledarskap, utbildningspaket och fria arbetsskor till alla i omsorgen. Varje insats är ett steg mot en äldreomsorg som håller för både brukare och medarbetare.

Ser man till oppositionens samlade budgetar ser man att de lovar generella effektiviseringar, besparingar för välfärden och tajtare arbetsscheman i en redan slimmad omsorg. För Vänsterpartiet är det självklart: Ett starkt Stockholm byggs inte genom nedskärningar och marknadsreformer utan genom att stärka välfärdens kärna. Våra äldre förtjänar trygg omsorg, våra medarbetare förtjänar rimliga villkor och vårt samhälle förtjänar en politik som sätter människan före marknaden.

Anförande nr 325

C h r i s t i n a T u f v e s s o n (L): Hej Maria! Du pratade nyss om utveckling och kompetens inom välfärden, men det finns en annan kompetens som behöver utvecklas eftersom det finns en strukturell kompetensbrist i stort sett i hela landet och så även i Stockholm. Det handlar om att det inte finns tillräckligt kompetent personal för att täcka industrins arbetskraftsbehov. Det här är någonting som hämmar företagens verksamhet samtidigt som det är negativt för samhället i stort. Viktigast av allt är kanske då att det finns människor som inte får jobb som faktiskt finns, men de får inte de jobben för att de inte besitter efterfrågad kompetens.

Inom yrkesvux i Stockholm finns inte en enda industriteknisk utbildning, vilket jag tror är sämst i landet. Vad tänker ni göra åt det?

Anförande nr 326

M a r i a L j u s l i n (V): Tack för en otroligt viktig fråga! Vi måste absolut möta den kompetensbrist som finns, och det gör vi när vi stärker rådigheten och stärker möjligheten för fler att komma in i studier här i Stockholm. Den satsning som jag vill lyfta upp här är framför allt den höga arbetsbelastningen som har funnits i äldreomsorgen och som vi nu verkligen gör någonting åt. Man kan titta på helheten när det gäller hur vi möter en kompetensbrist, och det är det som vi verkligen försöker göra genom att stärka upp både vägar in till studier och vägar in till jobb.

Anförande nr 327

P e r R o s e n c r a n t z (M): Våra äldre förtjänar absolut trygg omsorg, men förtjänar inte de som jobbar i omsorgen också mer pengar i plånboken? Ni säger er

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

värna dem som jobbar i omsorgen, men med er politik får de höjd skatt. Flera tusen kronor mer per år kommer de att få betala i skatt bara på grund av det som Vänsterpartiet gör här i kommunhuset. Men om vi sedan tänker på regionen och därpå också skulle lägga till, gudbevars, er budget om Nooshi Dadgostar blir finansminister innebär det en rejäl skattehöjning på 50 miljarder i höjda inkomstskatter, vilket kommer att drabba bland annat de undersköterskor och andra som jobbar i vår äldreomsorg. Är det verkligen rättvist?

Anförande nr 328

M a r i a L j u s l i n (V): Tack, Per! Vad roligt att få prata om vad vi gör på riksnivå! Vi vill sänka skatten för låginkomsttagare men höja den för höginkomsttagare. Då kanske du blir drabbad, men det kommer inte den underbetalda undersköterskan att bli.

Anförande nr 329

B j a r n e S n i s S i g t r y g g s s o n (S): Ordförande och fullmäktige! En av de satsningar i den här budgeten som jag är stoltast över är vår satsning på 11 500 feriearbeten nästa år. Sveriges ungdomsarbetslöshet är uppe på skyhöga nivåer. Alltför många unga tvingas uppleva känslan av att söka jobb efter jobb och varje gång mötas av: Tack men nej tack.

I Stockholm har vi tack vare en aktiv arbetsmarknadspolitik lyckats hålla arbetslösheten nere, och i Järva minskar till och med arbetslösheten. Men i dessa svåra tider är möjligheten att tidigt i livet få upplevelsen av ett jobb viktigare än någonsin. Det handlar inte bara om en lön utan också om allt det där andra: En första rad på cv:t, en meningsfull fritid, möjligheten att få känna ansvar och att någon faktiskt tror på dig. Det är också bra för oss som stad, förstås tack vare den nytta som ungdomarna som arbetar skapar men dessutom visar upp stadens välfärdsverksamheter för att de unga en dag ska vilja vända tillbaka och jobba där igen.

I denna budget har vi därför också lagt ett utredningsuppdrag för att kunna erbjuda tidigare ferieanställda ungdomar sommarvikariat inom välfärdsverksamheter med rekryteringsbehov. Detta står helt i kontrast till flera av högerpartiernas slakt på feriearbeten och arbetsmarknadspolitik. Det är ett tydligt budskap till Stockholms unga vad som är skillnaden mellan högerns låt gå-politik och vår aktiva politik för att bekämpa ungdomsarbetslösheten. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 330

J o h a n K l i n g (C): Ordförande! Feriearbeten kan uppfylla mycket gott och är någonting som vi är helt överens om att vi ska satsa på. Att investera i våra yngsta i ytterstaden är en effektiv och social insats som också är preventiv. Majoriteten missar chansen att skapa framtidstro genom att inte säkerställa de här viktiga förändringarna som Centerpartiet föreslår i sin budget. Centerpartiet ser det som en prioriterad fråga

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

att permanenta satsningen på sommarjobb för åldersgruppen 13–15 år i ytterstaden. Det här kan också bidra till att minska rekryteringen till kriminella gäng.

Varför väljer majoriteten att inte göra den här sociala och preventiva insatsen mer permanent i sin budget trots bevisad effekt? Om ni vill minska klyftorna i Stockholm, hur tänker ni bygga broar till arbetsmarknaden för de allra yngsta i ytterstaden utan att permanenta satsningen på sommarjobben?

Anförande nr 331

B j a r n e S n i s S i g t r y g g s s o n (S): Tack, Johan! Jag tror att vi är ense om många av de positiva effekter som feriejobb och sommarjobb kan ha. Just därför har vi också infört ett pilotprojekt på 14-åringar med sociala skäl. Det här är en känslig grupp, så därför är det särskilt viktigt att vi jobbar med den försiktigt och att vi utvärderar noga så att den verkligen slår rätt. Sedan kan jag konstatera att det här är en politik vi har gått fram med och inte någonting som Centerpartiet gjorde när man fick styra själva. Jag är väldigt stolt över att vi faktiskt kan göra det och hoppas kunna fortsätta jobba med det.

(J o h a n K l i n g (C): Nu styrde vi ju inte själva.)

Anförande nr 332

G a b r i e l K r o o n (SD): Alla står självklart bakom vikten av ett första sommarjobb. Frågan är bara om det ska vara genom en kommunalt finansierad insats eller om det ska vara genom att man själv ger sig ut, vågar träffa företagen, vågar knacka dörr, vågar lämna ett cv, vågar ta eget initiativ och till slut förhoppningsvis får ett sommarjobb. Genom att ge den stora majoriteten självklara kommunala sommarjobb gör ni många ungdomar en björntjänst. Ni skapar ett tankesätt för många ungdomar om att det bara är att skicka in en ansökan till kommunen och sedan fixar kommunen jobbet. Men verkligheten kommer inte att se ut så när de sedan ska ut på den riktiga arbetsmarknaden.

Även studier, återigen, från högt ansedda IFAU visar på att det inte finns evidens för sommarjobb för den stora, breda majoritetsgrupp som ni ger dem till, utan det leder till och med till en motsatt, skadlig effekt. Nu ska ni till och med sänka åldern ovanpå detta. När det gäller all denna politiska ideologi och de politiska idéerna, vilka konkreta fakta baserar ni detta på? Är det er egen tankeverksamhet eller finns det faktaunderlag kring fördelarna med detta?

Anförande nr 333

B j a r n e S n i s S i g t r y g g s s o n (S): Forskningen, och alla studier som är bevis på det här, är väldigt viktig och det är viktigt att vi tar del av den forskning som finns och ser till att vi på alla sätt kan se till att få ut så många unga som möjligt i arbete. Det håller jag helt med om. Men det som den här studien faktiskt inte kollar på är skillnaden mellan ett kommunalt feriejobb och inget feriejobb alls. Det är faktiskt

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

det som är konsekvensen av er politik. Vi har sett vad SD:s politik i Tidöregeringen har gjort med arbetslösheten och inte minst med ungdomsarbetslösheten.

Jag kan inte låta bli att undra om man verkligen ser den verklighet som många unga möter. Det är inte som att det är att välja och vraka mellan privata och kommunala jobb för unga som nu söker jobb. I stället behöver vi en aktiv arbetsmarknadspolitik. Politiken kan inte stå på läktaren som SD-regeringen och nu SD på kommunal nivå också vill göra.

När man nu pratar om vad det här kostar, tänk på vad det kostar att lämna en hel ungdomsgeneration utan hopp och utan tro! Det är därför vi måste satsa på feriejobb och på annan aktiv arbetsmarknadspolitik för unga.

Anförande nr 334

S h a m s o A l i H a s s a n (V): Ordförande, ledamöter och åhörare! Arbetslösheten har skjutit i höjden till 8,9 procent, en nivå som saknar motstycke i modern tid. Tidöregeringens misslyckanden drabbar människor i hela landet, inte minst ungdomar. I stället för att investera i lösningar som faktiskt leder till jobb minskar man statsbidragen. Skatten sänks för de rika, och a-kassan sänks för dem som tjänar allra minst.

Ungdomsarbetslösheten är en akut fråga för Stockholm, och det är ett ansvar som vi måste ta politiskt. Vi satsar därför kraftfullt på utbildning och arbetstillfällen för unga som står utanför arbetsmarknaden. Vi vet att en trygg framtid för ungdomar är en trygg framtid för Stockholm.

Det är glädjande att nästan 10 000 unga fick feriejobb i Stockholms stad i år. Det är rekord och ett konkret steg mot att ge ungdomar deras första kontakt med arbetslivet. I vårt budgetförslag för 2026 höjer vi – återigen – årsmålet till totalt 11 500 jobb. Vi vill förhindra att unga hamnar snett genom att bygga strukturer där de kan få stöd, utbildning och vägledning. Vi investerar i sociala insatser som brottsförebyggande arbete och HVB-hem i egen regi.

Strategin måste vara långsiktig. Det handlar inte bara om att hjälpa i dag utan om att förebygga framtida problem. I Stockholm prioriterar vi välfärden före rotavdrag. Vi har stärkt vuxenutbildningen, bygger ut yrkesutbildningarna och lägger 9 miljoner kronor på körkortsutbildning riktat mot unga och långtidsarbetslösa. I vår budget väljer vi att möta hög arbetslöshet och lågkonjunktur med en politik som främjar jobb. Det rödgröna styrets linje är tydlig. Vi vill investera i unga och ge dem konkreta chanser att etablera sig. Jag yrkar därmed bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 335

P a t r i c k A m o f a h (C): Ordförande! Majoriteten pratar om att nå kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden men väljer att ignorera verktyg som faktiskt fungerar lokalt. Stadsdelsmammorna och stadsdelssystrarna har den unika lokala förankring som krävs för att nå de svåraste noderna. Att snåla är att vara kortsiktig. Centerpartiet

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

vill se en verklig satsning på det lokala integrationsarbetet och föreslår därför att mer pengar ska gå till stadsdelsmammorna och stadsdelssystrarna för deras ovärderliga arbete. Detta kan bidra till att bryta den omfattande segregationen. Det finns också en modell i Västerås som funkar bra och som heter Kvinna Mimer-modellen. Vi tycker att man även skulle kunna använda den.

Med tanke på detta vill jag fråga Shamso Ali Hassan: Varför fokuserar ni inte framför allt på det som fungerar för de kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden?

Anförande nr 336

S h a m s o A l i H a s s a n (V): Ordförande! Jag tackar för frågan, Patrick Amofah. Jag instämmer i att vi behöver göra kompetenshöjande insatser och uppsökande arbete riktat mot kvinnor som är långt ifrån arbetsmarknaden. Det arbetar vi med, och det finns i vår budget också. Jag instämmer alltså med dig, och vi jobbar med det.

Anförande nr 337

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Ordförande! Jag ägnade mitt första anförande åt att tala om hur vi vill få fler stockholmare i arbete. Nu vill jag ägna lite tid åt att beskriva alternativen. Det är ett vägskäl. Det finns två helt olika bilder av vad som är problemet, och de står emot varandra. Där vi ser en strukturell arbetslöshet ser högern individer som saknar motivation. Vilken av de här bilderna man har styr helt vilka lösningar man sedan föreslår.

Om man tror att människor som är arbetslösa är det för att de inte är tillräckligt motiverade sänker man bidragen, försämrar a-kassan och inför någon typ av bonus för att få folk att vilja jobba. Regeringens nya jobbprenie bygger ju precis på den logiken. Långtidsarbetslösa ska få nästan 4 000 kronor extra i månaden om de väljer att ta ett jobb. Man utgår alltså från att människor väljer att vara arbetslösa.

Ordförande! Det är dock inte så att vi har en halv miljon människor i Sverige som bara behöver ta sig i kragen. Det har inte blivit 100 000 fler lata personer sedan den här regeringen tog över. Problemet är inte brist på vilja utan brist på rätt utbildning, erfarenhet och matchning. Men tror man att det är individens motivation som är problemet skär man ned på de insatser som faktiskt hjälper. Det har regeringen gjort, och vi har sett resultatet: Europas tredje högsta arbetslöshet och en tillväxt i absoluta bottenligan.

Ändå går högern här i Stadshuset åt precis samma håll. Kristdemokraterna, Moderaterna och Sverigedemokraterna tävlar om vem som kan skära ned mest på arbetsmarknadspolitiken. Vi ser förslag på mellan 155 miljoner kronor och 254 miljoner kronor – mellan 13 och 21 procent av hela nämndens budget. Det är en ren nedmontering av arbetsmarknadsinsatserna. Vi gör tvärtom. För fjärde året i rad satsar vi på fler aktiva och effektiva insatser som får fler i jobb.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Anförande nr 338

P e r R o s e n c r a n t z (M): Herr ordförande! Vi satsar på effektiva insatser, säger Arvid. Hur kommer det sig då att arbetslösheten ökar och att det är fler som går på försörjningsstöd?

Att ställa krav är att bry sig. Det måste löna sig att arbeta. Då kan inte bidragen vara högre än vad det skulle betyda för samma familj att gå till arbete. Det var en klassisk socialdemokratisk princip en gång i tiden, men nu är den tydligen borta.

Ja, arbetsmarknadsnämnden har 1 miljard i budget och 1 000 anställda. Vi tycker att det finns viktigare prioriteringar när vi måste hålla hårt i plånboken. Vi måste satsa på kärnan i välfärden. Då kommer faktiskt också färre personer att bli arbetslösa, eftersom fler kommer att klara skolan.

Men nu har vi fortfarande inte tagit upp det allra viktigaste. Hela politiken håller ju på att ställas om. Vi kommer att få ett aktivitetskrav på arbetsmarknadsnämnden. Vi måste samarbeta mer med socialnämnden. Det här finns inte ens i er budget.

Anförande nr 339

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Självklart ska det alltid löna sig att arbeta. Det är inget snack om den saken, Per Rosencrantz. Men det du pratar om och refererar till är att regeringen har använt en beskrivning av ett teoretiskt exempel där man skulle kunna tjäna drömsummor på bidrag och där det inte skulle löna sig att arbeta. Så ska vi förstås inte ha det. Finns det en motsvarighet i verkligheten till det teoretiska exemplet är det jättebra att man gör upp med det. Problemet är att man har använt den beskrivningen för att sänka hela socialbidragsnormen, så att alla i hela den stora och breda grupp som i dag inte har arbete blir drabbade.

Det vi ser behövs för att få fart på ekonomin är fler människor i arbete. Arbetslösheten som vi har i Stockholm är ju likadan i hela landet. Den ökar i hela Sverige. Om fler människor fick en aktiv insats och kom i arbete skulle vi också få fart på ekonomin. De där två sakerna hänger ihop. Det är därför jag alltid säger att regeringens misslyckande, med 100 000 fler i arbetslöshet, också har gett oss en tillväxt som är bland de lägsta i Europa.

Anförande nr 340

C h r i s t i n a T u f v e s s o n (L): Tack för ordet! Hej, Arvid! Jag vill återkomma till det här med den strukturella kompetensbristen, som jag tror att du själv var inne på och som är ett allvarligt problem där man egentligen behöver göra ganska mycket. Som du vet har vi liberaler motionerat om det. Vi tycker att Stockholm ska gå med i något som heter Teknikcollege. Det är Sveriges största samverkansplattform för att få till kvalitetssäkrade utbildningar som industrin efterfrågar. Det blir en sådan där vinn-vinn-vinn-situation när man får till det. När vi motionerade om detta var förvaltningen först lite positiv, men sedan har jag sett att man förlitar sig på någon processledning i regionen. Den senaste uppgift jag har fått fram är faktiskt att

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

Stockholms stad så sent som i juni i år sa att man inte vill vara med om detta. Man vill inte gå med i Teknikcollege, vilket jag tycker är ganska allvarligt. Varför är det så, och vad tänker du göra åt det?

Anförande nr 341

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Tack så mycket för frågan, Christina Tufvesson! Jag känner till de första delarna. Vi har också diskuterat det här i arbetsmarknadsnämnden. Men det sista var nytt för mig. Det får vi väl kolla upp och försöka lösa tillsammans.

Det här är viktigt. Jag pratade nyss om den klyfta som just nu finns i arbetsmarknadspolitiken. Anser man att det finns en strukturell utmaning som vi behöver sätta in strukturella insatser för att lösa är man på ena sidan, och det är där ni i Liberalerna befinner er. Jag lyssnade på ditt inledningsanförande och på Centerpartiets inledningsanförande, och jag hade kunnat säga nästan exakt samma saker själv, förutom när det handlade om sifferposterna i budgeten.

Vi behöver göra arbetet och stå upp för att vi ska ha en aktiv arbetsmarknadspolitik. Det står mot ett alternativ där det är 200 miljoner kronor och 20 procent i neddragning när vi har en arbetslöshet som är den värsta på tio år i Sverige. Låt oss kroka arm och lösa sådana här problem, så att vi får en bättre arbetsmarknad och fler jobb i Stockholm!

Anförande nr 342

J o h a n K l i n g (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Centerpartiet står fast vid sin vision om ett samhälle där egen försörjning genom arbete är vägen till frihet och självständighet. Därför ifrågasätter vi majoritetens ensidiga fokus på att ta tillbaka verksamheter i egen regi. Centerpartiet tycker i stället att fokus borde ligga på kvalitet. Vi centerpartister är pragmatiska när det gäller driftsform. Kan inte ni i majoriteten också försöka vara pragmatiska?

Kommunen har ett ansvar, och strategin måste vara tydlig. Uppdraget är att inkludera dem som står längst från arbetsmarknaden. Vi måste satsa på innovativa lösningar som ger effekt.

I Centerpartiets budget kan ni läsa om en rad förslag på det här området. Jag ska nämna några av dem. Vi vill utveckla ett samarbete mellan staden och det privata näringslivet kopplat till feriejobben. Vi vill permanenta och utveckla satsningen på sommarjobb i ytterstaden för den yngre målgruppen, som riskerar att hamna i kriminalitet. Vi vill ha en tydlig och utvecklad ansökningsprocess för våra kommunala feriejobb, med personliga brev och en obligatorisk cv-skrivningskurs för dem som får sommarjobb. Vi vill ge ett tydligt uppdrag att jobba med unga med funktionshinder för att kartlägga och hitta insatser för att fler ska komma i arbete. Vi vill ha kompetensutveckling för kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden. Vi vill ge mer resurser till stadsdelsmammor och

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

stadsdelssystrar och använda oss av Kvinna Mimer-modellen från Västerås. Vi vill satsa på avhopparverksamhet – från avhopp till arbetare.

Vår politik står för framtidstro och möjligheter för alla. Med rätt insatser och ett pragmatiskt ledarskap kan vi skapa ett starkare samhälle där alla känner att de har en plats och ges möjlighet till en livsresa.

Anförande nr 343

A r v i d V i k m a n R i n d e v a l l (S): Johan Kling! Du efterlyser pragmatism när det gäller vilken driftsform vi ska ha i våra verksamheter. Jag anser att det är just precis det vi har gett prov på.

När vi tog över vid den här mandatperiodens start hade vi ungefär 18 procent av vuxenutbildningen i egen regi. Resten var privat. Vi kunde se att vi hade marknadskrafter och betygsbonusar som inte ledde till bättre lärande. Vi hade mängder av kurser som aldrig startade. Hälften av alla privata aktörer lämnade tillbaka sina avtal. Det var en icke-fungerande marknad, i alla fall sett till elevernas bästa. Det var på samma sätt med kundvalsmodellen. Med den marknadsmodell som högern byggde hade vi över 100 olika utförare. Den modellen var inte bra för de stockholmare som behövde hjälp. I stället upphandlar vi, så att det blir två aktörer som har kvalitet. Vi vet också att vi kan följa upp deras resultat. Det måste väl vara definitionen av att vara pragmatisk när det gäller vilken driftsform det ska vara? Eller är ditt förslag att vi ska tillbaka till betygsbonus och fri etablering?

Anförande nr 344

J o h a n K l i n g (C): Ordförande! Pragmatism innebär att vi tittar på resultatet. Pragmatism innebär att vi stoppar allting i vågskålen. Pragmatism innebär inte att, som majoriteten, gå på korståg för att återkommunalisera all verksamhet. Titta i stället på resultatet och på utförarna! Hitta de bra utförarna och se till att vi hittar lösningar som passar individen, marknaden och Stockholms stad! Det är det som är pragmatism för mig, inte ett korståg mot det privata näringslivet.

Anförande nr 345

P e r R o s e n c r a n t z (M): Herr ordförande! Jag tänkte egentligen komma med ett klassiskt budgetinlägg och tala om Socialdemokraternas arbetsmarknadspolitik. Att den har misslyckats ser vi i Stockholms stad, i Malmö och i Göteborg. På vilket sätt? Jo, både arbetslösheten och andelen personer som uppbär socialbidrag har ökat. Det ökar mer än i riket som helhet, så det kan inte bara vara regeringens fel. Men sedan kör man ändå på med samma gamla åtgärder som man har testat förut.

Men jag tänker inte ta upp hela min talartid med det. I stället vill jag uppmuntra alla att läsa sidan 80 i Moderaternas budgetmotion. Det förstår jag att alla redan har gjort, men detta är värt att återkomma till, för här lyfts lite tankar och en framtidsspaning. Det är nämligen så att den arbetsmarknadsnämnd vi i dag har en gång i tiden utformades för att möta en verklighet som inte längre finns. Då fanns det väldigt många

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

människor som stod ganska nära arbetsmarknaden men inte arbetade på grund av den dåvarande bidragspolitiken, som Moderaterna tillsammans med alliansvännerna förändrade i och med arbetslinjen. Det var lågt hängande frukter på arbetsmarknaden.

I dag är den målgrupp som arbetsmarknadsnämnden möter människor som står långt ifrån arbetsmarknaden. Många människor kan inte språket och har inte andra färdigheter som krävs. Enligt Arbetsförmedlingen saknar 70 procent av de långtidsarbetslösa helt kvalifikationer som efterfrågas på arbetsmarknaden. Då måste vi tänka om. Då måste vi ha nära samarbete med socialnämnden och ta till vara den möjlighet som aktivitetskravet ger oss kommuner när det nu ska genomföras. Men det här märks inte alls i majoritetens budget. Ni kan inte backa in i framtiden, utan ni måste våga tänka nytt. Annars kommer folk att fortsätta att vara fast i utanförskap.

Anförande nr 346

Arvid Vikman Rindvall (S): Jag delar inte din beskrivning av hur förändringen av arbetsmarknadsnämndens uppdrag har sett ut, Per Rosencrantz. Att vi bara skulle ha arbetat med lågt hängande frukter och personer som är lätta att få ut i arbete stämmer inte. Hela grunduppdraget handlar ju om personer med försörjningsstöd som behöver mycket mer stöd för att kunna komma ut på arbetsmarknaden. Annars hade det varit Arbetsförmedlingens uppdrag.

Det du säger om aktivitetskravet är spännande. Det var en socialdemokratisk regering som tillsatte uppdraget om aktivitetskravet. Jag är helt för det och tror att det är bra och nödvändigt. Vi jobbar redan så i Stockholm på många sätt, men vi kan stärka det ännu mer.

När regeringen stiftar lagar med nya uppdrag till kommunerna ska man också tillföra pengar som följer med uppdragen. Det tycker jag är en viktig princip. I det här fallet har ni dock valt att frångå den. Ni lägger själva 15 miljoner kronor på att ta hand om det här uppdraget. Är det så man ska tolka Moderaternas linje – att ni frångår principen att staten ska bekosta nya uppdrag?

Anförande nr 347

Per Rosencrantz (M): Det där får du klaga på hos SKR, fackförbundet för kommunerna, Arvid.

Skämt åsido – jag tycker att vi pratar för lite om sammansättningen av de arbetslösa i Stockholm. Tidigare i de här debatterna har jag lyft det faktum att vi fått ett kraftigt minskat behov av sfi på grund av minskat flyktingmottagande. Då var det 100 miljoner mindre som behövdes, men det undvek man att prata om. Nu behöver man anpassa nämndens verksamhet efter att vi faktiskt har fått en förändrad målgrupp. Det jag vidhåller är att vi oavsett hurdant konjunkturläget kommer att vara – nu är det lite sämre med fler arbetslösa – kommer att ha en stor grupp människor som står extremt långt ifrån arbetsmarknaden. Då är nog vägen framåt att samarbeta med socialnämnden

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

och att använda aktivitetskravet i kombination med de andra åtgärderna. Då måste man våga peka ut den vägen, Arvid.

Anförande nr 348

Maria Ljuslin (V): Arvid redogjorde för vad vi gör i arbetsmarknadsnämnden. Det är inte så att vi bara fokuserar på lågt hängande frukter.

Jag tänker på ditt inlägg och alla de faktorer som du tog upp, Per. Jag undrar: Hur ska kompetensförsörjningen garanteras om ni sparar kraftigt på arbetsmarknadspolitiken och på vuxenutbildningen? Ni skär ned på insatser och ska ha ett aktivitetskrav. Samtidigt sänker ni statsbidraget och slaktar Arbetsförmedlingen. Vad tänker ni göra för de personer som nu står långt ifrån arbetsmarknaden? De finns ju. Det är en reell verklighet. Hur vi kan stötta människor, så att de kommer i jobb? Det krävs ju att det görs insatser.

Anförande nr 349

Per Rosencrantz (M): Jag delar inte den verklighetsbeskrivningen. Det här är ju en nämnd som har 1 miljard i budget och 1 000 anställda. Ungefär hälften jobbar med jobbtorgen. Många gör annat. Även om vi minskar anslagen något och drar ner med några procent finns de flesta åtgärder kvar. Det görs en jättestor satsning på yrkesvux med mera från regeringens sida. Jag delar helt enkelt inte den här problembeskrivningen. Vi kan ha de bästa utbildningssystemen i världen, men finns inte drivkrafterna för att bli anställbar och söka de jobb som finns kommer man heller inte att göra det. Många människor kommer att göra det, men inte alla. De systemen måste ses över. Därför är det viktigt med bidragskravet. Därför är det viktigt att inte höja skatten på låga inkomster. Därför är det också viktigt att ta vara på den möjlighet som aktivitetskravet innebär.

Anförande nr 350

Magnus Runsten (MP): Jag hörde dig prata om en arbetslinje, Per Rosencrantz. Men det vi ser är en fattigdomslinje i jobbpolitiken. Den tycks gå ut på att minska budgeten så mycket som möjligt på arbetsmarknadsområdet på kommunal nivå. Det sker brett över oppositionsspektrumet; det görs jättestora neddragningar. Samtidigt genomför man på riksnivå lägre a-kassa och lägre försörjningsstöd till barnfamiljer. Det slår brett emot dem som redan har det väldigt tufft. För att motivera den här reformen använder ni hypotetiska exempel som är så ovanliga att de nästan inte existerar. Jag förstår inte hur ni ens kan kalla detta för en arbetslinje. Hur tror ni att den här typen av politik ska hjälpa, när vi har tredje högst arbetslöshet i hela EU?

Anförande nr 351

Per Rosencrantz (M): När det gäller arbetsmarknadsnämnden är det fråga om kommunal förvaltning. Det finns inte någon koppling till hushållsekonomin för personer som uppbär försörjningsstöd. Man kan dra ned på arbetsmarknadsnämnden

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

och satsa på andra delar av välfärden utan att det drabbar en person som går på försörjningsstöd.

Det är den här parallellen vänstern ofta drar: Om man vill få fler i jobb ska man satsa på arbetsförmedlingar. Men om det hade varit så enkelt hade vi inte haft någon arbetslöshet i Sverige. Vi är förmodligen det land i hela OECD, kanske i hela världen, som satsar mest på den här typen av åtgärder.

Anledningen till att vi har den arbetslöshet vi har är att vi har väldigt många människor i Sverige som står otroligt långt från arbetsmarknaden därför att de saknar de kvalifikationer som arbetstagare söker. Hur man ska lösa den ekvationen har jag tyvärr inte sett något svar på från Miljöpartiet.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

§ 6 Mötet avslutas

Anförande nr 352

O r d f ö r a n d e n : Jag tycker att det har varit en väldigt fin debatt och intressanta debatter. Många har hört av sig och sagt att de sitter hemma eller på kontoret och tittar och lyssnar på debatten. Ni har inte bara fått beröm av mamma, utan det är även andra som har hört av sig.

Anförande nr 353

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande och fullmäktige! Som ålderspresident i den här församlingen vill jag naturligtvis passa på att tacka för en väl genomförd budgetdebatt. För mig är det den 31:a budgetdebatten. Jag är medveten om att en del av er inte var födda på den tid när jag började. Det var inte alltid bättre förr, kan vi konstatera. Då satt vi i tre dygn. Vi satt fram till småtimmarna på morgonen. Det var ledamöter som sov i salen. Vi hade debatter som pågick i evigheters evigheter, kändes det som. Vid votering var det upprop. Den tekniska utrustning som vi har i dag fanns inte på den tiden, utan det var namnupprop. Man svarade ”ja”, ”nej” eller ”avstår”. Ni kan ju förstå hur lång tid bara omröstningen tog. Nu har vi en desto längre budget i antal sidor, men vi fattar beslut på färre dagar. Vad som är bäst får väl framtiden utvisa.

Jag vill passa på att tacka alla ledamöter och tjänstgörande ersättare som bidrar till den goda stämningen här inne. Jag vågar säga att det är en Stockholmsstämning. Vi kan verkligen skilja på sak och person. Vi kan ta hårda debatter men fika tillsammans efteråt. Jag vill tacka KF/KS kansli, som är helt otroliga och som gör allt det här möjligt. Jag vill naturligtvis tacka finansavdelningen, som alltid sitter i spänd förväntan på om någonting ska dyka upp, liksom stadsledningskontoret, förvaltningscheferna, bolagsdirektörerna och medarbetarna på alla olika rotlar och partikanslier. Sist men inte minst vill jag tacka presidiet. Ni är otroligt fantastiska. Vi är lyckligt lottade. Vi kan än en gång konstatera att Stockholm är bäst i klassen. Tack för ett väl genomfört arbete!

(O r d f ö r a n d e n : Tack, kära Karin!)

Anförande nr 354

Borgarrådet F j e l l n e r (M): Även jag skulle vilja rikta motsvarande tack till alla här inne och till majoriteten för de här två dagarna. Jag vill också tacka alla dessa tjänstemän – Karin Wanngård nämnde några av dem – som har möjliggjort den här budgeten och alla dess reservationer.

Jag vill rikta ett särskilt tack till dig, Karin. Om inte något helt exceptionellt inträffar är det här, om jag förstått det rätt, din sista budgetdebatt. Jag gjorde en överslagsräkning och landade i att du bör ha ägnat ungefär 1 000 timmar åt den här typen av övningar. Det är ju rätt imponerande. Jag hoppas att få återkomma i ett annat forum för att särskilt tacka dig för din långa och ärligt talat rätt imponerade gärning i Stockholms tjänst.

Bilaga 2. Yttranden
2025-11-19

I mitt inledningsanförande sa jag att det egentligen inte är Stockholm som är fantastiskt. Det är ju stockholmarna som är fantastiska. Och vet ni vad – ni är ju alla stockholmare. Det är en av sakerna som förenar oss här inne. Oavsett hur orimliga jag kan tycka att en del av era åsikter är måste jag nog ändå säga att jag tycker att alla här inne har genomfört de här två dagarna på precis det fantastiska sätt som fantastiska stockholmare ska göra, med god ton och glatt humör. Om alla politiska debatter i Konungariket Sverige fördes på det sätt som vi gör här, där vi under 17 timmar har ägnat oss åt att söka de allra bästa svaren på hur vi gör vår fantastiska stad bättre, är jag övertygad om att Sverige vore ett bättre land. Stort tack till var och en av er för vad ni har bidragit med under dessa dagar!

Anförande nr 355

O r d f ö r a n d e n : Då återstår för mig bara att å hela presidiets vägnar tacka för vänliga ord och önska alla en god natt och välförtjänt vila. Jag förklarar sammanträdet avslutat.